# MONUMENTA

## HISTORICA

# EPISCOPATUS ZAGRABIENSIS

SAEC. XII. & XIII.

EDIDIT

**JOANNES BAPT. TKALČIĆ.**

VOLUMEN PRIMUM.

ZAGRABIAE 1873.

VELOCIBUS TYPIS CAROLI ALBRECHT.

# POVJESTNI

## SPOMENICI

# ZAGREBAČKE BISKUPIJE

### XII. I XIII. STOLJEĆA.

OBJELODANIO IH

**IVAN KRST. TKALČIĆ.**

KNJIGA PRVA.



U ZAGREBU 1873.

TISKOM KARLA ALBRECHTA.

Štamparija Dragutina Albrechta.

# PREDGOVOR.

Za domaće narodne vlade vrlo se malo znade o onom dielu kraljevine hrvatske, koj se prostirao medju Dravom i Gvozdom, koncem istom XI vieka, ili utemeljenjem zagrebačke biskupije i istoimenoga kaptola, zarudi nova zora tamnomu ovomu priedielu, te nastà nov bujniji život, o kom nam eto pripovjedaju na vidik iznešeni spomenici.

Nije ni čudo da se najviše tih spomenikah sačuvalo u biskupskom i kaptolskom arkivu, biskup bo u ono doba kao prvi dostojanstvenik u zemlji uplivao je na narod, na njegove običaje i rukovodio ga, kapitula pako, ili sborovi kanonički, radi svoje naobraženosti i značajnosti, od prastarih su vremenah smàtrana bila kao najsigurnija mjesta „locus credibilis", kojim su pradjedi naši povjeravali pisma i izprave na pohranu.[1]

O kaptolskom daklje i biskupskom arkivu, o tom obilnom vrielu za hrvatsku poviest, valja mi progovorit.

Kaptolski se arkiv dieli u dvoje: na privatni, u kom se čuvaju listine tičuće se kaptola samoga i na javni ili „loci credibilis," gdje su pohranjene izprave hrvatskih obiteljah. Listine i privatnoga i javnoga

---

[1] Prva do sada poznata nam listina koju je izdao kaptol zagrebački kao locus credibilis, datirana je god. 1228, akoprem već početkom XIII vieka prisustvovao je on kao takov razvodu medjah. Takove vjerodostojne izprave providjevao je kaptol svojim pečatom, nu žalibože da od prapečata kaptolskoga nije se sačuvao niti jedan otisak. Karlo Peterffy u svojoj knjizi „sacra concilia regni Hungariae" predočuje nam kaptolski pečat s listine od g. 1297, koj, grubo inače izvajan, predstavlja b. d. Mariju sjedeću i držeću na svojem krilu stojeća Isusa, koj rukama prima crkvu sa dva zvonika, koju mu pruža klečeći kralj. Kaptolski pečat čuvao je kanonik štioc i to sve do Gogana (1296), ovoga pako, pošto bi bez znanja i dozvolje kaptolske izdavao listine, skinuo je biskup Mihalj s časti, i odredio, da u buduće čuva kaptolski pečat onaj svjestniji kanonik, koga sam kaptol izabere. Ovu odluku biskupa Mihalja promjeni njegov nasljednik Augustin Kažotić, koj odredi da kaptolski pečat čuva sedam umnijih i starijih kanonikah, koji polomiv pečate na škatulji, u kojoj se čuvao kaptolski pečat, izvadili bi ga, pečatili njim, spremili ga opet u škatulju i svojimi ju pečati nadpečatili.

Pečat ovaj pošto bijaše grubo izvajan mogoše lasno potvorit, to po nalogu Kažotićevom, nabavio si kaptol nov pečat, koj bijaše autenticiran 7 srpnja g. 1323. Ovim pečatom služio se kaptol do g. 1371, kada mu Ljudevit I kralj ugarski i hrvatski, jer

arkiva čuvale se u staro doba u škrinjah „in sacrario interiori," a čuvarom im bio kanonik-čuvar, o njem bo govori sbornik kaptolski (p. IV. c. 36.) od g. 1334: „Hic (custos) debet esse providus, cautus et discretus in custodiendo thesauro ecclesie et utiliter conservando, in nostro sigillo exponendo et reponendo, ac in litteris manutenendis quibuscumque sue custodie traditis."[1]

Uz svu pomnju kaptola zagrebačkoga nije mu se arkiv sačuvao do nas neoštećen, nješto propade s neuklonivih uzrokah, nješto s nehajstva, grabeža il varvarstva. Kako nas izvješćuje Ivan arcidjakon gorički (1334), kaptolski je arkiv za borbe Hrvatah proti Tatarom (1242), prenešen bio na otok Rab, pa se tako mnogo listinah izgubilo: „sed processu temporum advenientibus Tartaris et totum regnum Hungarie ac eius decorem flebiliter devastantibus, tempore domini Bele regis quarti, filii Andree regis, patris beate Elyzabeth, privilegia ipsius ecclesie, metu ipsorum Tartarorum, fuerunt asportata pro conservacione in insulam marinam Arbum vocatam, nec exinde potuerant omnia rehaberi, et quomodo hoc acciderit ignoratur, ex quo nullus iam vivit, qui facti seriem posset scire, et sic creditur, quod propter hoc non in paucis suis iuribus damnificata fuerit ecclesia supradicta."

Ni sto godinah nije proteklo izza toga, pa eto opet nove nesreće za arkiv kaptolski. Za vlade bo Ljudevita I. nosio je zagrebački kanonik arcidjakon Dimitar njeke povelje na dvor kraljevski, (pravdao se bo kaptol sa zagrebčani radi posjeda Kraljevca i Sviblja), pa su te njekim slučajem izgorjele u kući stolnobiogradskoga prepošta Tatomira. „Sciendum autem est, pripovjeda arcidjakon Ivan, quod magnum privilegium domini Andree regis . . fuit portatum in Wyssegrad per dominum Demetrium archidiaconum

---

su i taj pečat mnogi krivotvorili, dade novi „pro conservandis nostris et regnicolarum nostrorum iuribus eidem zagrabiensi ecclesie et capitulo . . . . sigillum novum oblongum, in quo imago virginis gloriose cum dyademate, filium in brachio gestantis, cui idem sanctissimus rex Stephanus coronam in capite baiulans et ante eandem virginem gloriosam filium baiulantem, flexis genibus provolutus effigiem templi materialis eidem offert adorando, sculpta expresse continetur, in circumferencia vero eiusdem sigilli novi manifeste id notatur seu declaratur: sigillum capituli ecclesie zagrabiensis, ipsorum sigillo antiquo previis racionibus per nos permutato duximus annuendo perpetuo concedendum . . . Datum in Wyssegrad, in festo b. Martini confessoris, anno domini MCCCLXX primo."

Tim se pečatom služio kaptol sve dotle, dok bijaše locus credibilis. I sada takodjer za svoju porabu služi se manjim sličnim pečatom.

[1] God 1364 nalaže biskup zagrebački Sjepan III kanoniku čuvaru: Tu vero custos ecclesie nostre predicte presentem constitucionem inter alia ecclesie nostre statuta compositam, studeas sub bona custodia conservare A g. 1659 zapovjeda biskup Petretić vlastoručnim pismom kanoniku čuvaru, da dobro čuva popis županh od g. 1501 „Inclusum regestum dominus custos conservet diligenter . . ."

ecclesie nostre ad exhibendum in lite, quam habebamus in curia domini nostri Ludovici regis Hungarie cum civibus grechensibus super possessionibus Craleuch et Zuibla, fuit combustum in domo domini Thathamerii prepositi albensis cum pluribus aliis privilegiis ecclesie nostre." — Sreća da nam se taj „magnum privilegium Andree regis" sačuvao u priepisih pape Grgura IX i kaptola stolnobiogradskoga (vidi listine: XXXII. XXXIII. XLIX. L.), za ostale pako izgorjele povelje tim većma žalimo, jer nam manjkaju od njih i ista regesta.

I domaće svadje medju kaptolom zagrebačkim i gradjani na Greču, koje se već za Andrije III uvriežile, a često dale povod medjusobnim krvnim borbam, bijahu i za arkiv kaptolski vrlo ubitačne. Tako g. 1396 dne 16 prosinca na znak zvona provališe oružanom rukom gradjani s Greča na trg kaptolski, probiše u kuće kanoničke, i dočepavši se papinskih bullah iztrgoše im pečate, poplesaše ih nogama i sažegoše ih s mnogimi inimi pismi i knjigami osobite vriednosti. „Non fuerunt veriti, jadikuje biskup zagrebački Ivan III. manus sacrilegas in litteras papales injicere, et de eisdem detractis bullis ipsas litteras pedibus conculcare et insuper igne concremare; eodem modo de processibus quibuscumque per eosdem repertis agentes. Libros eciam ecclesiasticos diversos, qui apud ipsos fratres nostros pretextu studii fuissent, et libros tam missalium quam breviariorum et aliorum magni valoris in predam et rapinam committendo rapuerunt et secum asportaverunt."

Toliko nam je poznato o tužnoj sudbini arkiva kaptolskoga, koju je dielio ujedno i arkiv biskupski.

Spomenuh jurve da se u najstarije doba nalazio arkiv in sacrario interiori, listine pako bile su u škrinjicah (in ladullis sive cistis), koje bijahu s vana označene alphabetom s toga, da se laglje pisma pronadju. Takovih škrinjicah bilo je koncem XV vieka samo 13 t. j. od A do N. kako svjedoči onodobni a žalibože i najstariji kaptolski regestar. Regestar taj niti je alphabetičan niti kronologičan, već označiv koj posjed ili pravo kaptolskoupućuje nas pod kojim da slovom potražimo u škrinjicah listine odnoseće se na nj. Pošto tako učinjen registar slabo je odgovarao svojoj svrsi, bijaše od potriebe, da se učini nov i bolji. Koncem XVIII vieka nepoznata nam marljiva ruka, sastavila je novi regestar, i to alphabetičan, označila listinu onim slovom kako je to zahtjevala osoba, posjed, pravo il stvar, koja se u listini najviše iztiče; a pošto bi takov registar zahtjevao podpun alphabet, s toga i broj se škrinjicah prema broju alphabeta pomnožao.

Javnoga pako arkiva nejmamo regestah iz starije dobe, istom koncem prošloga stoljeća učinjena su nova, i to pošto bi člankom 11 g. 1765 registriranje listinah strogo naloženo bilo: „ut loca credibilia ad exactam

literarium instrumentorum, in archivo suo existentium, regestrationem adstringantur.

Na temelju toga članka, dà i na naročitu zapovjed carice Marije Therezije pregledao je Nikola Škrlec g. 1768 kaptolski arkiv i odredio ne samo da se čim prije izvede točno regestriranje listinah, već da se uklone i škrinjice jer pospješuju trulost.

Registriranje listinah javnoga arkiva kao stvar prešna preduzeto je odmah, i tako eto danas posjedujemo 15 debelih knjigah regestah toli pojedinih listinah koli i zapisnikah, kojih takodjer broji javni arkiv 36 knjigah, od kojih najstarija počima godinom 1559.

Privatnoga pako arkiva započeo je registraturu Ladislav Žužić, njekadanji profesor povjesti na zagrebačkoj gimnaziji, a notar kaptolski. Velikim trudom, taj veoma zaslužni muž sabrao je i razredio listine, zabaciv alphabetičnu oznaku, stavio listine u fascicule označiv ih brojevi, i k tomu stvorio nov alphabetični registar, kojim se služimo i danas, nu od prieke je nužde da se taj regestar popuni a uz njega sastavi novi i to po chronologiji.

Taj svoj rad svršio je Žužić u proljeću g. 1823.

Arkiv se kaptolski nenalazi sada već in sacrario interiori, već nad sakristanom i to na zračnu i suhu mjestu, pod debelim svodom, dieli se pako, u arkiv privatni, ili kako ga Žužić ozvao „Acta capituli antiqua“ i obuhita listine od najstarije dobe do g. 1700. U istom je mjestu i javni arkiv, tuj se nalazi 36 knjigah zapisnikah loci credibilis, zatim mnogobrojne obiteljske listine i izprave ponamješćene u fascicule slovi označene, napokon na acta saeculi XVIII, takodjer u fasciculih.

Uredjenje biskupskoga arkiva pospješio je vrli biskup Maksimilijan Vrhovac, a izveo ga g. 1815 Martin Kovačić senkvinčki, sastavivši ujedno nova kronologična i podosta obširna regesta.

Biskupski se arkiv nalazi u nadbiskupskom gradu.

Pridodat mi treba, da je kanonik Marcelović († 1751) sastavio kronologični regestar i biskupskoga i kaptolskoga arkiva. Taj se regestar čuva u nadbiskupskoj knjižnici kol. XXXVII. ser. 3.

Krom izvornih listinah kaptolskoga i biskupskoga arkiva priobćih u ovoj sbirci i one, koje se nalaze u istih arkivih, nu u tako narečenih „montaneih“ t. j. sbirkah priepisah, kakove su u to doba činili, da ako bi kojom nesgodom propale listine, da se bar sačuvaju njihovi vjerodostojni priepisi. Takov montaneum, jest znamenito djelo sastavljeno (1334) trudom Ivana arcidjakona goričkoga poznato domaćemu obćinstvu pod imenom: Sbornik pravah i povlasticah kaptola zagrebačkoga ili kako ga njeki u kratko zovu „liber acclavatus.“ Sbornik taj pisan na kvieru, dieli se u četiri odsjeka, od kojih sadržaje:

*a)* Jura, redditus et proventus et statuta nostre communitatis, ac officia et redditus iudicum et aliorum subditorum nostrorum, ili prava, dohodke i običaji cieloga kaptola kao tiela. službe i dužnosti sudacah i podložnikah kaptolskih, taj diel ima 61 glavu a 31 list.

*b)* Jura, redditus et proventus singulorum ex nobis, t. j. prava i dohodke pojedinih kanonikah, ima 13 glavah, a 6 listah.

*c)* Officia et redditus ac proventus, dignitates et personatus obtinencium in nostra ecclesia, t. j. prava i dohodke kaptolskih dostojanstvenikah: predstavnika naime zagrebačkoga, štioca, pojca, predstavnika čazmanskoga, svih arcidjakonah (izbrajajuć crkve pojedinih arcidjakonatah), i čuvara stolne crkve, ima 17 glavah, a 16 listah, napokon.

*d)* Tenores privilegiorum super iuribus et libertatibus nostre ecclesie et nostris confectorum, t. j. navodi listine i povelje papah, kraljevah, banovah i velikašah hrvatskih, koji su kaptol zagrebački nadarili pravî, posjedî, sloboštinami itd. lista ima 32. Ali pošto na posliednjem listu toga četvrtoga odsjeka upisana listina nedovršuje se, dolazi bo samo: fecimus consignari. Datum . . . te godina i dan koj bi se imao označit, morao bi doć na novi list, a tomu traga nejma, to taj četvrti odsjek kao da nije podpun, jer odmah sljede 22 lista na papiru uvezana.

Poslje ovih dolaze opet četiri lista na kvieru a prvi počima: Dei nomine invocato ad laudem eius et domini nostri Jesu Christi matrisque ipsius virginis gloriose et tocius celestis curie. Quedam utilia et memorie digna pro statu capituli zagrabiensis ecclesie tam in registrandis iuribus, reditibus et proventibus ipsius capituli ac eciam aliis incidenter in statutis editis ab olim in sensu ut plurimum et nunc ad litteram per ordinem subsequenter, que quicunque de corpore ipsius capituli voluerit cum effectu memoriter retinere, suoque loco et tempore ordinate patefacere invenietur inter eos quos regit racio concordie, seminacio et status ipsius ecclesie pro suo modulo fidellissimus conservator. Scripta autem et collecta sunt in unum que cernuntur anno dominice incarnacionis millesimo CCCXXXIV. et puplicata in vigilia b. Laurencii martiris eodem anno.

Doznajemo indi, da je taj sbornik proglašen 9 kolovoza 1334. i tako postao zakonikom kaptola zagrebačkoga.

Neposredno za tom bilježkom sliedi uvod historički, u kom se spominje, da je Ladislav utemeljio i dotirao episkopat zagrebački, prosboriv tako pisac o Ladislavu snuje u kratko poviest ugarskih vojvodah i kraljevah u Panoniji od Arpada do rečenoga Ladislava i nastavlja ju o kraljevih ugarsko-hrvatskih do Ljudevita I i njegova sina Stjepana, vojvode hrvatskoga „qui nunc in suo ducatu existit scilicet anno domini MCCCLIV. To indî taj uvod historički bio je pisan g. 1354. Za ugarskimi kraljevi, dolazi red

biskupah zagrebačkih počam od Duha do Nikole, koj posta biskupom zagrebačkim g. 1350 feria IV infra octavas epiphanie domini.[1]

U staro doba bijaše ta knjiga prikovana u arkivu t. j. in sacristia interiori sa dva lanca, i to do godine 1663. Ove bo godine, kako nam svjedoči njeka bilježka na koricah istoga sbornika: 1663, 4 februarii. Statuta de novo ligata et compacta per Joannem Mauorchich C. et succentorem E. Z. etc, antea canonicum et cantorem chasmensem, bijaše prevezana. Tom sgodom udjoše u taj kodex i oni listovi na papiru, valjda ih rečeni knjigoveža uvezao s toga, da se s vremenom ubilježi onamo koj noviji štatut.

Toliko o poznatom nam rádu Ivana arcidjakona goričkoga, a neće mnijem suvišno biti, ako i o samom Ivanu rečemo koju.

Gdje se naš Ivan rodio nije nam poznato, nu pošto mu sinovac Antun imao baštinske zemlje u Strugi, bismo uztvrdit mogli, da se rodio prieko Save blizu Zagreba, a jerbo ga već god. 1329 nalazimo upisana kao arcidjakona goričkoga i kancelara biskupa Ladislava: datum Zagrabie per manus discreti viri magistri Johannis archidiaconi de Guerche, cancellarii nostri, feria III post festum b. Margarethe virginis anno MCCCXX nono; to se svakako rodio za vlade Ladislava IV. O mladosti i naucih Ivanovih nije nam poznato ništa, po svoj prilici prve nauke svršio je u Zagrebu, gdje je kaptol odmah iza zaključka sabora lateranskoga (1179) osnovao njekakovo sjemenište, višje pako naobraženje pribavio si u kojem talijanskom gradu.

Ivan poznat nam je istom kao arcidjakon i to iz službah koje mu kaptol povjeravao, a naročito u parbi sa križari črnomaljskimi, koji su „tempore manifestarum guerrarum in regno Hungarie," osvojili metličku desetinu, koju je inače pobirao kaptol zagrebački, kao takodjer i sa krbavskim biskupom Radom, koj je osvojio kladušku i gradačku desetinu, gdje se naš Ivan odlikovao glede juridičkoga znanja, oštroumja i revnosti. Radi osobitih ovih svojstvah cienio ga na veliko kaptol, tako, da ga g. 1348 po smrti naime biskupa Jakoba izabrao za vikara „in temporalibus et spiritualibus." Godine jošter 1354 nalazimo našega Ivana živa, nu kašnje gubi mu se trag.

Povod tomu sborniku, bijaše ili nesretan slučaj, sbivši se g. 1331 u Tatimirovoj kući, gdje su njeke kaptolske listine izgorjele, ili pako ona opasnost, koja je za biskupovanja Ladislavova prietila crkovnim imanjam, kada su (1326) veljkaši, vlastela, plemići i gradjani osvojili, gradove, sela, kuće, zemlje itd. episkopata zagrebačkoga, što prisili i kaptol i biskupa Ladislava, na pisanje montaneah. Krčelić bo tvrdi (hist. eccl. zagrab. p. 125)

---

[1] Ovdje se valjda arcidjakon Ivan zapisao, jer feria IV infra octavas epiphanie domini nemože biti g. 1350, pošto te godine sama epiphania domini pada na feriu IV.

da: Johannes archidiaconus de Gvercse consilio Ladislai (de Kobol episc. zagrab) scribere et notare annorum praecedentium facta incepit. Capitula quoque statuta sua et privilegia authore Ladislao collegerunt.

Osim kaptolskoga sbornika, pripisuje se našemu Ivanu drugo djelo, o kom se govori o odnošaju izmedju Ugarske i Hrvatske prije njihova sdruženja u zajedničkom vladaru, a osobito o borbi izmedju Vjenceslava, Otona i Karla za priestol ugarski i hrvatski po smrti Andrije III. Tim rukopisom služio se jošte Krčelić, nu sada mu žalibože nestao svaki trag.

Drugi montaneum suvremen Ivanu arcidjakonu goričkomu nalazi se u arkivu nadbiskupskom pod slovom A. Pisan je veoma ukusno na koži, u dva stupca, svaki po 43 redka, listovah ima 82, nu list 75 i 78 manjka, kao takodjer i poslje 82 lista jedan il više njih iztrgnuto je.

Na prvom stupcu prvoga lista glasi naslov: Incipiunt privilegia super libertatibus, iuribus et donacionibus ecclesie zagrabiensis. Budué da je u tom montaneu najmladja listina, (na listu 20) datirana „feria tercia, proxima post dominicam Letare, anno domini MCCCXLVIII; to nije pisan taj kodex prije 1 travnja 1348. Ako je istina što Krčelić tvrdi, to je i tomu kodexu arkiva nadbiskupskoga zasnovateljem bio isti biskup Ladislav. Ako je doduše zamislio Ladislav sastavit kakovu sbirku vjerodostojnih priepisah, to se ona za njegova biskupovanja ni počela nije, budué da se već g. 1343 govori o njemu kao „olim zagrabiensi episcopo, nunc vero in archiepiscopum colocensem electo“ (u istom kodexu, list 21). Ladislava nasljedio Jakob „de Placencia,“ koj umrie u Budimu na svetak bl. Galla opata (16 listopada) god. 1348. Od 1 travnja 1348, kad je datirana rečena najmladja listina, do 16 listop. i. g. šest je mjesecih, a pošto za spomenutom datiranom listinom sliede još 62 lista, nevjerojatno je, da je prepisač to veliko djelo svršio u pol godine, kraj tolikoga izbora i priepisivanja listinah. Za Jakobova nasljednika Dioniža, sina Lackova, koga je papa Klement prenesao sa stolice kninske na zagrebačku, nije takodjer pisan, pošto se on bavio ovdje samo mjesec danah i nješto više, te prenešen bio 1348 na koločku nadbiskupiju. Istom pod Nikolom izabranim prije biskupom njitranskim, a feria IV infra octavas epiphanie domini MCCCL, zagrebačkim, koj bijaše ujedno i kancelarom kralja Ljudevita I mogao je biti pisan, ovaj bo kao kancelar i svoje porabe radi trebao je takovu sbirku, a znao je i koliko vriedi.

Povod pako toj sbirci dalo je po svoj prilici ono vječno nasrtavanje na biskupske posjede, uzkraćivanje dužne desetine, i nastala odatle ivanička pobuna (1340), kao takodjer i pravde kaptola sa crnomaljskimi križari, i krbavskim biskupom Radom, koje se ni god. 1350 svršile nisu. Kodex taj počima poznatom nam listinom Grgura IX pape od g. 1227, kojom potvrdjuje episkopatu zagrebačkomu sva prava i posjede dane od

kraljevah ugarskih i inih bogoljubnih kršćanah, zatim sliede „privilegia libertatum“ dana crkvi zagrebačkoj od ugarskih kraljevah i vojvodah slavonskih, napokon dolaze listine odnoseće se na razne posjede. Primjetit mi je, da se prepisač nije držao nikakove kronologije, pa bilježio onako listine o dotičnom posjedu, kako su mu pod ruku došle. Ovaj kodex upotriebio je i kanonik Marcelović sastavljajuć svoja regestra, a citira ga obično: vide in libro fol. . ili naprosto fol. pridavši mu broj.

Napokon rabio sam i treći kodex i taj je montaneum, a nalazi se takodjer u arkivu nadbiskupskom pod slovom B. Pisan je povećimi pismeni na kvieru, svaki mu list ima obično 25 redakah, listovah mu za sada 59, nu posljednji t. j. 60 manjka, al nam se sačuvao ipak u poznijem priepisu. Na prvoj strani naslov mu glasi: incipit tenor privilegiorum monasterii b. v. Marie de Toplica (Topusko). Ni ovaj kodex nenavadja listine redom kronologičnim, već govoreć o kakovu posjedu pobraja listine odnoseće se nj. Prva listina toga montana počima sa g. 1211 ili kada je Andrija II utemeljio opatiju i nadario ju posjedî i sloboštinami. Pošto od g. 1365 nejma u njem poznijih listinah, to ili je pisan te godine ili nješto kašnje.

Povod toj sbirci bila je ili valjana misao tadanjega opata, da ima sbornik a možda dala mu povod parba kaptola zagrebačkoga sa črnomaljskimi križari kojoj je predsjedao topuski opat, ili napokon ljute svadje sa susjedi svojimi Petrinjci radi mejašah posjedah Mlinoga, Visoko i Ztresić, od kojih su Petrinjci njeke komade oteli bili, dok se nije na zagrebačkom saboru, 9 lipnja 1364 Stjepan III biskup zagrebački s njimi nagodio.

Toliko o izvorih!

Što se pako samoga izdanja tiče, to upotriebih svu točnost tako, da nepovjerovavši ni vlastitomu priepisu obavljah svu korekturu po originalu.

Jedino promjenih interpunkcije, koje su onodobni pisari neumjestno rabili, a u orthographiji pridržah sve, osim istovjetnosti *u* i *v*, koja dva slova udesih po današnjem načinu pisanja, i što zamjenih njeka velika slova manjimi, po zahtjevu današnje orthographije.

I sam će čitatelj opaziti, da su vlastita i stvarna imena čišće sačuvana u originalih, nego li u priepisih, ja ih zato ipak nehtjedoh izpravljat dapače, svako ime upravo onako upisah kako ga upisana nadjoh. Gdje pako upotriebih znak ( ), tu sam dodao izpušteno ili iz priepisa ili jer sam pozitivno znao valjano popunit, znakom pako [ ] zatvorene rieči gonetah samo.

U Zagrebu, mjeseca prosinca 1872.

**Iv. Tkalčić.**

# ARGUMENTA.

Pagina.

# I. God. 1134.

*Felicijan nadbiskup ostrogonski dosudjuje biskupiji zagrebačkoj šumu u Dubravi, koju je njekoč kralj Ladislav, utemeljiv biskupiju zagrebačku, darovao istomu episkopatu a posvojit ju hotio najprije njeki Sudenja, a za njim opet knez Adilbert i ini njeki plemići.*

In nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen.

Regnante nobilissimo rege Ladisclauo, strigoniensis vero ecclesie primatum Acha gubernante, et baaciensi archiepiscopo Fabiano existente, besprimiensi episcopo Cosma, pallatino comite Jula, semegiensi comite Grab, predictus rex, divina gratia inspirante, horum ceterorumque nobilium consilio zagrabiensem constituit episcopatum, videlicet ut quos error idolatrie a dei cultura extraneos fecerat, episcopalis cura ad viam veritatis reduceret. Ad instruendam ergo huius plebis ignorantiam quendam boemicum venerabilis vite virum, nomine Duch, idoneum repperit. quem eidem ecclesie pastorem per suum ca(pel)lanum Fancicam delegavit, qui et illi ecclesie officinarios de semigiensi et zalensi comitatu ordinavit. Preterea alter capellanus, Cupan nomine, precepto eiusdem regis dedit eidem ecclesie populum de Dumbroa cum terra et silva sibi appendente. Transacto igitur non parvo tempore regnante rege Stephano, predicto vero Fancica illius ecclesie episcopatum tenente, a quodam viro, nomine Sudengna, de predicta silva ecclesie iniuria illata est. Quod episcopus egre ferens ad regis patrocinium confugit, qui totam causam Feliciano strigoniensi archiepiscopo discutiendam commisit. Illius ergo ecclesie adversarii, ad iudicium vocati cum ad determinatum diem venire noluissent, nec l. pensas secundum legem terre persolvere potuissent, archiepiscopi iudicio predicta silva per pristaldum, Ysaac nomine, ecclesie restituta est; et quamdiu Fancica illi ecclesie prefuit, nullus ei aliquam iniuriam inferre presumpsit. Defuncto igitur rege Stephano, piissimus Bela, divina gratia largiente Pannonie sceptra feliciter gubernanda suscepit, cuius gratia predictus Fancica ad baaciensem archiepiscopatum translatus est, zagrabiensi vero ecclesie, Macilinus iherosolimitanus canonicus, episcopus ordinatus est. Tercio igitur episcopatus sui anno Adilbreth, frater Kaladini comitis, sumigiensis comes, una cum Clanisa et Petro fratre eius et Sudangna, aliisque quam pluribus eiusdem terre melioribus, de predicta silva in concilio waradinensi tempore Walterii episcopi ante Felicianum strigoniensem archiepiscopum litigium renovavit. Cuius iudicio II. episcopi, videlicet Fancica baaciensis et Macilinus zagrabiensis, salva episcopali dignitate pro iusticia sancte ecclesie veritatem dixerunt, III. vero de nobilioribus eiusdem ecclesie, scilicet Barkis, Mahal, Dersihna, super sacrum altare waradiensis

ecclesie in presentia canonicorum iuraverunt, Augustino strigoniensis ecclesie canonico existente pristaldo, quod factum est anno dominice incarnacionis MCXXXIIII, epacta XXIII. VI. kalendas maii. Archiepiscopus vero volens suum iudicium inmobile permanere, alterum eis pristaldum, nomine Marcellum, filium Gira comitis, dedit, qui priore pristaldo, silicet predicto Ysaac, premonstrante singulas metas renovavit, et ecclesie silvam ea concondicione restituit, ut nullus in ea omnino sine consensu episcopi quicquam agere presumat vel (v)enando vel aliquid de ea auferendo vel intromittendo. Huius rei testes sunt archiepiscopi iudicio assidentes: Nicolaus nitriensis episcopus, Euzidinus comes de Saunic, Geuril filius Andree comitis, Laurentius filius Salamonis; canoni(ci waradie)nsis ecclesie, Benedictus custos, Opus decanus, Sebastianus.

**Izvornik na koži, pečat otrgnut, iz nadbiskupskoga arkiva, s vana nadpis: Privilegium Ladizlaj regis super constitucione Zagrabiensis episcopatus. Privilegium canonicorum. Kaptolski arkiv ima ju u prepisu u bulli Grgura IX.**

---

## II. God. 1163. U Oštrogonu.

***Stjepan III.** (u redu IV.) **kralj hrvatski i ugarski potvrdjuje sud Beluša bana, kojim Bernardu biskupu zagrebačkomu dopitana bi šuma Dubrava, dar kralja Ladislava, koju posvojit htjede za vladanja Gejzina župan Nikola i njeki plemići šimedjske županije.***

Ego Stephanus, inspirante divina gracia, paterna insignitus dignitate pro cunctis negociis ecclesie sancte dei providens, que a sanctis patribus statuta membris sathane destructa reperio, emendare non differo. In nomine itaque sancte et individue trinitatis, que prior Ladislaus rex gloriosissimus et secundus Bela rex, felicis memorie pater meus et dominus, zagrabiensi ecclesie contulerant et coram principibus suis sigillis confirmaverant, omnia predicte ecclesie et silvam Denbron cum terra ei appendente, quam Sudegna auferre conatus, concedo. Huius litigii Belus banus iudex exstitit, in quo litigio Bernaldus, episcopus predicte ecclesie, suique iobagiones Yssa, Petrus, Co(s)mas, predictam silvam cum terra a Ladislao datam fuisse, et in tempore Bele regis in litigio positi, per pristaldum Marcellum recuperavisse dicebant. Iterum autem tempore gloriosissimi regis Geyce, Nicolaus comes, filius Pauli, et iobagiones sumugiensis castri, Cicigna, Johannes, Merascelau, vim inferentes predicte ecclesie terram cum silva ei abstulerunt et violenter usque ad tempus Ladislai secundi tenuerunt. Hanc iniuriam passam ecclesiam fuisse Bernaldus episcopus suique iobagiones clamabant. Tunc Belus banus rem querens iustificare iudicavit, si prenominati hostes ecclesie, Marcellum fuisse pristaldum, comprobare possent, eis terra cum silva remaneret. Sed quoniam hoc probare non potuerunt, iniusti remanserunt; et ecclesie, ut iustum erat, terra cum silva redita est. Insuper episcopo Belus banus dedit pristaldum Lepoldum, filium Petri, ut sicut tempore Bele regis Marcellus pristaldus predictam terram cum silva reddiderat, ita et iste per easdem metas circumiens, per pontem Colomagni

regis, et ibidem signa, que in cortice arborum sunt, renovaret, et per vias Garig usque ad aquam Pissenca, et terram cum silva et villis istis: Chitamer, Scelna, Warda, Roeca, Guerdi, Boyllola, Wehle, Damasca, ecclesie redderet. Tunc Stephanus rex piissimus rei veritate cognita, ut possessio ecclesie firma stabilisque maneret, privilegium inde fieri iussit et sigillo sue magestatis confirmari, coram principibus regni: Michone bachiensi archiepiscopo, Machario quinquecclesiensi episcopo, Nicolao garadiensi episcopo, Stephano sunadiensi electo, Belo bano eiusdem cause iudice, Thoma pallatino comite, Brocca curiali comite, Boricio bano, Adriano comite, Hendrico bodreguiensi comite, Esau sunadiensi comite. Anno dominice incarnacionis MCLXIII. Indiccione XI. Epacta XIV. a tercio Stephano piissimo rege Vngarie, secundi Bele regis filio, primo anno regni sui. Hugone notario, Thoma magistro capelle. Strigonii hoc privilegium factum est. Quicumque vero emulus et inimicus ecclesie dei huic decreto regis detrahere presumpserit, graciam regis inexorabiliter amittat, et eternis deputetur suppliciis.

Liber Privilegior. Episc. zagrab. list 33.

---

## III. 1175. mjeseca kolovoza. U stolnom Biogradu.

*Bela III. kralj hrvatski i ugarski, potvrdjuje zagrebačkomu kaptolu predij Zelinu i Novi predij, koja dva predija kupio je biskup zagrebački Prodan i poklonio kaptolu.*

Notum sit omnibus catholice fidei cultoribus, quod ego Bela tercius, secundi Gejsse regis filius, dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie Rameque rex, cum Albe sancti Stephani regis solempnes agerem dies, zagrabienses canonici cum Vgrino tunc temporis zagrabiensis electo, presencie nostre assistentes, devotas porrexerunt preces simul et apostolicas litteras presentantes, quod Prodanus, quondam episcopus zagrabiensis, tria emerit predia: Golgonisa, Zelina et Novum predium in propriis distincta terminis. Sed Golgonisa templariis tradidit, Zelina vero et Novum predium ecclesie zagrabiensi in usus canonicorum perpetuo habendum instituit. Supradicti vero canonici secundum temporis qualitatem et hominum malignitatem, provida caucione sibi et ecclesie sue consulentes, iam dicta predia per successores episcopos vel per alios ne ab ipsis possent alienari, ab apostolica auctoritate literarum confirmacionem impetraverunt, nostram eciam serenitatem intervenientibus domini apostolici peticionibus postulaverint, ut istitucionem prenominati Prodani episcopi et confirmacionem domini apostolici regie celsitudinis privilegio communirem. Ego vero, ut dignum erat, iustis petencium desideriis facilem prebui consensum et quia vota eorum a racionis tramite non discordabant, effectu volui prosequente conplere. Concurrens igitur grato assensu eorum postulacionibus, prenotata duo predia Zelina videlicet et Novum predium, que bone memorie Prodanus episcopus emit, in perpetuo zagrabiensibus canonicis habendum regia auctoritate institui et privilegii regalis patrocinio communivi, sigillo eciam meo et annuli mei inpressione roboravi, statuens ut nulli hominum

*

omnino liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, regalis excellencie iram se noverit incursurum, et decem marcas auri persolvat. Factum est autem hoc privilegium anno dominice incarnacionis MCLXXV. regnante gloriosissimo rege Bela tercio, secundi Geisse regis filio, Job strigoniensi archiepiscopo existente, Paulo colocensi archiepiscopo existente, notario Adriano, Farkasio palatino comite, Subano bano, Vgrino zagrabiensi electo, et aliis compluribus eiusdem regni principibus existentibus.

Liber privilegior. Episc. zagrab. list 53.

---

## IV. God. 1181. mjeseca kolovoza. U stolnom Biogradu.

*Bela III. kralj ugarski i hrvatski dosudjuje kaptolu zagrebačkomu Toplice kod Varaždina, što ih njekoč poklonio istomu kaptolu Aleksij ban, učiniv zadužbinu za umrloga svoga sina, koje za burnih vremena osvojio bijaše župan varaždinski Belec, a nakon njega i baštinik mu Moćmer.*

Quoniam diuturnitate temporum sepius obliteratur memoria; et quod pie devotionis geritur officio, post paucos admodum dies ingrata celat oblivio. Idcirco que tam a nostra regia maiestate et munificentia, quam ab illustribus viris, sive quibuscumque dei fidelibus sub nostra potestate degentibus, dei ecclesiis sunt collata, regia auctoritate firmare et privilegiis perpetuare proposui. Notum igitur sit omnibus tam modernis quam future vite successoribus, quod ego Bela III. dei gratia rex, secundi Geysse regis filius, cum Albe sollempnes sancti Stephani regis agerem dies, zagrabienses canonici de sua inopia et iniuriis sibi illatis conquesti sunt. Ego vero ecclesiam dei sublevare desiderans non adterere, lacrimosam eorum querimoniam in presencia quam plurium regni mei principum ascultavi et causam discussi. Propositum est enim a supradictis canonicis, quod Alexius quondam banus pro anima filii sui, eo tempore ex hoc seculo decedentis predium quoddam, Toplissa nomine, ecclesie zagrabiensi cum omnibus sibi pertinentiis tradidisset. Quod postea quidam Beléé nomine, comes de Garestin, tempore avi mei regis Bele secundi violenter subripuisset, et idem postmodum Mothmer eius heres et successor fecisset; et quia regnum Vngarie, sicut peccatis exigentibus sepius fieri solet, erat in disturbatione, prenominati canonici supersederunt questioni, tempus expectantes oportunum. Ad ultimum vero nostri regni tempore ante nostram excellentiam Albe contra Mothmerum de prefato predio querimoniam deposuerunt. Ego vero, veritate undique circumspecta, per adtestationem virorum nobilium veritatem rei et iusticiam iam dictorum canonicorum cognoscens prenominatum predium per consilium et assensum principum ecclesie zagrabiensi reddidi, dato advocato Dionisio bano. Meta vero predicti predii tendit usque ad rivulum Globossa, et dividitur cum meta Sumscy, deinde tendit superius ad montem Wolcmerij, ibi protenditur in longum in dorso montis et descendit in vallem per nasum eiusdem montis, et inde recto tramite ascendit ad montem alium ubi est via, et de via descenditur et

ascendit ad tercium montem, et per montem itur et certis metis descendit et ascendit ad magnum montem ad viam, ubi iungitur cum garestiensibus, et per viam illam itur in magnam viam, per quam descendit ad aquam Bigne et iungitur zagrabiensibus. Et ne hoc nostrum institutum annosa aboleat vetustas vel iniquorum pervertere valeat sagacitas, privilegium per notarium meum Wasca inscribi feci, et regali sigillo et annulli mei inpressione roboravi. Quod si quis violare temptaverit, ut regie institutionis reus et ecclesie violator penam luat et rebus suis mul(c)tatus excommunicationis subbeat sententiam. Factum est autem hoc privilegium anno dominice incarnationis MCLXXXI. Regnante gloriosissimo rege Bela III. Luca strigoniensi archiepiscopo existente, Johanne besprimiensi episcopo, Prodano zagrabiensi episcopo, Farcasio palatino comite, Cumpurdino curiali comite, Dionisio bano, Bot albensi comite, et aliis pluribus regni eiusdem principibus existentibus.

Izvornik na koži, pečat odtrgnut. Iz kapt. arkiva fasc. 52. br. 4.

---

## V. God. 1193. od 1. rujna do 30. prosinca.

*Kalan biskup pečuvski i gubernator dalmatinski i hrvatski, dopituje biskupu zagrebačkomu Dominiku i njegovim nasljednikom desetinu živeža i vina, u Krapini, Okiću i Podgorju, koju je uživao dotle vojvoda ciele Slavonije.*

Calanus, dei gracia quinqueecclesiensis episcopus palleatus et totius Dalmatie atque Chroatie gubernator, omnibus Christi fidelibus, ad quoscumque hec presens pagina pervenerit, salutem in domino. Licet omnes catholice fidei professores, quod a pio salvatore precipitur, hoc propensius exequi teneantur; viri tamen summates, quos divina gratia pre ceteris extulit in hoc mundo, non solum preceptis dominicis sua debent colla subicere sed et ipsius consilia attentiori famulatu devotius amplexari, ut et obedientia ex mandatorum observatione proveniens salutem ipsis pariat sempiternam, et consilii salutaris devota completio multiplicatam gloriam conferat et mercedem. Inde est, quod ego (non ignarus novi et veteris testamenti, in quo tuba) clara canitur et aperte, quod omnis decima sine omni mutilatione domino offeratur, et Cain, prothomartiris passionem, quem pro sacra decimarum oblatione inimica fraternitas nequiter interemit, non aure surdastri preteriens, de omnibus victualibus, que vulgo cazun nuncupantur, et de omnibus eorum pertinentiis, tam in bobus quam ovibus, cum agnis et gallinis et panibus et aliis si qua sunt, que ex diversis locis scilicet: Krapina, Okich et Pogoria ad ducatus cellaria congregantur, decimas dari venerabili Dominico zagrabiensi episcopo et eius successoribus sine omni cunctatione et mutilatione, quemadmodum per totum episcopatum suum de aliis ducatus reditibus decimas habet, precipio. Et ut hoc perpetua stabilitate reniteat huius, antique constitutionis, sed eciam nove concessionis paginam, sigilli mei munimine, placuit insigniri. Nulli igitur liceat hanc iustam constitutionem infringere, aut ei ausu temerario contraire: si quis autem attemptare presumpserit, eternam damnacionem velud sacrilegus non evadet, et ecclesiastice severitatis sentencia percelletur. Actum

est istud anno dominice incarnationis MCLXXXXIII. indictione XIIma regnante piissimo rege Bela tercio.

Izvornik na koži, pečat odtrgnut. Iz ark. kapt. fasc. 5. br. 2.

## VI. Okô godine 1193.

*Kalan, nadbiskup pečuvski, i gubernator hrvatski i dalmatinski, dosudjuje biskupu zagrebačkomu Dominiku predij Kamenik, za koj parbio se s dvjema plemićima Dežislavom i Drašom, pošto bi dva kanonika i tri dvorska župana prisegla, da je vaviek pripadao episkopatu zagrebačkomu.*

Calanus dei gracia quinqueecclesiensis episcopus palleatus et totius Dalmatie atque Chroatie gubernator. Omnibus Christi fidelibus ad quos presentes littere pervenerint salutem in eo, qui est vera salus. Quamvis bonorum posteritas priorum suorum bona exempla imitari, doctrinam quoque opere propensius studeat adimplere, tamen quia quorumdam modernorum ad bonum pigra ad malum vero prona subtilitas predecessorum suorum iusta iudicia subvertere et bonos actus sinitra interpretatione molitur extingvere, dilectioni vestre duximus intimandum, quod procuracionis nostre tempore inter duos civiles, scilicet Descislou et Drassa, et Dominicum venerabilem zagrabiensis ecclesie episcopum pro terra cuiusdam predii, nomine Kemenic, orta est dissensio. Requirentibus enim predictis civilibus terram illam in presencia nostra, episcopo quoque non eorum sed suam esse asserente, nos causam ordine canonico decidentes duobus canonicis atque archidiaconis zagrabiensis ecclesie, scilicet Barano et Timporio, tribusque curialibus comitibus scilicet: Tiwa de Wasca, Michaeli de Dumburou, Martino de Kemenic super hoc, quod non civilium sed episcopi terra esset, sacramentum indiximus. Accepto vero ab eis sacramento, predium illud scilicet Kemenic, a duabus viis coniunctis usque ad rivulum ubi habet metam terre, deinde ultra montem usque ad fluvium, nomine Rogozice, deinde usque ad alium fluvium, cui nomen Bogoce, a Bogocea autem per montem, qui trabs appellatur usque ad caput unius vallis, que dicitur Jasconovina, zagrabiensi episcopo per manus duorum pristaldorum nostrorum, scilicet Ysani curialis comitis de Kris et Bonci, assignavimus. Ut igitur huius iuste examinacionis sentencia perpetue stabilitatis robore fulciatur, litteras super hoc testimoniales sigilli nostri munimine insignivimus. Volentes et precipientes, ne quis huic canonice observationi ausu temerario presumat contraire; si quis autem facere attemptaverit, anime sue periculum et dignam dei ulcionum vindictam se noverit incursurum.

Izvornik na koži, pečat manjka. Arkiv nadbisk. Privilegialia: Super predio Kemenik.

### VII. God. 1198 dne 11. svibnja.

*Andrija vojvoda hrvatski i humski, dozvoljuje na prošnju biskupa zagrebačkoga Dominika, da podanikom biskupskim nesudi nitko drugi, osim biskupa il njegova sudca; zanemari li takav sudac svoju dužnost, bit će odgovoran banu.*

Andreas dei gracia Dalmacie, Croacie, Hulmeque dux, secundi[1] Bele regis filius, venerabili in Christo patri Dominico, eadem gracia episcopo zagrabiensi, (salutem) in perpetuum. Justis petencium desideriis nos facile prebere decet assensum, et ea, que a racionis tramite non exorbitant, effectu prosequente complere. Justis igitur postulacionibus tuis grato concurrentes assensu, hanc populo tuo et ecclesie zagrabiensi conferimus libertatem, et sigilli nostri munimine confirmamus et roboramus tam Hungaris, quam Latinis seu Sclavis, ut si quis aliquem de populo tuo et ecclesie predicte in causam trahere voluerit, sub te vel sub iudicibus a te constitutis eum debeat convenire; nec aliquis de iam dicto populo tuo et ecclesie sub alio iudice teneatur alicui respondere. Quod si tu vel iudices iusticiam nolueritis exhibere, et aliquis iudices tuos propter hoc voluerit convenire, tunc pro homine vel hominibus tuis sub bano nostro, vel sub nostra clemencia iudex ille, qui iusticiam noluit facere, respondebit. Actum est hoc anno dominice incarnacionis MCLXXXXVIII, die lune. V. Idus maji, indiccione prima, epacta XI. concurrente III. Andrea bano existente, Fulcone comite brudrugiensi, Crazone comite guarastiensi. Datum per manus Belesini filii Cornelii comitis.

Liber privilegior. Episc. zagrab. list 6.

[1] prav. tercii.

---

### VIII. God. 1199.

*Emerik kralj hrvatski, prepovjeda banom hrvatskim uživanje prisielice i kunovine kod podanikah crkve zagrebačke, što pripada samo biskupu zagrebačkomu. Dozvoljuje takodjer biskupu desetinu kunah i svinjah, što bi inače kralju pripadala.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Hemericus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Chrovacie Rameque rex in perpetuum. Quanto excellentiori beneficiorum commoditate regia celsitudo celitus perpenditur visitari, tanto divine gratitudini obligacior ex eorum efficitur accepcione, ut eo amplius de bonorum affluencia que summi dispensatoris nutu ad usus temporales sibi sunt suppeditata, vice reciproca beneficam ipsius clemenciam tum in ecclesiarum indigenciis sublevandis, tum in aliis pietatis operibus quoad poterit exercendis conpellatur honorare. Volentes igitur quod in future exultacionis patria cum multiplici ubertate domino largiente metamus in presentis exilii et luctus loco studiosius seminare, destitucioni et dispendio temporalium quod per guerre tempestatem zagrabiensis ecclesia ob fidelitatis constanciam, corone nostre efficaciter exhibitam perpessa est, pietatis intuitu duximus consulendum. Concedimus itaque: ut nulli bano populum ecclesie memorate pro descensus seu marturinarum sive prebende liceat exaccione molestare, sed in omnibus hiis tum

Cesmagenses et Dumbrogenses, tum ceteri populi ecclesie suo tantum teneantur episcopo. Sanctimus eciam et statu incolumi volumus in posterum perdurare, ut de marturinis nostris vel proventibus, qui loco marturinarum exhibentur, quin eciam de porcis, qui in episcopatu zagrabiensi colliguntur, eiusdem loci episcopus decimas integrales sine alicuius contradictione percipiat. Ut autem hec regie serenitatis institucio perpetue stabilitatis robur obtineat presentem paginam imaginis nostre sigillo communivimus. Datum per manus Desiderii aule regie cancellarii, anno dominice incarnationis millesimo centesimo nonagesimo nono. Venerabili Job strigoniensi archiepiscopo existente, reverendo Saul colochensi archiepiscopo, Calano quinqueecclesiensi episcopo, Vgrino jauriensi episcopo, Adriano transilvano episcopo, Dominico zagrabiensi episcopo, Catapano agriensi episcopo, Johanne chanadiensi episcopo, Kalenda wesprimiensi episcopo. Mog palatino et eodem comite bachiensi, Nicholao bano et eodem comite de Zala, Mica comite de Bychor, Fulcone comite de Budrug, Chepano comite de Suprun, Ampudino comite de Zoynuk, Dyonisio comite de Vwar.

**Izvadjeno iz prepisa kaptola stolno-biogradskoga od g. 1272. Iz arkiva nadb. Fundation.**

---

## IX. God. 1200.

*Vojvoda Andrija u parbi biskupa zagrebačkoga Dominika glede zemlje Grabonice sa Petrom Zadurom, dopita istu zemlju episkopatu zagrebačkomu.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. A(ndreas) dei gracia Dalmacie, Croacie, Chulmeque dux in perpetuum. In primaria legum sanctione cauta veterum prudencia suis in posterum sollerter providens in regibus ac magnis ducibus iusticiam amplius commendavit; justicia enim est, que reddit unicuique quod suum est. Eorum igitur vestigiis arcius innitentes cum universis infra terminos dominii nostri iusticiam facere teneamur, primam ac precipuam circa dei ecclesias gerendam esse sollicitudinem cum favore principum, nulli venit in dubium. Causam itaque, que versata est inter Dominicum zagrabiensem episcopum et Petrum fratrem Zadur de quadam terra, que vocatur Graboniza, cum magnatibus nostris ordine iudiciario cognoscentes, comperimus esse terram supradicti episcopi, predicto Petro plurium testimonio in iure convicto. Contulimus ergo terram predictam prememorato episcopo, iure perpetuo possidendam, eiusque successoribus eodem modo relinquendam. Sed quoniam memorie inimicatur oblivio, oblivionis enim ortus est memorie defectus, huius nostri facti seriem, ne nubilo oblivionis deliteat, scripto comendari iussimus. Ut autem firmius robur obtineat sigilli nostri inpressione communivimus. Jobagionum vero nomina, qui tunc aderant et testimonium gestis nostris perhibent, hec sunt: Mog comes, Nicolaus banus, Ata comes, Martinus comes, Isep comes, Cresen comes et ceteri complures. Prestaldi vero duo, Velceta de Gorra et Wrodizlaus de Zagrabia. Hoc autem factum est anno dominice incarnacionis. MCC. Datum per manus Jacobi prepositi, magistri eiusdem ducis et cancellarii.

Liber privilegior. episc. zagrab. list. 37.

---

## X. God. 1200.

*Emerik kralj hrvatski i ugarski potvrdjuje episkopatu zagrebačkomu Čazmu dar kralja Ladislava, i dozvoljuje žiteljem, da ih nesudi nitko osim biskupa, kao takodjer da nikomu neplaćaju daće van biskupu; isto tako i glede Zeline.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Hemericus dei gracia Ungarie, Dalmacie, Croacie Rameque rex in perpetuum. Inter cetera virtutum exercitia hoc nobis ad proventum superne remuneracionis conferre dinoscitur, quo ecclesiarum dei iura diligenter protegimus, et a calumpniancium inportunitatibus provida dispensacione salubriter expedimus. Huius itaque ręi speculacione terram quandam nomine Chasmam, quam gloriosissimus progenitor noster rex Ladizlaus ecclesie zagrabiensi contulit, per clericum nostrum Thomam, canonicum albensem, fideliter peragrari facientes presentis scripti auctoritate eidem ecclesie inrefragabiliter confirmamus et populum in ea constitutum ad instar Dumbrogensium et aliorum ecclesie, de qua loquimur, subditorum in marturinarum et annone pensione sive hospicii debito non bano sed soli episcopo respondere decernimus. Supramemorate vero terre meta prima est pons regis Colomani, secus quem nomen episcopi Prodani in corticibus arborum insculptum est. Hinc via dicti regis dirigitur super magnum montem usque ad puteum eiusdem, a puteo autem ad Rosuk, de quo ad montem Sythua, inde ad fluvium Dobouk, deinde ad Belablata, hinc ad fluvium Prestika, qui currens iungitur prenominato fluvio Chasman. In villa vero Zelina prima meta est versus septemtrionem iuxta puteum, a quo protenditur in medio vallis usque magnam viam dividentem terram Bereslai et tendit ad ecclesiam sancti Johannis, de qua ad arborem cruce signatam dividentem terram Vgrini, hinc reflectitur versus occasum ad pontem Wratuslai de Lomni, sub quo ponte currit fluvius Zelina, hinc protenditur ad magnum montem usque metam Razumeni, inde ad supra memoratum puteum terminatur. Ut igitur istarum rerum veritas indissulubili stabilitate duret in posterum, presentem paginam sigilli nostri titulo roboravimus. Datum per manus Desiderii, aule regie cancellarii et prepositi de Scibin, anno dominice incarnacionis MCC. Venerabili Job strigoniensi archiepiscopo existente, reverendo Saul colocensi archiepiscopo, Calano quinqueecclesiensi episcopo, Ugrino geurensi episcopo, Dominico zagrabiensi episcopo, Mika pallatino et bachiensi comite, Benedicto bano et comite de Zala, Legforo voyvoda, Weyteh curiali et nitriensi comite, Theodoro comite de Budrig, Cepano comite de Suprun.

Liber privilegior. episc. zagrab. list 30.

---

## XI. God. 1200. 15. listopada.

*Andrija vojvoda krvatski poklanja zemlju Jeroše, (današnji Jarun) umrvšega bez potomka, i u vlast vojvodinu spalu, Baranu dekanu crkve zagreb.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Dalmacie, Chroacie, Chulmeque dux in perpetuum. Prudens veterum auctoritas versucias precavens et suis in posterum caute providens, in regibus

ac magnificis ducibus dignas beneficiorum largiciones, quas suis impertiti sunt fidelibus, laudibus extollens lacius commendavit. Comperit enim fidelitatem rem esse preciosam, sed fidelitatis perseveranciam preciosiorem comprobavit, ceterisque virtutibus eam preeminere prospectans dignam eminenciori censuit remuneracione. Nos igitur a veterum vestigiis non exhorbitantes, sed pocius eos in omnibus imitantes servicii fidelitatem, quam nobis Baranus zagrabiensis decanus exhibuit, benignius attendimus, et in recompensacionem eiusdem servicii terram ei dedimus certis conterminiis et metis circumdatam, iure perpetuo possidendam, et quibuscunque vellet dare vel vendere posset. Predicta vero terra fuit cuiusdam hominis heredibus omnino carentis, qui vocabatur Yerosa, et quum talium hereditates, omni spe sobilis privatorum ad ius ducatus devolvi debent, ius idem in proprietatem predicti Barani totaliter refudimus cum tranquilitate pacis perpetuandum. Sed quoniam oblivionis ortus est memorie deffectus, ne huius nostri facti series dilabentis evi fluxu per varias et successivas hominum posteritates annosa vetustatis fuligine deliteat, litteris commendari iussimus. Quod autem maius robur optineat, ad tenoris sui statum sigilli nostri impressione communivimus. Nomina vero jobagionum, qui huic nostre institucioni interfuerint, et de eadem testimonium perhibent haec sunt: Mog comes, Nicolaus banus, Dominicus zagrabiensis episcopus, Nicolaus zadertinus archielectus, Ata comes, Cristol comes, Crasun comes, Isep comes, Cersen comes et ceteri complures. Hoc autem factum est anno incarnacionis dominice MCC. mense octobri, indiccione quarta, quinto decimo die eiusdem mensis. Mete autem supradicte terre he sunt: ex una parte tangit fluvius, qui vocatur Dulus, ex alia parte conterminatur ville Pete et Vete, tercia vero ex parte conterminatur ad antiquam regiam stratam et protenditur usque ad pontem et ibidem terminatur. Datum per manus Jacobi prepositi, magistri eiusdem ducis et cancellarii.

**Izvornik na koži, crvena svilena vrpca visi bez pečata. Iz arkiva zagreb. kapt. Fasc. 10. br. 20.**

---

## XII. God. 1201.

*Andrija vojvoda ciele Slavonije poklanja biskupu zagrebačkomu Dominiku otok na Savi imenom Kagnis.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Dalmacie, Chrowacie, Chulmeque dux in perpetuum. Juris racio videtur consulere omnium pie petentium vota animo sedulo, attentisque auribus debere admitti. Verum earum precum cercior specialiorque debet esse recepcio, quas persone venerabiles et cause pro quibus fiunt faciunt esse commendabiles. Dignum est enim et racioni consentaneum, ut in remedium et salutem transeat animarum indubitanter, quicquid deo datur vel dicatur ecclesiis. Nos igitur dicte devocionis consideracione commoti ad fratris nostri domini Henrici illustrissimi Hungarorum regis, ammonicionem et iustam petitionem atque pias preces venerabilis sacerdotis dei Dominici videlicet zagrabiensis episcopi, dedimus insulam, que Cagnis dicitur zagrabiensi ecclesie omni concussione et contradiccione remota perpetuo possidendam, contentam vero hiis terminis et metis: ab oriente ubi Sawa flu-

vius in duas distinecciones se dividit, prime mete signum occurrit videntibus in arbore populea, altera (vero meta) protenditur ad meridionalem plagam iuxta Sawam ubi arbor nucifera signum gestat evidens factum cespitibus, ibi dividitur meta Carachuna, inde protenditur contra occidentem iuxta predictum fluvium ad rivum, qui vocatur Seregna, ibi vero predictus rivus intrat Sawam, ubi quercus est index mete. Rivus iste dividit metam a filiis Zesa, idem vero rivulus versus occidentem exbit de Sawa, ibique signum mete est positum in ulmo, inde vero protenditur ad septemtrionalem plagam usque ad maiorem distinccionem predicti fluvii, ubi eciam in arbore populea signum mete apparet. Verum Sawa fluvius dividit omnes metas a filiis Zesa. Sed quoniam memorie novercatur oblivio, oblivionis enim ortus est memorie defectus, huius nostri facti seriem scripto commendare iussimus. Ut autem firmus robur obtineat, sigilli nostri inpressione communivimus. Anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo primo, regnante gloriosissimo fratre nostro rege Hemrico. Testes autem huius rei sunt iobagiones nostri, quorum nomina hec sunt: Mog comes, Nycholaus comes, Martinus comes, Ata comes, Cresen comes, Crasun vero comes est pristaldus eiusdem rei. Datum per manus Jacobi prepositi magistri nostri et cancellarii.

**Izvadjeno iz prepisa Stjepana kralja od g. 1271. Iz nadb. arkiva Fundat.**

---

## XIII. God. 1201.

***Emerik kralj ugarsko-hrvatski na molbu biskupa zagrebačkoga Dominika nalaže, da se učini razvod medjah imanjah kaptolskih, koj zatim i potvrdjuje. Poklanja ujedno biskupu zagrebačkomu desetinu kunah i svinjah, koja se pobirala u biskupiji zagrebačkoj.***

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Hemericus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rameque rex in perpetuum. Arduum nobis regni negocium debito gubernantibus moderamine plurimum expedire dinoscitur, ut inter ceteras officii nostri sollicitudines ecclesiarum dei curam salubriter admittamus, et earum quieti tanto diligencius consulamus, quanto perversitatem hominum ad iuris ipsarum detrimenta cognoscimus proniorem. Ea propter ad instanciam precum fidelis ac dilecti nostri Dominici venerabilis zagrabiensis episcopi dignanter inducti terras ac predia, que monasterio zagrabiensi devota contulit antiquitas, per fidelem clericum nostrum Thomam albensem canonicum fecimus collustrari, et sub generali collectione regia munire decrevimus auctoritate. Primum igitur tractatum racione dignitatis vendicat Zagrabia, cuius prima meta incipit in loco qui dicitur Kerec ad rivum Circuniza; inde dirigitur versus meridiem ad arborem populeam cruce signatam, hinc protenditur per signa † usque fluvium Sanza, iuxta quem erigitur meta de terra, inde itur ad populum signatam, illinc ad fluvium Sawa ad arborem nucis signatam, ibidem eciam preminet meta terrea, de hinc gradiens per cursum Sawa pervenit ad molendinum episcopale, quo rivulus qui dicitur Tornewa influit flumen Sawa, illinc versus septemtrionem itur ad arborem platani signatam, iuxta quam stat meta de sespite dividens

terram ecclesie a terra cuiusdam hominis, Cena nomine, illinc dirigitur per silvam usque quercum ad metam renovatam, de hinc protenditur per campum ad vinitores regis et metam de cespite, illinc per silvam dirigitur ad rivum maioris Blisna, a quo usque ad alium rivulum, qui minor Blisna dicitur, terra episcopalis IIIIor. aratris contenta protenditur. Item a maiori Blisna versus septemtrionem dirigitur ad villam ecclesie, quam tenuit Baranus decanus, inde protenditur per vallem usque ad metam Turpigna, ubi renovata est meta, inde vero per magnum montem ad magnam stratam, ibi renovata est meta in arbore pomorum, deinde tendit per vallem ad fluvium Deze, qui in fine montis Ixes influit fluvium Circunizam, qui fluit per Zagrabiam. In villa que dicitur Ziseria prima meta est fons fluens versus meridiem, qui dividit terram Bogdan, inde tendit ad magnum montem versus occasum ad quercum ubi renovata est meta cespitibus, inde descendit ad septemtrionem ad viam ubi est pirus, hinc dirigitur ad rivum Tristenec, ubi est arbor nucis signata cruce, inde tendit ad pirum quandam, hinc per vineam Dobrei ad quercum, que est in vertice montis, signatam cruce, que meta dividit terram Lastei, inde ad arborem castanee, que dividit terram servorum regis, deinde per vallem ad verticem montis, ubi meta erecta est cespitibus, inde procedit per vallem ad pirum, ubi est signum crucis, illinc itur ad metam Haranc, deinde per montem versus meridiem extenditur ad quercum dividens metam cum Meriad, quo erecta meta protenditur ad montem lapideum, qui dividit metam Bratogne et supradicti Bogedan. Item prima meta predii, qui Vgra dicitur, est fluvius Sepnica, qui dividit metam canonicorum, hinc dirigitur versus occidentem ad quercum, quo renovatur meta de cespitibus, illinc proceditur ad rivum fluentem de fonte Lutaz, quo iterum stat meta terrestris iuxta pirum, que dividit metam Bolezod, inde protenditur ad montem Mesco, ubi stat meta iuxta arborem sorbe signatam, inde vero ad montem ubi stat quercus signata et meta de cespitibus, que dividit metam cum Murgico, hinc ad predictum fluvium Sepnica, quo stat meta ad arborem nucis, hinc ad pirum, illinc ad verticem montis et metam de cespitibus, iuxta quam est vinea versus meridiem, hinc dirigitur per vallem ad viam, ubi meta erecta est ad pirum, deinde ad populum, que est iuxta portum Lixeu rivi, ibi est meta de cespitibus, que dividit terram Mical. Rivus idem fluit ad domum Zunisclau, ibi transiens rivum tendit ad verticem montis, ubi renovata est meta, iuxta quercum signatam, inde tendit ad locum, qui vocatur Lisina, qui dividit metam Petri filii Tance, hinc per silvam ad magnam stratam, ubi est quercus signata et meta de terra, hinc per magnam stratam usque ad predictum fluvium Sepnice, ubi est predium canonicorum. Item de villa Camenic, prima meta est iuxta rivum Bogaxaum in fago, ibi etiam erecta est meta de terra, hinc tendit versus occidentem per magnam viam ad quercum signatam ubi renovata est meta, inde transiens per semitam signatis diversis arboribus et truncis transit rivum Camennj, ubi est meta de terra, dividens terram Tosimer, inde tendit ad verticem montis, ubi est meta renovata, dividens terram Kineginci; inde versus meridiem sunt plurime mete ad iam dictum rivum Bogoxaum, ubi est meta terrea dividens terram Desislau, hinc tendit versus orientem transiens rivum et magnam silvam usque ad magnam viam, que est in modum crucis disposita, ubi meta renovatur, que dividit terram Bartholomei comitis, inde per magnam

viam super montem ad quercum, ubi est meta terrea dividens terram Bogedan, deinde versus septemtrionem per eandem viam ad viam que est in modum crucis ubi est meta cespitibus facta. que dividit terram Ysani, hinc dirigitur versus occidentem ad rivum qui dicitur Clenounic, ubi est quercus signata, hinc ad arborem sorbarum ubi renovata est meta cespitibus dividens terram Soulad, hinc ad dictum rivum Bogoxaum, ubi est predicta fagus. Item in Gaurastino prima meta est iuxta magnam viam levatam, que dividit terram Stane, inde tendit ad Plituzam rivum supra pontem versus meridiem, deinde super eandem levatam viam ad villam Suetesclau, de qua tendit ad viam que est in modum crucis, ubi est meta terrea dividens terram Sargas, hinc extenditur in vallem ad fagum signatam ubi renovata est meta terrea dividens terram Vogriza, deinde usque ad silvam, ubi renovata est terrea meta, hinc transit silvam per semitam ad flumen Bensiza dividens metam Hualimer, hinc tendit ad vadum Plituize dictum Prodni, hinc ad villam Hospitalariorum, ibi renovata est meta terrea, hinc extenditur ad metam predicti Stane. — Item in Camarniza prima meta est terrea versus occidentem, ubi est populus signata, inde tendit versus septemtrionem ad arborem cerasorum signatam ubi est meta terrea, hinc tendit per multas metas ad rivum qui dicitur Semerdeia ubi est pirus signata et meta terrea dividens terram Tolimeri, deinde predictus rivus fluit versus orientem tendens ad metam magnam Prodani episcopi, que dividit metam Farcasii et Andree, inde extenditur versus meridiem ad montem usque ad fagum signatam, deinde ad tiliam signatam, hinc tendit per viam ad rivum, qui dicitur Mocilniza, ubi sunt arbores signate, hinc extenditur ad magnam stratam. Item prima meta in Zdelia est iuxta rivum dividens terram Templariorum, unde procedit versus orientem per viam ad montem ubi est tilia signata, que dividit terram Tomad, deinde versus meridiem ad fagum signatam ubi est meta terrea, hinc ad vallem ubi est fagus signata, deinde ad rivum qui influit rivum Hausta, qui dividit metam Cernoglau, hinc transit rivum per magnam viam per metas ad pontem prenominati Zdelia, hinc transit pontem versus occidentem ad montem usque fagum signatam, que dividit terram Petri filii Slom, hinc tendit per vallem ad iam dictum rivum Zdelia. Item prima meta in Donbro incipit ad rivum Glogonizam, iuxta pontem Prodani episcopi versus occidentem, dividens terram Bele ducis, hinc tendit versus meridiem ad aquam nominatam Sernes, que dividit terram Johannis, ibi transitur rivus qui vocatur Camnciza, que dividit terram Keneginci, inde ad locum dictum Prilesia ubi sunt signa antiqua in quercu, et alia signa renovata, que dividunt metam Isani, inde ad tiliam signatam ubi erecta est meta terrea, hinc ad rivum qui nominatur Preteca et dividit terram cum subulcis regis, hinc tendit ad locum Lupoglau nomine, qui dividit terram filiorum Semerce, hinc per magnam silvam ad rivum Zelina qui fluens iungit se rivo nominato Cernez, qui dividit terrem Macharii comitis et influit flumen Cesma, hinc procedit secus ripam iam dicti Cesme versus septemtrionem ad locum ubi rivus Velicor iungit se iam dicte Cesme, et rivus Velica dividit terram Sumigiensem, de Velica proceditur ad rivum Cognici, inde ad fontem ad quem Studens videlicet stat arbor pomorum, hinc itur per semitam ad geminas quercus decisas quidem sed signorum vestigia adhuc continentes, deinde proceditur ad rivum Cirqueni iuxta pontem cuius est

tilia signata, hinc ad rivum Sigleni qui influit rivum Xabiniza, quo est fagus signata, hinc tendit ad magnam viam ad metam Prodani episcopi, hinc ad torrentem fluentem, inde ad pirum signatam, iuxta eandem est fagus signata, hinc itur per montem ad rivum Lubenizam inde transitur ad rivum Jalceniza, iuxta cuius ripam tendit ad magnam viam, iuxta quam est fagus signata, hinc per magnam viam ad rivum Glougoniza, quo fuerat pons Prodani episcopi, quo stat fagus signata et rivus Glougoniza fluit versus occidentem ad predictum pontem. Item in Gorra apud sanctum Clementem prima meta est iuxta villam Oropoc rivus Lescouz qui influit rivum Petrina, a quo tendit ad portum Zebedei, a quo tendit ad montem Gradez, deinde ad arborem castaneam, quo stat meta terrea a qua tendit versus meridiem ubi est meta sancti Ladislai regis, ubi erecta est meta, a qua tendit ad magnam fossam, inde tendit ad rivum Poniqui, hinc ad montem ad salicem iuxta viam, hinc ad vallem ubi est fons Mirogna, inde per vallem ad rivum Cremenitez, inde ad magnam stratam in monte, a qua tendit ad rivum predictum Lescoues. Item iuxta Odera prima meta est rivus Dobon, hinc tendit ad quercum Citei, que dividit metam Joan, hinc ad pirum, de piro ad ulmum quo stat meta terrea, hinc tendit ad metam lapideam, hinc ad arborem castaneam, a qua procedit ad tiliam iunctam quercui, hinc ad arborem ab incolis nominatam yrsam, inde ad quercum sub umbra cuius transeuntes quiescunt, hinc ad flumem Culpa quod fluit versus meridiem ad rivum qui dicitur parva Mosceniza, hinc ad sepulcrum Seledini, hinc ad paludem Piauisemam, hinc ad locum Preidaca unde dirigitur versus orientem descendes ad rivum Zepniza, hinc ad quercum dictam dobro-doeb, hinc ad populum stantem iuxta Zawam, quo transitur Zawa et tendit ad mortuam Odram, que dividit terram cum Machario comite. Item in villa Potogoria prima meta est iuxta fluvium Volaula, dividens metam cum Lada, hinc tendit versus orientem ad montem, ubi est quercus, ubi renovata est meta, hinc per vallem ad rivum Locauc, ubi renovata est meta et fluens versus meridiem dividit metam cum Stephano comite, hinc ad metam Sculis, ubi renovata est meta in quercu, hinc versus occasum trans rivum Volaulam renovata est meta cespitibus ubi est salix, hinc tendit ad montem Istenec, ubi erecta est meta terrea dividens metam Wlc, inde tendit versus occasum per viam ad pontem Tolomas, qui est in fluvio Suibini, hinc versus septemtrionem tendit in montem ubi est meta predicti Lada in quercu, hinc versus orientem ad quercum ad vineam Helapogna, qui est decimator episcopi, de qua tendit ad rivum Heunj, qui iungitur predicto rivo Volaule. Item in Dusa prima meta est locus qui nominatur Vreuta, hinc tendit versus orientem ad Obres, hinc ad quercum signatam, que dividit terram Tolimen, hinc versus meridiem ad locum, qui dicitur Macra, ubi est meta dividens terram Zuluc, hinc ad locum qui dicitur Boga-Toufeu, hinc versus occidentem, ad metam terream, que est inter ecclesiam sancti Jacobi et sancti Stephani, hinc ad quercum signatam et metam terream que dividit terram Radozlau, hinc versus septemtrionem ad metam terream ubi est quercus signata dividens terram Petri filii Tatar, hinc revertitur ad primam metam Vreuta dividens terram Hensa. Item in Gasca prima meta est de terra in qua est tilia iuxta quam est quercus, hinc tendit ad rivum Bresniza, hinc ad rivum Jagen, qui iungitur dicto rivo Bresnica, hinc tendit versus septemtrionem ad metam

terream ubi est quercus signata, hinc extenditur per campum ubi sunt mete de terra usque ad piscinam, que dicitur Gasca dividens terram Deuneser, hinc transit predictam Gascam ad populum signatam ubi est meta terrea et quercus signata, hinc tendit per viam iuxta quam sunt mete terree ad pirum signatam, hinc ad arbores signatas et metas iuxtam villam ad paludem Sered, qui versus occidentem influit rivum Zomou, qui fluit usque ad portum Louruj, ubi est meta terrea dividens terram Pousa, hinc ad pirum signatam deinde per silvam in longum ad predictam tiliam que dividit terram Nicholai. Item in Wasca prima meta est Drawa tendens versus meridiem ad fraxinum signatam, hinc ad quercum signatam deinde ad finem silve Lovnuc, ubi est quercus signata, hinc per silvam ad magnam stratam, per stratam tendit versus orientem ad quercum signatam que dividit terram civilium albensium, hinc versus meridiem ad quercum signatam iuxta paludem, deinde ad erectam metam in qua est quercus dividens terram Tome, inde ad metam terream, hinc ad colliculum in quo est meta terrea, hinc ad rivum Zagauica qui fluens versus orientem dividit metam cum sorore Marc, hinc tendit per semitam iuxta quam sunt arbores signate usque ad sepulturas Sclauorum, inde per silvam ad rivum Losenica, qui dividit terram Tome, hinc fluit versus orientem ad metam terream que dividit terram cum filiis Endus, hinc extenditur versus septemtrionem ad magnam viam ubi est meta de terra, hinc per eandem viam extenditur ad semitam ubi est meta terrea, in qua est ulmus dividens terram Pousa, hinc per predictam viam ad metam terream in qua est quercus, hinc per semitam ad dexteram que dividit terram Benedicti et Petri, hinc per semitam ad arbores signatas usque ad campum, tamen silva attinet episcopo campus Petro, iuxta campum est quercus signata, hinc per arbores signatas ad campum ubi est meta terrea, hinc per silvam ad viam iuxta quam sunt arbores signate, que tendit ad stratam iuxta quam sunt mete terree, in quibus sunt arbores que dividunt terram Benedicti, hinc transit stratam que dicitur Wersemort usque ad Drawam, ubi sunt mete de terra et arbores signate que dividunt terram filiorum Endus. Item in Wirtus prima meta est terrea, dividens terram Quirtus, que est sacerdotis Mozou, hinc tendit versus septemtrionem per multas metas ad magnam metam que dividit terram carpentariorum civilium, hinc tendit per multas metas versus orientem ad rivum Sud, hinc ad nemus comitis ubi est meta terrea, que dicitur terra comitis sumugiensis, hinc ad metam que dicitur terra servorum regis, hinc per medium vallem ad nemus abbatis, ubi est meta de terra, cuius vallis pars occidentalis est episcopi, hinc ad metam que dividit terram Beu, inde ad metam que dividit terram Brenc, inde ad rivum Toutsit, hinc ad iam dictam metam que dividit terram Quirtus. Item terre Chesma, donationis videlicet gloriosi regis Ladizlai, prima meta est pons regis Colomanni, secus quem nomen episcopi Prodani arboribus inscribitur, hinc via dicti regis dirigitur super magnum montem ad puteum eiusdem, a quo Rosur, hinc ad montem Sythua, hinc ad fluvium Dobohuc, deinde Belablata, hinc ad fluvium Pritiska, qui influit fluvium Chesma. Populus vero in terra Chesma constitutus ad instar Dumbrogensium immo omnium zagrabiensis ecclesie attinentium in marturinarum collecta, annone pensione, hospicii debito, immo universaliter et in iudiciis non bano vel cuique alteri sed soli episcopo respondeat. Item ville Zelina prima meta inchoat

versus septemtrionem iuxta puteum, quo protenditur per medium vallem usque magnam viam dividentem terram Beraszlay et tendit ad ecclesiam sancti Johannis, hinc ad arborem signatam, que dividit terram Hugerini, hinc reflectitur versus occasum ad pontem Wartisclay de Lomi, sub quo ponte currit fluvius Zelina, hinc itur ad magnum montem usque ad metam Ragemanj, illinc ad iam dictum puteum terminatur. Item inter alia dedimus ecclesie, de qua loquimur, insulam Cahianyc in Sawa sitam perpetuo possidendam. Sanctimus autem incolumi statu volentes in posterum perdurari, ut de marturinis nostris seu proventibus, qui loco marturinarum exsolvuntur, et de porcis, qui supra civiles immo universos in episcopatu zagrabiensi commorantes colliguntur, eiusdem loci episcopus decimas sine alicuius contradictione percipiat integraliter. Ut igitur istarum rerum veritas indissolubili stabilitate duret in posterum presentem paginam in nostre confirmationis et donationis ex parte argumentum denotatam sigilli nostri karactere fecimus communiri. Datum per manus Desiderii aule regie cancellarii et scybunensis prepositi, anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo primo. Venerabili Job strigoniensi archiepiscopo existente, reverende Saul colocensi archiepiscopo, Calano quinqueecclesiensi, Vgrino Geuriensi, Adriano vltrasyluano, Cathapano Agriensi, Johanne chenadiensi episcopis, Mica palatino et bichoriensi comite existente, Jula Voywoda, Achilleo curiali comite et kewiensi, Benedicto bachiensi, Tiburcio budrigiensi, Petro supruniensi comitibus.

Izvornik na koži, na crveno-zelenoj svilenoj vrpci manjka pečat. Iz arkiva kapt. fasc. 1. br. 37. Ima ju i bulla pape Grgura IX. g. 1227.

---

## XIV. God. 1202.

*Andrija vojvoda dalmatinski, hrvatski i humski potvrdjuje Baranu dekanu kaptola zagrebačkoga zemlju Kajani, što mu njekoč kralj Bela III. darovao.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Dalmacie, Chrowacie Chulmeque dux in perpetuum. Quoniam in rerum temporalium mutabili varietate nichil adeo perpetuitati creditur conforme, quam quod virorum memoria dignorum inviolabili permanere statu permittantur ordinaciones, et ne pravorum pateant incursibus pia proteccionis manu per successores conserventur. Quod nos quoque considerantes terram Kaianj castrensis, quam pie recordacionis pater noster illustrissimus rex Hungarorum Bela, Barano zagrabiensi decano perpetuo possidendam contulerat, assignans eam per hominem suum nomine Woychna, eidem confirmavimus resignantes per hominem nostrum nomine Stephanum. Dicta autem terra his metis circumcingitur: ab oriente confinis est terre Abraam, cognati Gurconis comitis, deinde protenditur contra meridiem ad magnam pirum confinisque est terre servorum regis, hincque vergit contra occidentem super fontem lapideum iungens se terre castrensium, ac deinde versus semptemtrionem et iuxta castrum Nicola annectitur publice strate zagoriensis, disiungens se a dictis castrensium terris revertensque ad inicium mete. Verum ne processu temporis huius nostri a labili hominum

oblitteretur memoria facti series scripto commendari iussimus, et ut firmius robur optineat sigilli nostri impressione communivimus. Sunt autem huius rei testes: Mogy comes, Nicolaus comes, Martinus banus, Crasun comes, Cresen comes, Ata comes, Cristol comes, Paul comes. Datum per manus Jacobi prepositi magistri nostri et cancellarii. Anno dominice incarnacionis MCCII.

Izvornik na koži, na ljubičastoj vrpci pečat manjka. Iz kapt. arkiva fasc. 10. br. 20.

---

## XV. God. 1205.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski proglasuje, da je posjedom gorskim obdario osnovanu netom opatiju u Topuskom, zapovjeda ujedno tamošnjim podanikom, da onako služe opatu, kako su dužni bili služit njemu, kao vojvodi ciele Slavonije.*

Andreas dei gracia Hungarie rex, etc. Omnibus ad quos litere presentes pervenerint salutem et graciam. Notum esse volumus tam presentibus quam futuris, quod in remedium anime nostre et dei intuitu terram de Gorrą cum omnibus suis appendiciis eo iure et ea libertate, qua nobis tempore ducatus nostri servire tenebatur, cum omnibus hominibus, servis et liberis deo et beate Marie contulimus ad abbaciam construendam, de domo clareuallensi, ordinis cysterciensis. Quapropter mandamus et hominibus prefate terre districte precipimus, quatenus dilectis fratribus nostris, presencium latoribus, et ecclesie dei devote obediant, et negocia ipsorum fideliter promoveant, et eo iure eisdem serviant, quo nobis consveverant. Quod si non fecerint iram et indignacionem nostram gravissime incurrent. Datum anno regni nostri primo.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. III. i XIV.

---

## XVI. God. 1209.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski vraća plemiću Vratislavu i braći njegovoj djedovinu, koju izgubili bijahu ratujući njekoč uz njega proti kralju Emeriku. Pobraja sav njihov posjed po imenu i izuzimlje ih i od banske i od svake ine prisielice.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Vngarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galitie, Wladomirieque rex in perpetuum. Quoniam ex annorum et temporum transvolutione humane dispositionis plerumque invida derogat oblivio, ideoque indagatrix veritatis et provida futurorum sibimet consuluit ratio, ut quod memoriter in cordis armariolo nequit observari scriptis et attramento comendetur. Ideo est, quod cum dilectus et fidelis noster comes Wratizlaus tempore quo ducatus

fruebamur dignitate, quando etiam inter nos et bone memorie fratrem nostrum H(emericum) regem discordia vertebatur, ob piissimam susceptionem et fidele servitium, quod nobis exhibuit, iacturam non modicam, tam domus sue combuste quam rerum ceterarum, precepto dicti fratris nostri tunc regis passus fuisset, denique susceptis a deo regni gubernaculis ad presenciam nostram accessit, regiam instanter rogitans magestatem ut patrimonium suum et fratrum suorum cum universis prediis et possessionibus eorum sub unius privilegii tenore corroboraremus. Nos enim peticionibus suis benignum prebentes auditum et merito fideli nostro Banc bano dedimus in mandatis, ut terram suam et possessiones cum metis diligenter inspiceret, quibus de meta ad metam per pristaldum nostrum, ipsius bani capellanum Cyprianum nomine, iuste circumdatis sub sigillo suo coram quam pluribus castrensibus et zagrabiensibus canonicis nullo prohibente, nec in aliquo metis prefate terre contradicente, nomina prediorum et metarum supradicti comitis et fratrum ipsius nobis fecit deportari. Que omnia, tam predia quam terras cum ceteris pertinentiis suis integraliter sicut in presenti privilegio continetur, sibi cum fratribus suis, et per eum filiis et succesoribus eorum, auctoritate regia confirmamus, talem eidem terre concedentes libertatem. quod nullus banus, nullus comes sive quilibet alius de cetero super illam terram, nisi ex bona voluntate eorum quoquo casu presumat descendere. Prima igitur meta predii Dobra nomine, quod est supradicti V(ratizlai) comitis et consanguineorum eius, incipit a Zawa et tendit ad lapideum portum, deinde ad arborem pomi, ubi est meta de terra, deinde ad arborem piri, inde ad arborem cerasi, inde vadit ad arborem fagi deinde progreditur ad arborem dumi, inde ad arborem fagi, que stat superius in monte, inde per directum ad cacumen montis ubi est meta terre, ibique dividitur a terra sagrabiensis ecclesie, inde revertitur ad locum qui dicitur Calz, inde descendens vadit ad rivum deinde superius tendit ad arborem dumi, inde ad ecclesiam, que est in honore omnium sanctorum, ab hinc descendit ad arborem populi, inde tendens progreditur ad aliam arborem populi, que stat iuxta rivum nomine Studensz deinde tendit ad Zawam; a supradicta ecclesia omnium sanctorum dividitur terra sua quam absque consanguineis possidet. Ibi etiam habet predium pro se, ubi est ecclesia sancti Martini, cuius predii meta incipit ex una parte Zawa et tendit usque ad Crapina, deinde ad Gypka, inde ascendendo tendit usque ad verticem montis, qui volgo dicitur Zelemen. Prima meta predii Poloniza nomine, ubi supradictus V(ratizlaus) comes edificavit ecclesiam nomine sancti Nicholai, est versus occidentem ubi est aqua nomine Crapina, inde tendit ad rivum Ded potoka nomine, qui descendit de monte Vrsi, ubique dividitur a terra fratrum suorum. Petus qui dicitur frater V(ratizlai) comitis habet predium nomine Lubenic infra metas supradicti sancti Nicholai. Dobucha vero et Berizlo fratres V(ratizlai) comitis habent predium nomine Bistra, cuius meta incipit iuxta Crapina, et tendit usque ad rivum Jerana inde ascendit usque ad montem Vrsi. Supradictus V(ratizlaus) comes habet predium iuxta Crapina nomine Cherniz, cuius meta est iuxta aquam, et tendit usque ad rivum nomine Kammna, inde ad arborem dumi, inde progreditur ad magnam viam, que venit de calida aqua, ibi est meta de terra facta, et inde vadit ad Pritizcam. Aliud predium etiam V(ratizlaus) comes predictus habet nomine Zlubiza, ubi edificavit ecclesiam sancti Ge-

orgii, cuius meta, quam hostendit metarius nomine Nesdist pristaldo nostro, incipit ad arborem abietis, inde tendit ad rivum nomine Cladnik, inde inferius ad metam terre, deinde vadit ad Tupliza, inde ad arborem piri, deinde ascendit ad montem ubi est arbor dumi, ibique est meta de terra, inde tendit meta ad arborem sorbi, quam monstravit Nisk metarius predicto pristaldo nostro, inde tendit ad arborem quercii, ibique est meta de terra quam monstravit Nomoy, inde tendit ad metam Martini, ibique est meta de terra, inde progreditur ad locum qui dicitur Holm, inde ad magnam viam, que dicitur Torda via, inde tendit ad caput rivi, qui vocatur Cassina, inde ad locum qui dicitur Planina, quam monstravit Marcus, inde tendit ad arborem castanee, inde ad locum qui dicitur Dubiza; abhinc vadit ad caput Vidak, inde revertitur ad primam metam. Aliud predium habet V(ratizlaus) comes nomine Bystriza, cuius meta quam monstravit Petku, incipit ubi Sitomeria cadit in Crapinam, inde vadit iuxta aquam ad rivum qui dicitur Zdeed, inde ad locum nomine Claz, abhinc transiens vadit ad Globoucez, ibique est meta de terra sub arbore querci, inde ascendit ad metam de terra, que est in monte iuxta vineam, inde tendens meta per directum vadit ad arborem querci, quam monstravit Zelk, inde descendit ad arborem, que vulgo dicitur graber, inde ascendit ad magnam viam, ubi est arbor ilicis, et meta de terra, abhinc vadit ad magnam metam, que stat sub arbore dumi, inde tendit ad arborem castanee, que in meta terre stat, deinde vadit Bystrizam, ubi est magna meta de terra, inde transiens per mediam aquam, vadit ad arborem piri, ubi est meta de terra, inde vadit sub vinea usque ad caput rivi, deinde ad cacumen montis, ibique est meta de terra, inde descendens revertitur ad metam iuxta domum Martini, deinde vadit ad caput rivi nomine Lubenik, inde ad metam de terra, ubi Lubenik cadit ad alium rivum, deinde vadit ad magnum fagum ubi est meta de terra, inde per directum ad arborem sorbi, ibique est meta de terra, inde vadit ad locum qui dicitur Calzc, ubi est meta de terra, inde transiens iuxta viam, que cadit in rivum, vadit ad locum ubi rivus cadit in Crapinam. Cosina igitur frater sepedicti V(ratizlai) comitis habet terram, que dividitur a terra fratris sui V(ratizlai) comitis, in loco ubi predictus rivus cadit in Crapinam, in qua habet predium nomine Pihina, cuius meta incipit iuxta predictum rivum, qui cadit in Crapinam, quam monstravit Nemog, et vadit ad arborem pomi, deinde ad locum nomine Zavey, inde vadit ad duas arbores piri et tilie sub quibus est meta de terra, inde per montem ad arborem dumi, ibique est meta de terra, abinde tendit ad duas metas, que sunt sub fago iuxta aquam nomine Pichina, inde transiens aquam ascendit ad montem, ibi adiungitur cum metis fratris sui V(ratizlai) comitis, quarum metarum fuit Cuplen metarius. Preterea prefatus V(ratizlaus) comes habet predium nomine Horsouz, cuius meta incipit iuxta rivum Zelnik, quam monstravit Boyla metarius, et vadit ad caput supradicti Zelnik, ubi fuit alius metarius nomine Gerizlau, inde tendit ad arborem querci, ibique est meta de terra, cuius mete fuit Bolarin metarius, inde tendit ad rivum nomine Lucilniza, ibique est meta terrea, inde pertransiens tendit ad metam, que est iuxta domum Crisan, inde descendendo cadit in Crapinam, et inde revertitur ad primam metam. Prenominatus V(ratizlaus) comes aliud habet predium nomine Plesiwza, cuius meta incipit ad caput Jaworoz et tendit ad

Lipouz, ubi est meta de terra, deinde vadit ad Drenec, ibique est meta de terra, inde ad caput Brigana, ubi est meta de terra, et inde revertitur ad primam metam. Habet V(ratizlaus) comes predium nomine Horonguza inter Zawam et Cherniz, quod est commune fratribus suis, cuius meta incipit ad caput Drenec, ubi est meta de terra, quam monstravit metarius Baran, inde tendit ad Zawam. Vransa etiam, cognatus supradicti V(ratizlai) comitis, est particeps eiusdem predii. Toma vero et Petus fratres sepedicti V(ratizlai) comitis habent predium nomine Otok, cuius meta incipit in portu Lilic de qua metarius fuit Zobula, inde vadit ad rivum nomine Biztua, inde ad rivum Pioisa, deinde ad arenosum stagnum, inde vadit ad Mlacam, et inde cadit in Zawam, de qua fuit metarius Crisan. Troceil frater prefati V(ratizlai) comitis habet per se predium nomine Orechoug iuxta Zawam. Stephanus etiam habet predium nomine Poiatna, cuius predii sunt metarii Vresc ex una parte, ex altera Berizlou, ex tercia vero Posdis. Strizmer siquidem habet predium nomine Lipouz cuius metarius est Martinus ex una parte, ex altera parte Berizlou, ex tercia parte Drasey. Ut autem hec a nobis omnium supradictorum tam prediorum quam aliarum possessionum sepedicti V(ratizlai) comitis et fratrum eius facta confirmacio nullis unquam temporibus valeat retractari, et ne quis vicinonorum eius, sive cuiuslibet conditionis alius, ipsum vel fratres eius de prediis et possessionibus sepedictis presumat de cetero molestare, presenti eam pagina in noticiam deduci posterorum et regie auctoritatis sigillo iussimus insigniri. Si quis vero huic nostre confirmacioni obviator temerarius exstiterit regiam graviter indignationem se noverit incursurum, et penam regni consvetam videlicet X. marcas auri pro regali iudicio soluturum. Datum per manus magistri Thome aule regie vicecancellarii. Anno ab incarnatione domini MCCIX. Venerabili Johanne strigoniensi archiepiscopo, reverendo Bertholdo colocensi electo existentibus, Calano quinqueecclesiensi, Bolezlao waciensi, Catapano agriensi, Symone waradiensi, Kalenda vesprimiensi, Gothardo zagrabiensi, Desiderio chenadiensi; W(ilhelmo) transiluano, Petro geuriensi, ecclesias feliciter gubernatibus. Poth palatino et musuniensi, Bank bano, M(ichaele) woiawoda existentibus, Marcello bachiensi, Jula budriguiensi. Moche posoniensi, Nicholao bichoriensi, Martino keweiensi, Alexandro simigiensi, Ochuz suproniensi, Moys ferrei castri comitatus tenentibus. Regni nostri anno V.

Izvornik na koži, na crvenoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz arkiva kaptolsk. fasc. 24. br. 32.

---

## XVII. God. 1209.

*Andrija II. kràlj ugarski i hrvatski uzima u svoju zaštitu crkovnjake po Dalmaciji i Hrvatskoj, i nalaže da niti ban ni nitko ini nesmije zahtjevat od njih nikakovih daćah; pobraja redomice sav crkovnjački posjed i potvrdjuje ga, daje im ujedno dva plemena županijskih stanovnikah na Gori; prepovjeda banom i svim plemićem i prisielicu i svako smetanje njihova posjeda.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gràcia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Licet omnibus fidei christiane cultoribus regia celsitudo subve-

nire teneatur, hiis potissimum opera misericordie propensiori cura debet impendere qui et crucem salutiferam et sepulcrum dominicum contra cottidianum impetum paganorum proprii sanguinis effusione laudabiliter et devote confovere noscuntur. Fratrum igitur milicie templi religiosam devocionem et assiduos labores quos ab hostibus crucis Christi incensanter perferunt, considerantes et veraci iudicio commendantes dignum et necessarium duximus omnes templarios qui infra regni nostri sunt terminos, et tam in Dalmacia quam in Chroacia et omnia eorumdem bona mobilia et immobilia ubique contra quemlibet hominem protegere, ut proposito sue devocionis regali gracia et virtute securi tranquilla pace regi Christo deserviant. Regia auctoritate constituimus: ut nullus banus vel banilus vel aliquis alius in regno nostro descensum vel aliquod tributum vel collectam vel liberos denarios sive marturinas vel denarios ponderis vel exaccionem aliquam sive aliquod onus cuiuscunque publice funccionis a predictis fratribus templi et eorum iobagionibus et hominibus pro quibuslibet rebus presummat exigere. Et quia nichilominus nostri est negocii salubria predecesorum nostrorum instituta approbare atque defendere, omnia illa, que a predecessorum nostrorum regum munificencia collata sunt predicte milicie templi secundum institucionis eorum modum in iure templariorum regali auctoritate confirmamus, sicuti rex Hemericus frater noster dulcis recordacionis confirmavit et in eius privilegiis continetur, scilicet: villam fratrum milicie templi, que sita est in terra, que vocatur Pisana in comitatu Gorre secundum terminos et metas illius ville. Prima meta usque Belox deinde ad Cuthinam usque ad pontem Chaoval, postea ad Jamitha sicuti via regis est ad Banc, et de Banc usque ad Noac et sicuti est via que ducit ad fontem qui est iuxta Gustunt, deinde tendit ad primam metam que dicitur Belox. Terram vero de Cuthina per rivulum de Wolchenis ad montem superius usque ad magnam viam iure perpetuo confirmamus. Jobagiones siquidem et omnes homines quos habebant tempore magistri Gaufridi Marcel et Kalani bani tam in Dalmacia quam in Croacia sicuti pater noster bone memorie B(ela) rex predictis fratribus concesserat ita et nos in perpetuum in pace concessimus possidendos. Villam quoque, que vocatur Cupa, quam illis ex concessione patris nostri B(ele) regis comes nomine Wolchis erogavit, de qua villa ex parte regis fuit pristaldus Petrus, frater Gregorii clerici eo tempore vice regis iudicis, et Jurk de Brichina, pristaldus predicti comitis. Et hii sunt testes super hoc donum: Michen pater Wolchete de Belina et Bramtho de Boniche et Brisano centenarius, qui habet divisionem sue terre cum eiusdem terre terminacione. Insuper quoddam predium Haco nomine, quod illis dedit comes Gutitemerus, qui eodem tempore erat comes Gorre, et ex concessione regis Stephani qui eo tempore regnavit in Vngaria; super hoc predium fuit pristaldus Johannes de Drawa et comes Burili de Gorice. Quemdam civilem cum fratribus suis Iwk nomine, quem frater noster illustris H(emericus) rex Hungarie predictis fratribus contulit in elemosinam, nos eis concedimus et perpetuo confirmamus. Forum eciam quod eis pater noster B(ela) rex beate memorie pro luminari ecclesie beate Marie, que sita est in curia ipsorum fratrum dedit sit, in memoria ipsius et nostri stabile in eodem loco in sempiternum. Ipsis siquidem fratribus terram quandam civilium de comitatu de Gorra cum suis hominibus, filiis quoque hominum, perpetuo possidendam contulimus. Que terra hiis metis

circumcingitur: prima meta a publica strata, que vulgo via exercitus dicitur, et tendit ad Treztenic, dehinc quoque dirigitur ad viam antiquam cementario opere supereffusam, et dehinc protelatur usque ad Cepeni et de Cepeni usque ad fluvium Glina, cuius fluminis utramque ripam quousque in eadem terra decurrit pretaxate domui dedimus. De eodem autem fluvio adiungitur terre Bris, tenditque ad Lipechena ac revertitur ad dictam muratam viam. Hominum vero nomina sunt hec: Oche, Budil, frater eius Slanem, Drasila, Wasete, Wolche. Dictos igitur homines et supervenientes in eam terram sub tali forma libertatis nominate domui dedimus: ut nulli respondere cew servire teneantur nisi magistro et fratribus: immunes eciam sint omnium exaccionionum et colleccionum que per Sclavoniam habentur, sive pro necessitate ducatus imponentur. Villa vero, que vocatur Cresseno, quam pater noster predictis fratribus dedit, secundum tenorem privilegii nostra auctoritate inconcussa permaneat. Villa quoque de Tresina cum omnibus suis pertinenciis certis metis circumscriptis, quarum siquidem metarum nomina sunt hec: flumen quod vocatur Cremekysa, quod vadit usque ad Cupam, ex alia parte per magnam viam regis, que vadit Zagrabiam ex parte Boniche usque ad Cupam, superius est quidam mons qui dividit metas illius terre usque ad locum qui dicitur Selath, ut superius dictum est de Cresseno, perpetuo predictis fratribus permaneat inconcussa. Civitas vero Scev, quam eis illustris B(ela) rex pie recordacionis in puram contulit elemosinam cum omnibus appendiciis suis, silvis scilicet et pascuis ceterisque ad ius regale spectantibus, ipsis fratribus semper firma permaneat et iure perpetuo inconcussa cum ecclesia beati Georgii in eiusdem civitatis territorio sita, quam eis Petrus archiepiscopus Salonie dedit, consistat. Villam quoque que vocatur Glogonice, quam Prudanus zagrabiensis episcopus sua pecunia emit, et ex patris nostri regis B(ele) concessione cum omnibus eiusdem pertinenciis certis metis et terminis divisam fratribus milicie templi in puram contulit elemosinam, nos eisdem fratribus concedimus et confirmamus, jure perpetuo possidendam. Cuius siquidem prima meta incipit de rivulo, qui dicitur Zelna, in loco ubi stat cerasus duobus ramis, et ipse rivulus fluit in aquam Glogonicam, tenens ipsorum metas, et ipsa ducit ad metam Cuthe, ibique est alveus, in quo currit aqua, dividens metas et vadit superius in rotundum monticulum et ducit per silvam ad metam cuiusdam proceris nomine Viniuslau, quo terras, nemora impositis super arbores crucis signaculis itur ad viam, que ducit ad Crisiensem locum, iuxta quem ingens quercus stat, cruce denotata. Inde vadit ad Zopoz per silvas sicut cruces super arbores sunt incise, de quo fluit aqua et vadit in aliam aquam, que dicitur Vertilena, de qua vadit superius in nemus et transiens montes per signa crucis itur ad viam Rostinaz, inde ad aquam que dicitur minor Vertilena ibique est meta in terram et aquam de terra facta et crux in quercu, et illa Vertilena dividit terram usque ad viam que ducit ad Kemyheth, de illa via vadit per montes et valles et silvas, sicut sunt super arbores crucis, itur ad terram Veysa, qui est vicinus eidem terre, abhinc descendit in fraxinum in qua est crux, et inde per mediam aquam, que est ibi et vadit in montem ubi est lapis et lacus et iuxta eandem sunt cruces in arboribus, et sic repetit inferius ad aquam, que dicitur Zelna ubi est cerasus duobus ramis. Terras eciam, que Batha et Bocko et Cramca nominantur, cum omnibus suis pertinenciis, quas

frater noster H(emericus) rex dono predecessorum nostrorum addidit predictis fratribus, concessimus et confirmavimus jure perpetuo possidendas. Quarum prima meta est pirus prope Dumbouech, et inde vadit descendendo in Glonice et sicut eadem aqua decurrit usque ad terram Logdon sic est terra templi, inde vero ubi terre Logdon adiungitur exit foras versus orientem et ibi est terrea meta ad radicem arboris, que ulnus dicitur, et tendit superius ad montem ubi est meta terrea sub quercu, et inde descendit in Grayena, et sicut eadem aqua tenet exinde usque ad locum ubi oritur, ubi est meta sub arbore que c(len) lingua sclavonica nominatur, ad sinistram partem est terra domus templi, de eadem vero arbore ascendit superius ad tres cerasos, ubi est meta terrea; inde descendit a latere montis inferius ad pothoc, qui Liscowiche dicitur; et ibi est meta terrea; et sicut ille r(ivulus) descendit in Coprouice sic est terra templi; de Coprouice exit foras ad fontem, inde vadit superius ad montem per semitam, deinde vadit ad vallem super ripam de Coprouice ad fagum que est gibbosa, de fago vadit superius ad montem versus occidentem de s(upra) vineas, et exide vadit ubi est via que terras templi et sepulchri dividit, et per viam vadit ad foveam que Kalicha in sclavonico nuncupatur. Villam quoque que Esdel vocatur, quam banus Boricius de Bozna pro remedio anime sue prefate domui milicie templi ex concessione regis Stephani, quam eciam pater noster Bela rex sigilli sui munimine roboravit et in perpetuum contulit, et eciam terram, quam eiusdem Boricii nepotes iam dicte domui dederunt cum suis metis et terminis perpetuo confirmamus. Terram eciam (sanc)ti Martini, a castro zagrabiensi exemptam, antea pro salute anime nostre et pro remedio antecessorum nostrorum domui milicie templi in puram dedimus elemosinam cum omnibus suis appendiciis libere, quiete, iure perpetuo possidendam; licet eandem terram Crakoni Volpot, cum adhuc nobis satis fidelis existerit, donassemus et prout meminit super hoc ad partes nostras regale privilegium impetrasset, versa fide ipsius, veluti universos non latuit, sicut et caput et omnia propria (in)fami fraude perdidit, sic et predictam sancti Martini terram, dampnato prefato privilegio, eius heredibus regalis auctoritas et principum quem consilium exemit, et ut fideliores munere congaudeant digniori ipsam terram pretaxate domui his metis circumdatam. Prima meta est Prelistia per rivum Oriconox descendendo ad Licoos, deinde tendit ad Cuchia, hinc vadit ad magnam Schernet, de magna Schernet vadit usque quo cadit in Polica, de Polica cadit in magnam Schernet, et de Schernet cadit in (Zel)ina, ubi est terra episcopalis, inde vero tendit sursum Zelinam, et inde exit foras et venit ad parvam Chernet, deinde vero vadit ad Terbensapole, exinde graditur ad Choren deinde protenditur ad Lupoglaue, deinde vero protelatur ad siccum Loignam, iuxta (terr)am Petchonis, de sicco Loigna progreditur sursum et cadit in magnam Loignam, de hinc vero protelatur iuxta terram Philippi usque ad magnam viam que ducit Zagrabiam, abhinc vero vadit ad metam terream, exinde progreditur iuxta terram Hertconis ad Babi(na) gora, ubi meta facta est de terra, inde tendit ubi Bogord cadit in Zelinam, inde transit per medium Zeline et vadit ad duas piros, ubi meta facta est de terra, inde vadit per medium Clenoyze et vadit ad Dumbro, et inde progreditur ad parvum limitem, deinde vadit ad Chernichina, ubi sunt tres mete, deinde protenditur et cadit in Glouice, de Glouice vadit et

cadit in Chernez, ubi est arbor que clin vocatur, et ibi est meta terrea, inde protenditur per silvam et vadit in Cassina, et ibi est sita arbor que dicitur brist, et inde transit Cassina et protenditur ad quercum ubi est meta terrea, inde vero recluditur in prenominata meta Prelistia. Quibus siquidem metis veraciter circumscriptis, in pretaxatam possessionem iam dictos fratres milicie templi libere et quiete in perpetuum possidendam per pristaldum nostrum tunc zagrabiensem comitem nomine Vanleginum, contubernarium Banconis bani, fecimus introduci. In quam terram et silvam predictis fratribus talem contulimus libertatem, quod nec portariis nostris nec alicui hominum nisi assensu et benivolencia eorumdem fratrum aliquid liceat iudicando usurpare vel usurpando iudicare. Preterea ad preces dilecti nostri fratris Cononis predicte domui templi servicium duorum liberorum hominum de Gorra, quos cum hereditate, heredibus et pertinenciis eorumdem a servicio communi sex generacionum excepimus, videlicet: Velizlaum et Chudizlaum, ut servicium quo nobis vel bano tenebantur, in posterum perpetuo templariis impendere teneantur. Ceterum sicut rex Bela pater noster pro dei amore fratribus templi dedit, ut domus eorum et predia, per amplitudinem tocius regni constituta, quadam singulari libertate premineant, ut a nullis videlicet prorsus invadantur hospitibus, nec banus nec aliquis alius in illis presumat hospitari, nisi qui ab eorumdem fratrum benivolencia receptus fuerit: ita nos eis perpetuo confirmamus. Item omnes possessiones eorum munificencia regum, largitate principum, plebis devocione concessas, nullus comes, nullus princeps, nemo baronum perturbare presumat, quas in quacumque parte habuerint regni nostri. Ut igitur huius nostre constitucionis, concessionis, collacionis, confirmacionisque series nullis unquam temporibus infirmetur, sed inviolabili stabilitate subsistat, presentem cartam super hiis confectam bulle nostre auree fecimus patrocinio communiri, quam nulli hominum infringere vel ei ausu temerarío liceat contraire. Data per manus magistri Thome, aule regie cancellarii, albensis prepositi, anno gracie Millesimo CCIX. Venerabili Johanne strigoniensi archiepiscopo, reverendo Bertholdo archielecto colocensi existentibus, Calano quinqueeclesiensi, Bolezlao vaciensi, Catapano agriensi, Symone waradiensi, Calenda wesprimiensi, Desiderio chenadiensi, Gothardo zagrabiensi, Petro geuriensi episcopis ecclesias suas feliciter gubernatibus. Poth Palatino et musuniensi comite, Bank bano, Benedicto vayvoda, Marcello bachiensi, Jula budrugiensi, Ochiuz supruniensi, Monzh posoniensi, Mich bihoriensi, Martino novi castri, Alexandro simigiensi, Moys ferrei castri, Farcasio albensi, comitatus tenentibus, regni nostri anno sexto.[1]

[1]) pr. quinto.

Izvadjeno iz prepisa Sigismunda kralja od g. 1425. Ark. nadb. Fundationalia. Na hrbtu: [illegible]

## XVIII. God. 1211. medju 1. siečnjom i 29. svibnjom.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski daruje Cistercitom u Topusku, koje je on 1205. godine ondje uveo, čitavu županiju gorsku na koliko nije pripadala crkovnjakom, u onom istom obsjegu i onom vlašću, kojom je njemu podčinjena bila, dok bijaše vojvodom ciele Slavonije. Daruje im zatim svu kunovinu, i inu daću što se prije vojvodi plaćala; izuzev samo šest plemenah, koja su i nadalje ostala slobodna.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie. Dalmacie, Crovacie, Rame, Servie, Galacie, Lodomerie, rex in perpetuum. Licet christianissimi reges, antecessores nostri, qui sancte religionis cultu victoriosos dies suos feliciter instruxerunt, nobis sufficiant ad exemplum, quod ad promovendam sanctam ecclesiam nostre christianitatis devocio suscitetur: manifesta tamen evidens et probata in nobis creatoris nostri benignitas, beneficiorum collacione multiplici, devocionem nostram efficacius animavit ad colendum, diligendum et exaltandum in omnibus nomen eius, cuius misericordia a tot et tantis sumus periculis liberati, de exilio ad regnum, de carcere ad solium mirabiliter sublimati, filiorum optata procreacione et dierum tranquilitate potiti. Cum ergo videamus antecessores nostros pro remedio animarum suarum in diversis locis regni sui diversa monasteria fundasse et ea possessionibus libertatibusque dotasse. Nos tum eorum exemplis imbuti, tum eciam proprie devocionis voto quod dudum animo conceperamus inducti, monasterium ad honorem beate dei genitricis et virginis Marie in loco, qui dicitur Toplica, duximus construendum, fratribusque clarevallensis domus, ordinis cysterciensis, in eodem loco deo iugiter servituris, monasterium ipsum cum omnibus possessionibus et libertatibus, quibus ipsum dotavimus, hereditario iure contulimus possidendum. Dedimus autem eidem monasterio in dotem, totum videlicet comitatum de Gorra cum omnibus pertinenciis suis preter pertinencias Templariorum in eodem comitatu contentas, et preter sex generaciones cum tenumentis earum, quas ad iuridicionem volumus pertinere. Statuimus ergo, quod memorata ecclesia beate Marie de Toplica omnia iura predicta comitatus de Gorra, alia ab his, que paulo ante excepimus, libere et integre perpetuoque possideat sub eius libertatis integritatisque tenore, quo duces Sclavonie seu comites de Gorra eadem antea possederunt, sive ea sint in terris sive, in pratis, sive in villis, sive in silvis, sive in foris et venacionibus, sive in aquis et portubus, molendinis et piscacionibus, sive in servis iobagionibus sive castrensibus cum integris eorum serviciis et redditibus quibus duci vel comiti servire consveverant, sive in aliis possessionibus quocumque nomine censeantur. Si quis vero post tempus huius nostre donacionis que facta fuit regni nostri anno secundo aliquid de rebus eiusdem monasterii, videlicet de terris, vineis, redditibus, serviciis et maxime de piscacionibus, fraudulenter vel violenter subtraxerit, districte precipimus et sub pena regie indignacionis edicimus, quod illud cessante contradiccione eidem ecclesie restauretur. Sunt autem nomina piscaturarum hec: Illouenie, Brathchouycha, Lubyn, Vustiloygne, Cherneth, Terdeche, Bukouia. Et quia propter quarumdam aliarum terrarum intermixtionem non sine

magno dispendio possent omnes mete terrarum predicti monasterii distinctis limitibus comprehendi, nos pro metis nomina principalium eiusdem comitatus parcium ad idem monasterium de Toplica pertinencium presenti scripto fecimus annotari. Que sunt hec: Toplica cum metis suis, Golina cum metis suis, Bouicha similiter et Podegas terrá ultra fluvium Cuppam, ab eo loco (ubi fluvius) qui dicitur Crauazca cadit in Cuppam usque ad terminos et metas Pescenyce, que est villa fratrum hospitalis, Hoythna cum metis suis, Strysov, Dossice et terra Maladece et terra Brestet, Crasteuyze super Sauam cum pertinenciis et piscaturis suis, Moschenyce et terra Strepyz cum idemptitate metarum suarum, Bachus quoque eodem modo, Peche et terra Stanko, et terra Berkis, et terra Bodilo, que est super Glinam, Obeth cum metis suis, terra quoque Mogos, Chvltych, Melinoga, Stresyche, Wyzocha, terra scilicet Rados et Graduner nec non Yalseunyza, terra Murta cum metis suis. Similique modo: Brebrouiza et Ozelsco cum terminis suis, Gradissa similiter et terra Prouygna et Chauche cum metis suis. In Vernycia et Chernyha et terra Sclavoygna et Copachia cum metis earum. Insula Bogdan et terra Holdice et Zelobeth et Delym cum integritate metarum suarum, Gozna et Chavwa cum omnibus pertinenciis suis. Terra quoque Ruiske et Cudina et terra Crete cum omnibus earum pertinenciis. Terra Slauen, terra Raten super fluvium Glinyza, terra Godimeri et Stebencha cum metis suis, terra quoque Gostowe et fratrum suorum et Ryvkowa et Lescowa et Werkouyla cum earum metis. Terra Veychenych et terra Gaygna cum metis suis, terra Myzeloygna et terra Vulcan super Wustimaye et Gracheniza terra scilicet Boylenic, terra quoque de Brochina cum appendiciis suis ubi sita est prima grangia de Toplica. Insuper et Slatygnich et terra Tersa, Stresigna cum metis suis. terra Cranko filii Hlapoygna et Lohovicha, terra scilicet Muschonis cum omnibus metis suis, terra quoque Waletha et Bucha cum earum metis et pertinenciis, insuper et terra que vocatur Chernech, que fuit terra Lesconis cum portu super Sawam. Principaliores quoque redditus et servicia, que nos tempore ducatus nostri de eodem comitatu recepimus annuatim, presenti pagine duximus inserenda. Pro marturinis unaqueque mansio viginti quatuor frisaticos solvere tenetur annuatim. Ab hac autem marturinarum sollucione nullus exemptus est preter quinque, quorum hec sunt nomina: Bremiuer in Bouicha, Wulkan, Werkis, Bogdan et Gostowe. Istorum quinque iovbavgionum quilibet cum fratribus suis uterinis et nepotibus debet ecclesie de Toplica tres pensas annuatim et descensum tenere. Porcos vero regios debet ecclesia de tota terra sua colligere, ita quod nullus ab eorum sollucione sit exemptus. Homines de foro Toplice, preter marturinas, reddere debent tonellam vini, bovem unum, et de singulis domibus panem unum et hoc ter in anno, scilicet: in natali domini, in pasca, in assumpcione beate virginis. Centuriones cum suis subiectis servicium suum fideliter adimpleant, videlicet in metendo, congregando et inserendo omnes segetes ecclesie. De casualibus proventibus in reparandis domibus, quocienscunque necesse fuerit, et in aliis debitis serviciis, in secando fenum et congregando proprio victu et vehiculis; et annuatim persolvant ecclesie quod olim duci vel comiti persolvebant, scilicet: quatuor boves et triginta gallinas, quatuor anseres, trecentos panes, triginta ydrias de vino, quadraginta cubulos avene. Et de servicio comitis curialis cubulum similaginis, cubulum millii, cubulum mellis, bovem unum, quindecim gallinas, ovem unam,

quindecim ydrias vini, triginta cubulos avene et anserem unum. In Bachus sunt homines, qui debent ibidem reparare domos et dolia, molendinum et furnum pro necessitatibus fratrum tenere, et quocumque comes curialis preceperit pro necessitatibus ecclesie ire. Jn abbatis tum et fratrum arbitrio relinquatur, prout utilitati ecclesie sue viderit expedire, reddituum vel serviciorum sibi debitorum consvetudines commutare seu conveniencius ordinare; dummodo id diligenter attendant, quod antiquorum reddituum vel serviciorum equipollencia in ipsius commutacionis seu ordinacionis tenore integra conservetur. Constituimus insuper, quod cuilibet libero homini aliunde venienti terram supradicte ecclesie liceat habitare et eidem monanasterio ea, qua ceteri hospites serviunt lege, serviat et nullus eum impedire aut res eius detinere presumat, dummodo de recessione eius nullum domino, de cuius terra recessit, preiudicium inferatur. Sicut autem liber intravit ita quando voluit liber discedat. Sicut itaque regni nostri consvetudo legittima exigebat, nos memoratos fratres domus clareuallensis in prefate elemosine nostre possessionem per pristaldum nostrum videlicet Martinum filium Woya comitem legitime fecimus introduci. Qui pertinencias eiusdem monasterii cum diligenti examine in scriptis redactas prout in presenti pagina superius sunt descripte sub sigilli sui testimonio roboravit. Statuimus eciam et regali auctoritate sanctimus, quod hoc monasterium nostrum de Toplica regale sit, inmune et liberum et a iurisdicione cuiuslibet iudicis preter regis exemptum. Nullus banus seu comes, seu alius iudex infra terminos nostre potencie constitutus super populum ipsius monasterii iudicare, vel in pertinencias eius iurisdicionem audeat exercere preter personam regis, vel eum iudicem, qui ad peticionem abbatis fuerit iudex constitutus eidem monasterio delegatus a rege. Abbas vero plenariam et irrefragabilem habeat potestatem universum populum suum vel per se vel per suum comitem curialem iudicare, sub eius libertatis et potestatis plenitudine, qua comites de Gorra eundem populum antea iudicabant. Et ut breviter concludemus: dictum monasterium de Toplica tanta libertatis, immunitatis et auctoritatis gaudeat prerogativa, quanta cetera monasteria regalia ex concessione antecessorum nostrorum preeminere noscuntur. Predictis fratribus nostris de Toplica de solucione tributi tam in exitu et introitu portarum, quam in ceteris locis Hungarie, in quibus mercaturas ad proprios usus exercebunt, eam concedimus libertatem qua agriensis et pelisiensis ecclesie ex regali dono utuntur. Huius itaque elemosine nostre tenorem perpetuo ratum inviolabilemque fore statuimus, eumque auctoritate regia perhenniter confirmamus per presentem paginam sigillo nostro munitam. Datum per manus magistri Thome, aule regie cancellarii et bezprimiensis prepositi, anno ab incarnacione domini MCCXI. Venerabili Johanne strigoniensi archiepiscopo, reverendo Bertoldo colocenci electo et bano existentibus, Kalano quinqueecclesiensi, Bolezlao waciensi, Catapano agriensi, Symone waradiensi, Desiderio chanadiensi, Willelmo transilvanensi, Gothardo zagrabiensi, Petro geuriensi, Roberto bezprimiensi ecclesias feliciter gubernantibus. Poth palatino et mussuniensi comite et Mychaele waivoda existentibus, Petro bachiensi, Jula brudrigiensi, Banchone bichoriensi, qui et curialis est comes regine, Marcello keueyensi qui et curialis comes est, Ochus suppruniensi, Nycholao posoniensi comitatus tenentibus. Regni nostri anno sexto.

**Privilegia monasterii B. V. M. de Toplica. nro. I.**

## XIX. God. 1213.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski utemeljujuć opatiju Topusku, potvrdjuje joj, da nijedan ban nejma ondje ni prieselice ni sudbene vlasti. Podložnici topuski da svake godine od Miholja do svih svetih izplatit moraju monastiru i kunovinu i žito, i badava popravljat manastirske staje. Od tih daćah izuzimlje kralj njeke slobodnjake, koji su mjesto kunovine plaćali tri penze, nu dužni su bili za to polazit na svojih konjih po svoj kraljevini kamo bi ih poslao dotični opat. Poklanja monastiru svinje, koje su prije topusčani kralju davali, i ujedno polovinu crkovnjačke pijacovine u Gorah.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Licet omnia Cysterciensis ordinis monasteria, que olim bone memorie patres nostri reges Hungarie construxerunt, specialiter diligamus, maxime quia ceteris deo firmius inherere et tam assiduis quam devotis oracionum gemitibus celos pulsare et ipsum celorum dominum frequenter pro nostris excessibus exorare creduntur: monasterio tamen de Toplica, quod de proprio nostro fundavimus regni nostri anno primo ampliori dileccionis prerogativa tenemur, eo quod fratres clarevallensis cenobii inibi convocavimus ad sacrosancte religionis augmentum, qui et deo indeffesse serviant et ipsius misericordiam in districto examine nobis assiduis oracionibus valeant impetrare. Ut igitur temporalibus subsidiis sufficienter adiuti liberius deo vacent, illis pro anime nostre remedio et antecessorum nostrorum, dedimus totum comitatum de Gorra, sicut illum possedimus dum dux fuimus ultra Drawam, cum prediis et metis eorum, cum aquis et piscacionibus, cum terris et pratis, cum nemoribus et silvis et venacionibus, cum omnibus redditibus, consvetudinibus et cunctis utilitatibus, que omnia ita libere teneant, sicut ea tenuimus cum dux fuimus ultra Drawam, exceptis sex generacionibus. Addimus eciam huic donacioni nostre tantam libertatis prerogativam, quod nullus banus, nullus iudex nec aliquis alius preter bonam voluntatem abbatis, super dictum monasterium descendat, vel super populum eius, vel eundem populum audeat iudicare vel in iudicium trahere ante quamlibet personam preter personam regis. Hospites autem et castrenses tocius prenominati comitatus solvant in monasterio Toplice singuli de singulis mansionibus annuatim marturinas sicut nobis solvere solebant, et cubulum unum frumenti et alium avene, cuius mensura erit quatuor pugnorum, a festo sancti Mychaelis usque ad festum omnium sanctorum, sicut et marturinas. Preterea solvant iidem hospites et castrenses collectoribus marturinarum, qui ex parte ecclesie missi fuerint, de qualibet mansione duas pagachias et cubulum unum avene, et galinam unam. Et hec omnia ad ecclesiam de Toplica propriis vehiculis portabunt. Soli castrenses tenentur singulis annis, quociens necesse fuerit, stabula quorumlibet animalium facere vel emendare, et hec propriis sumptibus et expensis. Constituimus insuper, ut de castrensibus predictis nullus aliquem audeat retinere. Sciendum est autem, quod in terra monasterii Toplice sunt quidam iobagiones, qui singuli cum parentela sua solvent tres pensas frisaticorum annuatim eccle ie toplicensi eo tempore quo marturine solvuntur, quorum nomina sunt hec: Gostue cum parentela sua

solvet tres pensas, Bremiuer cum parentela sua solvet tres pensas, Berkis cum parentela sua solvet tres pensas, Wratizla cum parentela sua solvet tres pensas, Petrus filius Murta cum parentela sua solvet tres pensas, Bogdan cum parentela sua de Insula solvet tres pensas, Holdice cum parentela sua solvet tres pensas, Wlchota cum parentela sua solvet tres pensas, Zrepiz cum parentela sua solvet tres pensas, Berglez cum fratribus suis ultra Culpam solvet tres pensas, Zlobez cum parentela sua solvet tres pensas, Dilin cum parentela sua solvet tres pensas, Nestursa albus cum parentela sua solvet tres pensas, Wicho cum parentela sua solvet tres pensas, Hemelcho cum septem fratribus suis solvet tres pensas. Gostue et Petro filio Murta quoniam abbati T(heobaldo) et predecessoribus suis et ecclesie Toplice legittime servierunt et quia in ipsius T(heobaldi) abbatis comitatu erant, tum privilegium hoc a nobis optinuit ad multas preces eiusdem abbatis, illis scilicet Gostue et Petro et heredibus suis in perpetuum concessimus, ut de omnibus, quos ad predia que nunc tenent attraxerint, terciam partem marturinarum habebunt, et ecclesia Toplice duas partes. Predia Gostue sunt: Maya et Stebenche; predia Petri: Yelseunenice, Serno et Celna. Omnes vero isti supradicti, qui solvunt tres pensas, per totum regnum Hungarie ad iussionem abbatis vel illius qui vices eius mandato ipsius suppleverit quociens iussi fuerint, in propriis equis et sumptibus ipsi et heredes eorum ire tenentur, et si ire noluerint abbatis iudicio subiacebunt. Insuper tam castrenses quam alii omnes homines terre illius cuiscunque condicionis fuerint, in eadem terra manentes, porcos, qui ad ius regis spectare solebant, monasterio Toplice in perpetuum absque contradiccione aliqua ipsi et heredes solvant. Preterea sciendum est, quod hospites de foro Toplice singulis annis decem pensas frisaticorum eidem ecelesie solvere tenentur: in nativitate domini quinque pensas et in pascha quinque pensas, preter marturinas, quas sicut alii solvant. In foro templariorum de Gorra habent fratres nostri de Toplica medietatatem tributi, preter pisces et peccora et primum denarium. Super hac donacione nostra tandem pristaldus noster fuit Herch, frater Rolandi et filius Bertholdi, qui eandem terram perambulavit et supradicte ecclesie fratribus assignavit. In hac tandem donacionis nostre pagina duximus inserendum: quod si quis banus vel iudex vel quilibet alius ex quo primam fundacionem fecimus monasterio toplicensi, videlicet regni nostri anno primo, aliquid subtraxerit monasterio de elemosina mea, quam supradictis fratribus contuli et eis in presenti privilegio confirmavi, liceat eius loci abbati repetere non obstantibus quibuslibet instrumentis a nobis vel a quolibet per falsam suggestionem impetratis. Igitur stabili firmitate sanctimus, ut nullus unquam hanc nostre constitucionis paginam audeat infringere, vel ei ausu temerario contraire; quod qui presumpserit iram regiam vel rerum suarum omnium ammissione, tamquam reus lese maiestatis, absque retractatione aliqua se noverit incursurum. Et ut hec a nobis facta donacio nullis unquam temporibus valeat aboleri, ad preces venerabilis Theobaldi tunc temporis eiusdem loci abbatis presentem paginam sigilli nostri testimonio fecimus insigniri. Datum per manus Thome albensis prepositi et Hungarie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCCXIII. Venerabili Johanne strigoniensi archiepiscopo, reverendo Bertholdo colocensi ar-

chiepiscopo, et weiwoda existentibus, Kalano quinqueeclesiensi, Cathapano agriensi, Symone waradiensi, Desiderio canadiensi, Wilhellmo transilvanensi, Gothardo zagrabiensi, Petro geuriensi, Roberto vezprimiensi, Jacobo waciensi ecclesias feliciter gubernatibus. Banc palatino et posoniensi comite et Martino bano existentibus, Jula bachiensi et curiali comite, Andrea budriensi, Hvgone keuueniensi, Micha bichoriensi, Nicholao suppruniensi, Alexandro sumuniensi, Baien albensi comitatus tenentibus. Regni nostri anno VIII.

Privil. monaster. b. virg. Mariae de Toplica, nro. II.

---

## XX. Okô godine 1213.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski poklanja monastiru topuskomu otok sv. Nikole od Erča, i zapovjeda njegovim stanovnikom da imaju se u svem pokoravat dotičnomu opatu.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Omnibus ad quod literre presentes perveniunt salutem in domino. Universitati vestre notum esse cupimus, quod insulam beati Nycholai de Erchy deo et beate Marie et domui clarevallensi devote contulimus, et terram Toplice et Gorre secundo scripto confirmavimus testimonio. Unum volumus et auctoritate regia precipimus, ut omnes in prefatis terris viventes ecclesie dei et abbati inibi commoranti devote obediant et servicia debita impendant.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica, nro. IV.

---

## XXI. God. 1213.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski dozvoljuje da ima pravo dvorski župan opata topuskoga sudit svim podložnikom onom istom vlastju, kojom je odprije sudio dvorski župan vojvode; nalaže ujedno da podložnici topuski plaćaju monastiru kunovinu i žito.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Licet omnia Cysterciensis ordinis monasteria, que olim bone memorie sancti patres nostri reges Hungarie construxerunt, specialiter diligamus, eo quod et deo firmius inherere et tam assiduis quam devotis oracionum gemitibus celos pulsare et ipsum celorum dominum frequenter pro nostris excessibus exorare creduntur: monasterio tamen de Toplica, quod de proprio fundavimus, regni nostri anno primo, ampliori dilectionis prerogativa tenemur, eo quod fratres clarevallensis cenobii ad sacrosancte religionis augmentum inibi convocavimus, qui et deo indefesse serviant et in districto examine nobis ipsius misericordiam valeant impetrare. Ut igitur temporalibus subsidiis sufficienter adiuti liberius deo vacent, illis pro anime nostre et antecessorum nostrorum remedio dedimus comitatum de Gorra, sicut illum possedimus cum dux fuimus ultra Drawam, cum prediis et metis eorum, cum aquis et piscacionibus, cum terris et

pratis, cum nemoribus et silvis et venacionibus, cum redditibus, serviciis, consvetudinibus et cunctis utilitatibus, que omnia ita libere teneant et in perpetum possideant, sicut ea possedimus cum dux fuimus ultra Dravam preter sex generaciones. Addimus eciam huic donacioni nostre tantam libertatis prerogativam, quod nullus banus nullus iudex vel aliquis alius supra dictum monasterium descendat, vel super populum eius preter bonam voluntatem abbatis, vel eundem populum audeat iudicare vel in iudicium trahere ante cuiuslibet personam preter personam regis. Statuimus eciam, quod comes curialis, quem abbas constituerit eandem potestatem habeat in exercendis iudiciis, quam habuit comes noster dum eumdem tenuimus comitatum. Hospites autem et castrenses eiusdem comitatus solvant monasterio Toplice singuli de singulis mansionibus annuatim marturinas sicut nobis solvebant et cubulum unum frumenti et alium avene, cuius mensura erit quatuor pugnorum, a festo Mychaelis usque ad festum omnium sanctorum; et eodem tempore marturine solvantur. Cetere omnes ceteras consvetudines prosequuntur. Gostue et Petro filio Murthe, quoniam abbati Theobaldo et predecessoribus suis et ecclesie fideliter servierunt, ad preces abbatis ipsis et heredibus eorum concessimus de hominibus, quos ad predia que nunc tenent attraxerint, terciam partem maturinarum habere. Super hac autem donacione nostra fuit Herch, frater Rolandi et filius Bertholdi, qui eadem terram perambulavit et sepedicte ecclesie fratribus assignavit. In hac tandem donacionis nostre paginam . . (ut supra dipl. XIX. de an. 1213.)

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nro. V.

---

## XXII. Oko god. 1213.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski zapovjeda podložnikom topuskim da točno plaćaju daću monastiru, i da nadomieste ono, što su uzkratili platit, a u buduće da nepružaju opet sgode, da se na nje tuži.*

Andreas dei gracia Hungarie rex, etc. Omnibus banis, iudicibus, ad quos litere presentes pervenerint salutem et graciam. Ex conquestione dilecti abbatis nostri Toplice nobis innotuit, quod elemosina nostra, quam ei per privilegium nostrum contulimus de die in diem minuitur, quod nobis et in obprobrium cedit et in ecclesie nostre Toplice maximum detrimentum; maxime de castrensibus suis quos aliqui de vicinis eius contra privilegium nostrum detinere presumunt. Unde vobis auctoritate regia firmiter precipiendo mandamus, quatenus dictos castrenses, quos abbas vel fratres eius nobis nominaverint, sicut graciam nostram diligitis, ecclesie nostre Toplice, remota occasione, absque contradiccione aliqua restitui faciatis, ita quod eiusdem loci abbas vel fratres pro defectu iusticie ad nos recurrere minime compellantur, immo eos vice nostra, quia nostri sunt et a nobis remoti, fideliter defendatis.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. VII.

---

## XXIII. God. 1213.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje iznovice prava monastiru topuskomu, i ujedno daje vlast dotičnomu opatu, da ako bi koj ban il tko mu drago oteo što monastiru, da je vlastan oduzet mu.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc, Theobaldo abbati et fratribus Topliee Cysterciensis ordinis in perpetuum. Cum omnia Cysterciensis ordinis monasteria, que olim bone memorie patres nostri reges Vngarie construxerunt, specialiter diligamus, eo quod et deo firmius inherere et tam assiduis quem devotis oracionum gemitibus celos propulsare et ipsum celorum dominum frequenter pro nostris excessibus exorare creduntur: monasterio tamen de Toplica, quod de proprio fundavimus regni nostri anno primo, ampliori dileccionis prerogativa tenemur, eo quod fratres clareuallenses ad sacrosancte religionis augmentum inibi convocavimus, qui et deo serviant indefesse et in districto examine nobis ipsius misericordiam valeant impetrare. Ut igitur temporalibus subsidiis sufficienter adiuti liberius deo vacent, illis pro anime nostre et antecessorum nostrorum remedio dedimus in perpetuum totum comitatum de Gorra, sicut illum possedimus cum dux fuimus ultra Dravam, cum prediis et metis eorum cum aquis et piscacionibus, cum terris[1] et pratis, cum nemoribus et silvis et venacionibus, cum redditibus et consvetudinibus et serviciis et cunctis utilitatibus, que omnia ita libere teneant, sicut ea tenuimus cum dux fuimus ultra Dravam, exceptis sex generacionibus. Addimus eciam huic donacioni nostre tantam libertatis prerogativam, quod nullus iudex neque aliquis alius preter bonam voluntatem abbatis super dictum monasterium vel super populum eiusdem monasterii audeat descendere vel eundem populum iudicare vel in iudicium trahere ante quamlibet personam preter personam regis. In hac tandem donacionis nostre paginam duximus inserendum: quod si quis banus vel iudex vel quilibet alius ex quo primam donacionem fecimus, videlicet regni nostri anno primo, aliquid predicto monasterio subtraxerit de terris vel pratis vel piscacionibus vel quibuslibet rebus aliis que supra nominavimus, liceat abbati eiusdem loci ea repetere non obstantibus quibuslibet instrumentis a nobis vel a quolibet per falsam sugestionem impetratis. Igitur stabili firmitate sanctimus, ut nullus unquam hanc institucionis paginam audeat infringere vel ausu temerario contraire; quod qui presumpserit, iram regiam cum omnium rerum suarum amissione tamquam reus lese maiestatis absque retractatione aliqua se noverit incursurm. Et ut hec a nobis facta donacio nullis unquam temporibus valeat aboleri, ad preces verabilis Theobaldi tunc temporis eiusdem loci abbatis presentem paginam sigilli nostri testimonio fecimus insigniri. Datum per manus Thome albensis prepositi, Hungarie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCCXIII, regni autem nostri anno VIII.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. VIII.

## XXIV. Oko god. 1213.

*Andrija II. kralj hrvatski i ugarski javlja da podložnici gorske županije osim šest plemenah onako služe monastiru, kako su njekoč služili njemu kao vojvodi, pa s toga nalaže dotičnomu banu, da neuznemiruje ni prisielicom ni inom tegobom ni opata topuskoga ni njegovih podložnikah.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Licet inter cetera virtutum opera largiendi beneficium a plerisque semper commendetur, ibi tamen memoria precipue commendatur, ubi pro salute ipsius largientis. beneficii receptores divinam misericordiam die noctuque inemoriter deprecantur. Hac itaque racione salubriter premoniti, domui Toplice de Gorra, nostre videlicet prime devocionis plantacioni, concedimus et volumus, ut comitatus Gorre cum universis suis pertinenciis et populis in eo commorantibus, preter sex generaciones, ita serviant et ea consvetudine qua nos iam dudum regie maiestatis libertate cum privilegio nostro confirmantes in perpetuum concessimus serviendum. Quapropter hanc nostre donacionis stabilitatem presencium posterorumque noticie significantes firmiter damus in mandato nostro fideli bano videlicet nunc existenti et omnibus quicumque loco vel tempore aliquo post ipsum fuerint constituendi, quatenus abbatem et monachos sancte Marie in Toplica de Gorra et populum sibi subiectum nec pro descensu contra voluntatem abbatis in populo ecclesie exigendo, nec pro gravamine alicuius exactionis inquirendo deinceps inquietare presumatis sive molestare, sed eo iure et libertate, qua nos per privilegium nostrum eis concessimus, pacifice ipsos possidere permittatis. Preterea universis populis et iobagionibus castrensibus ad prefatam ecclesiam spectantibus mandamus et firmiter precipimus, quatenus omni remota erroris caligine fideliter et debito more sepedicte ecclesie abbati et fratribus suis servire studeatis in omnibus sicut decet dominis vestris.

Privil. monaster. b. virg. Mariae de Toplica, nro. IX.

---

## XXV. Oko god. 1213.

*Andrija II. kralj hrvatski i ugarski zapovjeda svim hrvatskim županom, da počituju samostan topuski, i da ga brane od zlotvorah, zaprietivši im kraljevskom nemilosti.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Universis comitibus in Sclavonia constitutis salutem et graciam. Mandamus vobis et precipimus, quatenus domum meam de Toplica custodiatis, a malefactoribus et raptoribus defendatis; alioquin indignacionem regiam incurretis, quia qui male fecerit predicte domui, quasi qui tetigerit pupillam oculi mei. Precipimus eciam ut si quis de elemosina nostra aliquid subtraxerit predicte domui, id eis restituat in instanti.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nro. X.

---

## XXVI. Oko god. 1213.

*Andrija II. kralj hrvatski i ugarski zapovjeda svim podanikom topuskoga monastira, da su na službu tamošnjemu opatu, tri dana na godinu s koli i isto toliko s ručnimi težaci.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Jobagionibus ecclesie de Toplica salutem. Mandamus vobis et firmiter precipimus quatenus tribus vicibus per annum cum curribus vestris ad preceptum abbatis vel prioris serviatis, et item tribus diebus per annum in propria persona laboretis. Quod si non feceritis, iram regiam graviter incurretis.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XI.

---

## XXVII. Oko god. 1213.

*Andrija II. kralj hrvatski i ugarski javlja da je dozvolio opatu topuskomu držati trg u Bakuši, i prepovjeda svakomu, da ga u tom pravu neuzmiruje.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Omnibus ad quos presens scriptum pervenerit salutem. Presentibus notum esse volumus, et non latere posteros, nos elemosinam nostram de Toplica in omnibus augmentari cupientes, abbati eiusdem loci concessisse et licenciam dedisse forum faciendi in Bachusa, quod eadem firmitate libertateque volumus roborari qua cetera regni nostri fora gaudere dinoscuntur. Hinc est quod districte precipimus et sub pena regie indignacionis indicimus, ne quis homines undecunque ad dictum forum venientes seu inde recedentes impedire vel molestare presummat, sed pocius gracie nostre recuperacionis obtentu eos protegat et defendat.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XII.

---

## XXVIII. Oko god. 1213.

*Andrija II. kralj hrvatski i ugarski prepovjeda svakomu da neuznemiruje podanike topuskoga monastira, njihove zemlje, il da bira daću od njih.*

Andreas dei gracia Hungarie rex etc. Precipio omnibus presens scriptum inspecturis, quod quicumque populos abbatis Toplice vel terras detinuerit, vel super populos illius fertonem colligere nobis fecerit et ipsos cum terra eorumdem restituat abbacie prenotate. Quod si non fecerit iram nostram graviter incurret et totam possessionem suam dare abbacie in perpetuo possidendam non dubitet.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XIII.

---

## XXIX. God. 1214.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski poklanja Baranu dekanu zagrebačkomu Čehlinec ili Čulinec pokraj Sepnice i ujedno 100 kunah.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Galicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Regia benignitas circa sibi benemeritos consvevit congrue manum largitatis ampliare, pro quibus intercedit longanimis servicii fidelitas, et pro quibus morum probitas dignoscitur efficaciter allegare. Attendentes itaque dilecti ac fidelis nostri Barani, decani zagrabiensis, fidelitatis constanciam, quam nobis in omnibus favorabiliter exhibuit, et digna remuneracione dignam esse perpendentes in recompensationem sui servicii terram quorumdam duorum fratrum, videlicet: Cehna et Weretk, castrensium zagrabiensis castri, sibi et suis successoribus contulimus libere et pacifice perpetuo iure possidendam, scilicet: ut sive vendendi sive donandi seu in testamento ecclesiis vel aliis personis relinquendi, cessante omni contradictione, liberam de cetero ex nostra auctoritate habeat potestatem. In cuius terre possessionem ipsum per pristaldum nostrum Martinum banum, qui tunc temporis in illis partibus banatus fungebatur dignitate, secundum regni nostri consvetudinem fecimus introduci. Prima igitur meta terre supradicte incipit a villa Scepnicha, predii eiusdem Baran decani, deinde tendit versus aquilonem et venit ad quandam publicam stratam, que in illis partibus via regis vocatur, et per eandem viam vadit usque dum predicta via intrat in quandam aquam nomine Tornua, et per eandem aquam derivatur donec predicta Tornua defluit in Zawam et versus australem partem eadem Zowa circuit omnes alias terras eiusdem Barani decani huic terre contiguas, de qua in presenti agitur, ac per eandem aquam Zowa revertitur ad supradictam villam Sepnicha unde primo meta processerat. Indulsimus eciam eidem Barano decano, et per eum suis heredibus perpetuo marturinas. C. mansionum, de parte que nos contingit, ita ut nullus homo bani ad colligendas marturinas transmissus super predictas. C. mansiones de populo iam dicti decani descendere, aut collectam marturinarum de cetero exigere presumat, sed totaliter sepedicto Barano decano relinquat in pace colligenda. Ut autem hec a nobis suprafate terre ac marturinarum facta donatio nullis unquam valeat temporibus retractari et ne quis sepedictum Baranum decanum aut eius successores super hiis audeat de cetero molestare presentem paginam sigilli nostri caractere fecimus insigniri. Datum per manus Thome aule regie cancellarii et albensis prepositi, anno ab incarnacione domini MCCXIIII. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Bertholdo colocensi archiepiscopis existentibus, Kalano quinqueecclesiensi, Cathapano agriensi, Desiderio cenediensi, Symone waradiensi, Willelmo ultrasylvanensi, Gothardo zagrabiensi, Petro geuriensi, Roberto wesprimiensi, Jacobo watiensi, episcopis ecclesias feliciter gubernantibus. Nycholao palatino et comite budruguiensi, Ocuz bano et comite symigiensi, Jvla woyawoda et comite zounukiensi existentibus, Salamone bachiensi,... magistro tawarnicorum, Micha bihoriensi, Soyargdo posoniensi, Johanne supruniensi, Pothone mussuniensi, Misca ferrei castri, Martino cenadiensi et curiali comite, Nycholao albensi, comitatus tenentibus. Regni nostri anno nono.

**Izvornik na koži, crveno biela svilena vrpca visi bez pečata. Iz kaptols. ark: fasc. 23 nr. 35.** *

## XXX. God. 1215.

*Stjepan I. biskup zagrebački poklanja kaptolu zagrebačkomu Sisak, Odru, Pribiševo i Drenčinu, koj dar potvrdjuje i Bertholdo nadbiskup kaločki.*

B(ertholdus) dei gratia sacre colocensis ecclesie arciepiscopus. Omnibus presencie scripta perscrutantibus in ve(ro) [salutari salutem]. Bone rei dare consultum cum sacris sanctionibus pium profecto probetur esse et honestum. Nos . . . . . . . . . . . . . . . (pe)tencium facilem tenemur con(ceder)e assensum . . quod ab equitatis tramite n(on) . . . . . . . . . . . . . ca iustis p(recibus) . . . . . . , . . . (zagr)abiensis electi, fratris nostri in Christo dilecti(ssimi) . . . . . . . . . . . canonicis eiusdem ecclesie, eorumdem p . . . . . . . . . . . num duxerat affectum caritatis . . . . . . . . . . . . . . cuimus firmitatis eff . . . . . . . . tionis continentia per predicti electi privilegium, hoc tenore exprimitur. Ego S(tephanus) dei gracia zagrabiensis episcopus notum facio omnibus presentem paginam inspecturis: quod pietate motus, fratrum nostrorum iustis peticionibus, et potissime paupertate eorum circumspecta, hec predia videlicet: Sciteh et Odra, Pribisseu et Drencina, sicut in magno privilegio regis Hamerici habebatur; hoc tamen non obstante, quod predia in iam predicto privilegio Haimerici regis inter bona episcopalia computantur, contuli, donavi proprietatem cum usu fructu naturalem civilem possessionem, simul cum vero dominio tradidi fratribus meis possidenda perpetuo, promittensque, fideliter renunciando omnibus privilegiis constitutis vel constituendis, omnique consvetudini, actionibus et exceptionibus et allegationibus, irrepetendo supra dicta predia; nullo tempore ausu temerario contra paginam proprie donationis veniendo, possessionem fratrum meorum perturbare, sed pocius in pacifica possessione eos ab omni infestante defensare. De metis vero quibus predia concluduntur, et de testibus in privilegio proxime recitato sepe dicti electi plenarius continetur. Nos itaque votis diligencium deum debito concurrentes assensu hanc donationem confirmamus, ratum et gratum habemus, statuentes, quod nulli unquam hominum contra paginam nostre confirmationis liceat dicta predia perturbare indebite; quod si quispiam ausu temerario attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei se noverit incursurum. Anno ab incarnatione domini MCCXV. Regnante in Vngaria glorioso rege Andrea, B(ertholdo) arciepiscopo colocensi existente, et J(oanne) bano Sclavonie existente.

Izvornik na koži, na svilenoj zelenoj vrpci pečat manjka. Iz kapt. arkiva fasc. 31. br. 51.

---

## XXXI. God. 1217.

***Andrija II. kralj ugarski i hrvatski oslobadja njekoga Egidija i njegovo potomstvo od podaničtva banskoga, i potvrdjuje mu sav posjed, koj je uživao dotle.***

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmatie, Crohatie, Rame, Servie, Gallitie, Lodomerieque rex in

perpetuum. Sicut mortale genus hominum sue libertatis dignitate, quam a primis generantibus cunctis equalem habuerat, abutendo tradita sibi potestate, meruit spoliari: sic eiusdem posteritatis successio, si bonis resurgat operibus, in quolibet hominum pristine conditionis remedio meretur reformari. Hinc est, quod nos salubriter ammoniti, presentium atque posterorum noticie clarescere volumus: quod ad honestas preces fidelium nostrorum: venerabilis videlicet D(esiderii) chonadiensis episcopi, et Ciriaci zagrabiensis prepositi quendam hominem nomine Egidium, qui a primogenitoribus suis ad banatus dignitatem servicio pertinebat, cum omnibus suis heredibus, per eum habitis et habendis, et cum terris et prediis ad eum, sive iure hereditario sive alio quocumque modo pertinentibus, perpetue libertati donavimus, ita videlicet: ut tam ipse quam eius successores, nec bano nec cuiquam hominum ratione pristine conditionis respondere teneatur; sed cum omnibus suis heredibus, inter nostros servientes computabilis habeatur. Predia autem dicti Egidii, que nostre audientie, cum omnibus terminis ipse Egidius pro confirmatione recipienda declaravit, sunt hec: Insula, Craztenica, Preulaca, Selin, Chernelec, Rucha, Quiquinik. Prima meta terre predicte Insule, incipit a rivo qui vocatur Ztrugua, et desinit in viam proximam que ducit per campum, qui vocatur Surina, et transit magnam silvam et veniet ad rivum, qui vocatur Mlaca, et iuxta illum descendit usque ad arborem mali, postea tendit in hornum, deinde venit in ulmum, deinde desinit in proximum fontem, qui est in Zawnca, et per illam descendit in rivum, qui est in meta domini episcopi, et per ipsum transit et desinit ibidem in proximam viam, et per illam venitur in arborem populum, et transit ibidem campum, et veniet ad arborem nucum, inde revertitur ad predictum rivum, qui vocatur Ztrugua, et in ipso descendit et finitur in magna Zowa. Prima meta dicte terre Craztenice incipit a quodam rivo, qui exit de Zowa, qui eciam vocatur Mertuwice, et iuxta illum descendit usque ad proximum nucum, deinde tendit in piscinam, et iuxta illam descendit usque ad rivum, qui vocatur Zowichka glowa, et ibidem transit et intrat alium rivum, qui vocatur Dulga mlaca, et in illo tendit sursum quoadusque pervenitur ad magnam arborem populi, de illa tendit ad minorem populum, et inde procedens tendit in Zowam, et ibi finitur. Prima meta terre supradicte Preulaca incipit ab orientali parte ab ipsa Zowa, in loco qui vocatur transitus leprosorum, et ducit per proximam viam in rivum qui vocatur Mertuwica, et per illum descendit usque ad proximum pirum, iuxta quam composita meta est, inde ducit in hornum, deinde tendit ad rivum, qui vocatur Obonin, iuxta quem alia composita meta est circa quatuor arbores hornos, et tendit iuxta predictum rivum usque ad aliam compositam metam circa duos ulmos, deinde ducit ad magnam ulmum, et ibi transit agrum et veniet ad arborem mali, inde itur in magnam viam ad pirum, circa quam meta est, et tendit in ipsa via usque in rivum qui vocatur Coztnica, et per illum tendit sursum, usque alium rivum qui vocatur sicca Coztnica, inde tendit sursum et veniet in fraxinum, inde tendit sursum usque ad pirum, inde transit aliam pirum et vadit ad ulmum, inde itur ad cerasum siccum, qui stat secus rivum qui vocatur Mlaca, inde tendit sursum ad cerasum nigram iuxta Mlaca, inde tendit ad pirum iuxta ripam, que vocatur Ztrugua, iuxta illam descendit usque ad predictum fluvium Zowa, qui est inicium et finis eiusdem predii. Prima meta terre que vocatur Selin, incipit ab

occidentali plaga a fonte, qui vocatur Zlatouzti iuxta ecclesiam Johannis baptiste, et descendit in fonte ipso usque ad divisionem ipsius, una pars ipsius fontis tendit contra meridionalem partem, in qua predicta dirigitur meta, et tendit in alium rivum, qui vocatur Odra, per illum descendit versus orientalem partem, et venitur ad rivum secundum supradicti fontis Zlatousti et tendit in caput ipsius et ibi finitur. Prima meta terre Chernelec, incipit a parte orientali in magna arbore fagi, iuxta rivum qui vocatur Jelseuz et tendit in proximum montem ad aliam fagum et ascendit sursum per vallum et veniet in hornum, deinde veniet in viam que est in cacumine eiusdem montis, per illam tendit ad magnam hornum, circa quam composita meta est, et ibi transit viam, et descendit alia parte de predicto monte ad arborem castanearum, deinde descendens transit ripam et venit in pirum circa quam composita meta est, inde tendit sursum in alium montem ad viam, que in cacumine ipsius est, in qua meta circa hornum composita est, de illa transit duas compositas metas et venit in prunus arborem, inde itur sursum usque in bivium, in quo composita meta est circa hornum, inde itur sursum ad arborem mali iuxta vineam, inde tendit versus orientalem plagam et veniet in hornum, de ipsa descendit ad pirum, et descendit donec veniat in supradictum rivum, qui vocatur Jelshewec. Prima meta terre Rucha est contermina terre Munozlou, terre scilicet filiorum Macharei comitis, inde tendit ad Zawam, deinde in Lachinam, inde per silvam redit et conterminatur iterum terre predicte filiorum Macharei comitis. Prima meta terre supradicte Quiquinik, incipit ab ipsa Quiquinik, et descendit in Lomnicam, inde ascendit in fluvium qui vocatur Ses, inde ascendit in bivium, quod dicitur Pomneu, inde in Wericam fluvium, inde ascendit per vallem et redit in Caluucz. Ut igitur hec a nobis facta libertatis donacio, per omnia nostrorum successorum tempora salva semper et inconcussa permaneat, presentem paginam concessimus, sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus magistri Hugrini aule regie cancellarii, anno ab incarnatione domini MCCXVII. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Bertoldo colocensi archiepiscopis existentibus, Calano quinqueeclesiensi, Desiderio chonadiensi, Wilelmo ultrasilvano. Symone waradiensi, Jacobo waciensi, Roberto vesprimiensi, Petro geuriensi, Stephano zagrabiensi, Thoma agriensi, episcopis ecclesias feliciter gubernatibus. Jula palatino, Bancone bano, Dionisio magistro tawarnicorum et comite novi castri, Rophoyn woiwada, Ochuz curiali comite, et ceteris comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo.

Izvornik na koži, pečat odtrgnut. Iz arkiva kaptolsk. fasc. 23. br. 1.

---

## XXXII. God. 1217.

*Andrija II. kralj ugárski i hrvatski, na prošnju prepozita zagrebačkoga Ciriaka, sve darovnice učinjene toli od kraljevah koli od inih darovateljah crkvi zagrebačkoj, potvrdjuje.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galitie, Lodomerieque rex in

perpetuum. Venerandi regie stirpis successores tam diligentem tam circumspectam in suorum antecessorum donacionibus et institutis, et in hiis maxime, que ad dei cultum et honorem deputata sunt, debent habere providenciam, ut si qua parte vel annosa temporum canicie, vel inportuno malignancium impetu vacillare viderint, non tantum in melius immutare, verum eciam immutata, sue auctoritatis munimine studeant in perpetuum roborare. Huius itaque regie circumspeccionis erudicione moniti, presencium atque posterorum noticie claresscere volumus: quod accedens ad nostram presenciam Ciriacus, zagrabiensis ecclesie prepositus, cum suis concanonicis, omnia sua privilegia, que tam propter diversitatem voluminum, quam propter diuturnam annositatem temporum, seu eciam propter donacionis recenciam, si qua nullius auctoritatis suffulta fuerant testimonio et non adeo bene conservari poterant, verbo ad verbum rescripta, cum in suscepte peregrinacionis essemus procinctu, sub hac serie nostre presentarunt audiencie. Prima meta terre zagrabiensis ecclesie, quam terram zagrabiensis ecclesia, donacione nostri patris Bele regis, inclite memorie, iure perpetuo suscepit possidendam, incipit ab oriente a meta terrea, iuxta quam est aqua nomine Corusca, et ibidem est meta crisiensis, et inde protenditur ad occidentem supra montem iterum ad metam terream, sub qua est via, et inde per illam tendit ad aquilonem versus ad metam terream Nicolai, deinde tendit ad occidentem ad aquam nomine Camesnice, et per illam tendit superius, et exit hinc supra ad metam clauigerorum ad quandam pirum, et deinde ad finem montis in aquam Syprech, et per illam iterum tendit inferius ad aquam Camenicam, quoadusque iungatur cum aqua Celnic, et de illa ascendit meta usque ad fenum Bogdani, et inde ultra siccum Celnic ad metam terream, et inde ad occidentem supra montem, ubi iterum est meta terrea, et inde ad rivulum nomine Orchoech, et ibi est frutex, qui vulgo dicitur racatia, et inde superius versus Malinam ad metam terream super caput eiusdem Maline, et inde tendit ad montem ubi sunt piri iuxta terram Isani, et ibi continentur due mete terree, et inde tendit per viam usque Bresoicam, et inde tendit ad sinistram partem ad locum, qui dicitur Vmoli, et inde ad magnam stratam, et inde tendit versus occidentem in vallem ad pontem, de valle tendit supra villam sacerdotis ad fossam, et inde supra viam, et inde iuxta vineas Vitalis ad occidentem, et inde ultra magnum montem ad castrum Gregorii, et inde tendit iterum ad montem ubi est forma selle, et inde ad vallem Pegsce, et per quandam viam tendit usque ad finem montis, qui vocatur dorsum capre, et deinde ad orientem per viam Worosd supra fontem, et ibi est meta, et inde tendit ad vallem ultra rivulum Camescam ad cacumen, et inde ultra magnam vallem ad Lah, et inde ad viam Petku, et deinde ultra silvam ad quercum, et inde ad vallem, ubi minor Corusca exit, et inde tendit ad maiorem Coruscam, et inde tendit ad montem versus orientem, deinde ad vallem Brestroa et inde inferius ad Glogonicam, et inde ascendit ad prunetum, deinde ad piscinam cruciferorum, deinde ad Calissam, et inde ultra viam in quandam vallem, deinde supra montem ubi est meta, et inde ad Sabia loca, deinde usque ad metam templariorum, et inde per montem ad rivulum Coprumich, inde tendit usque ad metam Crisiensem; deinde ad occidentem supra montem ubi est meta, et inde tendit ad aliam metam que est iuxta viam Crisiensem, et inde ultra

viam et montem ad Coruscam et ibi terminatur cum priori meta. Item alterius terre, quam quidam vir nobilis Totar eidem contulit ecclesie, prima meta incipit a porta lapidea, deinde tendit versus occidentem ad rivulum, qui vocatur Bogactua, et inde per viam ad montem, qui vocatur Pessenic, et inde ultra silvam ad rivulum qui vocatur Lubesiza, et per viam sub monte, qui vocatur Lubel, et tendit super eundem montem, deinde ad montem qui vocatur dorsum capre, et per viam redeundo ad locum qui vocatur Pethce, et ibi terminatur cum priori meta. Meta vero terre Topliza, quam Alexius quondam banus contulit, incipit ab uno rivo, qui vocatur Globocizo, et participat metas cum terra Mutmerii comitis, et inde tendit ad montem Wlcomerii, ubi protenditur per viam in longitudinem per dorsum montis, et descendit per vallem ad nasum eiusdem montis, et ibi est meta, deinde recto tramite ascendit montem, ubi est via, de via ascendit et descendit ad tercium, per quem itur certis metis ad magnum montem ad viam, ubi iungitur cum Warastensibus, et per illam itur ad magnam viam, per quam descendit ad aquam Bigne, supra ripam Progni brod, et iungitur metis Zagrabiensibus. Prima meta terre Rabuch. quam pater noster contulit, incipit a cacumine montis ubi est fons, et ibi solent viatores quiescere, hinc tendit in dorso montis per viam ad Belabochouia, ibique est fagus signata, inde ad Calissam, deinde ad montem, qui vocatur Mengelouz, inde per dorsum eiusdem montis descendit ad rivum Prodani, et ibi est nux signata, hinc per cursum eiusdem rivuli tendit usque ad pirum, deinde exit ad cerasum, inde ascendit montem Gremla, per montem Adumoli, inde descendit in campum ad rubum in medio vie, deinde per mediam silvam ad pirum iuxta viam ad Lomkam tendentem, deinde ad arborem populeam, hinc ad pirum iuxta flumen, a piro per medium flumen in Insulam ad sambucum, de sambuco iuxta silvam ad pirum, inde ad Zawam, deinde in exitu Insule ad pirum, inde ad ulmum iuxta ripam, deinde ad metam Waratyzlai ad pirum iuxta viam tendentem ad ecclesiam, inde ad quercum stantem ad pedem montis, deinde ad montem ad fagum signatam, hinc per montem ad quercum iuxta vineam Cerne stantem, deinde ad aliam quercum signatam, inde protenditur per viam usque Goliwerh, et inde per cacumen montis revertitur ad priorem metam. Prima meta terre Gremla, quam quidam nobilis nomine Petrus contulit, que ad hoc, ut ecclesie pluries dicte ceram solveret, deputata est, incipit versus orientem ubi est quercus signata, et dividit terram cum populo regis, inde ad pirum signatam, deinde protenditur ad fagum signatam, et ibi est meta terrea, inde transit magnam stratam usque ad nucleum, et ibi est meta, inde dirigitur ad campum iuxta metam terream, deinde ad aliam metam, inde ad pirum signatam, ibi est meta populorum regis, et alia meta est in eadem piro versus meridiem, que dividit terram cum centurione Petro, inde ad pirum signatam, deinde ad pirum iterum signatam, inde ad arborem populeam iuxta rivum, tercia meta est iuxta paludem versus pirum, deinde ad quercum in media strata, iuxta quam est rubus, inde dirigitur ad montem limosum ubi est quercus signata, inde ad bivium, et ibi est eciam quercus signata, inde inferius ad monticulum, deinde ad viam, que est iuxta monticulos, inde ad cacumen alterius monticuli, inde inferius ad rivulum superius usque ad fagum, et ibi est meta terrea, que dividit terram cum Mergen, inde ad montem Pantelouch versus orientem,

(iuxta) quem est via, et per eandem itur versus fagum, et sic redit ad priorem quercum. Prima meta terre Zawarsia, quam Johannes prepositi C(iriaci)avunculus contulit, incipit a terra filiorum Nicolai ubi est nux, deinde ad pirum, iuxta quam est terrea meta, deinde tendit iuxta viam ad metam terream, hinc per montem ad unam quercum, que predictam terram dividit a terra castrensium, et de monte descendit ad unum rivulum, qui tendit ad primam metam. Prima meta terre Opor, quam Blasius vir felicis memorie, quondam abbas sancti Martini contulit, incipit versus orientem in via regis, deinde versus meridiem tendit ad terram cuiusdam civilis Cihcne, et tendit versus occidentem ad ecclesiam sancte Marie, ecclesia tamen infra metas remanente. inde versus septemtrionem ad metam Pauli, deinde ad magnam viam que veniet de Suseria et vadit Zagrabiam, inde ad fluvium Johan potoka, et per illum superius ad terram episcopi, inde per supercilium montis ad viam, et per viam descendit intermediis metis ad quercum, que dividit terram istam a terra comitis Egidii, deinde per vallem ascendit ad montem, in cuius cacumine est quercus, et descendit in fluvium nomine Jelseuch, et sic descendit ad predictam viam. Prima meta terre Casina, quam quidam nomine Wtha, cum suis fratribus contulit, incipit a magna strata per fluvium Casina, tendit usque ad quercum trifurcatam et signatam pro meta, deinde per vallem versus meridiem tendit ad quercum signatam iuxta viam, que ducit in Gumenzam, que est meta inter terram Casina et terram templariorum, deinde recte per magnam silvam tendit versus montem, qui est iuxta ripam Zawa, ubi est arbor drinik, inde superius usque ad fluvium Johan, inde ad terram canonicorum, et inde facto regressu ad viam exercitualem, que fuit prima meta Casina, tendit per eandem versus occidentem ad quadrivium ubi est quercus pro meta, inde recte per eandem viam tendit ad duas quercus signatas pro meta, deinde ad vallem septemtrionem versus ad viam, et per illam directe tendit versus orientem usque ad quadrivium, deinde versus septemtrionem protenditur per viam, que transit per rivulum Zepnica, ascendendo superius usque ad viam, que ducit ad illam viam qua itur in Vgram, et ibi est quercus, et ab eadem versus occidentem per viam, que ducit ad magnam stratam. Prima meta Podogoriensis predii, quod Martinus banus, fidelis noster, indigenciam zagrabiensis ecclesie considerans, contulit, incipit ab oriente ubi est unus rivus qui Tresteruk potok vocatur, qui currit inferius in aquam que vocatur Gradna, et de illa tendit ad locum, qui Gradez dicitur, et inde tendit ad duas arbores in unum coniunctas, quarum una ulmus, altera quercus, et inde inferius iuxta ecclesiam per viam ad pirum, deinde ad magnam stratam ad quercum, ubi est terrea meta, et per illam ad rivum qui Gonneua dicitur, et de illo per medium campum tendit versus meridiem super magnam viam, deinde ad vineam in qua est nux, deinde ad arborem sorbarum, in qua due cruces continentur, inde per montem superius ad arborem qui gartanfa dicitur, et de illa redit ad priorem metam. Prima meta terre, quam quidam nomine Zomar, filius Dazlai, contulit, incipit ad fluvio Wlica, de quo ascendit sursum usque ad viam Pomneu, et vadit usque ad metam Egidii comitis, et sic dirigitur ad dictum fluvium. Prima meta terre, quam Nadizlaus contulit, incipit a rivo qui dicitur Cosniza, de quo exit Mlaca, in qua est quercus, et inde vadit iuxta portam filiorum Chualc versus orientem, et

inde ad arborem eger, ubi est crux, deinde ad magnam viam que ducit ad Monoslou, et ibi est meta, que Scopiza dicitur, et inde ad metam Selin, ubi sunt sex mete versus meridiem, deinde ad predictum rivum et ibi Mlaca est, et ibidem super Cosnicha est meta terrea, et inde per eandem aquam tendit ad primam metam, videlicet filiorum Hualc. Prima meta terre Blata. quam Endus contulit, incipit per septemtrionem de fluvio qui Ocrogluc dicitur, et ille tendit in paludem que dicitur Blata. et ille tendit versus orientem, inde ad terram que Tupal dicitur, ibi est cerasus signata deinde tendit iuxta silvam ad paludem, que Globeca mlaca dicitur, et ibi est quercus in qua est crux signata. et inde tendit versus meridiem, ubi est via que ducit ad Zelin, et ibi est salix in qua est crux signata, inde tendit versus meridiem ad arborem populeam, et inde ad silvam, que dividit terram Zechi a Blata, et silva Wlcilog dicitur, et de illa ad arborem populeam. inde ad pirum in qua est crux, inde ad aquam que Wlachun dicitur, ibi est quercus signata, inde ad pontem, in quo pedites transeunt, qui est in palude, que Brestoua mlaca dicitur. inde versus occidentem, et ibi est quercus signata cruce, inde ad arborem populeam, et Brestoa mlaca dividit Blatam a terra Narad, et ibi est via in qua currus transeunt, in qua est eciam pirus cruce signata, et per Brestoam mlacam tendit ad viam Houhodut, et ibi est meta terrea, hinc ad pirum signatam, qui terram Jaroslay dividit a Blata, hinc ad quercum in qua est crux, hinc ad arborem populeam, hinc ad pirum in qua est crux, inde ad aquam que Peroisa dicitur, et inde iungitur cum terra Ciriaci prepositi. Istud eciam non est pretereundum silencio, quod in territorio terre Kemluk. quam prius annotavimus, cuiusdam hominis nomine Habraam, ad unum aratrum et dimidium terra continetur, super quo ne sepe memorata in posterum agravetur ecclesia, dignum duximus memorie commendare. Insuper, ut ecclesia sepedicta contra cuiuslibet false cavilacionis seminarium, quod emergere posset in posterum, terras quas Baran decanus: Resnek videlicet, Scepnica, Brest, terra Sihcneh, et Werethc, Tornoa, cum terra Coeani, et Duls, quam Nues bachachiensis prepositus eidem ecclesie contulit, prout in nostris earum veritas continetur privilegiis, cum quadam insula nomine Preulaca, cum tribus clausuris piscature, quas memoratus B(aran) decanus eidem ecclesie contulerat, sed occupatus morte, nondum super hoc impetrare potuerat privilegium, tranquilla pace possideat in perpetuum, presencium serie censuimus annotare. In hiis omnibus nostro fideli et dilecto Buzad comite, auctoritate et precepto nostro procuratore huius negocii existente. Item cum ea, que deo data sunt, facta sint et irrevocabilia, presencium atque posterorum noticie commendamus: quod cum Stephanus, zagrabiensis ecclesie episcopus, quasdam terras: Pribiseu, Drenchina, Odra, Scitech eiusdem contulit ecclesie, sed cum postmodum falsa suggestione, donacionem duarum terrarum: Odra et Scitech, molitus esset retractare, sed nostra prece, nec non consilio, ad plenam pacem et iurisdiccionem quievisset ecclesie, prout in autentico summi pontificis et colocensis archiepiscopi cirographo continetur, nos eciam presenti privilegio dignum duximus confirmare. Ceterum, sicut supra tetigimus, cum ecclesiam sepe nominatam annuente domino, quod iam dudum desideravimus dedicari fecimus, et eam in maiori dotare non possemus, suis compacientes necessitatibus, et maxime quia sitam in regni nostri confinio, sicut de aliis ecclesiis facimus, hanc nostri rarissime

visitare non possimus, iuxta tenorem privilegii fratris nostri, Emirici regis, preclare memorie, has sibi libertates concessimus: quatenus universi populi qui ad eam pertinent, nec bano, nec vicebano, nec alicui in victualibus, vel descensibus, vel in marturinis, vel in iudiciis, vel ullius unquam occasione rei, respondere teneantur, quin eciam, ut de iure memorate ecclesie ante nostre circumspeccionis oculos nichil indiscussum remaneat, suprame-moratus C(iriacus) zagrabiensis prepositus, vir discretus, et in agendis providus. terras suas et suorum fratrum Quinciani et Bocani, Cassina cum Blagussa, et Insula iuxta fluvium Zawa, cum quadam terra nomine Tupal, quam nos sibi dedimus et Novo predio et Dolosiza cum hiis eciam, qui in territorio Kemlich, ad eos pertinent, in proteccionem et iurisdiccionem zagrabiensis capituli contulit, ita videlicet: ut ecclesia zagrabiensis, tam personas eorum, quam possessiones, in sue proteccionis gremium reciperet, nec terras memoratas annosa temporum canicie, vel aliquo fortune se variantis inpulsu ab eis, vel suis heredibus, alienam redderet, sed tam eos, quam ab eis descendentes, in tranquilla pace libertate debita in perpetuum conservaret. Hii vero, versa vice, de censu suarum terrarum racione duarum parcium, excepta parte tercia, que ad suos dominos pertinet, videlicet marturinis, quas ipsis libere perpetuo possidendam concessimus, memorato conventui deservirent, quibus eciam, intuitu fidelis obsequii, quod nobis frater eorum C(iriacus) prepositus exhibuit, regia liberalitate concessimus, quatenus nec bano, nec vicebano, memoratus Bocon et eius successores, vel in iudicio, vel racione alicuius rei, vel in aliis serviciis, tam ipsi, quam eorum populi respondere teneantur; sed cum populis ceteris ad ecclesiam pertinentibus consimili libertate, iure perpetuo pociantur. Si vero memoratus Bocon, super aliqua causa tam ardua, que per ecclesie zagrabiensis conventum et eius ministeriales ad plenum diffiniri non posset, contingeret impeti, tam eum, quam eius heredes ab omnium exemptos, iudicio regie solummodo potestatis discussioni volumus reservari. Prima vero meta terre Cassina, incipit ab occidente a fluvio qui vocatur Liseu, deinde superius ad pirum, de piro ad pumarium, inde a vertice montis ad quercum, que est supra ecclesiam sancti Petri, deinde ad aliam quercum, ubi est meta, inde tangit terram Budiz, inde descendit in Cassinam, et ibi transitur, et per transitum ascendit ad vineas C(iriaci) prepositi, ibi est meta, inde descendit in Blagusa, et per viam ascendit ad montem ad quercum, ubi requiescunt homines, ibi iungitur cum meta Boriz, inde protenditur per verticem montis ad fagum, inde descendit ad fluvium Jasenoviz, qui cadit in fluvium Glauniza, et per illam descendit ad magnam viam ubi est pons, et per eandem viam revertitur ad occidentem per metas episcopi usque ad primam metam. Prima meta Insule cum terra Tupal incipit a Zawa ab orientali parte, et per certas metas de villa Sechi usque ad metas Narad tendit, et ibi iungitur ad metas Blata, a Blata vadit et iungit se ad metas Jaraslai in densis vepribus, et transiens viam vadit Redridol ad arborem populeam, ubi dividit terram Wekezlai et cadit in Sawa. Prima meta Dolsiza cum silva. incipit versus orientem ab Odra et vadit per Lihcinnihc, deinde per silvam ad semitam ubi est monticulus, inde directe ad paludem, que Obed dicitur, et ibi est quercus signata cruce, et per illam tendens redit ad metas canonicorum. Sane quia sepénominatam ecclesiam omnimoda volumus libertate perfrui, donacionem, quam quidam Egidius nomine, quam a iurisdiccione banatus

per nostrum privilegium cum suis terris, ad peticionem nostri fidelis C(iriaci) zagrabiensis prepositi exemimus, factam confirmavimus: ita videlicet, ut tam ipse quam eius successores, sub concesse per nos libertatis titulo, cum suis terris et populis in eis commorantibus, et omnibus eorumdem proventibus in marturinis, et in aliis ad iurisdiccionem ecclesie sepedicte in perpetuum pertinent. Verum quia facili lapsu rei geste memoria mentes mortalium deserit, ut huius negocii deliberacione legitima per nos pertractata racio contra quodlibet privilegium in huius pagine preiudicium per Banconem, vel Ochuz comitem vel per quempiam alium nobis ignorantibus inpetratum, quod in respectu presentis privilegii, cassum esse debet penitus, et inutile, salva semper et inconcussa permaneat, presentem cartulam nostris successoribus iureiurando commendavimus illibate conservandam, auctoritatis nostre karactere in perpetuo roboratam. Datum per manus magistri Vgrini aule regie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCC. decimo septimo. Venerabili Johanne archiepiscopo strigoniensi, reverendo Bertoldo archiepiscopo colocenci existentibus, Calano quinqueecclesiensi episcopo, Wilielmo ultrasilvano episcopo, Symone waradiensi episcopo. Roberto wesprimiensi episcopo, Desiderio senadiensi episcopo, Jacobo waciensi episcopo, Petro geuriensi episcopo, Stephano zagrabiensi episcopo, Thoma agriensi electo, episcopis ecclesias feliciter gubernantibus. Jula palatino comite existente, Dyonisio magistro tawarnicorum et comite novi castri, Ochuz curiali comite, Bancone bano, Rofoyn voiawoda, ceterisque comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo.

Izvadjeno iz prepisa stolno biogradskoga kaptola od g. 1272. Iz ark. kapt. fasc. 13 br. 91.

---

## XXXIII. God. 1217.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje povlastice crkve zagrebačke: da u buduće nijedan ban neusudi se zvat ljude crkve zagrebačke pred svoj sud, ili kod njih kojom prigodom odsjedati; da plaća biskupu desetinu od kunovinah i od inih prilogah, a i one, koji nebi htjeli platit da težkim sud m naćera. Kraljevski porezniei, solari il novčari da se pod globom neusude dolaziti na biskupsku pijacu, i da ljudi crkve zagrebačke kupuju ili prodaju svoju robu za ugarski novac.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Venerandi regie stirpis successores tam diligentem, tam circumspectam in suorum antecessorum donacionibus et institutis, et in hiis maxime, que ad dei cultum et honorem deputata sunt, debent habere providenciam, ut si qua parte, vel annosa temporum canicie, vel inportuno malignancium inpetu vacillare viderint, non tantum in melius immutare, verum eciam inmutata sue auctoritatis munimine studeant in perpetuum roborare. Huius itaque regie circumspeccionis erudicione moniti, presencium atque posterorum noticie clarescere volumus: quod cum essemus in exe-

quendo itinere assumpte crucis, iniuriam crucifixi ulcisci volentes ad sanctam terram profisciscendo, venissemus ad zagrabiensem episcopatum, ac monasterium zagrabiense a sancto Ladizlao rege, sanctissime recordacionis predecessore nostro, constructum, qui terram Sclauonie sive banatum ab errore ydolatrie ad christianitatem convertens, corone Hungarie subiugavit; qui eciam in eodem banatu episcopatum instituit, et monasterium in honore sancti regis Stephani construxit, per venerabiles episcopos dedicari fecissemus. Episcopus et capitulum eiusdem loci nobis humiliter supplicando postularunt: ut nos omnia privilegia super prediis, possessionibus, et libertatibus aliisque redditibus, tam a sancto Ladizlao rege primo fundatore ecclesie, tam eciam a predecessoribus nostris, presertim a fratre nostro felicis recordacionis rege Henrico, quam eciam pie a nobis collata, secrecioris et sollempnioris sigilli nostri videlicet auree bulle munimine confirmaremus. Nos igitur eorum iustis peticionibus inclinati grato volentes occurrere assensu, habito consilio omnium magnatum nostrorum, omnia privilegia predicte ecclesie in medium fecimus deduci, et per cancellarium nostrum Vgolinum de verbo ad verbum coram multitudine perlegi. Et cum nichil contradiccione dignum poterat inveniri in eisdem, omnia privilegia nostra et predecessorum nostrorum renovando secundum quod in eisdem singulis continentur, aureo sigillo nostro confirmamus, et eciam auctoritate nostra adiungendo firmiter statuimus: ut de cetero nullus banus, sive sit de regali progenie, sive de magnatibus Hungarie, presumat populos predicte ecclesie coram se aliqua occasione in iudicium trahere, aut alicuius rei occasione descendere, aut descensum petere, aut eciam marturinas seu quamcumque collectam, quocunque nomine nuncupatam, exigere; sed pocius firmiter iniungendo bano sive duci, loco et tempore constitutis, precipimus: quod decimas marturinarum omnium, seu omnium collectarum quocunque nomine nuncupatarum, episcopo plenarie et sine contradiccione aliqua et dilacione, quantum limes episcopalis concludit, persolvat. Decimam eciam omnium tributorum forensium, sive decimas proventus portuum, quorum sunt, si illi solvere noluerint, cogendo eos cum gravi iudicio ut ceteris metus in similibus incuciatur, solvere conpellat. Statuimus eciam firmiter: ut populus ecclesie sive sit episcopi sive capituli in nullius foro tributum solvere cogatur, nec eciam tributarii vel salinarii regis, causa exercende sue negociacionis contra episcopi voluntatem vel officialium suorum, ad aliquod forum episcopi accedere presumant; et si inventi fuerint, capti in carcere quadraginta diebus detineantur, omnes res suas quas tunc erga se habent amittentes. Istud specialius adiciendo statuimus, quod licet nunquam moneta regalis in regno banatus sive ducatus facta fuerit ab aliquo rege, tamen a succesoribus nostris si fieri contingeret, quod non credimus, populus ecclesie, tam episcopi quam capituli, mercimonia sua vendendo vel emendo, dare non compellatur pro eadem, nec eciam monetarii ad aliquod forum episcopi, causa exercende monete, accedere aliquomodo presumant; et si inventi fuerint, per quadraginta dies capti ab officialibus episcopi in carcere detineantur, omnes res quas tunc erga se habent amittentes. Hec igitur omnia predicta a nobis et a predecessoribus nostris statuta, que ab eis et a nobis usque nunc sunt observata sic firmiter in perpetuum a filiis et heredibus nostris volumus observari, ut in nullo excedere videantur, attemptando aliquid contra iura predicta tam a

nobis, tam a fratre nostro felicis recordacionis rege Henrico, quam eciam a fundatore predicte ecclesie sanctissimo rege Ladizlao, vel eciam ab aliis regibus sive ducibus sint concessa et collata. Et si aliquis banus sive dux aliquid contra predicta iura attemptare presumpserit, quod non credimus, si fuerit de regali progenie, paterna malediccione inconprehensibilis amaritudinis in perpetuum percuciatur, et nunquam ad coronam quam hereditario iure habere debebat possit pertingere, sed toto tempore vite sue sit vagus et profugus, suisque sociari non valens, sed semper aliena mendicans; si autem fuerit de nobilibus Hungarie, et citatus fuerit ab episcopo ad regis presenciam antequam episcopo respondeat, quinquaginta marcas fisco regio et alias quinquaginta marcas episcopo, rege eodem forcius conpellente, persolvat. Ut igitur hec omnia que a nobis et ab omnibus predecessoribus nostris sunt collata et concessa, nostris nostrorumque successorum temporibus inrefragabiliter salva semper et inconcussa in perpetuum possint permanere, sigilli nostri videlicet auree bulle munimine roborari fecimus. Datum per manus magistri Vgolini aule regie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCCXVII. Venerabili Johanne archiepiscopo strigoniensi, reverendo Bertholdo archiepiscopo colocensi existentibus, Calano quinqueecclesiensi episcopo, Willelmo ultrasilvano episcopo, Symeone waradiensi episcopo, Roberto wesprimiensi episcopo, Desiderio scendiensi episcopo, Jacobo waciensi episcopo, Petro jauriensi episcopo. Stephano zagrabiensi episcopo, Thoma agriensi electo, episcopi ecclesias feliciter gubernantibus. Jula palatino comite existente, Dyonisio tawarnicorum et comite novi castri, Ochuz curiali comite, Bankone bano, Rofoyn voyawoda, ceterisque comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo.

Izvadjeno iz prepisa kaptola stolno-biogradskoga od g. 1272. Iz ark. kapt. fasc. 1. br. 1.

## XXXIV. God. 1217.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski nalaže solarom na rieci Marošu da kaptolu zagrebačkomu svake godine prije Stjepanja imaju davat sol u vriednosti petdeset markah, i da ju dostave na svoj trošak iz Segedina u Zagreb.*

Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie. Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Immensa regum dapsilitas licet nullis dandi limitibus coharctari debeat, ad illos tamen diligencius munificencie sue dona debet extendere, qui et temporalium bonorum impensu sibi fideliter obsecuntur, et in offerendis oracionum sacrificiis pro pace regis et regni, deo jugiter ac devote famulantur. Cum itaque curis et defectibus ecclesiarum omnium in regno nostro Christo militancium earum tamen maxime, que ad nos speciali patronatus iure pertinent, diligentem apponere providenciam debeamus; zagrabiensis dioecesis monasterium, per nostrum antecessorem sanctum Ladislaum regem immortalis memorie fundatum, postmodum autem multorum elapsu temporum divina sic disponente gracia nostri patronatus suffragio dedicatum, temporali commercio volentes eterna metere, huiusmodi largicionis stipendio liberalitate regia in perpetuum dotavimus: quatenus salinarii super Marisii fluvium constituti

de salibus aquaticis, eiusdem ecclesie canonicis et non episcopo, valens quinquaginta marcas de salibus in loco qui vocatur Zegedin, annuatim ante festum sancti regis Stephani persolvere teneantur, ac iam dictis canonicis usque Zagrabiam absque omni tributo deportandis, et cum omnimoda libertate, si eis expedierit vendicioni exponendis. Verum quia rei geste memoria facili lapsu mortalium mentes deserit, et que pia fidelium disponit sedulitas in sopito malignancium impulsu quandoque contigit vacillare, ut hoc a nobis pro nostrorum remissione peccatorum, divine pietatis intuitu, legitime facta largicio non per salinarios, non per quempiam alium alterari vel retractari valeat, huius execucionem negocii vice nostra, sancte colocensis ecclesie archiepiscopo commisimus, ita videlicet, ut excluso quolibet salinariorum et aliorum quorumlibet gravamine, sumpmam iam dicte pecunie quolibet anno plene faciat adimpleri. Et ut hec per omnia successorum nostrorum tempora salva semper et inconcussa permaneant, presentem concessimus paginam sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus Hugrini aule regie cancelarii, anno ab incarnacione domini MCCXVII. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Bertholdo colocensi archiepiscopis existentibus, Calano quinqueecclesiensi, Desiderio chanadiensi, Vilhelmo transylvano, Roberto wesprimiensi, Simone varadiensi, Petro geurinensi, Jacobo vaciensi, Stephano zagrabiensi, Thoma agriensi electo, episcopis ecclesias feliciter gubernantibus, Jula palatino, Dyonisio magistro tavarnicorum et comite novi castri, Bancone bano, Ochuz curiali comite, Raphoyn voywoda, ceterisque comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo.

Izvadjeno iz prepisa Theofila prepozita i kapitula Ostrogonskoga od g. 1324. Iz ark. kapt. fasc. 31. br. 32.

---

## XXXV. God. 1217.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski za zaseljak Turdos (bivši Paulinov i Jakobov) koj daruje crkvi ostrogonskoj, daje rečenim plemićem kao zamjenu zemlju Burin.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Ungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Cum ea, que bonorum deliberacione legitima disponuntur, et maxime que regia pertractat auctoritas, salva semper et inconcussa permanere debeant. Ad universorum presencium atque posterorum noticiam clarescere volumus: nos in commutacionem ville Turdos, quam nostris fidelibus Paulino comiti et Jacobo dederamus, et postmodum sancte strigoniensi ecclesie contulimus, terram ville Burin, que ad castrum posoniense prius pertinebat, exceptis castrensibus, memorato Paulino comiti et Jacobo et eorum heredibus, per nostrum fidelem Lampertum filium Omodey, in perpetuum contulisse; ita videlicet: ut sicut strigoniensis ecclesia villam Turdos iurisdiccione perpetua suscepit possidendam, eodem iuris ordine sepedicti Paulinus comes et Jacobus frater eius et eorum successores,

tamquam sua patrimonia possideant in perpetuum sine contradiccione sub eisdem metis et terminis, quibus unquam plenarie nec non pacifice iam dictum posoniense castrum possidebat. Cuius mete conterminales sunt hii: versus orientem populus monasterii sancti Martini de Pannonia, de Sala, hinc procedendo conterminatur ville Zemere, hinc tendit ad villam Mynolth nomine Beren versus meridiem, hinc transit aquam Dudaag, et transit procedendo iuxta Beren, villam Moynolth memorati. hinc ad villam Zele, ita: quod in terra, pratis et silvis et piscinis Zele, villa Beren posoniensis suam habet legitimam porcionem. hinc participat metas cum udvornicis regis versus occidentem, hinc tendit ad villam Nek castrensium et inde circuiens venit ad predium Berecie, domine Bogosloe, et transiens Duduag versus Sala abbatis, conterminatur predio Sebus comitis, nomine Thumoy versus occidentem, hinc procedit ad tres populos et rediens ad terminos populorum abbatis sancti Martini venit ad priorem metam. Ut igitur hec per nos facta donacio pariterque disposicio per omnia successorum nostrorum tempora salva semper et inconcussa permaneat, presentem concessimus paginam sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus magistri Hugrini aule regie cancellarii, anno ab incarnacione domini MCCXVII. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Bertholdo colocensi archiepiscopis existentibus, Kalano quinqueecclesiensi, Desiderio chanadiensi, Villelmo ultrasilvano, Symeone waradiensi, Roberto wesprimiensi. Jacobo waciensi, Petro geuriensi, Stephano zagrabiensi, Thoma agriensi electo, episcopis ecclesias feliciter gubernatibus. Jula palatino, Bancone bano, Dyonisio magistro tavarnicorum et comite novi castri, Rophoyn voyvada, Ochuz curiali comite, ceterisque comitibus comitatus tenentibus. Regni nostri anno tercio decimo.

Liber privileg. epnatus zagrabiensis list 50.

---

## XXXVI. Godine 1220.

*Podložnici opata topuskoga priznavaju da isti opat imade pravo patronata u crkvi sv. Stjepana u Vernici, obriču ujedno da neće nikada to pravo povriedit.*

Ego Martinus dei gracia corbabensis episcopus, notum facio tam presentibus quam futuris: quod cum consecrarem ecclesiam sancti Stephani in Vernice, recognitum est in presencia mea de hominibus abbatis Toplice, qui eandem ecclesiam per concessionem eius construxerunt, quod predictus abbas et monachi Toplice habent eandem iurisdiccionem in predicta ecclesia sancti Stephani in Vernice, quam debet habere dominus vel patronus in ecclesia fundata in terra sua. Et quod occasione prefate ecclesie sancti Stephani nullum fiet preiudicium ecclesie Toplice in poste(rum) de terra, vel de redditibus suis, neque per sacerdotem eiusdem ecclesie, neque per aliquam aliam personam, sed terra et elemosina domini regis ecclesie de Toplica libera manebit in eternum. Et ne hoc qualibet temeritate vel alicuius fraudulencia de cetero valeat perturbari, presentem paginam sigillo nostro fecimus communiri. Actum anno gracie MCCXX.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXV.

---

## XXXVII. God. 1221.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski vraća banu Okiću zemlju Kamešnicu pod Kalnikom, a crkvi zagrebačkoj, koja ju dotle uživala, daje u zamjenu zemlje: Rodos, Viduše, Kupuk i Braten.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gracia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galitie, Lodomerieque rex in perpetuum. Regie dignitatis incumbit officio, ut illorum peticiones, quos regni utilitati honorique regie corone pervigiles experto cognoverit, benigno favore prosequatur. Hinc est: quod terram quandam sub Keymuk, nomine Kemesnice, quam pater noster felicis memorie rex Bela, maiore Ochuz, patre videlicet Ochuz bani abstulerat et zagrabiensi ecclesie per privilegium contulerat perpetuo possidendam, ad instanciam dilecti et fidelis nostri Ochuz bani et maxime quia in ducentis marcis persolvendis, quas nobis de ultramarinis partibus remeantibus accomodaverat, sibi tenebamur, eodem iure et libertatis titulo, quo ecclesia eam possidebat, scilicet: nec marturinas nec alias exacciones que sunt, vel que forte in banatu emerserint, nec victualia banatui, nec vicebano, incole earumdem terrarum solvere tenebantur, per fidelem nostrum Reinolt filium Pertolt sibi et per eum suis heredibus iure perpetuo possidendam restituimus, et per eundem Reinolt, ecclesie zagrabiensi, ne ei iniuriari et predecessorum nostrorum elemosinas velle retractare videremur, pro predicta terra nomine Kemesnice, terras eandem equivalentes de nostris terris propriis, scilicet: de terris castri zagrabiensis, terras videlicet: Rodos, Widuse, Cupuc et Braten, a castro zagrabiensi exceptas, ad beneplacitum episcopi et tocius capituli, eisdem debitis et serviciis, quibus incole earumdem terrarum banatui servire tenebantur, ecclesie perpetuo possidendas contulimus, concedentes earumdem terrarum inhabitatoribus, quod nec marturinas, nec descensum, nec alias exacciones, que forte emerserint in banatu, nec banatui, nec vicebano solvere teneantur, sed ecclesie tantummodo. Ad maiorem eciam cautelam dictas terras per superius nominatum Reinolt certis limitibus undique distinqui precepimus. Prima igitur terre Rodos meta egreditur de Sowa et venit cum metis de terra assignatis ad fossatam Mlaca usque ad viam, inde reflectitur versus aquilonem et tendit per metas in longum Mlaca, in qua diucius vadit per metas ad arborem narfa, inde in magna via ad arborem tulfa, sub qua est meta terrea, inde in eadem via vadit per metas usque ad terminos Girymla, que est terra eiusdem ecclesie ab antiquo, semper a dextris terra populorum regis remanente, a sinistris vero ecclesie; inde reflectitur versus occidentem et metis assignatis, tam sub piro quam sub aliis arboribus vel in campis tendens diucius, reclinatur versus meridiem, et per metas vadit ad pirum sub qua est meta, transitque aquam ad sambucum ubi est meta, inde vadit ad arborem cerasi iuxta quam in eadem aqua paululum tendens superius vadit ad narfa, inde per metas tam terreas quam arbores intrat Sowam, semper a dextris et a sinistris ecclesie pertinentibus, et in Sowa meta vadit inferius unde prius processerat, et medietas aque Sowe pertinet ad ecclesiam. Item meta terro Cupuc et terre Widuse incipit ab oriente iuxta metas episcopi sub quercu, inde vadit ad silicem sub qua est meta iuxta aquam, inde vadit per metas

versus aquilonem ad puteum Lubawod, ubi est meta sub piru, inde vadit per viam ad cacumen magni montis ubi est meta et (in)vertice eiusdem montis vadit ad Jazanouc, pars montis a sinistris pertinet ad ecclesiam, inde descendit per metas versus meridiem ad puteum, inde intrat aquam Blizna in qua vadit inferius diucius et exiens de aqua ascendit montem Sterma pec, de quo descendit per metas ad puteum, inde transiens vallem ascendit montem ad metam in quo vadit paululum per metas et descendit ad sorbum tenens metas cum Herceg, inde descendit in Blizna-potoka, in quo procedens paululum exit ad viam Struscogoy per quam per metas vadit ad aquam Zucher, tenens metas cum populis regis, inde conterminatur terre prememorate ecclesie antiquiori, semper a sinistris meta spectante ecclesie. Item meta terre Bratonis incipit ab occidente de quercu et tendit versus orientem in via ad pirum, inde vadit ad lapidem per metas ubi conterminatur terre Banconis, hinc per metas procedens conterminatur terre episcopi, inde ad quercum, inde ad avellanam inde ad quercum, hinc ad aquam Yelsouc, in qua parum procedens transit ad pirum ubi est meta, inde in montem ad quercum, deinde ad viam inde per metas ad Hodud, hinc in montem ad sorbum de qua per viam vadit ad tulfa, inde in Crauawelg hinc in Hodud ibi conterminatur priori terre eiusdem ecclesie, ab inde per montes et colles et per cetera loca transeundo cum metis ascendit ad locum unde prius processerat meta, semper a dextris ecclesie metis remanentibus. Ut autem hec a nobis Ochuz bano facta restitucio et facta in ecclesiam in concambium restitucionis collacio nec nostris, nec nostrorum successorum temporibus vel per banum sive per aliquem alium retractari valeat, presentem concessimus paginam sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus Cleti aule regie cancellarii et agriensis prepositi, anno dominice incarnacionis MCCXXI. Venerabili Johanne strigoniensi, reverendo Vgrino colocensi archiepiscopis existentibus, Desiderio cenadiensi, Willelmo transilvano, Roberto wesprimiensi, Thoma agriensi, Stephano zagrabiensi, Alexandro waradiensi, Bartholomeo quinqueecclesiensi et aliis episcopis ecclesias feliciter gubernantibus. Nicolao palatino et comite suprunienzi, Ochuz bano, Paulo voywoda, Jula curiali comite regine et comite budrugiensi, Dyonisio magistro tawarnicorum et comite bachiensi, Bankone curiali comite regis et comite albensi, Demetrio senescalco et comite woswariensi, Laurencio filio Ochuz magistro pincernarum et comite keweiensi existentibus. Regni nostri anno XVIII.

**Izvadjeno iz bulle pape Grgura IX. od g. 1227. Iz ark. kapt. fasc. 1. br. 41.**

---

## XXXVIII. God. 1222.

*Bela vojvoda ciele Slavonije nagradjuje biskupa zagrebačkoga Stjepana I. zemljištem Pser ili Psarjevom, što ga izmirio s otcem njegovim.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Bela dei gracia rex, filius regis Ungarie et dux totius Sclavonie, omnibus ad quos presentes littere pervenerint salutem in domino. Regie maiestatis celsitudo tam pro-

vidam debet habere circumspectionem, ut quanto quis ad supportandi regni negotia officiosior occurrit et in gerendis rebus se offert promptiorem, tanto propensius dignis meritorum premiis remunerandus censeatur. Quapropter universis notum fieri volumus: quod dilectissimo et fideli nostro Stephano, sancte zagrabiensis ecclesie venerabili episcopo, cuius discretione procurante, pre ceteris regni primatibus, discordia inter patrem nostrum et nos olim exorta et ad inextimabile regni detrimentum succrescens est ad concordiam revocata, et universa gens, variis perturbationum procellis fluctuans, in pace collocata, terram Pzer, de castro zagrabiensi exceptam, licet respectu servitiorum suorum minima et meritis inequalem, sibi et sue posteritati, certis metis assignatam, contulimus iure hereditario in perpetuum possidendam. Incipit autem prima meta supradicte terre, que est meta terrea, et dividit eandem terram de terra Petri filii Gurch, que tendit versus occidentem super montem usque ad quandam pomum, sub qua meta est terrea, inde procedendo parum sub quadam ylice est meta erecta de terra, inde tendit per metas in arbore cruce signatas, et in eodem monte superius est meta terrea, que dividit terram populorum castri, inde tendit per metas in arbore cruce signatas, inde vadit ad magnam viam iuxta quam est meta terrea, de qua declinat versus septemtrionalem partem, item eundo iuxta eandem viam a capite eiusdem vie vadit super verticem montis cuiusdam in quo est meta, item inter verticem montis eiusdem et alterius montis est vallis quedam, que licet sit pastus ferarum, tamen est meta, deinde tendit per arbores cruce signatas usque ad sumitatem montis et ibi est meta de terra erecta sub quadam arbore, que vulgariter dicitur gurthafa, et inde descendit per arbores cruce signatas usque ad fluvium Biztricha ibi est meta de terra erecta, et inde graditur inferius ad fluvium Breszovica ubi uterque fluvius in unum conveniuntur, et ibi est meta erecta de terra, de aqua Breszovica vadit superius usque ad magnam viam iuxta quam viam est meta in capite eiusdem fluvii de terra erecta, inde tendit versus meridiem per magnam viam usque ad locum, qui vocatur Predolia, ibi est meta de terra erecta, inde per eandem viam tendit usque ad metas, que tribus locis lapidibus sunt erecte, et inde descendit inferius usque ad terminum et fines terre Zeline, ubi sunt due mete de terra prope sanctum Johannem, ubi conterminatur terre proprie episcopi. Ut igitur hec nostra donatio perpetue felicitatis robur obtineat, sigilli nostri impressione fecimus communiri. Presentibus jobagionibus nostris: Jula palatino et budruguiensi comite, Petro de Crapuna, Screcmerio de Zala, Cosma de Wolcou comitibus, Woiavoda camerario. Pristaldus terram assignans et metas erigens fuit Bissenus de Hotwon nomine Kochobur. Datum per manus magistri Hemonis nostri cancellarii, anno dominice incarnationis MCCXX secundo.

**Izvadjeno iz bulle pape Grgura IX. od g. 1227. Iz arkiva kaptols. fasc. 1. br. 41.**

---

## XXXIX. God. 1222.

*Gvepa udova Armusova priznaje pred nadbiskupom spljetskim Guncelinom, da je njezin sin Timpor poklonio topuskomu monastiru njeko zemljište u ime zadušbine za svoga otca i za se.*

Ego Jocelinus dei gracia spalatensis archiepiscopus, notum facio omnibus fidelibus christianis tam presentibus quam futuris, quod Guepa, quondam uxor Armos, recognovit et confessa est in presencia mea et plurimorum hominum: quod filius eius Tympor qui eciam Berengerius, eiusdem Armos filius, dedit et concessit deo et beate Marie et domui de Toplica in morte sua totam terram suam, que fuit patris sui Armos. sicut continetur in privilegio quod contulit eidem Armos illustrissimus Andreas rex Hungarie. Et hanc elemosinam fecit pro remedio anime sue et patris sui Armos. Testes sunt: Gostue et Azarias, Thoycelaus et Zyth, Henricus teutonicus et plures alii. Actum anno domini MCC vigesimo secundo.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LIX.

---

## XL. God. 1224. 26. svibnja. U Topuskom.

*Župan Domaldo izpovjeda pred kraljem Belom i ostalimi dostojanstvenici, da nije nikada posjedovao u gorskoj župi nikakovo zemljište, a kamo li da bi posjed Mogoš mogao poklonit crkovnjakom.*

Ego comes Domaldus auctoritate presencium volo ad universorum noticiam pervenire: quod in presencia domini regis Bele et B(elus) bani et Jule comitis et multorum nobilium Hungarorum, fratres Toplice conquesti sunt: quod ego quandam terram dederim templariis, nomine Mogos, in comitatu Gorre, que terra in privilegio dictorum fratrum Toplice continetur. Ego autem coram domino rege et predictis nobilibus interogatus, testatus sum, et presencium litterarum testimonio contestor: me nunquam (in) comitatu de Gorra aliquam terram habuisse vel templariis dedisse. Et si templarii litteras talis donacionis aliquo modo impetraverunt, noverint universi presentes literas inspecturi, literas templariorum de tali donacione falsas esse et nullius momenti et per fraudem impetratas. Datum Toplice VII. kalendas junii, anno gracie MCC vicesimo quarto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LXVII.

---

## XLI. God. 1225.

*Pred Belom vojvodom ciele Slavonije izpovjeda mati Mutimirova, da povraćena joj ona dva diela od onoga zemljišta u toplicah kod Varaždina, koje je njezin sin izgubio u parbi koja se riešila dvobojem, poklanja kaptolu zagrebačkomu u ime zadušbine.*

In nomine sancte trinitatis. Bela dei gracia rex, primogenitus regis Hungarie, omnibus ad quos littere presentes pervenerint salutem in domino. Cum ecclesia, que mater est omnium, per regum ac nobilium dotalicia soleat sublimari, dignum est, ut nos tam nostris, quam aliorum iustis donacionibus pium prebeamus favorem. Ad noticiam igitur universorum volumus pervenire: quod cum Motmerus per examen iudicii in nostra et nostrorum presencia quandam terram suam, que est sita circa Toplica canonicorum zagrabiensium, in duello contra christianum perdidisset; tandem mater eiusdem M(otmerii) dictum christianum de iniuria ac verecundia sibi illata graviter impetebat, quod eciam ad duellum est adiudicatum. Super quo eciam postquam ingressi fuissent in nostra presencia taliter composuerunt: ut duas partes memorate terre matri M(otmerii) pro iniuria illata restituit christianus. Tandem vero eadem domina, scilicet mater (Motmerii), ad nos accedens, propria voluntate sepe dictam terram capitulo zagrabiensi pro remedio anime sue assignavit, tali forma interveniente: ut, quamdiu sibi vita comes existeret, proventus illius terre sub proteccione ecclesie sibi plenarie cederent, post mortem autem eius ecclesia zagrabiensis perpetuus existeret per omnia possessor, a nobis humiliter postulans, ut nostrum super hoc assensum et confirmacionem preberemus. Nos autem habito consilio nostrorum iobagionum, tam Ungarorum quam Sclavorum, tunc temporis circa nos existencium, iustam ac piam peticionem illius domine decernentes, benigne admisimus, ne in posterum ab aliquo possit retractari, presenti privilegio roborantes. Cuius terre prima meta incipit a Bedna versus rivulum Cocosinec (qui) cadit in illam, inde protenditur sursum per eundem rivulum usque ad caput eiusdem et ibi est meta crucea in fagu, que dividit terram crisiensis castri, et inde dirigitur ad latus montis Lubel usque semitam, que pastoralis dicitur, et per eandem semitam tendit per monticulos et valles versus meridiem ad gertanfa, ubi est meta terrea, et post hoc illa semita reliquitur ad dexteram, inde versus orientem ad viam magnam Coziherbet, que de Cris ducit in Worosd, inde per eandem descendit in vallem, ibi sunt arbores signate, et inde ascendit in Studenc, ubi est fagus signata, et inde a via magna divertit ad sinistram et vadit ubi Camicniza et Yelsewec oriuntur, ubi est fagus signata, et coniungitur terre Petconis, et per montem dirigitur usque ad alium qui dicitur Cerouo berdo, in cuius cacumine est quercus cum meta, et ibi recedit a terra P(etconis) et descendit ad metam Osl, et inde per latus unius montis ad alium usque ad cerasum et per eundem protenditur ad ulmum, sub qua oritur Slatynic rivulus, per quem revertitur in Bedna. Ex alia parte autem Bedne, ex parte Worosd, quandam partem terre dicta domina sue potestati reservavit. Pristaldus vero super hiis Petco comes crisiensis.

Datum per manus Mathie prepositi, aule nostre cancellarii. Bano Aladaro, Chac budrugiensi, Theodoro musuniensi, Jula ferrei castri comitibus existentibus. Anno domini MCCXXV.

Izvornik na koži. Crvenkasto zelena svilena vrpca visi bez pečata. Ima ju i prepis od g. 1247, od istoga kralja Bele. Iz kapt. arkiva fasc. 52. br. 5.

## XLII. God. 1225. 2. lipnja u Krapini.

*Nadbiskup spljetski Guncel i krbavski biskup Martin, posvjedočuju da je župan Domaldo priznao pred njimi, da zemlju Mogoš, pošto nikad nebijaše njegovom, nije ni poklonit mogao crkovnjakom.*

G(uncellus) dei gracia spalatensis archiepiscopus et M(artinus) eadem gracia episcopus corbaviensis, omnibus ad quoscunque litere presentes pervenerint salutem in domino. Universitatem omnium scire volumus: quod terra Mogos, quam Damaldus comes templariis ignorans et incaute contulerat, pro qua eciam abbas et monachi de Toplica conquerebantur quod eorum terra esset, et de iure nulli dictus D(omaldus) comes potuisset conferre. Unde memorato comiti iudicatum est iuramentum. Cum antem ventum fuisset ad iuramentum, sepe nominatus comes confessus est: quod dicta terra esset castrensium comitatus de Gorra et in nullo sibi pertineret et suis cognatis. Et sic refutavit in nostra presencia sacramentum, et hoc audivimus et sicut D(omaldus) comes asseruit scimus et protestamur. Hec autem acta sunt in presencia domini regis B(ele). in loco Crapine, in festo beatorum Marcellini et Petri, in capella domini regis. Pristaldo Medilo existente. Actum anno domini MCCXXV. (IV.) nonas junii.

Privil. monaster. b. virg. Mariae de Toplica, nro. LXVIII.

## XLIII. God. 1225.

*Bela IV. jur okrunjeni kralj poklanja topuskoj opatiji za spas duše svoje matere Gertrude, roditeljah i djedovah, kunovinu od šest plemenah u vriednosti 20 markah.*

Bela dei gracia Hungarie rex etc. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris hoc scriptum inspecturis salutem et prosperos ad vota succesus. Quoniam personam et res, regnum et regimen et bona omnia que habemus, ab illo recognoscimus, qui super reges regnat et dat omnibus affluenter et non inproperat, exaltat et humiliat, ducit ad inferos et reducit. Merito de bonis ab ipso collatis eum propicium nobis facere procuramus, inpercientes ea hiis, qui subsidio nostro indigent et famulatui eius indesinenter insudant, ut ipsi per subsidium nostrum valeant sustentari, et nos per eorum oraciones et merita ad graciam et gloriam conditoris et

salvatoris omnium pertingere mereamur. Animati igitur iam devocione et fide avorum et proavorum nostrorum, sanctorum regum, qui in diversis regni nostri partibus ecclesias construxerunt, quam et devocione propria provocati, inter ceteras ecclesias regni nostri, quas omnes prosperante domino proponimus diligere ac fovere, ecclesiam gloriose virginis Marie de Topulcha cysterciensis ordinis, quam pius pater noster rex Andreas fundavit, speciali affectu diligere proponentes, in usus fratrum deo serviencium in eadem et pauperum sustentacionem, pro salute anime pie matris nostre Gertrudis, regine illustris, et omnium parentum nostrorum ac nostre, de marturinis nostris sex generacionum comitatus de Gorra: Pridizlai videlicet de Boina fratrum, cognatorum et proximorum suorum ac successorum, Alpreth, Martini filii Brochonis, Rate, Bizlai, Trmha et fratrum, cognatorum et successorum suorum et iobagionum omnium predictorum. XX. marcas annuatim donavimus in perpetuum possidendas. Precipientes firmiter sex generacionibus memoratis et omnibus ab eis descendentibus, ac omnibus iobagionibus eorumdem, ut sicut nobis marturinas ipsas de se vel de suis iobagionibus solvere tenebantur, sic deinceps in perpetuum ecclesie predicte et deservientibus in eadem, quousque predicte viginti marce annuatim eisdem impleantur, absque ulla diminucione et contradiccione persolvant, alioquin iram dei ac nostram et successorum nostrorum se noverint incursuros. Preterea nullus banus seu comes, de marturinis illis se aliquatenus intromittat, donec ecclesia summam predictam de marturinis ipsis habuerit adimpletam. Volumus enim hoc donum et elemosinam nostram tanta auctoritate domino potiri in perpetuum firmitate, quod nullus banus vel comes aut alliquis successorum nostrorum vel quilibet alius ecclesiam predictam super illis marturinis debeat molestare, aut huic donacioni nostre modo aliquo contraire. Insuper autem omnia iura, possessiones et libertates, seu quelibet alia, que ab illustri patre nostro memorate ecclesie et deservientibus in eadem quocunque tempore sunt concessa et que adhuc in posterum dante domino a quibuscunque poterit racionabiliter adipisci vel hactenus est adepta libere et absque diminucione aliqua, eidem ecclesie concedimus perpetuo possidenda et auctoritate regia confirmamus. Ad robur igitur huius nostre confirmacionis inducemus testes: venerabilem archiepiscopum spalatensem Guchulinum, Michum tynniensem, Martinum corbaviensem, episcopos ecclesias dei feliciter gubernantibus; ac illustrem virum N. marchionem Istrie, avunculum ac rectorem nostrum, nec non comitem mosuniensem, Chaak budrugiensem, Pausam ferrei castri, Mychaelem symigiensem, Wakyam zagrabiensem, comitatus nostros feliciter optinentes. Aladanum tavarnicorum, Andream dapiferorum, Bagamerium pincerne, magistros in aula nostra existentes. Datum per manus magistri Mathie zagrabiensis ecclesie prepositi, aule nostre cancellarii, Stephano venerabili electo eiusdem ecclesie feliciter existente. Anno gracie MCCXXV.

**Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nro. XVII.**

---

## XLIV. Godine 1226.

*Bela IV. jur okrunjeni kralj poklanja biskupu zagrebačkomu posjed Vertus u šimedjskoj županiji.*

Bela dei gracia rex, regis Ungarie primogenitus. Omnibus ad quos presens pagina pervenerit salutem in domino. Ad universorum noticiam volumus pervenire: quod nos ob remedium nostre anime, et ad recompensacionem serviciorum magistri Stephani, zagrabiensis episcopi, quam nobis fideliter ubique exhibuit, contulimus ecclesie zagrabiensi villam quandam, nomine Vertus, cum cohabitatoribus eiusdem ville, a castro simigiensi exceptam, iure perpetuo possidendam, et prenominatum episcopum Stephanum in possessionem dicte terre per fidelem nostrum Iseph comitem, filium Johannis, fecimus introduci. Ut autem hec nostra donacio firma semper et stabilis possit permanere in posterum, presentem concessimus paginam sigilli nostri munimine perpetuo roboratam. Datum per manus Mathie prepositi zagrabiensis, aule nostre cancellarii. Anno ab incarnacione domini MCCXXVI.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 39.

---

## XLV. God. 1226.

*Bela kralj dosudjuje biskupu zagrebačkomu Stjepanu II. posjed Bistricu i Siget medju Murom i Dravom, pošto istomu nije vratio Muterin 150 markah, koje mu biskup uzajmio bio, da nadoknadi što je osliepio Paula Egidijeva brata.*

Bela dei gracia rex, primogenitus regis Ungarie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem et omne bonum. Ad universorum noticiam volumus pervenire: quod quidam nomine Egidius super privacione oculorum sui fratris nomine scilicet Pauli, Muterinum, filium Moterini coram nobis inpeciit, super quo dictum Muterinum cum eodem Egidio, habito jobagionum nostrorum consilio et assensu ad examen duelli iudicavimus exequendum. Et quia dictus Muterinus ad terminum predictum non venit nec misit, ipsum in .CC. marcis, tam pro privacione oculorum, tam pro dampnis que sibi intulerat, condempnavimus. Sed quia dilecto ac fideli nostro magistro Stephano zagrabiensi episcopo attinebat, ad peticionem ipsius commisimus, ut inter eos pacem reformaret leviorem. Ipse autem Stephanus episcopus talem inter eos pacem reformavit: ut predictus Muterinus adversario suo CL. marcas persolveret; et quia non habuit unde posset persolvere, prefatum episcopum coram pristaldo nostro Chete comite coram multis aliis diligenter rogavit, ut ipse pro predio suo toto, quod inter Drawam et Muram habebat, prefatam pecuniam adversario suo persolveret, tali tamen condicione: ut si usque ad nativitatem domini proximo venturum non redderet, tunc et totum predium perderet, et contra episcopum amplius in aliquo pro predio reclamacionem non haberet. Et quia dictam pecuniam usque predictum terminum secundum condicionem factam, ab

ipso vero ulterius dilacione facta usque pascha noluit eciam persolvere, habito consilio omnium magnatuum nostrorum et consensu predictum predium Muterini, Bistric videlicet et Otoc Sciget, episcopo in perpetuum adiudicavimus possidendum. Pristaldo huius cause totalis existente, sicut prediximus, comite Chete. Ut igitur hoc firmum et stabile perseveret presentem paginam sigilli nostri inpressione munitam in tenorem testimonii concessimus. Datum per manus Mathie prepositi zagrabiensis, aule nostre cancellarii. Anno ab incarnacione domini MCCXXVI.

Liber privil. episc. zagrab. list 43.

---

## XLVI. God. 1227. 11. siečnja.

*Honorij III. papa dopituje nadbiskupu koločkomu grad Požegu, što ga je isti kupio da mu bude braništem proti krivovjercem.*

Honorius episcopus servus servorum dei (Ugrino) archiepiscopo et capitulo colocensi salutem et apostolicam benedictionem. Quanto propensius ecclesiarum desideramus augmentum et hereticorum exterminium studiosius procuramus, tanto ea, que nostro conveniencia desiderio rite fuerint libentius acceptantes, hiis robur perpetue firmitatis adiieimus maxime requisiti. Eapropter vestris supplicationibus grato concurrentes assensu castrum de Posega cum pertinentiis suis, quod tu frater archiepiscope ad opus ecclesie colocensis, specialiter pro hereticis de finibus illis penitus profligandis, charissimis in Christo filiis rege Ungarie et Bela eius primogenito consentientibus, sicut apparet ex literis eorumdem, pro certa summa pecunie dato etiam predio de Erdesumulua, quod ad te iure spectabat hereditario, comparasti, sicut illud iuste ac pacifice possides, vobis et per vos ecclesie colocensi auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Laterani tercio idus januarii, anno XI.

Iz kasnijega authentičnoga prepisa. Iz arkiva nadb. zagreb. ecclesiastica.

---

## XLVII. God. 1227. 20. kolovoza.

*Nikola ludbrežki poklanja kaptolu zagrebačkomu posjed Vražji laz u moravečkoj županiji.*

Nomine domini invocato. Currente anno domini MCCXXVII. ego magister Nicolaus, filius Petri de Ludbregh, volens et consulens saluti mee et proximorum meorum, modis omnibus quibus possum providere,

inter cetera quandam possessionem meam empticiam, Wrazilaz vocatam, in districtu zagrabiensi, de comitatu Morocha constitutam, totaliter cum omnibus suis utilitatibus et pertinenciis, in ecclesia beati regis Stephani, et in festo eiusdem, maioris misse officio existens, tempore offertorii ad aram beati regis Stephani, honorabilibus viris capitulo zagrabiensi obtuli et offero, donavi et dono, perpetuis temporibus per ipsum capitulum cum suis metis et limitibus pleno jure possidendam, tenendam et habendam ita: quod semper per ipsum capitulum in communi possideatur et teneatur. Quod si processu temporum dictum capitulum voluerit forsitan ipsam possessionem alicui concedere more prediali, hoc eis liceat tali modo, quod ipsam possessionem predicto modo prediali possit habere non alter, quam aliquis de nostris heredibus; ut castra nostra et nostrorum heredum de Zelna et Byztrycha cum suis pertinenciis non possint aliquo colore per detentores eiusdem possessionis in aliquo offendi vel turbari. In cuius donacionis perpetuam firmitatem presentibus sigillum nostrum fecimus appendi. Datum anno, die et loco supradictis.

Izvadjeno iz prepisa kaptola Čazmanskoga od g. 1552. Iz ark. kapt. fasc. 23. br. 51.

---

## XLVIII. God. 1227.

*Stjepan II. biskup zagrebački poklanja kaptolu zagrebačkomu desetinu župe zagrebačke, pridržav za se nješto od toga prihoda. Daruje mu ujedno desesetinu goričku, i 200 svinjah isto toliko i kablićah vina. Podieljuje mu ujedno svoju „curiu" i kuće u njoj se nalazeće za stanovanje.*

Stephanus divina providencia zagrabiensis episcopus. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Cum cunctis constare debeat, quod opus caritatis eterne retribucionis conferat premium iuxta illud: quoniam qui in benedictionibus seminant in benedictionibus et metent, nos sobrie operari desiderantes, salubriter attendendo eterna pro temporalibus adipisci, proventus decimarum nostrarum, cuttelli scilicet zagrabiensis parochie provenientes, in denariis, hiis solum exceptis, que ad cellarium nostrum solent deputari, scilicet frumento, avena, cera, melle, lino, fabis, agnis et nucibus, nec non uno fertone cancellarii et una marca pincerne nostri, dilectis fratribus nostris capitulo zagrabiensi licite ac liberaliter pro cappis suis singulis annis renovandis concessimus perpetuo percipiendos. Considerantes eciam insufficienciam et defectum cottidianorum victuum eorum, ne propter mendicata suffragia cogerentur aliquid de divinis omittere, ad eorum mense augmentacionem decimas de Gercha, exceptis illis accessoriis decimarum, que prius numeravimus, nec non et ducentos porcos et ducentos cubulos vini de cellario zagrabiensi eisdem liberaliter contulimus in perpetuum. Amplius cum in domo domini servientibus salubri solacio debeamus subvenire, ipsorum inopiam in melius emendando eo quod non habuerint habitacula communia, in qua convenientes ad divina officia

in domo domini expedicius possint concurrere, curiam nostram et omnes domos in eadem existentes, eisdem perpetuo contulimus inhabitandas, ut amplius distancia locorum voluntati ipsorum occasionem impedimenti nequeat ministrare, sed in unum convenientes valeant salubriter cottidianum officium domino decantare. Ut igitur donacio nostre liberalitatis eternum robur obtineat, in argumentum fidei litteras concessimus patrocinio sigilli roboratas. Anno ab incarnacione domini MCCXXVII. episcopatus nostri anno secundo.

Izvadjeno iz bulle pape Grgura IX. od g. 1227. Iz ark. kapt. fasc. 1 br. 41.

---

## XLIX. God. 1227. 9. srpnja.

*Grgur IX. papa nabraja i potvrdjuje kaptolu zagrebačkomu sve darovnice učinjene toli od ugarskih kraljevah, koli i od inih bogoljubnih kršćanah.*

Gregorius episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis . . preposito et capitulo zagrabiensi salutem et apostolicam benedictionem. Dignum est et conveniens ut hiis que a regibus et principibus christianis pro ecclesiarum utilitatibus statuuntur, sedes apostolica, que tenetur profectibus ipsarum prospicere, favorem exhibeat, et ut ea maneant inconcussa, diligenti debeat sollicitudine providere. Sane dilecti in domino filii, insinuantibus vobis didicimus, quod inclite recordacionis reges regni Ungarie, nec non et alii Christi fideles regni eiusdem, predia, possessiones et redditus zagrabiensi ecclesie, pietatis intuitu, contulerunt: ac clare memorie Hemericus rex Ungarie quasdam indulsit libertates et immunitates populis eiusdem ecclesie, sicut apparet per privilegium speciale. Carissimus quoque in Christo filius noster Andreas rex Ungarorum illustris eisdem populis quasdam libertates et immunitates indulsit, qui etiam, quod predicti reges et alii fecerant, approbavit. Concessit quedam insuper et specialia super hiis edidit instituta, sicut in eius privilegiis, munitis sigillo cereo et bulla aurea, continetur. Venerabilis quoque frater noster Stephanus zagrabiensis episcopus, ad augmentationem mense ipsius ecclesie, proventus decimarum cutelli scilicet zagrabiensis parrochie ac decimas de Gercha, quibusdam exceptis, nec non ducentos porcos et ducentos cubulos vini, ac etiam quandam curtem cum omnibus domibus existentibus in eadem, pia vobis liberalitate concessit, sicut in eius privilegio continetur. Nos ergo devotionis vestre inclinati, quod a predictis super hiis est pietatis obtentu factum, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad maiorem autem cautelam tenores privilegiorum ipsorum de verbo ad verbum presentibus duximus inserendos. Tenor autem privilegii Hemerici regis Ungarie talis est: (ut supra dipl. VIII. de anno 1199). Tenor vero privilegii Andree regis Ungarie talis est: (ut supra dipl. XXXII. de anno 1217). Tenor quidem secundi privilegii eiusdem regis Andree talis est: (ut supra dipl. XXXVII. de anno 1221.) Tenor insuper tercii privilegii predicti regis Andree talis est: (ut supra dipl. XXXIII. de anno 1217.) Tenor autem privilegii Stephani secundi zagrabiensis episcopi talis est: (ut supra dipl. XLVIII. de

anno 1227). Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Anagnie VII. idus julii. Pontificatus nostri anno primo.

Izvornik na koži, na crveno-žutoj svilenoj vrpci visi olovnat pečat. Iz arkiva kaptolsk. fasc. 1. br. 41.

---

## L. God. 1227. 10. srpnja.

*Grgur IX. papa potvrdjuje biskupu zagrebačkomu darovnice ugarskih kraljevah, redomice ih navodeć.*

Gregorius episcopus servus servorum dei. Venerabili fratri (Stephano) episcopo zagrabiensi salutem et apostolicam benedictionem. Dignum est et conveniens, ut hiis que a regibus et principibus christianis pro ecclesiarum utilitatibus statuuntur, sedes apostolica, que tenetur profectibus ipsarum prospicere, favorem exhibeat; et ut ea maneant inconcussa, diligenti debeat sollicitudine providere. Te sane venerabilis in Christo frater, insinuante didicimus, quod inclite recordationis reges regni Ungarie, necnon duces et alii Christi fideles regni eiusdem, sicut ex privilegiis apparet eorum, predia, possessiones et redditus zagrabiensi ecclesie pietatis intuitu contulerunt, ac clare memorie H(emericus) rex Ungarie quasdam indulsit libertates et immunitates populis eiusdem ecclesie, et quosdam redditus zagrabiensi episcopo contulit ac confirmavit per privilegium speciale. Carissimus quoque in Christo filius noster A(ndreas) rex Ungarorum illustris, eisdem populis quasdam libertates et immunitates indulsit; qui etiam quod predicti reges et duces et alii fecerant, approbavit. Concessit quedam insuper et specialia super hiis edidit instituta, sicut in eius privilegiis munitis sigillo cereo et bulla aurea continetur. Nos ergo fraternitatis tue precibus inclinati, quod a predictis super hiis est pietatis obtentu factum, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad maiorem autem cautelam tenores privilegiorum ipsorum de verbo ad verbum presentibus duximus inserendos. Tenor autem privilegii Hemerici regis Ungarie talis est: (ut supra dipl. VIII. de anno 1199.) Tenor vero secundi privilegii eiusdem Hemerici regis Ungarie talis est: (ut supra dipl. XIII. de anno 1201.) Tenor quidem privilegii Andree ducis Dalmacie, Crowacie et Chulme talis est: (ut supra dipl. XII. de a. 1201.) Tenor insuper privilegii Andree regis Ungarie aurea bulla muniti talis est: (ut supra dipl. XXXIII. de anno 1217.) Tenor denique privilegii Bele regis primogeniti regis Ungarorum, ducis tocius Sclavonie talis est: (ut supra dipl. XXXVIII. de anno 1222.) Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Anagnie VI. idus julii. Pontificatus nostri anno primo.

Izvornik na koži, pečat odtrgnut. Iz ark. kapt. fasc. 1. br. 41.

---

## LI. God. 1227. 18. srpnja.

*Grgur IX. papa potvrdjuje odsudu nadbiskupa ostrogonskoga Felicijana, glede šume Dubrave, koju otet htio crkvi zagrebačkoj njeki Sudenja.*

Gregorius episcopus servus servorum dei. Venerabili fratri episcopo zagrabiensi salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit racionis, ut id per sollicitudinem officii nostri, ad debitum perducatur effectum. Te sane venerabilis in Christo frater exponente dedicimus, quod clare memorie Ladisclavus rex Ungarie, populum de Dumbroa cum terra et silva, zagrabiensi ecclesie contulit intuitu pietatis; sed cum eadem silva fuisset per quendam Sudengnam ecclesie predicte subtracta, bone memorie F(elicianus) strigoniensis archiepiscopus, causa sibi super hoc regia auctoritate commissa, ecclesie eidem per diffinitivam sentenciam silvam restituit memoratam. Super qua processu temporis Adilbreth frater Kaladini comitis, sumigiensis comes et quidam alii moverunt contra predictam ecclesiam coram prefato archiepiscopo questionem, qui cognitis cause meritis diffinitivam pro predicta ecclesia sententiam promulgavit. Nos ergo tuis iustis precibus inclinati, predicta sicut eadem ecclesia iuste possidet et quiete, ac dictas sententias, sicut sunt iuste, nec legittima provocacione suspense ac in privilegio confecto exinde continetur, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad maiorem autem cautelam tenorem ipsius privilegii de verbo ad verbum presentibus duximus inserendum, qui talis est: (ut supra dipl. I. de anno 1134.) Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Anagnie XV. kalendis augusti, pontificatus nostri anno primo.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 32.

---

## LII. God. 1228. 27. kolovoza.

*Volčeta i njegova braća Sida i Merge sinovi Mestenovi, daruju plemiću Robertu ka, svojemu budućemu šurjaku, u ime miraza posjed oko rieke Kupe.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie, omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod Volcheta nobili viro, unacum fratribus suis Szida et Merga, filiis Mezten, ab una parte, et Roberto comite, filii Abel ab altera, coram nobis personaliter constitutis, idem Volcheta comes et fratres sui, superius annotati, publice sunt protestati: quod ipsi vinculum proximitatis volentes cum ipso comite Roberto contrahere, eidem introducto filie prefati Volcheta, nomine Dragozt, possessionem ipsorum hereditariam Culpatuu vocatam, cum omnibus utilitatibus et pertinenciis seu circumstanciis suis, metis subscriptis interclusam, dederunt seu contulerunt eidem Roberto comiti et

per eum suis heredibus, heredumque successoribus jure perpetuo possidendam; dando eidem Roberto et suis successoribus liberam et plenam obcionem de ipsa possessione ordinandi, disponendi iuxta libitum sue voluntatis. Pro cuius facti ampliori cautela unum ex nobis virum utique fide dignum magistrum scilicet Dragozlaum, pro inspiciendis et considerandis metis et circumstanciis terre prescripte transmisimus. Qui demum ad nos rediens indicavit nobis, quod prescriptam possessionem sub certis metis et limitibus, presentibus commetaneis et vicinis, ac in nullo contradicentibus, reambulasset. Astiterunt eciam consanguinei seu proximi Vlchete comitis et fratrum suorum universi, scilicet: Cocurina, Volchetk filii Mestina; Gerdimer, Vranesco filii Crisan; Volk et Nork filii Norsa; Junosa filius Coleda; Predislaus cum suis fratribus ac proximis, Orcun, Dragos, Ertesa, Cherneht, Odola, Zorizlau filii Chuchuk; Volconoy et Volk filii Sztoyzlay; qui donacionem memoratam sub metis et limitibus infrascriptis consensu suo ratificantes sine contradiccione aliqua admiserunt et consensum prebuerunt unanimem et assensum. Prima vero meta possessionis superius annotate sicut a prefato homine nostro et prefatis partibus nobis constiterat referentibus, incipit ab oriente in meta terre ubi quidam alveus Szaue, Struzeht vocatus, cadit in ipsam Zauam, per quem Struzeht vadit et pervenit ad unum Cheret, in quo vadit et pervenit ad fluvium Cerita vocatum, inde procedendo venit ad quoddam ium, inde vadit et pervenit ad unum lacum Pyauichna vocatum, inde procedendo pervenit ad unum fluvium in quo in transverso meatus eiusdem fluvii vadit ad unam silvam, que Megnaknea nominatur, inde procedit et pervenit ad fluvium Cherenchina vocatum, de quo exiens cadit ad viam unam, in qua procedendo pervenit ad duas metas terreas; hinc flectitur versus occidentem et transit unam viam, et per metas cruce signatas vadit per unum Liget, bona longitudine, et pervenit ad viam antiquam versus septemtrionem, per quam procedit nimia longitudine a sinistra parte terra abbatis de Toplica, et a dextera parte terra Roberti comitis remanente, per eandem viam procedendo pervenit ad unum rivum, qui Szlepeht nominatur, et per eundem cadit in fluvium Moschenicha, per quem fluvium Moschenicha cadit in Culpam, hinc vadit inferius per eandem Culpam et exit directe inter Racou et Goricha et pervenit ad unum locum, qui Vruit nominatur, inde directe ascendens intrat quandam viam que pergit versus Sciteht, et per eandem viam procedit versus aquilonem, et in eadem via intrat unum rivulum, Cozopor nominatum, qui rivulus cadit in fluvium Culpa predictum, et in eodem fluvio Culpa descendit et pervenit ubi aqua Zaue prefate et aqua Culpe coniunguntur seu commiscentur inde procedit versus septemtrionem per aquam Zaue per magnum spacium, de quo exiens pervenit ad quandam indaginem ad metam terream versus orientem flectendo, procedit per eandem indaginem et pervenit ad unum lacum in fine eiusdem indaginis existentem, qui Locou nominatur, et per medium eiusdem lacus vadit in magna longitudine, et inde exiens vadit ad arbores seil vocatas per metas terreas et arbores cruce signatas et pervenit ad unum lacum, Crepche vocatum, per cuius medium vadit et exit ad unam arborem que wlgo dobro dob vocatur, cruce signatam, hinc procedit versus meridiem per arbores sitil in magna longitudine cruce signatas, de quibus exeundo pervenit ad finem unius terre, Loca vocate, et ibi meta terrea iuxta arborem

stil, de eadem cadit in fluvium Scepcina vocatum, ubi limites nobilium Domonozlau a metis Roberti comitis separantur, hinc vadit versus occidentem per fluvium Scepchina supradictum, ubi nobiles de Blina commetantur, per quem fluvium vadit per magnum spacium et flectitur versus meridiem in antiquo cursu supradicti fluvii et per eundem antiquum cursum cadit in fluvium Zaue prenotate, ab hinc vadit directe per medium eiusdem aque pergendo per magnum spacium pervenit ad alveum Zaue, Struzeht vocatum supradictum, ibique terminatur. In cuius rei certitudinem et cautelam perpetuam presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octavis sancti Stephani regis, anno domini millesimo ducentesimo vicesimo octavo.

Izvadjeno iz prepisa kralja Ljudevita I. od g. 1359. Iz ark. kapt.

---

## LIII. God. 1229.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski na uprosbu biskupa zagrebačkoga Stjepana II. glede plaćanja desetine, odredjuje: da se plaća u naravi, nu da se odkupit može i novcem, ako tko prohtije.*

Andreas dei gracia Hungarie rex. Omnibus quibus scriptum patuerit salutem et omne bonum. Ad universorum noticiam volumus pervenire: quod constitutus in nostra presencia et nostrorum iobagionum in curia tunc existencium, noster dilectus Stephanus et fidelis, zagrabiensis ecclesie episcopus venerabilis, cum magna instancia a nobis postulavit, asserens hoc de iure sibi competere, ut aut secundum instituta veteris testamenti totam suam dyocesim iustas decimas omnium frugum, in specie videlicet frumenti, siliginis, ordei, avene, milii, mellis et omnium leguminum et eciam vini integraliter ac plenarie sibi, aut secundum antiquam bonam et approbatam consvetudinem tocius Ungarie, que vim legis obtinet singula pondera pro singulis capeciis persolvi faceremus. Nos vero tam episcopo predicto iuste deferentes, quam diocesanis eisdem misericordiam facientes, licet eidem episcopo grave videretur, habita super hoc non modica deliberacione, communi omnium iobagionum nostrorum consilio provide statuimus: ut iustas decimas omnium frugum in specie sicut prediximus, aut pro duabus capeciis unum pondus persolvatur. Ita tamen, quod quicumque aut de duabus capeciis unum pondus, aut in specie solvere noluerit, et episcopus propter hoc secundum formam ecclesie in ipsum contumacem excommunicacionis sententiam intulerit, nos merito et iuste excommunicationem illatam firmam servabimus et ratam habemus. Et ne episcopus ipsos populos super hoc iterato posset infestare, formam rei instantis presentem paginam duplici sigillo nostro per manus Bulchu, geuriensis prepositi et aule nostre cancellarii, fecimus roborari. Anno dominice incarnacionis MCCXXVIIII. Venerabili Roberto strigoniensi, reverendo Vgrino colocensi archiepiscopis existentibus, Alexandro waradiensi, supradicto Stephano zagrabiensi, Brictio waciensi et aliis episcopis existentibus. Moys

palatino, Ochuz curiali comite regine, Demetrio magistro dapiferorum, Dionisio filio Dionisii magistro tavarnicorum et aliis quam pluribus magistratus et comitatus tenentibus. Regni autem nostri anno XXVI.

Liber privil. eppatus zagrab. list 9.

---

## LIV. God. 1229.

*Andrija II. kralj ugarski i hrvatski poklanja Mihalju sinu Abrahovu zemlju Čokol radi njegove vjernosti, osobito pako što se junački držao u vojni proti Srbiji.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Andreas dei gratia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie Lodomerieque rex in perpetuum. Cum regalis celsitudinis munificencia sue liberalitatis brachia nullo parcitatis termino coharctare, sed quibusque suorum et maxime fidelium debeat expandere meritis, ut et fidelitas iam acta debito non fraudetur tytulo, agendaque spe educata premii promoveatur gracius ad concepta. Dignum est, ut ea, que legum imperatrix regia pertractat auctoritas in remunerandis fidelibus, scripture munimento commendentur, ne modernorum seu successorum incursibus subrogentur. Hac igitur racione inducti nobis regnoque fideliter assistencium merita digno retributionis stypendio prosequentes, ad universorum noticiam volumus devenire: quod cum fidelis noster serviens Michael filius Abrahe e primis sue puericie temporibus tum in regno, tum extra regnum et maxime in expedicione Rascie nobis personaliter ibidem existentibus, fideliter ac indefesse perservisset, ac tociens se suaque pro mortis exposuisset periculo. Nos in recompensacionem tantorum serviciorum ipsius Mychaelis quandam terram, nomine Chokol, vacantem incolis, a castro albensi exemptam sibi et per eum suis heredibus, heredumque successoribus iure perpetuo contulimus perpetuo possidendam totaliter. In quam nostre donacionis possessionem eundem Michaelem per fidelem nostrum comitem Petrum filium Pud fecimus introduci. Mete autem eiusdem terre sunt iste: prima incipit a parte orientali in quodam prato, iuxta quod wlgo Kurtuelbuqur apellatur, per quam sequestratur terra eadem, a terra ville Vrdos, et inde traxit per locum rivuli qui wlgo Her dicitur, deinde procedit ad metam, que est in campo cuius vocabulum Erthethev est, inde vadit ad arborem populeam ad quam prope est meta inter spinas, abhinc procedit et transit locum rivuli alterius, qui eciam Her wlgo dicitur, ultra quem figitur meta sub piro contermina terre filiorum iobagionum sancti regis, castri antedicti, de quo piro progreditur in parte australi ad magnam viam et ibi est meta, de hinc protenditur super eandem viam et procedens intrat silvam in qua est meta angularis in loco qui Popufenerii wlgo nuncupatur. Postmodum a parte occidentali est meta sub arbore quadam combusta, inde venitur ad arborem populeam sub qua est meta dividens silvam antedicti Michaelis a silva quorumdam de genere Senta et Maguch, hinc circuens aliquantulum exit silvam in loco qui Teluczeg dicitur a parte septemtrionali, et procedit iuxta silvam eandem ad metam que est sub salice iuxta viam disiungens terram a terra ville eiusdem nominis

Chokol videlicet, que est filiorum iobagionum descensus prebencium; ulterius procedit per metas a parte septemtrionali ad pirum sub quo est meta iuxta villam prenominatam Chokol, deinde progreditur im campum ubi tenet metam cum villa iam dicta Vrdos, et inde reducitur mete priori. Ut igitur hec a nobis deliberacione regia facta donacio, nec longa temporum canicie dilui, nec insopito malignancium impetu nostris nostrorumque successorum temporibus retractari valeat, presenti pagine commendavimus ac sigillo nostro privilegiali novo, quod in preiudicium prioris cassandum parari fecimus in generacionum generaciones illibate observandum regia auctoritate roboravimus. Datum per manus magistri Alberti, aule nostre cancellarii et prepositi orodiensis. Anno dominice incarnacionis MCCXXVIIII. Venerabili Roberto strigoniensi, reverendo Vgrino colocensi archiepiscopis existentibus. Bulchu chenadiensi, Bartolomeo quinqueecclesiensi, Gregorio geuriensi, Alexandro waradiensi, Reynaldo transilvano, Cleto agriensi, Brictio wachiensi, Stephano zagrabiensi, Bartolomeo wesprimiensi episcopis existentibus, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Moyse palatino et comite byhoriensi, Ladizlao iudice curie et comite bachyensi, Dyonisio filio Dyonisii magistro tawarnicorum et comite zonuquiensi, Demetrio magistro dapiferorum et comite posoniensi, Nicolao magistro et comite agazonum, Petro germano Marcelli comitis curiali comite regine; et aliis quamplurimis comitatus et magistratus tenentibus. Regni nostri anno XXVI.

Liber privil. eppatus zagrab. list 54.

---

## LV. God. 1230. mj. svibnja u Kaloči.

*Pred Ugrinom koločkim nadbiskupom pomiriše se crkovnjaci sa Stjepanom II. biskupom zagrebačkim, odpustivši mu zemlju susjednu Vaški prieko Drave, dočim im biskup odpušta zemlju Raseku.*

Vgrinus dei gracia colocensis archiepiscopus, universis tam presentibus quam posteris presentes literas inspecturis, salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam volumus pervenire: quod cum inter venerabilem patrem Stephanum, dei gracia zagrabiensem episcopum, et capitulum eiusdem ecclesie ex parte una, ac viros venerabiles et religiosos . . magistrum et fratres domus militie templi per regnum Vngarie et Sclauonie ex altera; super quadam terra, dicta Rasecha, coram illustri C(olomano) rege questio diucius verteretur, tandem partibus in nostra presencia constitutis, de prudentum virorum consilio, pro bono pacis inter partes amicabilis composicio coram nobis intercessit, talis videlicet: quod dicti magister et frates totam terram illam, quam habent ultra Drawam versus Sclauoniam, terre dicti domini zagrabiensis episcopi, que Wasca dicitur, contiguam, quam terram Benedictus quondam banus dicte domui templi pro salute anime sue in piam contulit elemosinam, zagrabiensi ecclesie contulerunt perpetuo possidendam, tali siquidem condicione subiuncta: quod dictus zagrabiensis episcopus et suum capitulum in verbo veritatis nomine suo nec non et suorum nomine successorum, intercedenti stipulacione solempni, bona fide coram

nobis firmiter promiserunt, quod super dicta terra Rassecha nichil omnino de cetero reclamabunt. Renunciantes in hoc facto omni iuri et actioni reali et personali, si quod haberent, vel habere videntur in dicta terra, tam canonico quam civili privilegio fori, rescriptis omnibus, tam impetratis quam impetrandis, et omnibus quecumque sunt inter partes acta. Renunciantes iterum omnibus privilegiis prius vel posterius impetratis, nec non et omnibus que possunt, dictis episcopo zagrabiensi et suo capitulo, prodesse, et dicti domus templi fratribus obesse. Promittentes eciam sub premissa stipulacione solempni, quod si predicte forme pacis presumpmerent contraire in presens vel in posterum, suscitando litigium in foro ecclesiastico seu eciam seculari, de cetero nullatenus audirentur. Ceterum ad maiorem roboris firmitatem partes ambe coram nobis firmiter promiserunt sub pena centum marcarum argenti, quod si parcium aliqua, ducta temeritate qualibet, a compositione premissa resiliret, pars illa, que presumeret a composicione premissa recedere, vel litem de cetero suscitare, parti alteri, forme premisse composicionis innitenti ac tenenti, dictam penam centum marcarum sine condicione seu contradiccione qualibet solvere teneret, et pena soluta nichilominus composicio premissa firma semper et stabilis penitus habeatur. Suprascriptis eciam duximus annectendum, quod prefatus zagrabiensis episcopus et capitulum pro parte sua ad hoc coram nobis se obligaverunt spontanee, quod si aliquis dictos fratres templares super terra Rassecha vellet impetere vel inquietare, prefatus zagrabiensis episcopus et capitulum dictos fratres contra omnes molestantes vel impetentes protegere pariter ac defendere tenerentur, et ipsos super hoc indempnes in omnibus conservare iuxta sue possibilitatem facultatis. Ad hoc idem eciam vice versa dicti fratres sub premissis condicionibus obligaverunt se et domum suam, quod ipsi dictam terram, sitam supra Drawam, quam ecclesie zagrabiensi pro pace contulerunt, contra omnes molestantes defendere tenebuntur. Ut igitur premissa composicio, prout superius est expresa, firma semper et stabilis perpetuis temporibus observetur, ad peticionem parcium ac de voluntate ipsarum, presentem paginam super hoc conscriptam, nostro ac nostri sigillo capituli colocensis fecimus communiri. Ceterum ad maioris roboris firmitatem memoratus zagrabiensis episcopus et capitulum suum et magister domus templi presens scriptum per alphabetum divisum sigillorum suorum appensione confirmaverunt. Actum est hoc Colocie in ecclesia maiori beati Pauli colocensis, et a partibus utrisque coram nobis approbatum. Anno dominice incarnacionis MCCXXX. mense maii.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 6 i 47.

---

## LVI. God. 1230.

*Sebeslav i ciela svojta Kojanovićah vraćaju pred kaptolom zagrebačkim topuskoj opatiji zemlju Slatinić, koju su nepravedno uživali.*

Universis Christi fidelibus, ad quos scriptum presens pervenerit, zagrabiensis ecclesie devolutum capitulum, salutem in domino. Noverit tam presencium quam futurorum ventura posteritas, quod Zibiscelaus, filius Coian,

cum fratre suo Maren nomine et ceteris parentibus suis in presencia nostra constitutus proposuit: quod terram, que vocatur Slatennic, ad monasterium beate Marie virginis de Toplica pertinentem, quadam suggestione falsa, et quasi iurisdiccionis sue opinione, eam sibi vendicans per aliquod tempus indebite occupasset. Inpetente vero ipsum abbate et capitulo memorati monasterii predictam terram recognoscentes se non sui iuris titulo contra conscienciam et salutem anime sue occupasse, eidem ecclesie certis metis undique circumductam restituens coram nobis resignavit simpliciter. Ne processu temporum ipsius coram fratribus et cognatis suis facta resignacio seu restitucio ab aliquo parentum suorum calumpniosa contencione de levi possit perturbari, ad instanciam parcium utriusque partis, abbatis scilicet et Zebiscelai, ad maiorem rei geste evidenciam cartam presentem fecimus annotari et sigilli nostri munimine roborari. Prima meta igitur huius terre incipit ubi Dramonin cadit in Glinam, inde descendit ad caput eiusdem rivuli, et deinde ad arborem dob, inde vadit ad fossas, que vocantur Crenichischa, deinde tendit ad rivulum qui vocatur Uulchi, inde vadit ad caput eiusdem rivuli, inde ascendit ad montem ubi est meta terrea supra domum Terse, hinc tendit ad locum qui vocatur Caliche, abhinc venit ad locum, qui appellatur Zlobinozancep, inde ascendit viam que est in monte, que vadit a Bayne ad Bachuse, inde per eandem viam vadit usque ad locum qui vocatur Prohod, inde directe ascendit supra magnam vineam, que est ecclesie de Toplica et descendit per semitam in viam que vadit ad Bachuse, et per illam viam vadit ad montem qui appellatur Wruit, ubi est meta terrea, inde vadit ad arborem, qui (vocatur) clenik ubi terminatur. Actum est hoc anno gracie MCCXXX. Andrea magno rege existente, Bela filio eius regnum Hungarie gubernante, Colomano tocius Sclauonie ducatum tenente, Stephano secundo episcopo zagrabiensi presidente, Mathia preposito, Pugrino cantore, Gabriele custode, Symeone decano et ceteris canonicis in ecclesia zagrabiensi feliciter residentibus.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXVI.

---

## LVII. God. 1230.

*Nemil podban i župan zagrebački dosudjuje zemlju Slatinić, koju je prievarom zadobit htio njeki Terša, topuskoj opatiji.*

Ego Neemilus vicebanus et comes zagrabiensis, notum facio universis presentes literas inspecturis: quod cum venisset ad me quidam iobagio nomine Tersa, presentans mihi literas domini regis C(olomani), ut preceptum adimplerem, veni ad terram de Zlatenich ad perambulandum eam, et redderem eam prefato Terse ad preceptum regis. Monachi autem prohibuerunt mihi terram illam perambulare, dicentes, quod terra illa data esset ecclesie de Toplica per privilegium regis Andree. Cumque ego venissem ad monachos in Toplica, ostensum est mihi privilegium eorum, quo diligenter inspecto et perlecto coram domino Martino corbaviensi episcopo et coram sex generacionibus inveni prefati terram Terse in privilegio monachorum

scilicet regis Andree. Affirmavit eciam dominus Martinus corbaviensis episcopus, quod terra Terse esset terra castrensium. Et cum haberem consilium cum iobagionibus terre, iudicavi predicatam terram servire monachis. Et ne de cetero possit fieri reclamatio vel querela a predicto Tersa pro prefata terra contra monachos, dedi pristaldos: unum terrigenam nomine Yarescelau et alterum Hungarum nomine Kessen. Et presentem paginam sigillo domini Martini corbaviensis episcopi et sigillo meo corroboravimus. Actum est hoc anno gracie MCCXXX.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXVII.

---

## LVIII. Godine 1230.

*Bela kralj potvrdjuje darovnicu svoga otca Andrije, vrhu zemlje Čokol.*

Bela dei gracia rex, primogenitus regis Vngarie, universis presentem paginam inspecturis salutem et omne bonum. Cum per divine inspiracionis graciam, voluntate patris nostri et maturo principum terre nostre consilio, inutiles et superfluas perpetuitatum donaciones revocaremus, oblatum est nobis privilegium patris nostri sub hac forma (vide dipl LIV. de anno 1229). Nos igitur ad vehementem et instantem peticionem reverendi Vgrini colocensis archiepiscopi, a patre nostro factam donacionem confirmavimus et confirmacionis nostre seriem scribi facientes, sigilli nostri impressione roboravimus. Datum per manus Mathie, zagrabiensis prepositi, aule nostre cancellarii. Anno gracie MCCXXX. Pous tavarnicorum, Chak dapiferorum, Michaele filio Opud pincernarum, Pousa filio Soulum agasonum nostrorum magistratus tenentibus, Jula fratre Ratholt woyavoda existente.

Liber privil. episc. zagrab. list 55.

---

## LIX. God. 1232.

*Stjepan II. biskup zagrebački utemeljuje čazmanski kapitul.*

Stephanus secundus, dei gracia episcopus zagrabiensis, universis paginam presentem inspecturis salutem in vero salutari. Cum salubribus exhortationibus divine pietatis svaviter cuncta disponentis regnum celorum, quo nobis omnia subiciuntur, prius et principalius querere doceamur, utique spretis oblectationibus vite transitorie, dominicam ammonicionem exsequentes, qui membra summi et principalis sumus capitis, immitari eum, cui connectimur debemus; quoniam quicquic animo ex presenti seculo arridet in consideratione perpetue beatitudinis vilescit et sordescit. Sed quia multa portantur in cassum, cum iuxta sit quo pergitur, presentis etiam vite longa desideria brevis et incerta via non desistat increpare, relictis innanibus et incertis, semper deum et finem nostrum pre oculis mentis habendo mer-

cari debemus eterna. Tandem cum iuxta vocem apostolicam spectaculum facti simus huic mundo et hominibus, iuxta talentum unicuique divinitus amministratum, aliis condescendendo et conpatiendo erga caritatis custodiam desudare debemus, ut hac consideratione ceteri ducti ad virtutis appetitum, glorieque consecucionem animum fervencius applicare conentur, et exemplo virtutum assumpto eterna felicitate iustis socientur. Ceterum quia mundus deceptivus et senescens simul cum incerti temporis labilitate vacillatur et dilabitur, ne processu temporis vel hominum memoria suppeditari possint vel alienari, ea que cauta et discreta deliberacione disponuntur, litterarum testimonio debent perhempnari et posterorum memorie diligenter commendari. Universitati igitur omnium volumus declarare: quod dum nos, divina favente gratia, regimen in ecclesia dei recipere meruerimus pastorale, licet inter silvestres et indomitas gentes positi, in primo in introitu nostro salubri meditatione quedam bone spei principia deo dante incepimus inchoare, nec tamen decrevimus terrori supradicti populi cedendum, quos licet per multos labores Christi fides iam suscepit diligendos; ubi enim humanum posse non adfuit, divinum coadiutorium nostro proposito vires ministravit. Opitulante siquidem gratia spiritus sancti, construximus ecclesiam in honore eiusdem spiritus sancti in novo Chasma, in villa videlicet quam nos fecimus congregari, in qua creavimus et stabilivimus preposituram et capitulum ex duodecim canonicis, tamen ex voluntate et consensu dilectorum in Christo fratrum nostrorum, capituli zagrabiensis, ea videlicet intentione, ut quanto plus nomen divine magnitudinis debet extolli, tanto plures suis serviciis salubriter adaptentur. Auctoritatem autem instituendi prepositum nobis et nostris successoribus reservavimus. Illud eciam sciendum, quod auctoritate constituendi et destituendi canonicos et cetera spiritualia in eadem ecclesia exercenda nobis et nostris successoribus pleno iure reservavimus. Sed quia in ecclesia supradicta ad laudem dei con tituti sustentacionibus et necessariis huius vite transitorie carere non possunt, propter tenuitatem reddituum anneximus prepositure supradicte archidiaconatum de Gesse pleno iure archidiaconatus, cum quarta videlicet omnium decimarum et ceteris reditibus archidiaconatui provenientibus. Contulimus eciam iam dicte prepositure quoddam predium, quod Byenyg vocatur, cum omnibus reditibus et pertinenciis suis, videlicet: marturinis et omnibus decimationibus iobagionum suorum, nec non aliis reditibus de ipsis provenientibus, pleno iure perpetuo possidendum; ita tamen, quod supradicta, que prepositure statuimus et anneximus, prepositus pro tempore constitutus sine capitulo possidebit, ne quod absit per seminatorem zizanie controversia inter eos seminetur. Preterea dilectis in Christo fratribus nostris, capitulo videlicet supradicte ecclesie sancti spiritus, statuimus et contulimus sine parte prepositi, pleno iure et perpetuo terram de veteri Chasma cum omnibus reditibus et pertinenciis suis, marturinis videlicet et omnibus reditibus, nec non cunctis decimis iobagionum suorum que secundum consvetudinem terre solent decimari vel exigi. Cuius terre mete hoc modo continentur: prima meta incipit a ponte, qui est super fluvium Morovcha per viam que ducit ad sanctam Elisabeth, inde vadit descendendo per eundem fluvium versus meridiem, et declinat de eodem fluvio ad arborem scilfa, cruce signatam, inde tendit superius ad parvum fluvium, qui Pothoc dicitur, et vadit ad finem eiusdem Pothoc, et ibi est meta terrea inter

dumos avellanorum, inde vadit ad aliam metam terream que est iuxta viam, inde vadit versus occidentem ad quendam fluvium, qui dicitur Rawenni ad arborem tilie, et est ibidem meta terrea, inde transit dictum fluvium versus occidentem et vadit per planiciem montis ad metas terreas, que sunt iuxta viam, inde tendit versus ecclesiam sancte crucis inferius et cadit in Pothoc, qui dicitur Botha pothoka, et est ibi meta terrea, inde tendit superius per dictum Pothoc et ascendit superius ad viam et sunt ibi mete terree, et inde per viam eundo transit versus septemtrionem et vadit per montis planiciem per metas terreas ad superiorem partem vinee ipsorum, et inde vadit iuxta vineam ad arbores ceraseas et est ibi terrea meta, inde tendit versus septemtrionem inferius ad fenile et est ibi terrea meta, et descendit ad fluvium Morovcha, et descendit per ipsum fluvium ad pontem, inde vero de ponte tendit superius ad montem per viam versus septemtrionem, et est ibi meta terrea iuxta viam, et declinat per aliam viam ad dexteram, et vadit ad dumos gurthanfa ad metam terream, inde descendit inferius, et ibi sub monte est terrea meta, et inde tendit et cadit in fluvium Scelna, et (per) ipsum fluvium descendit ad metam terream et inde tendit ad dexteram superius ad montem ad viam, et est ibi terrea meta, inde vadit ad vallem ad terream metam et descendit per eandem vallem per Pothoc et cadit in Morovcha. Inde tendit per Morovcham versus orientem inferius ad pontem, et de eodem ponte ascendit versus septemtrionem per viam, et inde transit ad dexteram ad metam terream, et inde per viam eundo cadit in predictum fluvium Scelna, inde tendit ad alium parvum fluvium ad orientem transeundo dictam aquam Scelna, et de eodem parvo fluvio ascendit ad orientem, et transit viam et vadit ad metam terream, et inde prope ad arbores nucum vadit per montes versus orientem ad metam terream et cadit in Pothoc, et inde transit ad montem, et est ibi terrea meta, inde transit per montem et cadit inferius in quendam Pothoc, ubi est terrea meta, inde descendit et cadit in aquam Morovcha, ubi est pirus meta terrea circumamicta, inde descendit versus meridiem iuxta nemus, et inde descendendo ubi deficit nemus cadit in Morovcham, et inde descendendo per aquam Morovcha vadit ad predictum pontem ubi incepta est et ibi terminatur. Item terram quondam Radicha de sancto Martino contulimus capitulo sine parte prepositi pleno iure et perpetuo pro concambio terre de Kasna, cum omnibus reditibus et pertinenciis suis, marturinis etiam et omnibus decimis iobagionum suorum, que solent decimari vel exigi. Cuius terre mete sic continentur: prima meta incipit a parte orientali per pontem, qui est in aqua Dobnichica, in magna via que ducit in Garig, unde tendit superius per eandem aquam usque terram Dursan, et inde tendit ad montem ad arborem sambucam, que dividit metas, inde vero tendit ad dumos viminum, et inde tendit superius ad metam terream, que est iuxta viam, inde vadit per eandem viam ad arborem yhorfa cruce signatam, et inde vadit ad arborem gurthanfa, inde vadit per dumos sub vinea, unde tendit inferius ad arborem bygfa, inde vadit superius ad arborem tilie, que est iuxta viam, circa cuius radices est meta infusa, inde transit viam et tendit inferius ad arbores que bygfa dicuntur, inde tendit ad metas terreas iuxta vallem ubi per dumos cadit in magnam viam, et per eandem viam vadit versus novum Chasma, inde tendit versus septemtrio-

nem per frutices inferius, et cadit in fluvium qui dicitur Raquitnica parva, et inde ascendit ad montem et cadit in viam versus septemtrionem, et ibi (est) meta terrea, inde vadit per viam ad aliam metam terream, inde vadit ad orientem et transit viam et cadit per campum ad frutices, et ibi est terrea meta, inde vadit inferius et cadit in quendam fluvium qui cadit in Dobnichicam, inde tendit per eandem Dobni(chicam) fere versus meridiem non transeundo fluvium, et vadit ad supradictum pontem et ibi terminatur. Statuimus preterea, ut nec nostri nec nostrorum successorum, banorum seu aliorum omnium iudices populos dicti capituli in causa poterint aliqua iudicare, sed solus episcopus si aliquod arduum negocium ventum fuerit coram ipso. Si vero aliqui alii contra hoc statutum fecerint, ipso facto sint excommunicati. Statuimus etiam, ut testimonium extraneorum contra populos capituli non admittantur. Item statuimus, ut populi ipsorum ad opus nostrum vel nostrorum successorum ire non teneantur. Preterea populos preposیture et capituli ab omni infestacione, exaccione et descensu nostro, nec non successorum nostrorum, banorum seu etiam aliorum omnium penitus liberavimus et exemimus perpetuo, ita, ut quicumque hec fecerint, ipso facto sint excommunicati. Statuimus eciam et contulimus perpetuo predicto capitulo, sine parte prepositi, omnes decimas de novo Chasma provenientes, videlicet: decimationes frugum, milii et vini, porcorum et omnium aliorum que decimari solent, simul cum linis et gallinis, secundum quod consuetudo terre servare solet. Porcis eciam ipsorum et iobagionum suorum concessimus et statuimus communem usum cum porcis iobagionum nostrorum in silva episcopatus, sine alicuius contradiccione, nullam decimam de porcis iobagionum suorum aliis sed eidem capitulo persolvendo. Equis eciam et peccoribus fratrum nostrorum communem usum concessimus in pascuis cum populis supradicte ville, absque alicuius contradiccione. Item omnia iudicia spiritalia de novo dicto Chasma statuimus capitulo procuranda et iudicanda. Item omnes decimas de Monoslov, videlicet: decimas frugum, porcorum et omnium que decimari solent, simul cum linis et gallinis et denariis, qui Pohisna dicuntur, contulimus dicto capitulo perpetuo pleno iure pro decimis de Sabnicha possidendas, sine parte prepositi. De decimis vero de eodem Monoslov, videlicet: de decimis vini que nos contingunt, contulimus dicto capitulo ducentos cubulos vini, singulis annis sine aliqua diminutione et contradiccione percipiendos. Illud tamen sciendum, quod de predictis decimis frugum notario tantum nostro et nostrorum successorum fertonem debent persolvere, aliis vero magistris in nullo penitus teneantur. Statuimus et contulimus evidenter dicto capitulo per se medietatem tributi fori de novo Chasma pro cappis annuatim renovandis. Item contulimus capitulo tres vineas, quarum una est in Yelsova, altera circa Dobnicham, tercia super terram ipsorum de veteri Chasma. Contulimus eciam capitulo quandam clausuram piscium in Chasma, que Scelep dicitur, perpetuo possidendam, ita quod nec de parte superiori vel inferiori aliqua clausura per aliquos construi possit, que sibi ferat impedimentum.. Item quoddam molendinum in Grabronca iuxta magnam viam existens, simul cum terra circa molendinum, que molendinario pro cultura sufficere possit, contulimus capitulo perpetuo possidendum, ita: quod aliqua molendina sibi non ferant impedimentum. Preterea contulimus capitulo per se, quedam mancipia una cum

suis heredibus, heredumque successoribus, quorum nomina sunt hec: Dragilo, Malca, Stanka, Precana, Cakan, Cacumera, Danco, Qvoyslao, Brathovan, Stoyslov, .Stoidrag, Banco, Dragona, Zoymera, Cupivoy, Pervech, Lubna, Goden, Godislov, Pethco, Gvdislaua, Pethna, Dominco, Stanislaua, Curisa, Demenka, Stanco, Deslov, Dragna, Suethina, Dragoniga, Suoyha. Item contulimus ecclesie predicte pulsatores, una cum suis heredibus heredumque successoribus perpetuo possidendos, quorum nomina sunt hec: Rufus et filius eius Stoian, Pelesch et filius eiusdem Halaputa, Wlchina, Cerne et frater eius Scinarc. Item duas capellas, scilicet sancti Johannis baptiste et sancti Martini in prediis eorum existentes, contulimus capitulo ad usum mense communitatis, salvo tamen iure archidiaconi, ita quod sacerdotes, qui illic constituentur, prius a capitulo electi ab archidiacono confirmabuntur. Preterea ecclesiam sancte crucis de Kyris contulimus cantorie dicte ecclesie perpetuo possidendam. Item sapones et visitacionem infirmorum et alios reditus plebanie de novo Chasma deputatos, contulimus capitulo perpetuo possidendos. Preterea concessimus et statuimus lectorie, cantorie, custodie eiusdem ecclesie in omnibus victualibus, que dividi solent, singulis duas partes. Illud tamen universitati omnium innotescimus, quod licet auctoritatem instituendi prepositum nobis et nostris successoribus, prout supradictum est, pleno iure servaverimus, tamen ius 'et voluntatem eligendi prepositum suum, supradicto capitulo Chasmensi pleno iure concessimus ita tamen: quod de dilectis in Christo fratribus nostris, capitulo zagrabiensi, tribus videlicet et quatuor fratribus, quos nos vel nostri successores eis presentabimus, unum eligent, iuxta sue voluntatis beneplacitum, et sic per ipsos de preposito ipsorum, eleccione celebrata, episcopus pro tempore constitutus electum prepositum confirmabit. Subiungimus eciam, quod omnia supradicta capitulo statuta et collata, sine parte et auctoritate prepositi pleno iure quiete et pacifice capitulum possidebit. Si vero prepositus, capitulum vel ipsorum populos descensu vel aliquo facto indebite molestaverit, seu iuri ipsorum derogaverit, ipso facto sentenciam excommunicacionis se noverit incurisse. Cum igitur iuxta coadiutorium divinum cuncta predicta divino honori et servicio conveniencia, habito salubri et perfecciori consilio, rite et discrete disposuerimus, ne labente temporum curriculo, vel mundi status varietate, ea que digne et salubriter ordinavimus et stabilivimus infringi possint vel alienari, presentes litteras nostras sigilli nostri nec non capituli zagrabiensis munimine roboratas contulimus in confirmacionem et robur huius nostri facti et disposicionis perpetue. Ita quod nec nostri successores, nec alii presentem nostram disposicionem poterint infringere vel revocare. Si quis autem huic nostre disposicioni attemptare vel contraire presumpserit, indignacionem dei et sancti spiritus, cuius ecclesiam persequitur se senciat incurrisse. Si quis vero circa eadem statuta bonus et fidelis exstiterit in examine districti iudicii ad dexteram divinam collocatus, iusti iudicis dulci lenimine mereatur confoveri. Anno domini millesimo ducentesimo tricesimo secundo.

Izvornik na koži, njekoč visila su na njem dva pečata, jedan na bielo-modro i žutoj svilenoj vrpci, a drugi pečat na bieloj. Iz arkiva nadb. Fundationalia.

## LX. God. 1233. 22. srpnja.

*Biskup zagrebački i opat sv. Martina de Panonia, poslie mnogih prepirkah složili se napokon u tom, da svu desetinu, što je s ovkraj Drave prepušta opat biskupu zagrebačkomu, ovaj pako prepušta rečenomu opatu desetinu četirih kapelah koje su s onkraj u Ugarskoj; i ujedno obvezuje se da će izplatit 500 markah pomenutomu opatu u ime troškovah i pobranog jur prihoda.*

Gregorius episcopus servus servorum dei. Venerabili fratri episcopo et dilectis filiis, capitulo zagrabiensi, salutem et apostolicam benedictionem. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum et vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Sane tempore felicis recordacionis I(nocentii) pape, predecessoris nostri, dilectus filius . . abbas sancti Martini de Pannonia pro se ac conventu suo petiit a te frater episcope ac canonicis zagrabiensis ecclesie, quorum procurator ad hoc in iudicio comparebat, decimas omnium frugum et aliarum rerum partis comitatus simigiensis, que est ultra fluvium Dravam, nec non et capellarum sancti Barnabe, sancte crucis, et sancte trinitatis, existencium in vesprimiensi dioecesi, citra Dravam, cum fructibus perceptis ex ipsis et omne ius suum in iudicium circa premissa, deducens privilegium sancti Stephani regis et confirmationes pie memorie Alexandri, Vrbani et Clementis, romanorum pontificium, ad intentionem suam fundandam super principali produxit. Ad que procurator vester utcumque respondit, et tam receptio testium, quam cause cognitio fuit certis iudicibus de parcium voluntate commissa. Verum post longi temporis tractum, post diversa rescripta a predecessoribus nostris et nobis obtenta, tandem ad apostolice sedis examen negotium est reductum. Cui finem sententia dare non potuit eo, quod litis contestationem legitimam acta iudicii non habebant. Quia vero litis protractio nonnunquam dispendia gravia post se trahit, sumptibus atque laboribus litigantes atterere consveta, inter te ac prefatum abbatem, concordi tractatu prehabito, huiusmodi compositio itervenit, videlicet: quod dictus abbas pro se ac monasterio suo decimas et omnia alia, quecumque comprehendere poterat eius petitio, ultra fluvium Dravam, infra zagrabiensem dioecesim, versus Sclauoniam, tibi et ecclesie zagrabiensi ex toto pacifice ac quiete dimisit, promittens pro se et monasterio suo, quod super premissis te ac successores tuos vel tuam ecclesiam iudicio vel extra iudicium nullo unquam tempore molestabit. Tu vero pro te ac ecclesia tua decimas quatuor capellarum scilicet: sancte Marie, sancte trinitatis, sancti Barnabe, et sancte crucis versus Vngariam, et quicquid iuris in eisdem capellis habebas, abbati et monasterio memoratis dimisisti pacifice et quiete. Ceterum pro quibusdam fructibus et expensis quingentas marcas argenti ad pondus Vngarie, bonorum et electorum frisatricorum vendentium et ementium, tam pro possessionibus, quam rebus aliis commercio competentium prout vendi consvevit et emi apud castrum, quod Alba communi vocabulo nuncupatur, te soluturum abbati aut eius certo nuntio promisisti; ita : quod medietatem summe predicte usque ad festum proximum purificationis beate Marie, ac aliam medietatem usque ad kalendas augusti proximo tunc futuri absque diminutione aliqua persolves. Denique compositio-

nem huiusmodi proprio iuramento firmatam tu et idem abbas postulastis humiliter apostolice sedis munimine roborari. Cum igitur finem litibus desideremus imponi et litigantium concordiam amplectamur, compositionem predictam gratam ac ratam habentes, eam auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Reate XI kalendis augusti. Pontificatus nostri anno sexto.

Izvornik na koži, na crveno-žutoj svilenoj vrpci visi papin olovnat pečat. Iz arkiva kaptolsk. fasc. 17. br. 9.

---

## LXI. God. 1234. mjeseca rujna. U Zagrebu.

*Rata i tri njegova sina obriču pred vojvodom Kolomanom, da neće u buduće vriedjat pravo monastira topuskoga, sluči li se što u buduće, to si biraju tri sudca, koja će razpravljat medju njimi.*

Nos C(olomanus) dei gracia rex et dux tocius Sclauonie. Notum facimus universis presens scriptum inspecturis, quod querela et discordia, que vertebatur inter abbatem et conventum Toplice ex una parte, et Rata et omnes filios suos, ita pacificata est: quod Rata cum tribus filiis suis: videlicet Gamaticia, Martin et Isanj promiserunt sub sacramento, quod domui Toplice et jobagionibus suis de cetero non nocerent, et quod domui Toplice amodo essent fideles, et de omnibus retroactis querelis, tam de terris, quam de rebus aliis pax omnino esset inter eos, nec aliquid possent invicem reppetere vel reclamare. Et Rata cum filiis suis tenetur reddere literas bani, quas dicebant habere contra tres iobagiones videlicet: Custue, Wicol et Scelaue, nec aliquid amplius reclamabunt occasione huiusmodi facti contra ipsos vel contra aliquem ad ecclesiam Toplice pertinentem. Et si forte inter abbatem et Ratam et omnes filios suos, vel iobagiones utriusque partis aliquid occurreret vel reclamaretur, ipsi communi assensu tres bonos viros, videlicet: preceptorem Gorre, comitem Rabonis et iudicem de Perna in arbitros elegerunt, quod inter ipsos iudicarent et corrigerent corrigenda. Et hec est forma pacis, que in Zagrabia facta est. De iniuriis sive furtis seu spoliacionibus nec non et homicidiis vel aliis malis post suprascriptam pacem factam, omnia que aperta et cognita sunt ab utraque parte penitus reddantur, vel precium, et si qua sunt que non possint inter dictas duas partes sedari, per iudicium trium supradictorum virorum, penitus cessante contradiccione aliqua, secundum racionem iusticie finiantur. Qui autem a supradicta convencione resiliret, mihi solveret centum pensas. Actum anno gracie MCCXXXIV. mense septembri.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica, nro. LIV.

---

## LXII. God. 1235.

*Stjepan II. biskup zagrebački poklanja zagreb. kaptolu njeko zemljište u Podgorju, sa svimi kmetovi, desetinom i kunovinom, oli tako, da je dužan isti kaptol nabavit svake godine ulje za sv. pomast.*

Stephanus dei gracia zagrabiensis episcopus. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam posteris, litteras presentes inspecturis, salutem et omne bonum. Quoniam dominus auget semper et multiplicat bona, ex quibus aliquid pro eius nomine erogatur: ea propter considerantes diligenter nostri capituli nimiam paupertatem et inopiam, videlicet quod unusquisque fratrum in reditibus non posset habere plus in anno nisi valens marcam et dimidiam, et nos, ymmo episcopatus noster per omnipotentis dei graciam habundaret in omnibus bonis; de eisdem bonis a deo nobis collatis, fratribus nostribus predictis pro eorum paupertate sublevanda, terrulam quandam de Podgoria, cum populis super eandem terram existentibus et eorumdem populorum decimis et marturinis et omnibus aliis pertinenciis, solo tantum hoc servicio retento: quod singulis annis, sicut ex antiqua consvetudine tenentur, ad consecracionem crismatis emerent oleum pro dimidia marca, et deportarent omni occassione remota in die ramis palmarum Zagrabiam, contulimus quiete et pacifice perpetuo possidendam. Insuper etiam ad usum predictorum fratrum nostrorum contulimus in perpetuum decimas comitatus de Podgoria, valentes annuatim decem marcas. Presertim cum idem fratres nostri, sue paupertati parcere nolentes, iuvissent nos cum laboraremus in curia romana pro deliberanda ecclesia nostra contra abbatem sancti Martini in centum et viginti marcis argenti. Ut igitur a nobis et nostris successoribus presens donacio non possit in irritum aliquo tempore revocari, presentem paginam in testimonium nostri sigilli munimine dedimus roboratam. Anno domini MCCXXXV.

Izvornik na koži, pećat odtrgnut. Iz ark. kapt.

---

## LXIII. God. 1235.

*Pankracij kanonik-pojac kupuje za 30 markah njeko zemljište biskupsko, koje ujedno ustupljuje kaptolu zagrebačkomu.*

Stephanus dei gracia zagrabiensis episcopus. Universis litteras presentens inspecturis salutem in domino. Agnoscant universi presentes et futuri hanc paginam inspecturi: quod magister Pangracius, cantor zagrabiensis, curam gerens anime sue, utpote vir spiritualis et homo tocius religionis ac honestatis, quandam terram in zagrabiensi sitam territorio, que ad nostra aratra pertinebat, nobis quidem non necessariam propter amplitudinem possessionum et copiam aratrorum, que in locis plurimis et diversis divino adiutorio acquisivimus, ordinavimus, multiplicavimus habundanter, capitulo vero zagrabiensi perutilem et valde comodam, tamquam iuxta ipsos existentem et eos nimis angustantem, et quia ipsi plurimum indigebant, et de qua guerra frequentissima et discordia oriebatur inter

nostram familiam et capituli supradicti, pro triginta marcarum precio sibi vendi postulavit, ut emptam ad utilitatem et proprietatem transferret capituli sepedicti perpetuo possidendam. Nos igitur piam dicti cantoris intencionem benigno favore prosequentes et nostrorum fratrum utilitati procurata sollicitudine iuxta nostram consvetudinem providentes, peticioni condescendentes cantoris sepefati, prememoratam terram vendidimus eidem pro precio pretaxato, in jus est possessionem zagrabiensis capituli sine aliqua occasione et dilacione devolvendam, et precium recepimus integraliter ad utililitatem nostre ecclesie illud totaliter erogantes. Ut autem prefata vendicio perpetuam habeat et irrefragabilem firmitatem, presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno domini MCCXXXV. Pontificatus nostri anno decimo.

Izvadjeno iz knjige „liber acclavatus" list 75. Sadržaj te listine ovako glasi: Sequitur tenor litterarum domini Stephani episcopi zagrabiensis super terra nostra Crogh nunc vocata, ultra claustrum sancti Nicolai fratrum predicatorum constituta, que terra est deducta ad modicum spacium, sed olim non tanta fuisse creditur, consideratis metis ecclesie nostre et Grechensium.

---

## LXIV. God. 1237.

*Stjepan II. vraća kaptolu zagrebačkomu toplice kod Varaždina. Za Vugru i Zelinu daje mu posjed Podgorje i dva otoka na Savi. Poklanja istomu kaptolu 300 kablah vina, četiri rali zemlje kod Zagreba i četiri stanca. Daruje im zemljište na sjeveru od stolne crkve, i dozvoljuje da oporučit može svaki kanonik po volji svojom imovinom.*

Stephanus dei gracia episcopus zagrabiensis. Universis litteras presentes inspecturis salutem in domino. Quum restituere usurpata ac nolle concupiscere aliena iuris persvadet equitas et ordo approbat rationis. Nos conquestionibus, peticionibus et precibus nostrorum fratrum zagrabiensium sepius commoniti, et ad ultimum inclinati, considerantes diligencius et intelligentes plenius quedam iura ipsorum per predecessores et officiales nostros iniuste detenta esse, sicut nobis huius rei constitit certitudo, ipsorum variis et validis probacionibus, tum ex privilegiis regum tum ex confirmacionibus pontificum romanorum ab eis nobis exhibitis et ostensis, restituimus eis sua iura, cum iam illa sine periculo anime nostre possidere ulterius non possemus, nichil deperire utilitatibus arbitrantes ecclesiasticis, iuxta canonicas sanctiones, si que sunt aliena redderentur, maxime cum omnia illa sine aliqua lesione iuris vel dignitatis episcopalis restitui potuerunt, immo quia de iure debuerunt. Inprimis itaque restituimus eis terram sive predium Toplicha integraliter, quod eis collatum fuerat ab antiquo, ad nos autem noviter pro quodam parvo concambio devolutum, in quo ultra dimidiam iusti precii se deceptos asserentes et pariter ostendentes, idem concambium nobis in continenti restituere curaverunt. Pro Vgra autem et Zelina, quia et ista duo predia eis restituenda erant, sicut ex privilegiis regum et confirmacionibus romanorum pontificum Vrbani et Gregorii demonstrarunt, nobis autem valde necessaria erant, dedimus eis

concambium, videlicet: predium quod vocatur Podgoria cum omnibus suis decimis. et duas eciam insulas iuxta Sawam sitas, quas Buza et Albertus ex parte nostra possidebant. Item quum antecessor noster, bone memorie, Stephanus eisdem donaverat ducentos porcos et totidem cubulos vini, ad communem mensam fratrum, annis singulis proventuros, donacionem illam volumus observare, et insuper eorumdem compacientes paupertati adiecimus tercentos cubulos vini, ut deinceps quingentos cubulos vini habeant omni anno. Quum vero alieni iuris fructus percepisse et detinuisse iniuste per officiales nostros peccatum quodammodo videbatur, racione fructuum perceptorum et iniuste taliter, ut diximus detentorum, donavimus nostris fratribus terram Zagrabie ad quatuor aratra, que ad ius episcopale specialiter pertinebat, cum quatuor aratris et quatuor mansionibus servorum perpetuo possidendam, ad communem mensam fratrum, cum prius ....... in communione non haberent, et nos ad hoc modis omnibus hanelamus et intendimus, quod et domum et curiam et mensam communem habeant et honestam. Quamborem [et curiam] vicinam ecclesie ex parte septemtrionis cum piscina iuxta eandem existente, dedimus communitati eorum, cum eciam prius eorum fuerit a fundacione ecclesie ...... ibidem paranda hedificia ad communes usus fratrum promissione spontanea obligantes. Item decimas zagrabienses sicut antecessores nostri possederant, dedimus plenarie (cum omnibus) minutis, agnis videlicet, melle et cera, linis, nucibus, fabis et omnibus quecunque solent decimari, retentis tantummodo ex illis nobis tribus milibus et quingentis cubulis vini et quingentis quinquaginta capeciis, et secentis gallinis. A decimacione autem ipsorum Vgram et Casnam excepimus, ad nostrum cellarium reservantes. Pecuniam eciam, quam decimatores zagrabienses nostris ministerialibus persolvere consveverant, videlicet duas marcas et fertonem inter totum, quum ex nostra ordinacione hec consuetudo originem habuerat, remisimus penitus, amodo ne persolvant. Item, quum ad immunitatem ecclesie et ad decorem domus domini et ad fratrum libertatem conservandam deo teste intendimus omni modo, sicut et tenemur, concedimus et statuimus: ut dignitates ecclesie zagrabiensis canonicis chasmensibus per nos vel per nostros successores nullatenus conferantur. Item fratres nostri decedentes plenam habeant facultatem de rebus suis disponendi, si vero intestati decesserint, ad manus fratrum plenarie et totaliter devolvantur, nec nos vel successores nostri de ipsorum pecunia vel rebus quibuscumque aliquid possimus extorquere vel habere. Preterea super populos fratrum nostrorum descendendi potestatem non habemus, quum nec predecessores nostri super eos descenderunt, neque nos ulterius descendemus. Hec autem omnia idcirco studuimus ordinare, et dante domino adordinanda studebimus ampliora, quum nichil de hiis provisum hactenus fuerat, hec neglecta erant penitus usque presens. Ut autem supradicta omnia iuste et pie per nos ordinata irrefragibilem et perpetuam habeant firmitatem, ad peticionem dicti capituli presentem indulsimus paginam sigilli nostri munimine roboratam. Anno incarnacionis dominice MCCXXXVII. Pontificatus nostri anno decimo.[1])

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. kap. fasc. 23. br. 36.**

---

[1]) pr. duodecimo.

## LXV. God. 1240. mj. travnja.

*Fratar Rembald meštar crkovnjakah ugarskih i hrvatskih i sav red crkovnjački, kao vlastnici grada Senja odpuštaju topuskomu monastiru njeko zemljište u Senju, na kom sagradio bi si shranbu za svoju trgovinu.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Universum zagrabiense capitulum omnibus Christi fidelibus presens scriptum cernentibus salutem in actore salutis. Quoniam ea, que aguntur, a memoria hominum sepissime delet oblivio, necessario provisum est, ut ea, que inter viros religiosos ordinantur vel statuuntur, posterorum memorie, scripti patrocinio transmittantur: hinc est quod ad universorum tam modernorum quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod, cum abbas et conventus monasterii de Toplica, iam dudum postulassent a fratre Rembaldo de Karump, magistro domus templi per regnum Hungarie et ab aliis fratribus domus templi, locum unum apud Sceingniam sibi dari, ad domum unam ibidem edificandam pro rebus propriis et necessariis dicti monasterii emendis et vendendis. Demum dicti magister et fratres congregati ad generale capitulum apud Glogonicam IV. idus marcii, peticionem dictorum abbatis et conventus unanimes duxerunt admittendam, donantes et concedentes in perpetuum dicto monasterio toplicensi medietatem cuiusdam pecie terre, quam tenebat domus templi de terra quam tenuit quondam prior Oprahk, ad domum quam petebant edificandam, tali modo: quod dictus abbas et conventus in pertinenciis Sceingnie non possint in posterum emere, nec in elemosinam recipere, si fortassis eis ab aliquo conferretur domum aliquam, neque vineas que possessiones aliquas seu terras, sine licencia magistri et fratrum domus templi. Quod si alicuius privilegii auctoritate vel modo alio aliquo facere attemptarent, tam ipsum locum quam domum ibidem edificatam amitterent presentibus vel teneura (?) seu aliis iure minime valituris. Adiuncto, quod nichil ematur vel vendatur in dicta domo, vel inde modo aliquo extrahatur, de quo domui templi ius suum integre non reddatur sicut de aliis mercimoniis, que apud Sceingniam vendentur vel ementur, preter res proprias dicti monasterii toplicensis ad usum proprium abbatis et conventus pertinentes; quod si fieret et probari posset, tam loco quam edificio, ut dictum est, privarentur. Verum res proprias dictorum abbatis et conventus usui ipsorum necessarias liceat eis ibidem emere et vendere, reponere et inde extrahere libere et pacifice pro sue libito voluntatis. Porro si contingeret memoratos fratres domus templi edificare fondicum Sciengnie, in quo omnia mercimonia venderentur et emerentur, prefati abbas et conventus in ipso fondico, et non in propria domo, res suas vendere et emere tenerentur, libere tamen et sine tributo aliquo, sicut in domo sua supradicta. In cuius rei noticiam et memoriam habendam in posterum pleniorem ad preces utriusque partis, presentes literas per alphabetum divisas, sigilli nostri munimine dedimus roboratas. Quarum partem unam habent sepedicti abbas et conventus et aliam domus templi. Ceterum ad maiorem cautelam et roboris firmitatem prefati abbas et conventus ac magister domus templi antedictus, sigilla sua duxerunt presentibus apponenda. Actum anno gracie MCCXL mense aprili.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LXX.

## LXVI. God. 1242. U Seguždu.

*Bele IV. kralj ugarski i hrvatski na prošnju topuskoga opata Ivana, nalaže hrvatskomu banu Dionižu, da učini novi razvod granicah medju opatijom topuskom i Glinjani, koji bijahu oteli istoj opatiji njeke zemlje.*

Bela dei gracia Hungarie rex. Omnibus presentem paginam inspecturis salutem in domino Jesu Christo. Ut posterorum noticie liquido posset clarescere quod provide et attente ordinatur ab aliquo, presertim quociens negocium parcium de regali consciencia sine debito terminatur, sollerter est provisum literarum patrocinio stabilire. Eaproptrer ad noticiam universorum volumus pervenire: quod accendens ad presenciam nostram dilectus nobis in Christo Johannes abbas de Toplica humiliter nobis supplicavit et instanter: quod nos divisionem terre castri de Guora inter ipsum ab una parte et Glinenses ab altera factam per comitem Marcum, filium Borochuni, destinatum ad hoc a dilecto et fideli nostro Dyonisio bano, cui hoc idem specialiter comiseramus exequendum, presentibus eciam fideli clerico nostro magistro Nikolino ad hoc pro pristaldo per nos deputato, nec non homine capituli zagrabiensis et homine preceptoris templariorum de Goura, ac hominibus hospitum nostrorum de Perna et Petrina, et pluribus aliis fide dignis, ne ulterius per iam dictos Glinenses ipsius ecclesia posset indebite molestari favorabiliter acceptare et nostris literis dignaremur confirmare. Nos igitur precibus ipsius, que iusticiam et pietatem continere videbantur, clementer annuentes, seriem divisionis premisse sicut in literis supradicti comitis Marci sub proprio suo sigillo nobis porrectis vidimus contineri, ratam et acceptam habuimus ut decebat. Nomina autem possessionum, que ad abbatis partem pertinent, in premissis expressa litteris sunt hec, videlicet: Crathka ultra Sawam, villa Schuchia citra Zawa, Lubugn, villa Terredych et locus ubi Lagna cadit in Zawa, tam citra quam ultra; terra ville Brathkovychy citra Zavam et ultra, villa Rakolechiche, villa Trebochel, villa Pyschan, villa Heberkov, villa Peschena, villa Reth, que fuit terra Weden; villa Scerda super rivulum Scelna, villa Gregen, terra sancte crucis, terra ubi Steuenicha cadit in Scelna, villa Welezna, villa Steuenicha, que est Borth; villa Dedech, villa Moznav, villa Bebrevnicha, villa Yelseunicha. Dividit autem ipsam partem abbatis rivulus Gradiza eundo in Zawam et Zawa, usque dum derivatur in aquam (que) Chygovge dicitur, que transiens silvam Zava vadit per campum aquosum, qui est campus Logna, et cadit in fluvium Logna. Nec tamen pretereundum est, quod rivulus Gradiza non a capite incipit esse meta, sed a loco, ubi rivulus Scopnik cadit in prenominatum rivulum Gradizam. Ut autem ordinacio predicte divisionis salva et inconcussa permaneat, presentibus eam litteris sub duplici nostro sigillo perpetuo confirmamus. Datum in Segust, anno dominice incarnationis MCC. quadragresimo secundo. Regni vero nostri anno octavo.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXIII.

---

## LXVII. God. 1244. 21. travnja.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje knezu Janku sinu Izakovu, posjed Slonin i Vrbovac kojim ga obdario njegov brat Koloman, radi osobite vjernosti i službe.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Amen. Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Chroacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie Cumanieque rex in perpetuum. Cum regum omnium potencia in sola suorum fidelitate consistat, cumque fidelitas ipsa virtutes alias politicas antecellens, quanto rarior reperitur tanto carior sit habenda. In partem regie prudencie accedit, ut hii, quorum opera singulari quodam probitatis titulo commendari merentur, tanto ampliori sint gracia et munere prosequendi, quatenus differencius pre ceteris sua eis merita suffragantur, ut cum premiorum percepcione prospexerint, ac secundis de virtute crescere studeant in virtutem. Alii quoque nichilominus eorum exemplo invitati ad probitatis studia forcius accendantur. Hac itaque consideracione inducti ad universorum presencium posterorumque noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum comes Junk, filius Jsaac, karissimo fratri nostro Colomano, felicis recordacionis regi et duci tocius Sclauonie, a multis temporibus continuata fidelitate servierit, cuius servicium in oculis eius tamquam beneplacens enituit, et presertim prout nobis satis patuit evidenter, cum ipsum strenuum et officiosum circa eius servicia teneremus. Idem felicis memorie rex terram regalem nomine Zlonyn et Worbouch in Sclavonia habitam, a castro crisiensi exemptam, sibi et suis fratribus contulerat habendam, tenendam et perpetuo possidendam, proponens eciam in maioribus sibi ob sue fidelitatis merita providere, liberaliter et libenter, qui eciam suum propositum, quod erat merito laude dignum, iam nunc ad effectum prout firmiter credimus complecius perduxisset, si rex celestis iuxta benignitatem omnipotencie sue usque ad hec tempora vitam sibi comitem annuisset; sed quia transtulit eum ab humanis rebus ad habitaculum sanctum suum, nos qui vivimus, utinam in benediccionibus dulcedinis, pium eiusdem pie memorie ceptum opus sic effectu mancipante duximus prosequendum, ut quod sibi per eundem laudabilem vitam ellatum fuerat, maioris perfeccionis robore fulciremus. Cum igitur idem comes Junk, non solum carissimo fratri nostro, lucide memorie regi, verum etiam post ipsius decessum nostris et karissime consortis nostre serviciis se exponens, grata semper fidelitatis impenderit obsequia, que regie munificencie decus merito requirebant, nos in supplementum donacionis facte per ipsum dictam terram Zlonyn et Worbouch vocatam, a quolibet castro exemptam, sibi et per eum fratribus suis et heredibus eorum, heredumque successoribus cum suis pertinenciis regia auctoritate confirmamus; et ut maius robur ipsa donacio sorciatur, tandem eciam, tamquam per nos directe factam, insuper innovamus et intencionem felicis memorie Colomani regis ab ipso prosequi cupientes in maioribus eciam eandem proponimus providere. Mete autem terre predicte, prout ex relacione fidelis nostri magistri Acus, plebani de Pest, capellani nostri, quem ad hoc specialiter destinaveramus, veraciter didicimus, sic proceduntur: prima (meta) incipit ab occidente a fluvio nomine Dulebzka in magna via, et ibi sunt due mete terree, qua-

rum una est iobagionum castri crisiensis et altera comitis Junk, et per ipsam viam versus orientem in silva Ligeth, in qua transit fluvium Zeminztrug; et in eadem via transit unum rivulum parvum et pervenit ubi separat alia via versus aquilonem per metas et signa in arboribus continue posita, et per eandem venit ad magnam viam et fluvium Loky, quem transiens per pontem iuxta terram Gostoyg, ubi sunt mete terree; abhinc vadit per eandem viam versus orientem, ascendit monticulum et declinat in rivulum, Zlonyn, quem transiens ad eiusdem partem ascendit alium monticulum, in eadem via magna declinat in fluvium Welica, quem transiit et vadit in eadem via ad montem versus orientem in silva, et per planiciem venit in fluvium Kamechnicha dictum et transit ipsum fluvium, per eandem viam declinat inferius in paludinem ac unum lutum et pervenit in aquam nomine Chernech, ubi continetur terra episcopatus ecclesie zagrabiensis; et per Chernech infra eundo in silva, pervenit in aquam Glogoncha, per cuius cursum in longo spacio eundo pervenit in maiorem Glogoncha, per quam similiter in longo spacio eundo venit ad arbores cruce signatas, et salit iuxta metas ac signa et pervenit in aquam seu paludinem Medniche dicta, inde per metas et signa posita in arboribus per silvam, venit in aquam nomine Jazenouicha et Jazuina in dumibus viminum, et in parvo eundo venit in aquam Wlchi, et ibi sunt mete. Ab hinc superius per fluvium Pretoka in silva magna per metas et signa venit in silvam nomine Chereth, et cadit in aquam Lonya, per quam, superius relinquendo terram ecclesie zagrabiensis, tenet vicinitatem terre Cruciferorum, pervenit iuxta terram subulcorum nostrorum de Loyna et venit per metas et signa in paludine Dolebzka et per fluvium Dulebzka sursum in longo tenet continuo vicinitatem terre nominatorum subulcorum nostrorum de Lonya, venit ad metas in Dulebzka, pervenit ad metas ubi sunt incepte. In signum igitur huius perpetue donacionis, prius per sepedictum illustris recordacionis virum magnificum digne facte et per nos confirmate, nunc eciam per nostram collacionem alcius innovate, presentes in perpetuam huius rei memoriam litteras dari volumus, caractere bulle nostre auree communitas. Datum per manus dilecti et fidelis nostri magistri Benedicti, reverendi archiepiscopi colocensis, aule nostre cancellarii. Venerabili Stephano archiepiscopo strigoniensi, Bartholomeo quinqueecclesiensi, (Lamberto) agriensi, Blasio chenadiensi, Stephano zagrabriensi, Benedicto jauriensi Meymione vachiensi, episcopis; sede wesprimiensi vacante, sede transilvana vacante. Ladislao palatino et comite simigiensi, Matheo magistro tavarnicorum nostrorum et comite posoniensi, Dionisio bano tocius Sclauonie, Demetrio iudice aule nostre, Rolando magistro dapiferorum nostrorum, Mauricio magistro pincernarum nostrorum, Stephano magistro agazonum nostrorum ac ceteris magistratus et comitatus regni nostri tenentibus. Anno ab incarnacione domini millesimo ducentesimo quadragesimo quarto; undecimo kalendas maii. Regni autem nostri anno nono.

**Izvornik na koži, na crveno-modro svilenoj vrpci visi pečat. Iz ark. nadbisk. Privilegialia.**

---

## LXVIII. God. 1244. 7. studenoga. U Žabju.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje Stjepku sinu Robertovu, kupljeni posjed Pusti-črnec, pošto su vjerodostojni svjedoci izjavili, da je to prava njegova svojina.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanieque rex. Universis Christi fidelibus presentium noticiam habituris salutem in eo, qui regibus dat salutem. Ex debito suscepti regiminis tenemur, ut quemadmodum legis auctor sumus a domino super suam familiam constituti, sic eiusdem legis conservator simus benignus ac eciam circumspectus. Nam cum nostri fideles, sub nostro regimine, iuris beneficio sustentantur, ex hoc solum nostre celsitudinis nitorem suscipit et vigorem. Proinde ad universorum presentium et posterorum noticiam, harum serie, volumus pervenire: quod accedens ad nostram presenciam fidelis noster Stephco, filius Roberti, super quadam terra sua, nomine Wstychernewz, quam empcionis iure se possidere dicebat, peciit a nobis caucionis perpetue munimentum. Ceterum volentes de circumstanciis eiusdem terre cerciorari, dilectum et fidelem nostrum Nicolaum, prepositum agriensem, ad inspiciendas metas eiusdem terre transmisimus, et ad inquirendum diligenter, quo jure terra eadem ad ipsum pertinere noscatur. Qui ad maiorem cautelam petitos a fidelibus nostris Dyonisio bano et duce tocius Sclauonie, quemdam hominem fide dignum, nomine Rodvey, de genere Agha comitis, et a capitulo zagrabiensi quemdam canonicum, nomine Gregorium, in testimonium duxit secum; cum quibus pariter procedens, cognita plenius veritate, tam a vicinis et commetaneis, quam ab aliis earumden partium nobilibus, nec non ab ipsis venditoribus eiusdem terre, quorum fuit hereditaria, ipsam dicti Stephconis esse empticiam affirmans, metas eiusdem et omnes circumstancias et nomina venditorum, videlicet: Martun, Martunus et Pouse, filiorum Dragus de Blina, nobilium serviciencium nostrorum, qui viginti octo marcas, quibus eandem terram sibi vendiderant, se plene recepisse sunt confessi, suis nobis litteris destinavit, quod et viva voce postmodum roboravit. Cuius mete hoc ordine distinguuntur: Prima meta incipit a litore fluvii Szaua ex oriente ab arbore pomi, circa quam est meta terrea, ubi eciam quidam rivulus, nomine Chernez, cadit in fluvium predictum contra cursum, cuius proceditur per metas terreas et arbores crucis forma signatas, usque ad alium rivum, qui nominatur Lyztouc, per metas terreas et arbores crucis forma notatas, donec pervenitur ad viam, que transit rivulum, per quam viam exitur de rivo et proceditur per eam ad metam terream, et inde per arbores signatas cruce procedit per nemus paludosum, in fine cuius est meta terrea, deinde per arbores cruce notatas et metas terreas venit ad antiquam viam, per quam ad antiquam viam novellam usque quam viam a sinistris fuerunt commetanei Blinenses, quando dictus prepositus has metas inspexit, sed quia terram Blinensium dedimus postmodum hospitibus de Scytyz, iidem hospites commetanei sunt effecti, postmodum eciam a sinistris commentaneii sunt monachi de Toplica, per quam viam novellam, pro metas terreas antiquas et novas, venitur ad metam terre eiusdem Stephconis, non huius terre sed alterius quam possidet ab antiquo, per cuius terre metas

venitur iterum usque fluvium Szawa et inde transit ad fossatum Preulaka, et per aquam Scephcina redit in Szawam, per quem revertitur ad primam metam et ibi terminatur. Nos igitur iusto petentis desiderio favorem benevolum adhibentes, terram eandem, presente Damasa villico de Scytyz, vicino et commetaneo, et non contradicente, sepedicto Stephconi, et suis heredibus heredumque successoribus presentibus regie auctoritatis litteris confirmamus, eas in perpetuam huius rei memoriam; ne videlicet idem Stephco vel sua posteritas temporum curriculo super eadem terra per quempiam valeant indebite molestari, duplicis sigilli nostri munimine, jure perpetuo roborando. Datum apud Sabya. Anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo quadragesimo quarto; septimo ydus novembris. Regni autem nostri anno decimo.

**Izvadjeno iz prepisa kralja Ljudevita I. od g. 1359. Iz ark. kapt.**

---

## LXIX. God. 1245. 22. ožujka.

***Pred Kaptolom zagrebačkim priznavaju svjedoci, da je Stjepko sin Robertov u istinu kupio posjed Črnec za 90 markah; našto mu kaptol zagrebački izdaje vjerodajnicu.***

Capitulum zagrabiensis ecclesie, omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod constitutis in nostra presentia ab una parte Martin, Pousa et Martinus, filii Dragos; Jacou, Stephcou, Jacus et Gerdona filii Predizlai; et ab altera magistro Stepcone, filio Roberti comitis, hiidem Martin et ceteri de parte sua annexi superius nominati, possessionem ipsorum Chernehtu vocatam, metis infrascriptis expressam, cum omnibus utilitatibus et pertineciis suis, confessi sunt se eidem magistro Stepkoni et per eum suis heredibus, heredumque successoribus jure perpetuo vendidisse pro LXXXX. marcis denariorum, quas se dixerunt ab ipso magistro Stepcone plene recepisse; obligantes se ad expediendum et devincendum ipsam vendicionem prefato magistro Stepconi et suis successoribus ab omnibus qui ipsos eatenus intenderent inpetere vel eciam molestare. Astiterunt eciam Iwan, Jurk, Mylona filii Orcun, Morcun filius Wlkoy, Wlkouoy filius Wlk, Dotlesyw, Donether, Prehizda, filii Hertesa, Chernel, Leuchin, Rorilo filii Cherneht, Grobez, Rodizlou, filii Odola, Zurian, Rorizlao, Thomas, filii Zurizlao, Wlkyna, filius Wlcheta, cum suis proximis, Jurk, filius Merge, Gerdosa et Georgius, filii Gerdimer, Mathe, filius Wlk, Junk, filius Junasa, et Myco filius Borz, qui venditionem factam consensu suo ratificantes, sine contradiccione aliqua admiserunt. Cuius terre prima meta, sicut nobis partes retulerunt, incipit ubi fluvius, Chernechtuu cadit in Zauam, et in eodem Chernuch in transverso meatus eiusdem aque ascendit et procedit versus meridiem et pervenit ad alium fluvium, Lyztouz nomine, qui fluvius Chernechtu ex toto remanet magistro Stepconi supradicto; abhinc per fluvium Lystouz supradictum procedit versus meridiem in bona longitudine et exit versus occidentem per metas terreas ad arbores cruce signatas, inde pervenit ad quoddam nemus paludosum et pergit per metas terreas et arbores cruce signatas, hinc pervenit ad duas metas existentes iuxta viam, per quam

viam procedit versus orientem, et eundo pervenit ad aliam viam, per quam vadit et venit ad unum fluvium, qui vocatur Chernehina et transeundo ipsam aquam Chernehyna, vadit in eadem via et pervenit ad silvam, que Megnacnea nominatur, hinc pervenit ad unum potok et per eundem descendit usque Piauihcna et iuxta eundem lacum Piauihcna procedit ad unum fluvium, Corita vocatum, et transito flumine antedicto, intrat unum Chirt, et per eundum iens minime, intrat unum Strusez, per quem vadit ad fluvium Zaue antedictum, inde tendendo per meatum eiusdem aque Zaue, revertitur ad primam metam. In cuius facti robur et certitudinem presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in medio quadragesime anno domini M. ducentesimo quadragesimo quinto.

Izvadjeno iz prepisa kralja Ljudevita od g. 1359. Iz ark. kapt.

---

## LXX. God. 1245. 22. travnja.

*Inocencij IV. papa rimski ovlašćuje biskupa zagrebačkoga, da ga nijedan papin legat, bez naročite dozvolje rimske stolice izobćit nemože.*

Innocencius episcopus servus servorum dei. Venerabili fratri.. episcopo zagrabiensi salutem et apostolicam benedictionem. Apostolice sedis benignitas sincere obsequencium vota fidelium favore benivolo prosequi consvevit et devotorum personas, quas in sua devocione promptas invenerit et ferventes, quibusdam titulis decentius decorare. Ut igitur ex speciali devocione, quam ad nos et romanam ecclesiam habere dinosceris, sentias tibi favorem apostolicum accrevisse: ut nullus delegatus vel subdelegatus, executor aut conservator, auctoritate sedis apostolice vel legatorum ipsius, in te vel ecclesiam tuam excommunicacionis, suspensionis aut interdicti sentencias valeat promulgare absque mandato sedis apostolice speciali, faciente plenam de hac indulgencia mentionem, auctoritate tibi presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Lugduni X. kalendas maii. Pontificatus nostri anno tercio.

Liber privil. episc. zagrab. list 82.

---

## LXXI. God. 1245. 26. travnja.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski poklanja knezu Hudini posjed Viskuz ili Medjuriečje prieko Drave, što se hrabro borio proti Tatarom.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Amen. Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cu-

manieque rex in perpetuum. Circumspeccio regum provida condignis premiis sibi obsequentibus sic decet occurrere, ut alii eorum exemplo invitati, ad servicia et probitatis studia forcius accendantur. Hac igitur consideracione inducti, ad universorum presencium posterorumque noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum fidelis noster, comes Hudina, a multo tempore grata nobis fidelitatis obsequia impendisset, sed et sua, absque diminucione aliqua, ad nostra beneplacita voluntatis exponendo; idem ipse de virtute in virtutem gradiens, eo maxime tempore, quo subita Tartarorum irrupcio, grave dispendium regno nostro ingessit, nobis pariter et nostris ultra Drawam profectis, pro suo posse, per omne temporis spacium, quo moram ibidem traximus, iuxta nostri honoris decenciam, fideliter affuit et devote, laboribus et expensis rerum suarum, quos et quas sub obtentu gracie nostre, se et suos subire oportuit, pensatis minime vel curatis. Tandem nobis versus maritima progessis, iam dictus comes Hudina pro honore corone regie, in regno nostro existens, personam suam suis viribus contra Tartaros antedictos sepe ac sepius exponere non expavit, laudabiliter preliando, ubi eciam inito conflictu cum eisdem, post multorum cognatorum suorum necem et post multiplicem cruoris sui effusionem, prout nobis veraciter constitit, maximam nostrorum multitudinem ab hostili impetu defensavit. Porro cum de maritimis rediremus, duce Christo, prememoratus comes Hudina nos et nostros honestate debita receptans, effudit largiter quidquid fuerat oportunum. Hiis itaque et quam pluribus huiusmodi fidelitatis operibus, pie circa ipsum inducti, eundem comitem Hudinam, cum quatuor consanguineis suis, Petro videlicet, Gurke, Bogdano et Potochino in aulicos et servientes nostros recepimus speciales, cui eciam in recompensacionem tam eminencium serviciorum suorum et ut aptior ad obsequia habeatur in futurum, quandam terram, Wiscuz vocabulo, ultra Drawam, in comitatu simiguiensi existentem, de regia liberalitate duximus conferendam et per eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo possidendam. In cuius collacionis corporalem possessionem ipsum per fidelem nostrum Ladislaum palatinum et comitem simiguiensem auctoritate regia fecimus introduci. Cuius terre mete, sicut per litteras prefati Ladizlai palatini et comitis symigiensis nobis constitit, hoc ordine distinguntur: prima meta incipit ab oriente ab aqua Ribinac apud duas arbores, quarum una gurtanfa dicitur et altera avellana, inde tendit per eandem aquam Ribinac versus meridiem perveniens ad aquam Ratcha, et incipit tenere metas cum Alexio, filio Moys, ubi sunt due mete terree sub arboribus scilicet; sub orno et piro, deinde per eandem aquam Ratcha tendit per partem meridionalem et ibi est meta terrea sub arbore gurtanfa, et inde progrediens per eandem cadit in aquam Chasma, ubi est meta terrea sub arbore tulfa et incipit tenere metas cum populi de Garig. Inde vero per Chasmam tendens inferius ad occidentem prevenit ad pontem, ubi est magna via, ubi eciam sunt due mete terree sub arboribus, quarum una tulfa dicitur et altera rekecia, incipiens ibidem tenere metas cum episcopo zagrabiensi, deinde vero tendens per eandem aquam Chasma pervenit ad arborem pomi, sub qua est meta terrea, inde vero protenditur ad locum, ubi est aqua Churnuc et aqua illa progrediens superius ad locum ubi propter innundaciones aquarum meta terrea fieri non potest, sed est arbor cruce signata, que arbor tulfa dicitur, et ibi incipit tenere

metas cum populis Chesmice, demum quoque iuxta eandem aquam Churnuc progreditur superius versus septemtrionem, ubi est meta terrea sub ulmo, et iuxta eandem aquam tendit ad arborem, que dicitur gurtanfa, sub qua est meta terrea et ibi incipit metas tenere cum Dyonisio bano. Deinde vero vertitur ad orientem per eandem aquam Churnuc, de qua tendit usque ad aquam Musina, de qua eciam transiens pervenit ad campum ubi est meta terrea sub arbore gurtanfa, inde vero tendit versus meridiem ad magnam viam, que vadit per metas terreas versus orientem ad tres tylias, sub quibus sunt mete terree, et ibi incipit tenere metas filio Woinch bani, et de ipsa via vadit versus meridiem ad campum, ubi sunt due mete terree, et de illis duabus metis pervenit ad caput Ribinac, scilicet ad priorem metam, tenens cum predicto filio Woinch, ibique terminatur. Ut igitur hec a nobis facta donacio robur perpetuum optineat, presentem concessimus paginam caractere bulle nostre auree communitam. Datum per manus dilecti et fidelis nostri magistri Benedicti, reverendi archiepiscopi colocensis et aule nostre cancellarii. Venerabili Stephano archiepiscopo strigoniensi, Bartholomeo quinqueecclesiensi, Cleto agriensi, Blasio chenadiensi, Stephano zagrabiensi, Benedicto jauriensi, Heymone wachiensi episcopis; sede wesprimiensi vacante, Artholpho preposito in sedem ultrasilvanam electo. Ladizlao palatino et comite simiguiensi, Matheo magistro tawarnicorum nostrorum et comite posoniensi, Dyonisio bano tocius Sclauonie, Demetrio iudice aule nostre et comite musuniensi, Rolando magistro dapiferorum nostrorum et comite supruniensi, Arnoldo comite nitriensi, Mauricio magistro pincernarum et comite jauriensi, Stephano magistro agazonum et comite de Vrbaz, Balduino comite castri ferrei, Cazmerio comite albensi ac ceteris quam pluribus magistratus et comitatus regni nostri tenentibus. Anno ab incarnacione domini MCCXLV; sexto kalendas maii. Regni autem nostri anno X.

Liber privil. eppatus zagrab. list 56.

---

## LXXII. God. 1245. 2. svibnja.

*Inocenc IV. papa oslobadja biskupa i kaptol zagrebački od suzdržavanja papinskih poslanikah, bez naročitoga zahtjeva papinoga.*

Innocencius episcopus servus servorum dei. Venerabili fratri..episcopo zagrabiensi et dilectis filiis capitulo zagrabiensi, salutem et apostolicam benedictionem. Ut gravati super provisione clericorum, per sedem apostolicam, que tamquam pia mater illorum preces plerumque non potest indurata facie pertransire, per eam interdum alicuius relevacionis solacio gaudeatis, auctoritate vobis presentium indulgemus: ut ad recepcionem seu provisionem alicuius per nostras litteras generales, seu legatorum apostolice sedis compelli de cetero non possitis inviti, que indulgencia huiusmodi expressam non fecerint mencionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipo-

tentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Lugduni VI nonas maii. Pontificatus nostri anno tercio.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 82.

---

## LXXIII. God. 1246. 9. travnja.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski odredjuje da knez Hudina i njegovi rodjaci, za posjed Vizkuz, imaju u vojsku stavit samo jednoga oružanoga konjanika.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie Cumanieque rex. Universis Christi fidelibus, presens scriptum inspecturis, salutem et omne bonum. Quanto regalis providencia ceteros dignitatis auctoritate precellit, tanto ea, que per ipsius maiestatem salubriter ac provide ordinantur, firmiori debent robore stabiliri. Proinde ad universorum noticiam tam presencium quam posterorum harum serie volumus pervenire: quod accedentes ad nostram presenciam Hodina comes cum cognatis suis, videlicet: Gurka, Peter, Bogdan et Bothochin, nobis sua peticione monstrarunt, quod pro terra quadam, Wyschust nomine, sita in comitatu simigiensi, quam eis nostro privilegio ob fidelitatem suam et servicia multimoda nobis et corone regie fideliter impensa contuleramus, banus unumquemque ipsorum singulariter compelleret, tam suo exercitui quam nostro, officium exercitus exhibere. Sed cum terre dicte utilitas tanti servicii laboribus et expensis non subpetat, talem eisdem graciam et merito duximus faciendam: quod de quinque iobagionibus supradictis, nostro et bani exercitui, unus eorum cum equis et armis decentibus servire teneatur. Ita eciam, quod post decessum eorum heredes seu successores eorumdem prenominata gaudeant libertate nec nos, seu successores vel iobagiones regni hanc libertatem infringendi habeant potestatem. Ut igitur hec nostra concessio perpetue firmitatis robur obtineat, nec possit in posterum per quempiam retractari, presentes litteras concessimus ad maiorem rei firmitatem, duplicis sigilli nostri munimine perhenniter roboratas. Datum anno domini MCCXLVI; quinto ydus aprilis. Regni autem nostri anno undecimo.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 57.

---

## LXXIV. God. 1246.

*Stjepan II. biskup zagrebački uvadja nove duvne u samostan ivanički sv. Marije, koj je ondje sagradio bio, i poklanja im svu desetinu, njeki posjed, i dvie robske obitelji.*

Stephanus dei gracia episcopus zagrabiensis. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Quoniam propter labilem hominum memoriam racio quasi cautele mater, ut ius unicuique

illesum servaretur, prudenter adinvenit gesta ipsorum litterarum testimonio perhempnare. Hac itaque consideracione inducti, ad universorum noticiam presencium posterorumque harum serie volumus pervenire: quod cum ecclesiam in honore sancte Marie, in villa Iwanch, construxissemus et in eandem dominas moniales convocassemus. Eedem donaciones salubriter factas inutiliter dissipantes, a nobis non habita licencia, recesserunt. Tandem ducti dei misericordia ad instanciam et evidentem peticionem illustrissimi Bele regis et regine, alias sanctimoniales, Christo famulantes, in eandem ecclesiam adduximus, quibus pro salute nostra, ut commode possent se sustentare, et pro domino rege et regina et filio suo karissimo Stephano rege et pro nobis deum exorare, omnes decimas populorum nove ville Iwanch, tam segetum, quam vini et porcorum et agnorum et hedorum ac apum et gallinas et decimas lini, que kitta dicuntur, et alia minuta que decimari solent in specie et omnium vinearum nostrarum decimas in villa Iwanch et tributum fori eisdem concessimus et statuimus pleno iure, singulis annis sine diminucione et contradiccione alicuius, ex consensu capituli zagrabiensis, percipiendas. Preterea eandem terram, quam priores domine in Iwanch possidebant, eisdem totaliter statuimus. Cuius terre meta prima incipit a terra iobagionis episcopi nomine Povk, et venit ad arborem ilicis, inde per rivulum venit ad arborem, que vulgo dicitur gertanfa, ab inde venit ad arborem, que wlgo dicitur chasfa, deinde venit ad frucectum avellane, inde per vallem descendendo venit ad fluvium Chemernicha, ad locum ubi est molendinum Radomerii, deinde venit ad pontem, ab inde iuxta fluvium Chemernicha eundo venit ad unam magnam pirum, inde venit ad molendinum Scytk, quod est super fluvium Chemernicha, deinde venit ad caput fluvii Chemernicha et iuxta caput predicti fluvii oritur quidam rivulus et de rivulo itur ad unam cerasum cruce signatam, ab inde venit ad rivulum et de rivulo ad frucectum avellane deinde venit ad primam metam et sic terminatur. Item duo mancipia cum filiis et filiabus et curiam cum domibus et edificiis ibidem prope ecclesiam sancte Marie existentem, perpetuo pacificie et quiete contulimus possidendam. Et si quis de comitibus nostris pro tempore constitutis aliquam eisdem inferret molestiam, indignacionem dei omnipotentis, et beate virginis Marie et nostram incurrat. Et si alique nostre littere prius confecte, per moniales supradictas contra hoc nostrum statutum fuerint presentate, nullum robur firmitatis volumus optinere. Ut autem hee nostre donaciones robur perpetue firmitatis optineant, presentes litteras nostro sigillo et nostri capituli fecimus roborari. Datum per manus magistri Petri, archidiaconi de Kemluk. Anno gracie MCC quadragesimo sexto.

Iz arkiva nadbiskupskoga. Fundationalia.

---

## LXXV. God. 1247. 11. rujna. U Zvolenu.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, poklanja kaptolu zagrebačkomu brdo Gradec kod Zagreba, da si ondje sagradi kakovo branište.*

Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Chroatie, Rame, Seruie, Gallitie, Lodomerie, Cumanieque rex. Universis Christi fidelibus, presencium noti-

ciam habituris, salutem in eo, qui regibus dat salutem. Oculi sedentis in throno regio digne considerare debent, quid sit utile, quid necesse, cuius circumspeccio in ea pocius provisionis specie delectatur, que extra id quod reipublice utilitatem respicit, opus eciam pietatis noscitur importare. Proinde ad universorum, tam presencium quam posterorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod accedentes ad presenciam nostram Fyle prepositus zagrabiensis, magister Job, prepositus bachiensis comes capelle nostre et canonicus zagrabiensis, Zoym prepositus chasmensis, Petrus cantor archidiaconus zagrabiensis, Mychael lector et Ladislaus decanus zagrabiensis, Petrus camaricensis et Petrus de Kemluk archidiaconi et alii de capitulo zagrabiensi nomine ac vice capituli, nobis humiliter supplicarunt, quod cum formido, que specialiter ex terribili sevitia Tartarorum seu aliorum hostili incursu ipsis in futurum imminere timetur, munitionem aliquam pro recipiendis, tuendis et defensandis suis et suorum personis ipsos querere seu condere impellat, montem quendam, nomine Gradyz, in comitatu zagrabiensi, iuxta Zagrabiam existentem, cuius montis partem quandam ad villam hospitum de Grez, quandam verò ad Wanlegen novimus pertinere, eis conferre et tradere dignaremur, cum non habeant in tanto vento turbinis, ymmo tam generali metu mortis, ubi sua et suorum capita valeant reclinare vel bona ecclesie zagrabiensis ac sua tuto munimine defensare. Nos igitur, quibus ex suscepti regiminis officio incumbit universis nostre corone fidelibus, maxime in tanto necessitatis articulo manum auxilii porrigere considerantes, quod talis provisio in corpore et anima nos hedificat ad salutem, dictum montem cum terra circumadiacente, sufficiente usui et commoditati unius magne ville, eidem capitulo in perpetuum dedimus et contulimus pleno iure; hoc expresso, quod in eodem monte dictum capitulum assumat pro se, hoc est pro communitate, decentem porcionem, que muniatur optime per expensas tocius capituli, cuius municionis septa tempore discriminis venture, quod absit, illis pateant illosque suscipiant. qui sibi per se specialiter hedificare noluerint, vel fuerint impotentes. Persone vero supradicte vel alie de eodem capitulo, que potentes fuerint hedificare sibi turres speciales, assumant ex voluntaria et speciali collacione capituli loca arearum, in quibus hedificent turres et muros pro suis specialibus familiis atque rebus, secundum quod uniuscuiusque porcionem contingit; que quidem hedificia suis heredibus, heredumque successoribus vel quibuscumque voluerint valeant dare, donare, concedere et perpetuo legare, iuxta sue beneplacita voluntatis, dominio tamen ipsius castri dicto capitulo per omnia reservato. In cuius montis et terre circumadiacentis corporalem possessionem per fidelem nostrum Abram, comitem de Moroucha, ipsum fecimus introduci. Ne igitur sepedictum capitulum super dictis, monte et terra, temporum curriculo per quempiam inquietari valeat seu aliquatenus molestari, sed eis pocius perpetuo et irrevocabiliter perseverent, presentes in perhennem nostre collacionis stabilitatem concessimus et tradidimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine in ius perpetuum roboratas. Datum in Zolum. Anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo quadragesimo septimo; tercio idus septembris. Regni autem nostri anno duodecimo.

**Izvornik na koži. Bielo-žuta svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. nadb. Privilegialia**

## LXXVI. God. 1247. 11. rujna. U Zvolenu.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, na molbu izaslanikah kaptola zagrebačkoga, potvrdjuje crkvi zagrebačkoj dar Mutimirove matere, učinjen njekoč pred njim kao vojvodom ciele Slavonije.*

Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Choroatie, Rame, Seruie, Gallitie, Lodomerie, Cumanieque rex. Universis Christi fidelibus presentium noticiam habituris, salutem in eo, qui est vera salus. Accendentes ad presentiam nostram fideles nostri, Fyle prepositus zagrabiensis; magister Job, prepositus bachiensis, comes capelle nostre et canonicus zagrabiensis; Zoym prepositus chazmensis, Petrus cantor, archidiaconus zagrabiensis, Michael lector et Ladislaus decanus zagrabiensis, Petrus camaricensis et Petrus de Kemluk archidiaconi et alii de capitulo zagrabiensi, nomine ac vice capituli, privilegium, tempore nostri ducatus concessum et nostro ducali sigillo impressum, nobis exhibuerunt, quod vidimus et manu nostra tenuimus, ac invenimus nec in cera, nec in carta, nec in aliqua sui parte aliquatenus viciatum, quod verbo ad verbum presentibus inferi fecimus in hac forma: (ut supra dipl. XLI. de anno 1225). Petentes humiliter et attente, quatenus dignaremur illud regie auctoritatis insigniis confirmare. Nos igitur iustis petentium desideriis assensum facilem adhibentes, dictum privilegium auctoritate regia confirmamus, statuentes, ut possessiones in eodem privilegio expresse, eadem gaudeant per omnia libertate, qua cetere possessiones eiusdem ecclesie seu capituli gaudere noscantur. Ne igitur huius nostre confirmacionis series valeat processu temporum a quolibet infirmari, sed perseveret iure perpetuo illibata, presentes litteras dupplicis sigilli nostri munimine iussimus roborari. Datum in Zolum. Anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo XLVII; tercio idus septembris. Regni autem nostri anno duodecimo.

Izvornik na koži, svilena vrpca visi bez pečata. Iz arkiva kapt. fasc. 52 br. 5.

---

## LXXVII. God. 1248. 25. veljače.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, u parbi mošunjskoga župana Benedikta proti knezu Hudini, radi posjeda Vizkuz, dosudjuje, da isti posjed nepripada županiji korduvskoj.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus Christi fidelibus salutem in omnium salvatore. Cum donaciones regie ex liberalitate animi debeant provenire, ut is, qui eas ex suis meritis assequitur,in pace eciam illis ac tranquillitate fruatur; et quod semel regio stabilitur robore, perhenni duret stabilitatis vigore. Proinde ad universorum noticiam tam presencium quam posterorum pervenire volumus, presencium per tenorem: quod cum Huduna, ad nostram presenciam a Benedicto, comite musuniensi, citatus esset sub eo pretextu, quod terram Wizguz ad comitatum Kordua asseruit pertinere; nos comperta veritatis serie. cognovimus, quod eadem terra Wizguz ad predictum comitatum non pertinuit et eciam si

pertinuisset, tamen quum memorato Huduna sepedictam terram Wizguz ex liberalitate regia privilegiatam contulimus antea, quam prefato Benedicto comiti comitatum Kordua donassemus, predictum Huduna ab actione Benedicti, super illa terra Wizguz, esse volumus et decernimus omnimodis absolutum dicto Benedicto super illa querimonia sive actione de cetero silencium imponentes; quia quod ex munificencia regia donatur cuiquam a nullo debet per decursum temporis infirmari. Hac consideracione ducti, non immerito et propter Huduna fidelia, quibus coram oculis excellencie nostre multis temporibus studuit complacere et maxime quia donaciones regie si esse debent gratuite consequenter et firme, nec debent ullis unquam dubietatibus vacillare. Sicut ipsi Huduna pronominatam terram antea nostro privilegio confirmavimus, sic eidem ipsam iterato, ad maiorem confirmacionis cautelam presenti scripto duximus roborandam. Ut autem dicta terra Wizguz, prefato Huduna suisque heredibus heredumque successoribus permaneat stabilis atque firma, nec per processum temporis liberalis nostra tradicio valeat irritari, sed omnis scrupulus violencie seu calumpnie conquiescat, presentem litteram sic dedimus in testimonium et cautelam duplicis sigilli nostri munimine roboratam. Datum anno gracie MCCXL octavo, sexto kalendas marcii. Regni autem anno XIV.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 58.

---

## LXXVIII. God. 1250. 5. listopada.

*Inocenc IV. papa rimski oslobadja Cistercite toli od duhovnoga koli svjetovnoga suda, razvje ako ih zovu za svjedoke.*

Innocentius episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis..abbati Cistercii eiusque coabbatibus et conventibus universis cisterciensis ordinis salutem et apostolicam benedictionem! Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit racionis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis: quod licet ordini vestro per privilegia sedis apostolice sit indultum, ut nullus episcopus seu alia persona ad synodos vel forenses conventus, nisi pro fide, vos ire compellat, aut in vos vel monasteria vestra, seu eciam personas dicti ordinis excommunicacionis, suspensionis aut interdicti sentencias promulgare presumat, que si promulgate fuerint, tamquam contra apostolice sedis indulta prolate, decernuntur per eadem privilegia irrite ac inanes. Nichilominus tamen plerique prelati et judices ordinarii ac alii ecclesiarum rectores eadem privilegia, quibus muniti estis evacuare supersticiosis adinvencionibus molientes, asserunt vos pro quavis offensa racione delicti existere fori sui, sicque vocantes vos ad placita capitula et penitenciale forum, sicut alios clericos seculares, vos super hoc multiplici vexacione fatigant, quamquam excessus vestri tam per generale, quam eciam cottidiana capitula, que fiunt in singulis monasteriis vestri ordinis, congrua penitencia puniantur. Quare nobis humiliter supplicastis, ut presumpcionem talium cohibere paterna sol-

licitudine curaremus. Nos igitur attendentes, quod et si ex suscepti cura regiminis de universis sancte matris ecclesie filiis curam et sollicitudinem gerere teneamur, de illis tamen specialius cogitare nos convenit, qui postpositis vanitatibus seculi, iugem impendunt domino famulatum; ac volentes quieti vestre super premissis paterna in posterum sollicitudine providere, ut nullus vos seu monasteriorum vestrorum personas ad synodos vel forenses conventus, nisi pro fide dumtaxat, vel huiusmodi placita seu capitula vel forum penitenciale absque mandato sedis apostolice speciali evocare, eciam delicti racione, presumat; maxime cum vos filii abbates, punire excessus quoslibet secundum statuta vestri ordinis sitis auctoritate presencium, districcius inhibemus, decernentes eadem auctoritate sentencias, si quas hac occassione per presumpcionem cuiuspiam promulgari contigerit irritas et innanes, salvo in omnibus apostolice sedis mandato. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibicionis et constitucionis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Lugduni III nonas octobris. Pontificatus nostri anno septimo.

Izvadjeno iz prepisa kaptola zagrebačkoga, od g. 1323. Iz ark. kapt. fasc. 83. br. 50.

---

## LXXIX. God. 1250. 5. listopada.

*Inocencij IV. papa prepovjeda biskupom i svemu kolikomu višjemu svećenstvu izvršivanje kakove vlasti nad monasi Cisterciti.*

Innocencius episcopus servus servorum dei. Venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis et dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, prepositis, archipresbyteris, officialibus et universis ecclesiarum prelatis, ad quos littere iste pervenerint salutem et apostolicam benediccionem. Dilecti filii abbas Cistercii, eiusque coabbates et conventus universi cisterciensis ordinis, suam nobis querimoniam destinarunt: quod licet eis a sede apostolica sit indultum, ut a forensibus conventibus sint immunes, nullique liceat in eos vel eorum monasteria seu confratres inibi commorantes excommunicacionis, suspensionis aut interdicti contra id, quod ab origine ordinis observatum fuisse dignoscitur, sentencias promulgare, que si promulgate fuerint, decernuntur per huiusmodi indulgenciam irrite ac innanes. Vos tamen eorum quieti et libertatibus, de quo miramur, non modicum invidentes, ac molientes infringere indulgenciam supradictam, in eos contra indultum huiusmodi, de facto predictas sentencias promulgatis, quos ut fatigetis laboribus et expensis interdum ad forenses conventus accedere, quandoque sentenciarum vestrarum execuciones, quacumque sint auctoritate prolate, suscipere invitos conpellitis pro vestre arbitrio voluntatis, quamquam ex generali quod suscepisse dicemini apostolice sedis mandato, teneamini eosdem in suis libertatibus et privilegiis contra pravorum pressuras et molestias defensare, sicque sit indulgencia concessa eis causa solacii et quietis, sit ipsis, vobis contra ipsam quasi conspirantibus,

causa dispendii et laboris. Cum igitur, sicut in lege dicitur, parum sit in civitate ius esse, nisi qui illud tueatur existat, dignumque ac conveniens videatur: ut indulgencie ac privilegia, que devotis et bene meritis indulgentur contra presumptorum audaciam ipsos cum expedit tueantur. Universitatem vestram rogamus, monemus et hortamur attempte, per apostolica vobis scripta in virtute obediencie districte precipiendo mandantes, quatenus privilegia, indulgencias et libertates eisdem ab apostolica sede concessa, ac eorum consvetudines racionabiles et antiquas, firmas et illibatas eis de cetero pro apostolice sedis et nostra reverencia observantes, ab eorum super premissis coaccione ac molestia penitus quiescatis ita, quod ipsi concessa eis valeant tranquilitate gaudere, ac super hoc per sedem eandem non oporteat aliter provideri. Datum Lugduni III nonas octobris. Pontificatus nostri anno septimo.

Izvadjeno iz prepisa kaptola zagrebačkoga od g. 1323. Iz ark. kapt. fasc. 83. br. 50.

## LXXX. God. 1251. 20. veljače.

*Inocencij IV. papa potvrdjuje darovanje Medvedgrada, učinjeno po kralju Beli IV.*

Innocencius episcopus servus servorum dei. Ven. fratri (Philippo) episcopo zagrabriensi salutem et apostolicam benedictionem. Justis petencium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum et vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Lecta quidem coram nobis tua peticio continebat: quod carissimus in Christo filius noster B(ela), Hungarie rex illustris, quandam possessionem, prope Zagrabiam, ad se pertinentem, que nunc castrum episcopi appellatur, zagrabiensi ecclesie pia liberalitate donavit, prout in ipsius literis confectis exinde plenius dicitur contineri. Nos itaque tuis supplicacionibus inclinati, donacionem ipsam, sicut pie ac provide facta est, ratam habentes et gratam, illam auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Perusii X kalendas marcii. Pontificatus nostri anno nono.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 64.

## LXXXI. God. 1252. 8. veljače.

*Inocencij IV. papa javlja biskupu i kaptolu zagrebačkomu, da nemoraju oskrbit nadarbinom nikakova tudja svećenika, osim ako bi to izrično zahtjevala rimska stolica.*

Innocencius episcopus servus servorum dei. Ven. fratri (Philippo) episcopo et dilectis filiis capitulo zagrabiensi, salutem et apostolicam bene-

dictionem. Volentes vobis et ecclesie vestre a gravaminibus et molestiis, quantum cum deo possumus, precavere, devocioni vestre ac eidem ecclesie, vestris inclinati precibus, indulgemus: ut ad recepcionem vel provisionem cuiuspiam in prebendis vel beneficiis ecclesiasticis seu pensionibus per apostolice sedis vel legatorum ipsius literas impetratas, per quas non sit ius acquisitum alicui, vel eciam impetrandas cuiuscunque tenoris existant, compelli de cetero non possitis, nisi eedem apostolice litere impetrande plenam et expressam de continencia eiusdem indulgencie fecerint mentionem . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Perusii VII idus februarii. Pontificatus autem nostri anno nono.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 82.

---

## LXXXII. God. 1252.

*Stjepan ban ciele Slavonije dosudjuje Nikoli, sinu Hudislavovu, posjed Sepnicu, koj su mu dok bijaše malodoban, oteli njeki podložnici grada Zagreba.*

Nos Stephanus banus tocius Sclavonie. Significamus universis presens scriptum inspecturis: quod cum nos ex precepto domini Bele, illustris regis Vngarie, terras castri in tota Sclauonia, a tempore Colomani regis, felicis memorie, alienatas, iudicantes castro restitueremus; tandem quidam iobagiones castri zagrabiensis, quandam terram Nicolai, filii Hudizlai, Scepnicha nominatam, racione castri reambulaverant, dicentes: illam castri fuisse memorati, sed per eundem occupatam. Nicolaus autem antedictus coram nobis consistens, illam terram suam hereditariam fore asserebat, huiusmodi ostendens evidentem racionem de rei veritate, quod olim Opud banus terram illam ignoranter ab attavo eiusdem tum occupasset, postmodum, scita rei veritate, restituere procuravit nomine sue hereditarie. Postea eciam idem Nicolaus, quando fuit orphanus factus, terra prenominata ab eo erat alienata et in manus quorumdam iobagionum castri zagrabiensis devoluta, quam terram ipso ad etatem discrecionis perveniente, a memoratis iobagionibus castri, quorum nomina in litteris capituli zagrabiensis et Joance, tunc comitis zagrabiensis et vicebani, continentur, iusto vendicionis titulo perpetualiter sibi possidendam comparavit. Litteras eiusdem capituli zagrabiensis et Joance comitis antedicti nobis presentando, in quibus invenimus, sepe dictam terram a dictis iobagionibus castri empcionis titulo racionabiliter sibi comparatam. Nos igitur, tum propter hoc quod in litteris capituli et Joance comitis huius rei invenimns veritatem, tum eciam propter hoc, quod occulta inquisicione a nobilibus regni certitudinem inde repperimus, ipsam terram sepedicto Nicolao ac eiusdem successoribus reliquimus iure hereditario possidendam. Metas autem eiusdem terre, secundum quod in litteris capituli et Joance comitis invenimus contineri, de verbo ad verbum describi facientes, presentibus duximus inse-

rendas. Prima igitur meta incipit a quodam fonte, circa quem sunt salices, et inde versus occidentem per montem unum venit ad arborem nucum, inde per eundem montem ad arborem berekyna ibique est meta terrea, inde secus quandam vineam transiens venit ad duas metas terreas, inde per metas versus aquilonem venit in magnum montem, in cuius sinistro latere est meta terrea, inde versus occcidentem venit ad tres metas et in tercia sunt sex arbores, que dicuntur harazt, inde per montem protenditur per metas versus aquilonem, inde venit ad viam, que ascendit de domo Meriad, inde transiens viam illam ascendit super uno monte, in medio enim montis illius idem Nicolaus tres habet metas iuxta eandem viam, circa quas sunt tres quercus et mete sunt circa ipsas quercus. Inde tendit et vadit per rectam lineam in medio eiusdem montis ad partem septemtrionalem ad unam pirum et illa pirus stat in medio mete eiusdem terre, incipiendo enim a prima meta usque ad metas cruciferorum sancti sepulcri, ex parte sinistra convicinantur filii Merge, deinde ascendit eiusdem meta terre in medio eiusdem montis et vadit ad unam metam veterem iuxta quam est arbor, que horozt dicitur, deinde ascendit ad metas cruciferorum, habet enim idem Nicolaus iuxta metas eorumdem cruciferorum metam terream et ibi dicti cruciferi sunt convicini terre Nicolai et iuxta eandem metam predictus Nicolaus habet unam arborem, que quercus dicitur, deinde descendit per unam vallem et vadit meta eiusdem terre iuxta vineam Sotk, ad unam aquam, que Scepnicha vocatur, iuxta quam est quidam puteus, est enim meta eiusdem terre in una arbore ibidem, que egur dicitur, transit enim eandem aquam meta eiusdem terre ad partem orientalem et ascendit iuxta nucleum super uno monte et est meta terrea Nicolai iuxta metam cruciferorum, ibi deficit meta eorumdem cruciferorum et incipit deinde Bolosod convicinari terre Nicolai comitis. Inde tendit et vadit super eodem monte versus partem meridionalem et ascendit super uno monticulo, qui est in eodem monte et in eodem monticulo sunt due mete terree, deinde per rectam lineam eiusdem montis descendit super alto fine vinee Nicolai comitis et ibi sunt due mete terree, deinde descendit meta euisdem ad partem orientalem et vadit super uno monticulo, qui Preual dicitur, inde transiens viam de domo Nicolai ad domum Bolosod venientem, descendit de monticulo Preual ad rivulum, qui decurrit de domo Bolosod versus orientem, inde per ipsum rivulum descendens venit ad aquam Scepnicha et ipsam sequendo protenditur ad primam metam. Ut autem huius rei series salva semper consistat, ne ab ullo prorsus hominum possit irritari, ad stabilitatem dicte terre litteras presentes concessimus sigillo nostro communitas. Anno gracie MCCLII.

Liber priviieg. eppatus zagrab. list 43.

---

## LXXXIII. God. 1252.

*Vuk i ciela svojta Sebeslavovićah, nemogući pred podbanom i županom zagrebačkim Aleksandrom prisegom ustvrdit, da je zemlja Lakuć njihova, odstupljuju ju opatiji Topuskoj.*

A(lexander) magister vicebanus et comes zagrabiensis. Omnibus literas presentes inspecturis salutem et omne bonum. Ad noticiam universorum ha-

rum insinuacione volumus pervenire: quod abbas de Toplica et totus conventus loci eiusdem, accepto pristaldo nostro Gemzine, filio Ratha, citaverunt ad nostram presenciam Wlconem, filium Zybislay et Jaconem ac totam generacionem eorumdem, requirentes ab eisdem quandam (terram) nomine Lacoychy, dicendo ad castrenses suos et ad grangiam pertinere. Wlc siquidem et Jaco, ac tota generacio eorumdem esse suam et iusto modo possessam asserebant. Nos igitur auditis parcium assercionibus iudicavimus, ut quelibet parcium iuxta allegaciones suas testes producere tenerentur. Et licet ambe partes testes suos, ut ius erat, produxissent, abbas tamen et totus conventus dimiserunt ipsam causam ad sacramentum Wlconis et quinque cognatorum eiusdem. Wlc siquidem et Jaco, pluries dicti, ac tota generacio eorumdem recognoscentes se, terram memoratam, pro ampliori statu pacis, reliquerunt ecclesie antedicte pacifice et perpetuo possidendam. Cuius mete terre, sicut a partibus et pristaldo nostro Gemzine superius nominato cognovimus, in hunc modum eriguntur: prima meta contra orientem ad duas quercus supra vineam desertam, inde vadit divisio eiusdem terre versus solis occasum per mediam silvam ad tres id est salices, inde ad duas fossas ad invicem propinquas, inde ubi salix et quercus sunt simul contorte, inde ad arborem, que sclauonice dicitur vrech, que est in descensu montis extra silvam, inde procedit paululum ad aquilonem ad arborem, que vulgari dicitur jablan id est pomerium, inde ad Macha, ubi sunt due parve quercus, inde transit rivum, qui dicitur Brosina, ad fontem, qui vocatur Cheresuench subtus pirum, ubi est curseta, inde ad arborem parvam breza, inde per supercilium montis ad duas quercus cosel, inde ad arborem, que dicitur brest, inde descendit ad quercus, ubi suspensi fuerunt tres latrones, inde descendit ad metam terream ubi est quercus parvula, inde descendit per vallem ad fontem, qui dicitur Strasny-studenech, inde ad alium fontem inferius, inde inter pratum et silvam ad parvam quercum, inde ad vadum, inde procedit paululum inferius ad caput silve, ubi sunt due mete terree et arbor in medio unius, que dicitur clen, inde procedit inter silvam et villam usque ad rivum, inde ascendit per rivum contra aquilonem usque ad arborem, que dicitur wreezh, id est nux, in qua crux est posita in meta terrea, inde vero transit iuxta vineam Wlc, inde ascendit summitatem montis ad castaneam incisam, inde procedit paululum ad orientem ad arborem, que dicitur yva id est salix, inde descendit per vallem et descendit per rivum ad arborem, qui vocatur graber, inde ad summitatem montis contra aquilonem ad quercum, super quem est meta terrea, inde descendit ad arborem cerasus, que est subtus in valle, inde per vallem in rivum et per eundem rivum ad pratum, qui dicitur Trestina-loca, inde ad quercum ubi est meta terrea et crux in ea, inde contra montem ad arborem, qui dicitur vzcorusa, ubi est via et ibi terminatur terra Wlc, filii Zybislai et terra ecclesie toplicensis. In cuius rei testimonium, ad instanciam et peticionem utriusque partis, literas nostras concessimus eisdem sigilli nostri munimine roboratas. Anno gracie MCCL secundo.

**Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXVIII.**

---

## LXXXIV. God. 1252.

*Vuk i ciela svojta Sebislavovićah izjavljaju pred kaptolom zagrebačkim, da su dragovoljno ustupili topuskoj opatiji njeku parbenu zemlju u Broćini, pa s toga da ih samostanci primili kao svoje.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam pervenire volumus harum serie: quod frater Richardus, cellerarius ecclesie de Toplica, pro se et abbate ac toto conventu eiusdem loci ex una parte, et Wlko, filius Zybislay et Jaco pro se et tota generacio eorum ex altera, respondentes in nostra constituti presencia. retulerunt nobis: quod cum abbas et conventus ecclesie de Toplica a viris supradictis et eorum generacione coram Alexandro vicebano terram quandam, nomine Lacoychi, requisisset, quod scilicet eadem terra ad castrenses ecclesie et ad grangiam, que vocatur Brochina, pertineret; et quelibet parcium secundum sentenciam iudicis produxisset testes, quod sua esset. Tandem pro bono pacis, tum abbas et conventus in sacramentum Wlconis et quinque cognatorum suorum concessisset, idem Wlk et Jaco ac tota generacio eorumdem se recognoscentes, terram, de qua lis agebatur, reliquissent ecclesie supradicte pacifice in perpetuum possidendam, et ecclesia recepisset eos in speciales sibi et familiares, si non occassione ipsorum videantur familiaritatem ecclesie demereri. Cuius terre mete, sicut partes nobis retulerunt et in literis Alexandri vicebani contineri vidimus, sunt taliter collocate: prima meta contra orientem ad duas quercus (ut supra dipl. LXXXIII de anno 1252).

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXIX.

---

## LXXXV. God. 1252.

*Martin Nana u ime svoje i svojih sinovah, te izaslanici kaptola zagrebačkoga, nagodili se glede njeke zemlje, koju udova Mutimirova poklonila kaptolu zagrebačkomu u toplicah kod Varaždina, ovako: da im kaptol izplati 29 markah, a oni da odustaju od svake parbe.*

Capitulum vesprimiensis ecclesie. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam volumus pervenire: quod constituti coram nobis Martinus Nana pro se et filio suo Motmerio, Egidius et Tyburcius, filii Egidii, ex una parte; Benedictus decanus, Nicolaus custos zagrabiensis ecclesie, pro capitulo zagrabiensi, ex altera, proposuerunt coram nobis pariter viva voce: quod cum questione mota inter predictos Martinum filium Nana, Egidium et Tyburcium, filios Egidii ex una parte et capitulum zagrabiense ex altera, super quarta terre Topluche, donate ecclesie zagrabiensi ex parte relicte Motmeri comitis, coram venerabili patre Philippo, episcopo zagrabiensi, aliquamdiu

litigassent et per relacionem ad audienciam domini regis questio pervenisset. Tandem ex permissione regis in talem devenerunt composicionem: quod capitulum zagrabiense Martino, Egidio et Tyburcio antedictis solvere teneretur viginti novem marcas, quas prenotati Benedictus et Nicolaus in nostri presencia iisdem plenarie in pondere persolverunt, ipsique ab omni inpeticione dicto capitulo facienda, occasione dicte quarte, in nostra presencia cessaverunt omnino, cesseruntque omni iuri et accioni, que sibi competebant et competere poterant in hac parte ita, quod nec ipsi, nec ab eis descendentes movebunt vel movere poterunt contra capitulum memoratum aliquam questionem; obligantes se suosque heredes, quod si super predicta quarta dicto capitulo per quempiam questio oriretur, ipsi eorumve successores tenebuntur defendere et tueri; et si, quod apsit, per inpeticionem aliquorum dictam terram a capitulo memorato alienari contingeret, pecuniam acceptam capitulo refundere tenerentur, et quartam ab his requirerent, ad quos iam dicta terra fieret devoluta. In cuius rei memoriam pleniorem, ad peticionem parcium in testimonium rei geste, presentes litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Roberti, lectoris ecclesie nostre. Anno gracie MCCLII. Reverendo domino et in Christo patre nostro Zlaudo episcopo, Henrico preposito, Symeone cantore, Johanne custode existentibus.

Izvornik na koži, crveno - biela svilena vrpca visi bez pečata. Iz arkiva kapt. fasc. 52 br. 5.

---

## LXXXVI. God. 1253. 3. travnja.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje nagodbu učinjenu medju kaptolom zagrebačkim i Martinom sinom Naninim i njegovimi sinovi, radi četvrtine zemlje poklonjene njekoč po udovi Mutimirovoj kaptolu zagrebačkomu.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Corhoacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum pax sit vinculum caritatis, discordantes partes ad pacis tranquillitatem revocare racio svadet equitatis, cui dignum est regium prestare favorem, jurgancium quippe controversias celeri sentecia vel concordia terminare, equitati convenit et rigori. Hinc est, quod ad universorum noticiam, harum serie volumus pervenire: quod constituti coram nobis Martinus, filius Nana, cum filio suo Motmerio, Egidius, filius Egidii pro se et pro fratre suo Tiburcio ex una parte; Smaragdus prepositus posoniensis, Petrus fisicus et Jacobus zagrabienses canonici pro zagrabiensi capitulo ex altera, proposuerunt pariter viva voce: quod cum questione mota inter predictos Martinum, filium Nana et filium eius Motmerium, Egidium et Tiburcium, filios Egidii ex una parte et capitulum zagrabiense ex altera, super quarta terre Toplica, donate ecclesie zagrabiensi ex parte relicte Motmerii comitis, coram venerabili patre, episcopo zagrabiensi Filippo, aliquamdiu litigassent et per relacionem ad audienciam nostram questio pervenisset. Tandem ex

permissione nostra in talem devenerunt composicionem: quod capitulum zagrabiense Martino, Egidio et Tiburcio, antedictis, solvere teneretur viginti novem marcas, quas prenotati Martinus, Motmerius, Egidius confessi sunt se plenarie recepisse, et ab omni inpeticione dicto capitulo facienda occasione dicte quarte, in nostra presencia cessaverunt omnino, cessaruntque omni iuri et accioni que sibi competebant et competere poterant in hac parte; ita quod nec ipsi, nec ab eis descendentes movebunt vel movere poterunt causam contra capitulum memoratum in negocio memorato, obligantes se suosque heredes, quod si super dicta quarta dicto capitulo per quempiam oriretur questio, ipsi eorumve successores tenebuntur defendere et tueri. Et si per inpeticionem aliquorum dictam terram a capitulo memorato alienari contigeret, pecuniam acceptam, videlicet viginti novem marcas, capitulo refundere tenerentur et quartam ab eis requirerent ad quos iam dicta terra fieret devoluta. Ut autem dicta convencio perpetue robur firmitatis obtineat, presentes litteras duplicis sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo quinquagesimo tercio; tercio nonas aprilis. Regni autem nostri anno decimo octavo.

Izvornik na koži, na crveno-žutoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz ark. kapt. fasc. 52 br. 5.

---

## LXXXVII. God. 1253. 16. kolovoza. U Baboči.

*Bela IV. kralj` ugarski i hrvutski poklanja Mergi i Moćkonu radi osobitih zaslugah njeko pusto zemljište u županiji križevačkoj. Oslobadja ih ujedno od službe vojevanja i plaćanja kunovine, al ih ujedno obvezuje na njeke daće.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in vero salutari. Ad noticiam universorum harum serie volumus pervenire: quod fideles nostri, providi viri, Merge, filius Stephani et Mothko, filius Wlkosa de Zlayna, ad nostrum conspectum corporaliter venientes, nobis humillime suplicarunt, quod nos quandam particulam terre nostre vacue seu habitatoribus destitute in comitatu nostro crisiensi habitam eisdem Merge et Mothkoni dare et concedere dignaremur. Nos igitur attendentes et considerantes multimoda fidellissima servicia ipsorum Merge et Mothkonis, quibus ipsi culmini nostro diversimode studerunt complacere, dictam particulam terre nostre vacue seu deserte ipsis Merge et Mothkoni heredibusque et posteritatibus ipsorum universis damus et concedimus irrevocabiliter perpetuo tenendam, habendam et possidendam, quam nos personaliter inspeximus et per Georgium comitem crisiensem atque Prelsam terrestrem metari facientes, de quorum verbis ipsam particulam terre taliter distingui reperimus, videlicet: prima meta incipit ab oriente ubi foret terra seu meta Johannis, filii Stephani, Herbortya vocata, ubi stat quidam mons Petththa vocata, ab hac per quandam vallem eundo pervenit ad quendam parvum fluvium, inde in parvo spacio eundo venit circa quendam fontem seu rivulum in quadam valle, qui fo-

ret penes terram Nicolai fili Petri, inde per eandem vallem in modico spacio eundo pervenit ad montem Trauniwerh dictum a plaga meridiei, et per eandem plagam eundo in modico spacio venit circa terram Pouse penes quandam magnam viam, iuxta quam viam foret quidam lacus wlgo kalysche nuncupatus, que videlicet via tendit inter quendam fluvium Glogoncha vocatum et sub quodam monte Ceroberda vocatum a dicta plaga meridei, inde in bono spacio per eandem viam pergendo pervenit circa quendam rivulum seu fontem, ubi forent mete Pouse, Stephani et dictorum Merge ac Mothkonis. Ab inde versus partem australem pergendo venit ad quandam vallem, deinde ad montem, ab inde iterum in modico spacio girando venit circa quandam arborem javor dictam ubi foret meta dominorum capituli ecclesie zagrabiensis, deinde penes easdem metas ipsius capituli tendit per quosdam monticulos Glawycze Drenouethke dictos, ab inde iterum tendit ad unum parvum montem et de monte ad vallem circa quendam fontem Dubranzky dictum, per eandemque vallem pergendo pervenit circa quendam magnum fluvium, inde in bono et longo spacio per montem girando, videlicet a plaga orientali, pervenit ad quendam magnum montem wlgo Garmyth vocatum; iterum ab inde eundo per quendam montem pervenit ad prefatum montem Petthche vocatum et venit ad priorem metam ubi fuit incepta, ibique terminatur. Volumus insuper quod prefati Merga et Mothko posteritatesque ipsorum universi nullo unquam tempore ad exercitum ire non teneantur, sed singulis annis in futurum semper in octavis beati Georgii martiris tunc affuturis quadraginta denarios pro tempore currentes, quilibet ipsorum nobis et nostris successoribus dare, administrare et persolvere teneantur. Decrevimusque eciam, quod quolibet anno in perpetuum circa festum beati Michaelis archangeli prenominati Merge et Mothko posteritatesque ipsorum universi medium cubulum frumenti et medium avene nobis et nostris successoribus solvere et administrare tenebuntur, sed mardurinas dare non tenebuntur. In cuius rei memoriam firmitatemque ac stabilitatem perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum prope castrum Baboth. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo tercio; septimo decimo kalendas septembris. Regni autem nostri anno decimo octavo.

Iz prepisa kaptola čazmanskoga od g. 1525. Iz ark. kapt. fasc. 55. br. 18.

---

## LXXXVIII. God. 1253.

*Stjepko sin kneza Roberta poklanja kaptolu zagrebačkomu za spas svoje duše sav posjed oko rieke Kupe i Črnca, koje darovanje potvrdjuje i kralj Bela IV.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum regia liberalitas singulorum fidelium merita reconpensacione digna remuneracione debeat et munificencia ampliori instaurare. Proinde ad universorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod accedens ad

nostram presenciam magister Stepk, filius Roberti comitis, dilectus et fidelis noster, nos humiliter postulans et attente, exposuit nobis, quod vellet remedio anime sue ante diem obitus sui providere, quasdam possessiones suas, Culpatew hereditariam et Chernehttuu empticiam, habitas, iuxta continenciam privilegiorum capituli zagrabiensis per usum regis consvetum, quorum forme seriatim distinguendo subscribuntur, monasterio sancti Stephani regis de Zagrabia et per eum capitulo loci eiusdem perpetuo ex voto contulisset, si nos id de gracia regali annuere dignaremur. Nos itaque sicut ex officio suscepti regiminis metiri debemus merita singulorum, omnes fidelitates et meritoria obsequia ipsius magistri Stepk et antecessorum suorum ad memoriam non immerito revocantes, volentesque recompensacionem eidem pro fidelitate per ipsum nobis laudabiliter exihibita occurrere graciori, ut eius exemplo reliquos ad fidelitatis obsequia forcius accendamus, prefatam donacionem ipsius, eo quod iustam esse cognovimus de speciali gracia nostra duximus annuendam et perpetuo seu irrevocabiliter roborandam. Quorum privilegiorum tenore tali serie continentur : (ut supra dipl. LII de anno 1228 et dipl. LXIX de anno 1245). Et ut series concesse gracie nostre prescripte, robur perpetue firmitatis obtineat, nec processu temporum retractari valeat aut in irritum revocari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum ab incarnacione domini anno M. ducentesimo (quinquagesimo) tercio. Regni autem nostri anno decimo octavo.

Izvadjeno iz prepisa kralja Ljudevita I. od g. 1359. Iz ark. kapt.

---

## LXXXIX. God. 1254. 2 listopada. U Gjuru.

*Fratar Rembald prodaje s privoljom kralja Bele IV. biskupu zagrebačkomu Filipu zemlju sv. Martina kod Vaške.*

Nos Bela dei gracia rex Hungarie significamus omnibus presencium inspecturis: quod terram sancti Martini iuxta Waskam, quam Bartholomeus, quondam quinqueecclesiensis episcopus, nobis requisitis et ex nostra donacione obtinuerat et habebat, frater Rembaldus nostro consensu habito et de nostra licencia, cum nec aliter facere potuisset, venerabili patri Philippo, zagrabiensi episcopo, vendidit nomine ecclesie sue perpetuo possidendam et de nostra gracia permissione dictum episcopum in corporalem possessionem empcionis titulo introduxit. Quare precipimus iudicibus universis, quatenus dictum episcopum pro eo, quod dictam terram emerit, cum nullo commetaneorum suorum iudicare presumant, cum hoc fuerit ex nostra licencia et gracia speciali. Presertim cum longe ante propositum conferendi dictam terram habuissemus episcopo memorato. Datum Jeurii feria VI post festum sancti Michaelis.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 7 i 49.

---

## XC. God. 1254.

*Kaptol zagrebački i sinovi Martinovi pomiriše se pred Stjepanom prepositom glogovničkih božjakah, radi njekih mejašah kod toplicah varaždinskih.*

Nos Stephanus divina miseracione prepositus sancti sepulchri de Glagonicha et canonicus ecclesie iherosolimitane. Notum facimus universis, presentes litteras inspecturis: quod accedens ad nostram presenciam ab una parte procurator ecclesie zagrabiensis, Moyg scilicet curialis comes eiusdem ecclesie de Toplica pro dominis suis, et ab altera filii Martini, Gregorius scilicet et Martinus et consanguineus eorumden, Bhot nomine, pro se et omni eorum generacione, confessi sunt: quod cum inter capitulum zagrabiense et Gregorium ac fratrem suum et consanguineos altercacio super quadam parte terre toplicensis diu perdurasset, tandem composicione intercedente perducti fuissent ad pacis unionem et consensissent in metas subantiquas, perempta qualibet revocaminis facultate. Prima meta incipit ab oriente in arbore bik, de qua protendit in semita et venit ad magnam viam, que venit de predio Gregorii, nomine Jelscich, habens ibi metam in arbore bik, in eadem via vertitur ad meridiem habens a septemtrione terram Gregorii, a meridie terram capituli et venit ad caput montis Cobulaznus, habens ibi unam metam terream et alteram in arboribus cerasi et gertan, de capite Cobulaznus procedit in via antiqua et venit ad magnam viam, que ducit ad domum Gregorii, habens ibi duas metas in arboribus harazt, in ipsa magna via procedit versus septemtrionem et ascendit collem unum, habens ibi duas metas in arboribus harazt; inde flectitur ad occidentem ad iactum baculi, habens unam metam in arbore berekyna, alteram in bik, inde flectens quasi ad septemtrionem, descendit sub vinea et venit ad metam, que est in arbore cerasi, deinde venit iterum ad cerasum, postea ad duas metas, unam in arbore harazt, alteram in bik, postea descendit ad pirum, deinde in rivum unum, quem transiens, habet in margine metam terream sub arbore gertan, inde transit viam unam versus occidentem et ascendit in parva valle una ad metam que est in arbore gertan, deinde ascendit ad metam, que est sub arbore berekyna, deinde venit in semitam unam et in eadem semita vadit versus occidentem et venit ad magnam viam Ittewen, que ducit ad Worosd, ibique in metarum binario terminatur. Et ne dictus Gregorius, vel frater suus aut consanguinei vel ipsorum successores capitulum zagrabiense super distinctione terre predicte viam habeant infestandi, omnes litteras, quas dictus Gregorius et sui super eodem facto contra capitulum proferent in lucem, cassatas esse auctoritate presencium voluerunt, vel exhibite vires non habeant et in nichilum redigantur. Renunciaverunt dictus Gregorius et frater suus et Bhot pro se et omnibus suis consanguineis omni juri et accioni quam habebant, vel habere poterant super metis terre superius nominate. In cuius rei testimonium presentes litteras ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno ab incarnacione domini MCC quinquagesimo quarto.

Iz prepisa Nikole preposita ostrogonskoga od g. 1341. Iz ark. kapt. fasc. 52. br. 9.

## XCI. God. 1255. 17. ožujka kod Vaške.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, udjeljuje podanikom biskupa zagrebačkoga u Vaški stojećim onakove povlasti, kakove imaju ini podanici crkve zagrebačke.*

Nos Bela dei gracia rex Vngarie. Significamus universis presencium per tenorem : quod ad supplicacionem venerabilis patris Phillipi episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, concessimus et statuimus, ut iobagiones et populi sui iuxta Drawam, in terra sancti Martini prope Waska, constituti eodem iure et libertate censeantur et utantur tam in iudiciis, quam in ceteris, quo iure alii iobagiones et populi ipsius episcopatus et specialiter ad Wasca pertinentes, censentur iuxta consvetudinem approbatam, cum et isti sint uniti eisdem et ad curtem supradictam Wasca pertineant, sicut illi qui sunt ultra. Hoc adiuncto, quod si prefatus episcopus remissus fuerit cuiquam de eisdem in iusticia facienda, non is contra quem agitur, sed episcopus memoratus vel eius officialis, ad nostram presenciam debeat evocari. In cuius rei firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum apud Waskam. Anno domini MCC quinquagesimo quinto; XVI kalendas aprilis. Regni autem nostri anno vicesimo.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 7 i 49.

---

## XCII. God. 1255. 30. ožujka.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski dozvoljuje, da crkovnjaci uživaju i nadalje njeku zemlju prozvanu Novak, koju im Jula poklonio bijaše, i koje je darovanje potvrdio bio jurve njegov brat Koloman.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Chroacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie Cumanieque rex. Universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum tam presencium quam posterorum noticiam, harum tenore volumus pervenire : quod cum tempore coronacionis nostre superfluas et inutiles quorumdam antecessorum nostrorum donaciones, que in corone regie preiudicium facte fuerant, de baronum nostrorum consilio revocare fecissemus, et idem karissimus frater noster, felicis memorie rex Colomanus, dux tocius Sclauonie, fecisset in ducatu Sclauonie quem obtinebat, relinquendo donaciones modo legitimo factas penes possessores. Terram quandam Noak nuncupatam, domui fratribus sancti sepulcri, per magistrum Julam collatam, non tam racione conferentis, quam intuitu divine remuneracionis, memoratus frater noster, ipsi domui in perpetuam elemosinam duxit relinquendam, ab ipsa pacifice possidendam, quod et nos, ipso viam universe carnis ingresso, ratum habuimus atque firmum. Et ut in posterum tocius disceptacionis materia auferetur, predictam terram ad requisicionem antedictorum fratrum, per fidelem clericum nostrum, magistrum Benedictum, quinque-ecclesiensem, circumspici fecimus et metis novis iuxta statum antiquum

innovari, nullo contradictore apparente. Et licet totum supanatum de Nouak fideli nostro Prezde bano contulerimus, predictam tamen terram exceptam esse volumus ab eodem, cum ipsam domus prefata possederit longe ante. Mete autem ipsius terre, sicut per eundem clericum nostrum didicimus, hoc ordine distinguntur: prima meta incipit supra rippam Drawe ab oriente ex parte Waska iuxta terram Vrbani et Pouse, iobagionum castri symigiensis in quadam arbore de kercu, cruce signata, sub qua est meta terrea nova, et ibidem ad duas metas terreas progreditur versus meridiem ad unam arborem de kercu, cruce signatam, nova cruce et antiqua, ubi prope illas sunt due mete terree, una antiqua et alia nova, ab inde ad unam arborem similiter de kercu, in qua sunt tres cruces, due antique et tercia nova, deinde iuxta terram predictorum progrediens similiter versus meridiem pervenitur ad unam viam venientem de Waska in locum ubi est arbor de kercu, in qua sunt due cruces, una antiqua et alia nova, et iuxta eandem due mete terree, inde ad duas metas terreas, quarum una est antiqua et alia nova, deinde per arbores cruce signatas iuxta terram eorumdem vadit ad duas metas terreas, quarum una est antiqua et alia nova, ab hinc per unam metam veterem ad duas metas terreas, quarum una est antiqua et alia nova, inde similiter per unam metam veterem terream vadit ad arborem kercus, cruce signatam, ubi est meta terrea nova, deinde per arbores cruce signatas vadit similiter ad unam metam terream novam, inde per arbores cruce signatas venit ad viam magnam antiquam, iuxta quam est meta nova terrea in qua est arbor kercus cruce signata, et per eandem viam parum eundo exit de via ad metam terream novam, iuxta quam sunt arbores cruce signate, ab hinc reflectit se parum ad meridiem (et) vadit per arbores cruce signatas et pervenitur ad metam terream novam, deinde ad duas metas terreas, quarum una est antiqua et alia nova, inde eundo iuxta quandam mulakam a sinistris per arbores cruce signatas pervenitur ad metam terream antiquam in qua est arbor kercus cruce signata et alia meta nova, inde eundo directe ad meridiem venitur ad metas terreas, quarum una est antiqua et alia nova, deinde similiter ad duas metas terreas antiquam et novam, inde similiter ad tres metas terreas, quarum due sunt antique et una nova, ab hinc eundo eodem modo vadit ad tres metas terreas, due sunt antique et una nova, ibique intrat viam venientem de Waska, inde per eandem viam per arbores cruce signatas pervenitur ad metam antiquam in qua est arbor de pomo silvestri et ibi est nova meta terrea, inde per eandem viam tendens venitur ad duas metas, una est antiqua sub arbore kercus cruce signata et alia nova, inde eciam eundo directe venitur ad quadrivium, ubi sunt quatuor mete, tres antique et una nova et ibi terminatur terra Vrbani et Pouse predictorum, et incipit tenere metam cum Emrico sacerdote, inde per eandem eundo venitur ad plures metas terreas, ac hinc parum eundo per antiquam metam exit de via ubi est meta terrea antiqua, inde vadit ad pirum ubi sunt due mete terree, una antiqua et alia nova iuxta villam Emrici sacerdotis, et iuxta eandem villam eundo per unam metam terream antiquam pervenitur ad arborem de pomo silvestri, cruce signatam ab antiquo, iuxta quam est meta de novo facta angularis, inde intrat ad Cherich usque ad aquam nomine Prothoh, et per aquam illam inflectitur superius versus villam sancti Mychaelis, que est

villa domus sancti sepulcri, et vadit per eandem circumeundo ad partem occidentalem per magnum spacium et pervenitur ad terram albi Boryn, ibique exit de aqua Cherich ad quandam pirum cruce signatam ab antiquo, sub qua est nova meta terrea, inde tendit versus aquilonem iuxta terram dicti Boryn pervenitur ad duas metas terreas iuxta viam venientem de sancto Mychaele, transeundo illam viam per planiciem protenditur et venit directe ad duas metas terreas, quarum una est antiqua et alia nova, inde similiter eundo directe ad monticulum per metam terream pervenitur ad tres metas terreas quarum due sunt antique et tercia nova ibique terminatur terra Boryn (et) incipit tenere metam cum terra ville Nouak, inde venit ad duas metas terreas, antiquam et novam, in una est arbor kercus cruce signata, inde ad antiquam metam iuxta quam est nova meta, abhinc ad tres metas terreas duas antiquas et unam novam, inde (ad) arborem kercus in qua sunt due cruces, una antiqua et alia nova iuxta quam est una meta, inde per frutices pervenitur directe ad sepulcrum, Paxa vocabulo, ubi sunt tres mete terree, due antique et una nova iuxta viam et ibi intrat viam magnam euntem in villam Nouak, inde per eandem viam venitur ad duas metas terreas unam antiquam et aliam novam, deinde per eandem viam venit similiter ad tres metas terreas, duas valde antiquas et unam novam, inde de illis tribus metis directe protenditur ad angulum muri curie domus sancti sepulcri et iuxta murum ex parte ville de Nouak pervenitur ad alium angulum eiusdem muri, inde per rectam lineam eundo cadit in Drawam, et per Drawam descendit inferius iuxta solitum cursum aque circuiens insulam, que pratrum Thome bani appellatur, deinde pervenitur ad metam priorem ubi fuit incepta, ibique terminatur. Ut igitur tam collacionis fratris nostri, quam confirmacionis nostre, series robur perpetuum obtineat, presentes dedimus litteras duplicis sigilli nostri munimine inretractabiliter roboratas. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto; tercio kalendas aprilis. Regni autem nostri anno vicesimo.

Izvadjeno iz prepisa Vilhelma biskupa pečuvskoga i kancelara kralja Ljudevita, od g. 1362. Iz ark. nadb. Privilegialia.

---

## XCIII. God. 1255. 18. studenoga. U Gorah.

*Kolumban biskup trogirski privoljom biskupa zagrebačkoga Filipa diže izobćenje sa Petrinčanah, koji su se opirali plaćat desetinu.*

Nos Philippus dei gracia episcopus zagrabiensis. Significamus pro memoria universis: quod cum homines de villa Petrinia, postposito dei timore, decimas ab ipsis nobis provenientes in specie, ut de iure tenentur, solvere denegassent, propter quod excommunicacionis in aliquos et interdicti in omnes de ipsa villa sentencias tulissemus, in quibus interdicti et excommunicacionis sentenciis biennio perstitissent, tandem ad cor revertentes, ad nos, nobis ad sanctum Clementem constitutis, universaliter ville illius homines accedentes humiliter supplicarunt: ut eis se recognoscenti-

bus et de offensa nobis satisfacere et pro reatu ad mandatum nostrum penitere paratis, a sentenciis quibus tenebantur astricti absolvere dignaremur. Nos autem ipsorum contricione et devocione pensata, et maxime ad intercessionem venerabilis patris Columbani episcopi traguriensis, qui tunc aderat, ipsis iurantibus corporaliter ad sacrosancta dei evangelia, et ad manus dicti episcopi ut facerent et observarent et attenderent universa et singula, bona fide sine fraude, nec ullo unquam ingenio contra hec venirent, que inferius explicantur, ipsos dicto episcopo commisimus absolvendos. Qui secundum formam ecclesie absolvit eosdem. Ipsi vero post absolucionem, sicut et antea iuraverint, iuraverunt: ut ab illo die in antea decimas tam frugum quam vini et agnorum et omnium rerum, que decimari de iure debent, apud domos suas in specie sine diminucione qualibet annis singulis persolventur. Hoc adiecto: ut si per nostros decimatores staret, quod decime in specie usque ad festum beati Martini ipso die incluso non exigerentur, extunc illo anno ipsi decimatores denarios pro ipsis decimis secundum terre consuetudinem recipere tenerentur, nullo ex hoc decimis in specie persolvendis in posterum preiudicio generando. Ad innotescendum autem, quod per decimatores et non per ipsos stet, quominus in specie usque ad festum sancti Martini exigantur vel expediantur, hominem nostrum, coram quo res agatur, eis dare promisimus cum fuerimus requisiti. Concessimus eciam: ut medietas decime decimarum cedat in utilitatem maioris ville eorumdem, alia medietate precessori nostro? integre persolvenda. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes tam nostro, quam eciam traguriensis episcopi sepedicti, sigillo fecimus consignari. Datum in octava sancti Martini. In nova villa nostra apud sanctum Clementen in Gorra. Anno domini MCC quinquagesimo quinto.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 15.

---

## XCIV. God. 1256. 10. studenoga.

*Razvod medjah medju Henrikom simedjkim županom i Berislavovimi sinovi, podanici grada Garića.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Universis presentes literas inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Officii nostri debitum nos ammonet invigilare remediis subiectorum, quia dum eorum excutimus honera, dum scandala removemus, nos in ipsorum quiete quiescimus et pacis eorum commodo gratulamur. Proinde ad universorum noticiam tenore presencium, volumus pervenire: quod cum inter Herricum comitem symigiensem, dilectum et fidelem nostrum, et castrenses castri symigiensis in Garig ex una parte, et iobagiones castri symigiensis in Garig existentes ex altera, qui a tempore regis Colomani, fratris nostri, felicis recordacionis, et ante in Garig terras possederant, super terminis terrarum suarum in nostram presenciam questio verteretur, volentes scandalum seu discordiam tollere de medio eorumdem, ne in antea graventur laboribus et expensis, dictum

Henricum comitem, qui vice sua Pangracium officialem suum de Garig ad hoc deputavit et magistrum Benedictum quinqueeclesiensem, fidelem hominem nostrum, pro metis eorumdem distinguendis duximus transmittendos, ne processu temporum prefati iobagiones castri de terra castrensium valeant occupare vel castrenses contra eosdem occasionem seu materiam habeant querelandi. Ex quibus, videlicet iobagionibus predictis, mete terrarum Petri, Gregorii, Martini, Bartholomei, Johannis et Dominici, filiorum Berizlay, prout dictus magister Benedictus nobis retulit, sicut et prefatus Pangracius per suas literas intimavit, taliter distinguntur: prima meta de Palichna incipit ex parte terre magistri Moys, ab oriente iuxta fluvium Chernalika in loco, ubi exit de fluvio ad unam vallem et ascendit ad metam terream separantes limites Garig et Yzdench, ibique intrat silvam et per silvam in arboribus cruce signatis pervenitur ad arborem tulgfa, sub qua est meta terrea, et ibi relicto Yzdench incipit tenere metam cum Otrochk per vallem Subnak veniendo per magnum spacium cadit in predictum fluvium Chernalika, deinde descendit usque ad locum ubi rivulus Palichna cadit in eundem Chernalikam, per rivulum autem Palichna veniendo superius exit ad unam siccam vallem et per eam vadit superius ad arborem tulgfa cruce signatam, deinde ad viam ubi sunt due mete, una filiorum Berizlaii in gertanfa, altera Otrochk in narfa. ibique intrat magnam silvam, et per medium silve eundo in arboribus cruce signatis exit ad viam in planicie et transeundo viam est meta sub arbore hasfa ex parte terre castri, inde tenendo metam cum castrensibus vadit ad vallem ad metam sub arbore bikfa, inde ad caput dicte vallis, ubi est meta in arbore tulgfa, deinde parum eundo intrat silvam in arbore klenfa cruce signata inde eundo per silvam vadit ad viam, et deinde exit ad semitam et in ea eundo intrat aliam silvam, de illa exit ad tuglfa, sub qua est meta terrea, inde directe eundo versus occidentem cadit in vallem, et de valle ad metam, ibique intrat aliam vallem, in cuius capite est meta terrea, ibique intrat silvam, et eundo venitur ad arborem bikfa cruce signatam, per medium silve eundo in arboribus cruce signatis exit ad metam terream iuxta viam et per viam venitur ad metam sub arbore almafa, inde vadit ad metam sub piro, ibique relicto castro incipit tenere metam cum Teklisa in valle Lypovycha et in ea descendens exit ad unam siccam vallem, inde directe ad metam terream, inde parum se reflectendo per arborem gertanfa, sub qua est meta, et descendit in vallem ubi est meta terrea et per eandem descendens cadit in rivulum Palichna, inde eundo inferius exit ad aliam vallem Zuweruscha et in capite eiusdem vallis iuxta viam est meta terrea, inde eundo versus septemtrionem intrat silvam et per eam vadit usque ad arborem tulgfa, sub qua est meta terrea, et in eadem silva venitur ad arborem klinfa, sub qua est meta terrea, inde ad caput unius vallis ubi sunt tres mete, quarum una est filiorum Berizlay in arbore bikfa, altera Teclisa, tercia castri, inde tenendo metam cum castro, vadit ad magnam arborem tulgfa cruce signatam, ubi est meta terrea sub arbore gertanfa, inde reflectitur et vadit ad caput unius vallis, nomine Scuhadol, ubi est meta terrea, inde descendendo cadit in rivulum Jaurowa, et per illam vadit superius, exit ad viam in meta terrea ibique separatur a castro, incipit tenere metam cum Coletk, et per ipsam viam eundo versus orientem per metas terreas cadit in rivulum Zuoytin, ubi

est meta terrea, et inde vadit superius iuxta domum Coletk usque ad locum ubi exit ad metam terream, inde vadit ad arborem hasfa, sub qua est meta terrea, inde directe ad aliam arborem gartanfa sub qua est meta terrea. Abhinc per frutices et arbores cruce signatas vadit ad caput predicti rivuli Zuouyn, ubi est meta in arbore scilfa, inde per silvam vadit ad tres metas angulares, quarum una est filiorum Berizlay, altera Coletk, tercia Stephani et Lopatk. inde per medium silve eundo in arboribus cruce signatis et metis pervenitur ad caput Blanice, ibique sunt due mete, quarum una est filiorum Berizlay, altera Stephani, et per illam tenendo metam cum Ciglana descendens usque ad arborem bikfa, sub qua est meta terrea, ibique transit Blanicham ad unam vallem, et per eam vadit ad duas metas in via, quarum una est filiorum Berizlay, altera Stephani, et relicto Stephano vadit iuxta terram Coletk ad duas metas terreas, quarum una est filiorum Berizlay, altera Coletk, inde eundo c ...... et rivulum Chernalika et per eam descendens pervenitur ad priorem metam ubi fuit incepta, ibique terminatur. Item prima meta alterius terre eorumdem, que Ebrisk et Lescbuch vocatur, incipit ab occidente in fluvio Garig et exit ad unam vallem, ubi est meta terrea et per eam eundo pervenitur ad metam sub arbore gertanfa, inde progreditur versus orientem eundo per silvam in arboribus cruce signatis iuxta terram Drask exit ad planiciem ...... pa ubi est meta terrea ibique intra silvam et ..... vadit ad caput unius vallis, ubi est meta sub arbore tylgfa, et per eandem vallem descendens per magnum spacium iuxta terram dicti Drask, exit ad metam sub arbore tulgfa, ibique incipit tenere metam cum castrensibus de Chernalika, inde vadit directe ad magnam viam et pervenitur ad locum ubi transit viam ad metam sub arbore gertanfa, abhinc (direct)e vadit per metas et venitur ad locum ubi in(trat aqua) Suplonicha in meta sub arbore tulgfa, deinde ad aquam Suplonicha et per ipsam descendens inferius vadit per magnum spacium usque ad locum, ubi exit de dicta aqua ad unam vallem in meta terrea, per illamque progrediens vadit ad caput eiusdem, ubi sunt due mete, una antiqua et altera nova, et ibi intrat silvam et per eam vadit in antiquis metis usque ad duas metas, quarum una est antiqua et altera nova, inde cadit in vallem siccam in planicie et pervenitur ad rivulum Lizcouch, per quem descendens inferius exit ad metam sub arbore gertanfa, per arboresque de narfa cruce signatas itur ad antiquam metam et per antiquas et novas metas descendens, cadit in predictum rivulum Garig et per illum eundo superius revertitur ad priorem metam, ubi fuit incepta ibique terminatur. Item prima meta tercie terre predictorum filiorum Berizlay, que Disnicha vocatur, incipit iuxta magnam viam sub arbore gertanfa, et progeditur directe ad rivulum Jelsowa in meta sub arbore gertanfa et per eundem vadit inferius ubi exit ad viam, que ducit in predictam magnam viam, ubi sunt due mete, una filiorum Berizlay, altera Mortunus et cognatorum suorum, inde parum eundo in eadem via exit ad metam terream, deinde descendit ad pirum sub qua est meta, ibique cadit in rivulum Lisnicha, et per eundem vadit superius versus domum ipsorum et venitur ad locum ubi de rivulo exit ad siccam vallem ad metam terream, ibique tenendo metas cum castrensibus ascendit in Berch usque ad metam terream, inde descendit in vallem ad partem occidentalem, que vallis ducit inferius in minorem Disni-

cham, per quam vadit superius tenendo metas cum filiis Peztowan pervenitur ad locum, ubi exit ad unam vallem, nomine Scothachka. in meta terrea, et in ea eundo, ex parte Nazler, per metas terreas ascendit ad tres metas angulares, quarum una est filiorum Berizlay, altera Nazler, tercia castri, deinde progrediens in montem per viam versus septemtrionem et vadit ad metam subarbore quercus, inde per Berch tenendo metas cum castrensibus vadit per viam usque ad metam sub arbore tulgfa desiccata, deinde descendit in vallem, que ducit per metas usque in rivulum Disnicha in meta terrea, et in Disnicha eundo parum superius exit ad vallem que ducit superius usque ad viam magnam, ubi est meta terrea, per viam autem supradictam vadit ad metam sub arbore horoztfa, et ab inde eundo parum reflectitur iuxta silvam et vadit ad metam terream, iterato sub horoztfa, et inde directe vadit ad viam usque ad metam sub vinea Vde, et in via vadit ad foveam luporum ubi est meta sub arbore horoztfa, inde descendit in vallem silvosam iuxta terram dicti Vdez, in ea eundo exit per vallem iterum ad magnam viam, ubi est meta sub arbore horoztfa, inde per viam descendit ad metam sub arbore horoztfa, abhinc veniens cadit in rivulum Zabordna in meta jaurfa, et in Zabordna, eundo parum exit ad vallem iuxta terram Wlchete, et per vallem vadit superius ad metam sub arbore horoztfa, deinde ad metam sub arbore horoztfa predicti, et inde reflectitur ad viam et per eandem in Berch vadit usque ad locum, ubi exit de via ad metam terream et inde descendens per unam vallem cadit in rivulum Dethcha, et in ea eundo parum inferius exit ad vallem, per quam itur superius ad metam sub arbore horoztfa, abhinc in latere montis venitur ad metam sub arbore bikfa, ibique cadit in vallem, et per aliam vallem exit ad dumum viminis, ubi est meta, deinde ad magnam viam ad metam sub arbore horoztfa, abhinc per viam magnam vadit versus meridiem usque ad duas metas, quarum una est filiorum Berizlay, altera Gordos curvi, deinde per unam vallem descendens cadit in rivulum Yelsowa et transit rivulum in metam sub dumo ex parte terre castri, inde vadit directe superius per montem silvosum usque ad locum ubi est meta sub arbore gertanfa, inde iuxta cultam terram eiusdem Petri vadit superius directe ad pirum, ubi est meta terrea, et inde intrat ad magnam viam supradictam, et per ipsam revertitur per magnum spacium ad priorem metam, ubi fuit incepta ibique terminatur. Item prima meta terre filiorum Berizlay, empticie a filiis Brezhal, Martino et Georgio et Johanne, filio Wolkan, que est iuxta rivulum Garig, incipit tenere metam cum Cheh iuxta aquam Garig in meta terrea, inde per siccam vallem veniet superius ad viam ubi est meta terrea, deinde per fossatum descendit in siccam vallem, et in ea eundo superius exit in una parva valle ad metam terream, deinde in planicie descendit in vallem, et in ea eundo ascendit superius ad metam sub dumo munorofa, inde per viam vadit in silva ad tres metas angulares, quarum una est filiorum Berizlay, altera Cheh, et tercia Johannis, filii Wolkan, ibique relicto Cheh incipit tenere metam cum dicto Johanne et vadit per viam in silva ad metam terream, deinde ad alias duas metas, quarum una est filiorum Berizlay et altera Johannis iuxta viam, inde per viam eundo pervenitur ad metam angularem, inde reflectitur ad vallem Zolothnik, et per Zolotnik descendens cadit in rivulum Garyg, et per eum descendit inferius ad priorem metam ubi fuit incepta,

ibique terminatur. Ut igitur dictus Petrus ac fratres sui prenominati cum suis heredibus heredumque suorum successoribus ac castrenses qui agebant contra ipsos pace perpetua gratulentur, presentes litteras in testimonium dari fecimus perpetue firmitatis sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus magistri Smaragdi prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto; III idus novembris. Regni autem nostri anno vicesimo secundo.

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadb. Privilegialia**

---

## XCV. God. 1256. 11. studenoga.

*Razvod medjah zemlje Lokovec medju Ivanom sinom Vukanovim i Henrikom šimedjskim županom,*

Bela dei gratia Vngarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie Cumanieque rex. Omnibus, quibus presentes ostenduntur tam presentibus quam futuris, salutem in omnium salvatore. Officii nostri debitum remediis invigilat subiectorum, quia dum eorum onera relevamus, dum scandala removemus, nos in eorundem quiete quiescimus, et pacis ipsorum comodo gratulamur. Proinde ad universorum noticiam volumus pervenire: quod cum inter dilectum et fidelem nostrum Hernicum comitem symigiensem et castrenses de Garig ex una parte, et jobagiones castri in ipsa Garig existentes ex altera, qui a tempore regis Colomani, carissimi fratris nostri, clare memorie, et ante in Garig terras possederant, super terminis terrarum suarum, coram nobis questio verteretur, volentes scandalum seu discordiam tollere de medio eorundem, ne in antea graventur laboribus et expensis, dictum Herricum comitem, qui vice sua Pangracium, officialem suum de Garig ad hoc deputavit et magistrum Benedictum quinqueecclesiensem, fidelem hominem nostrum, pro metis eorundem distingendis duximus transmittendos, ne processu temporum, prefati jobagiones de terra castrensium valeant occupare, vel castrenses contra ipsos occasionem seu materiam habeant querelandi. Ex quibus quidem iobagionibus castri, mete terre Johannis, filii Wolkan, que Lokouch nuncupatur, apud ecclesiam sancti Johannis existentis, hoc ordine distinguntur, prout magister Benedictus et Pangracius memorati, nobis in scriptis presentarunt. Incipit enim in capite Labatinnich apud sanctum Johannem, inde vergit inferius usque ad locum ubi exit per vallem ad duas metas terreas, inde per planiciem vadit ad duas metas ex parte terre castri inde ad caput Salatinnik ubi est meta sub arbore girtianfa, inde per Salatinnik eundo exit (ad) duas metas terreas iuxta terram filiorum Berizlay, inde vadit ad duas metas, abhinc per viam eundo prevenitur ad duas metas, quarum una est Johannis altera filiorum Berizlay, deinde parum eundo venitur ad metam terream, et inde reflectitur per unam semitam ad silvam et vadit ad tres metas, quarum una est Johannis, altera filiorum Berizlai, tercia Cheh, iuxta ipsum Cheh in meta una eundo

pervenitur ad tres metas, quarum una est Johannis, altera Cheh, tercia Georgii Beriuoy; iuxta terram itaque Georgii eundo pervenitur ad duas metas iuxta Lokouch et ibi transit Lokouch in vallem versus septemtrionem, et per illam vallem eundo exit ad metam terream sub dumo munurovfa, inde reflectitur versus domum Georgii in planicie et cadit in siccam vallem que ducit ad duas metas, ibique in metis dicti Georgii pervenitur iterum ad priorem metam et sic terminatur. Item prima meta terre ipsius Johannis, que Desnicha nuncupatur, incipitur in valle Hemelinna in loco, ubi exit versus meridiem iuxta terram Stephani Ungari ad metam sub arbore gertanfa, inde ascendit ad viam ad metam terream, deinde per viam eandem pervenitur ad tres metas angulares, inde iuxta terram Benedicti filii Bodiuoy descendit directe versus orientem ad rivulum Desnicha, per quem vergit versus meridiem usque ad locum ubi exit de eo in quandam vallem ad metam terream, per dictam autem vallem vadit superius iterum ad orientem ad duas arbores narfa, sub quibus sunt mete terree, deinde exit ad magnam viam, et in ea eundo parum exit ad metam sub arbore clenfa, inde directe descendit ad maiorem Desnicham in meta, per quam eundo superius exit ad quandam vallem in meta sub arbore pomi, et per dictam vallem tenendo metas cum castro vadit ad duas metas terreas, inde per viam vadit iterum ad duas metas terreas, inde ad veterem metam et novam, et ab inde per semitam quandam tenendo metam cum Othmich descendens cadit in aquam Desnichem, et per eam descendens inferius exit iterum ad vallem Hmelina et per ipsam reducitur ad metam priorem et ibi terminatur. Item incipit prima meta terre Gordus curvi, que Ilsva vocatur ab oriente in valle una iuxta domum Welchete, per vallem autem eundo versus occidentem vadit ad caput eiusdem, ibique reflectitur parum et vadit de iuxta domum Welchete, ad viam ad duas metas, quarum una est Gordus et altera Welchete, inde ad sessionem Odolen ibique cadit in Deschem et vadit ad caput eiusdem ad duas metas, quarum una est Gordus, altera Welchete in bikfa, ibique transit viam ad caput magne vallis et in ea eundo inferius parum exit ad siccam vallem ad viam iuxta vineas, et in via eundo exit ad duas metas, quarum una est Gordus altera Welchete in arboribus tulfa, inde eundo ad caput vallis, Suynna nomine, pervenitur, abhinc relicto Welchete incipit tenere metam cum filiis Brezval et itur ad antiquam metam Wolcani iuxta viam in arbore tulfa, deinde vadit per quandam siccam vallem et cadit in magnam vallem, per quam itur superius usque ad locum ubi exit in una parva valle ad dumum viminis ubi est meta ipsius Gordus et Koiani, inde ad viam, et transit viam ad metam terream, ibique per vallem siccam descendit per quandam malacam in Desnicem, et per eam eundo parum exit in Ilsam et per illam vadit superius per magnum spacium exit per Sukodol iuxta terram filiorum Berizlay ad viam ubi sunt due mete, per viam autem euntem in Garig pervenitur ad metam sub arbore tulfa ubi due vie coniunguntur, ibique reflectitur in vallem, et per illam vallem exit ad duas metas, quarum una est Gordus altera filiorum Berizlay, deinde in latere montis pervenitur ad metam sub arbore tulfa ibique cadit in Deschen, et per eam reducitur ad metam priorem et sic terminatur. Item incipit prima meta terre eiusdem Gordus, que Chasma vocatur, iuxta fluvium Chasme sub arbore tulfa in loco, ubi rivulus Pleterna nomine cadit

in Chasmam et per Pleternam eundo superius pervenitur ad metam sub arbore salicis deinde pereundo ad aliam metam sub arbore gertanfa, abhinc tenent metam cum Stephk, filio Zouk, et sic terminatur. Item prima meta terre Welchete, que Zaburna vocatur, incipit in transitu rivuli eiusdem Zaburna in duabus metis, quarum una e-t ipsius Welchete altera Vde iuxta viam euntem in Garig, ibique intrat Zaburnam, et venit usque ad viam veterem, et per eam vadit ad montem ad viam in modum crucis et est ibi meta, inde per viam iuxta vineam sacerdotis vadit ad metam veterem, deinde descendit in vallem Zahatuk, et per eam venit inferius usque ad locum ubi exit ad aliam vallem in meta sub arbore gertanfa, et per vallem nomine Blasey vadit superius ad caput eiusdem ubi est meta sub piro, inde ad metam Petri, filii Berizlay, deinde per metas eiusdem Petri descendens cadit in predictum rivulum Zaburna ibique terminatur. Item prima meta alterius terre eiusdem Welcheta, nomin Dedech, quam habet iuxta terram Gordus incipit ab oriente .... una que est inter domum suam et domum Voynk, et per ipsam vadit superius versus occidentem ad caput eiusdem ad metam sub arbore de piro, inde parum reflectitur, et vadit ad viam ad metam sub arbore tulfa, inde descendit in vallem usque ad sessionem ... en, deinde ad caput Deschen ad metam sub arbore bikfa ibique transit viam ad caput magne vallis ubi est meta sub arbore hasfa, per eandem tendens inferius parum, exit in unam siccam vallem et per eam vadit ad viam iuxta vineam ad metam terream, deinde in via eundo exit ad duas arbores tulfa sub quibus est meta, abhinc per vallem siccam cadit in caput Sywinna nomine, et per eam descendit usque ad locum ubi exit in aliam vallem siccam iuxta terram filiorum Brezual et per metas dupplicatas, quarum una est Welchete altera filiorum Brezual revertitur in rivulum Desche, et per illum rediit in metam priorem, et sic terminatur. Ut igitur predicti Johannes, Gordus et Welchete et castrenses qui agebant contra ipsos de cetero super terminis terrarum suarum pace perpetua gratulentur, presentes litteras in testimonium perpetue firmitatis dari fecimus, sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus dilecti et fidelis nostri magistri Smaragdi, albensis prepositi, aule nostre vicecancellarii. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto; III idus novembris. Regni autem nostri anno vicesimo secundo.

Izvornik na koži. Crveno-modra svilena vrpca visi bez pečata. Iz arkiva nadb. Privilegialia.

---

## XCVI. God. 1256.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski iznovice potvrdjuje knezu Hudini darovani mu posjed Viskuz u Medjuriečju.*

Bela dei gracie Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie Cumanieque rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Officii nostri debitum remediis invigilat subiectorum, quia dum concedimus quod postulant, dum confirmamus quod obtinent et tramitem ser-

vamus equitatis et in augmentacione seu conservacione iurium quiescimus eorumdem. Proinde ad universorum noticiam volumus pervenire: quod cum de consilio baronum nostrorum, post recessum Tartarorum terras seu alia iura a castro per quempiam indebite occupata vel detenta, per totum regnum nostrum diversos iudices constituendo, revocari et castro restitui faceremus. Inter cetera factum terrarum totaliter per banatum, ultra Drawam existencium, et specialiter factum terrarum castri simigiensis ibidem ultra Drawam existencium, dilecto et fideli nostro Stephano bano tocius Sclauonie et capitaneo Stirie duximus committendum. Qui mandato a nobis sibi tradito speciali hiis apud quos ipsas terras castri ex nostra collacione reperit possideri, terminum assignavit competentem coram nobis comparendı et sua privilegia statuendi. Quo adveniente, inter alios comes Hudina, fidelis noster, ad nostram accedendo presenciam super Wizkuz, quem a castro simigiensi eximendo, sibi pro serviciis suis contuleramus, nostrum privilegium sub aurea bulla presentavit, continens hunc tenorem: (ut supra dipl. LXXI de anno 1245). Inspecto igitur privilegio nostro, quod de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus, collacionis nostre ad plenum memores, ac servicia que nobis idem comes Hudina exhibuit ad memoriam revocantes, eandem terram Wyzkuz, iuxta supplicacionem eiusdem, sibi et per eum suis heredibus heredumque successoribus perpetuo duximus relinquendam, innovantes privilegium nostrum et eciam presentibus confirmantes. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes dedimus literas dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus dilecti et fidelis nostri magistri Smaragdi, albensis prepositi, aule nostre vicecancellarii. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto. Regni autem nostri anno vicesimo primo.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 57.

---

## XCVII. God. 1256.

***Župan Haholdo vraća kaptolu zagrebačkomu pet godinah uzkraćenu desetinu, i uglavljuje s istim kaptolom, kako će u buduće plaćat desetinu od svoga posjeda.***

Nos magister A(lexander) vicebanus et comes zagrabiensis. Memorie commendantes tenore presencium notum facimus quibus expedit universis: quod cum questio mota fuisset inter capitulum zagrabiense super decimis quinque annorum ex parte Hoholdi comitis et populorum suorum et de terra generacionis Guri provenientibus, et secundum sentenciam iudicis aule regis, memorato Hoholdo comiti iuramentum fuisset adiudicatum super eo, quod idem Hoholdus comes decimatores ipsius capituli a dicandis decimis et exigendis propriis populorum suorum et de terra generacionis Guri non impedivisset; et pro parte capituli, Petrus zagrabiensis et Petrus camarcensis archidiaconi iurare debuissent super decimis quinque annorum per ipsum Hoholdum comitem denegatis, quas iidem archidiaconi taxabant ad summam quingentarum pensarum et hoc in decimis propriis comitis Hoholdi, populorum suorum, et de terra generacionis Guri in frugibus, vino,

apibus, gallinis, kytis, suellis et agnis denegatis, et predicta iuramenta debuissent prestari Zagrabie apud ecclesiam maiorem coram nobis. Loco autem et termino constitutis, nobis mediantibus talis inter partes convencio intervenit: ut comes Hoholdus solvet omnes decimas suas proprias frugum, vinearum, populorum suorum et specialiter de terra generacionis Guri, tali modo: quod de singulis vineis maioribus et minoribus duos cubulos vini, pro decima capecia frugum unum denarium persolvere tenetur. Si autem, domino auxiliante, solucionem decimarum in frugibus et vineis in illa provincia contingat augmentari, solvere tenebitur secundum quod alii comprovinciales persolvent, non obstante convencione iam premissa. Kytas et gallinas solvet in specie, in agnis et apibus solvet in specie, et si decem vel novem compleri non possent, rediment secundum consvetudinem provincie. De singulis custodiis porcorum, que oucol vocantur, solvet policham; de liberis villis ipsius solvet decimas in frugibus, vineis, agnis, apibus sicut de aliis populis suis, et duos denarios de singulis portis; kytas et gallinas non solvet. Solucionem policharum de liberatis villis ipsius solvendis ad instanciam et peticionem ipsius comitis Hoholdi perpetualiter remiserunt. In cuius rei testimonium presentes litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Zagrabie anno domini MCCL sexto.

Izvornik na koži, pečat viseći takodjer na koži nosi nadpis: (SIG. ALEXA)NDRI MAGISTRI VICEBANI. Iz arkiva kapt. fasc. 17. br. 3.

---

## XCVIII. God. 1256.

*Martin sin Bogdanov prodaje Ivanu sinu Ivankovu troje trsje za 14 pensah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constitutis in nostra presencia ab una parte Marino, filio Bogdan de Blyna, et ab altera Johanne, filio Iwanech de Sernov; idem Marinus tres vineas suas sitas in Sernov, iuxta silvam Lomna, quas se dixit obtinuisse a dicto Johanne litis ordine, coram bano confessus est: se vendidisse eidem Johanni iure perpetuo sine contradictione qualibet possidendas pro quatuordecim pensis, quas se dixit ab ipso Johanne plenarie recepisse, ita, quod dictus Marinus et heredes sui heredumque successores easdem vel alias quascumque vineas in ipso territorio Sernov facultatem non habeant de cetero repetendi. In cuius rei testimonium presentes literas ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Mychaelis, lectoris nostre ecclesie. Anno ab incarnacione domini MCC quinquagesimo sexto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXVIII.

---

## XCIX. God. 1257. 28. ožujka.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski odašilja u županiju Gerzeničku magistra Čaka, da uspostavi mejaše, koji su za rata tatarskoga povriedjeni bili.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Officii nostri debitum nos ammonet invigilare remediis subditorum, qui dum eorum excutimus honera, dum scandala removemus, nos in ipsorum quiete quiescimus et pacis eorum commodo gratulamur. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum post recessum Tartarorum ad quoslibet comitatus pro revocandis iuribus castri indebite occupatis, diversos iudices misissemus, inter cetera ad comitatum de Gerzenche, fidelem nostrum magistrum Chac ensiferum, duximus transmittendum, dantes sibi in mandatis, ut et terras ac alia iura castri memorati indebite occupata revocari, et iobagionum castri terras super quibus non est contentio et quas a castro hactenus pacifice tenuerunt a terris castrensium reambulari, et eisdem iobagionibus castri novas metas, metas iuxta veteres elevando, ne cetero questio moveri posset aliquatenus de eisdem. Igitur sicut idem magister Chac, post hec ad nos rediens, retulit: terras Gradista et Tehno vocatas, invenit per Thomam, Desiderium et Ysumpnit, filios Draso, iobagiones dicti castri ab antiquo pacifice possideri, super quas, prout a nobis mandatum habuerat, novas metas fecit elevari iuxta veteres. Quarum eciam mete, prout idem magister Chac sub sigillo chasmensis capituli nobis in scriptis presentavit, hoc ordine distinguntur: prima meta incipit sub arbore zilfa, et vadit versus aquilonem ad metam terream, dividens terram cum comite Wechelino, inde per vallem vadit ad campum ad metam terream, inde itur per valles et colles ad montem ad magnam viam ad metam sub arbore bikfa, et per eandem viam vadit versus orientem, inde descendit ad caput rivuli qui vocatur Golgouch, ubi est meta sub arbore tulfa, item rivulus descendit versus meridiem dividens terram cum Vlup, et itur ad magnam silvam et commune, ibique terminatur. Item prima meta terre Thome predicti, Tehno nomine, que pertinet ad Thomam tantummodo, incipit sub arbore tulfa, dividens terram cum castrensibus, inde per magnam vallem itur superius versus orientem ad metam terream, et inde descendit in aliam vallem, inde ad montem ad metam sub arbore bikfa, et inde descendit versus aquilonem, intrat in rivulum Pribyn, item rivulus ducit superius versus orientem ad alium rivulum versus meridiem ad metam sub arbore narfa, et inde itur ad magnam viam dividens terram cum comite Gardas et venitur ad metam sub arbore tulfa, ex hac descendit in vallem magnam versus meridiem et exit per campum ad metam terream, inde descendit per arbores cruce signatas ad metam sub arbore gyrtanfa, et ex hac in silvam magnam et communem, ibique terminatur. Nos igitur id, quod iam per dictum magistrum Chac provide factum est, ipsis Thome, Desiderio et Ysumpnit perpetuo duximus confirmandum. Ut igitur premissa robur optineant perpetue firmitatis, litteras nostras concessimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Smaragdi, albensis prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini

MCCLVII; quinto kalendas aprilis. Regni autem nostri anno vicesimo secundo.

Izvornik na koži, zeleno-žuta svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. nadb. Privilegialia.

---

## C. God. 1257. 30. ožujka.

*Petar arcidjakon zagrebački privoljom ugarsko-hrvatskoga kralja Bele IV. uvadja monake Cistercite u Zagreb, gdje im sagradio crkvu i oskrbio ih njekim posjedom i mlini.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Universis presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Justis petencium desideriis principis convenit animum inclinari, presertim cum ab eo petitur, quod saluti conveniat, quod iusticie minime contradicat. Proinde ad universorum noticiam volumus pervenire: quod accedens ad nostram presenciam magister Petrus, archidiaconus zagrabiensis, nobis humiliter supplicavit, ut donacionem, quam ecclesie beate virginis in insula Egidii, in qua fundaverat idem Egidius ecclesiam sancti Jacobi, facere intendebat, in qua eciam fratres cisterciensis ordinis collocavit nostro dignaremur privilegio confirmare. Ceterum quia de hiis, que dicte ecclesie conferre prefatus archidiaconus intendebat, nobis plene non constabat, precaventes ut ex hoc aliquibus preiudicium generetur, inquisicioni et ordinacioni Stephani bani tocius Sclauonie et capitanei Stirie, dilecti et fidelis nostri, commisimus, ut idem facti seriem nobis fideliter in suis litteris intimaret. Et idem nobis rescripsit, quod nos contuleramus fratribus cisterciensis ordinis terram unius aratri in insula antedicta, in qua insula fuit olim constructa ecclesia sancti Jacobi, iuxta quam idem archidiaconus construxit claustrum et ecclessiam in honore sancte Marie virginis gloriose, residuum vero illius insule emerat prefatus archidiaconus a Johanne, filio Yrozlaii, iusto precio persoluto. Item aliam insulam emit versus orientem a iobagionibus castri zagrabiensis, scilicet: Jacou, Hutywoy, Cherna, Wlcheta et ab aliis cognatis eorumdem. Intimavit eciam nobis dictus banus, quod idem magister Petrus habuisset tria molendina a parte castri Grech, in aqua que dividit terram castri Grech a terra fratrum zagrabiensium, que quidem archidiaconus sepedictus ab antiquo possederat titulo empcionis. Verum pro bono pacis, mediante bano Stephano exstitit ordinatum, ut duo molendina de tribus, scilicet: unum melius et aliud deterius, deberet habere archidiaconus antedictus, tercium vero molendinum, melius deteriori, deberent habere cives de Grech suis usibus aplicatum. Cum igitur bone rei dare consultum presentis vite habeat subsidium pariter et eterne, intencionem laudabilem dicti magistri pio favore prosequi cupientes, ut terram in insula prenotata, a nobis fratribus cisterciensis ordinis datam et alias terras, quas iure empticio dictus archidiaconus dinoscitur possedisse et duo molendina predicta, sicut superius est premissum, conferre possit fratribus sepedictis, dedimus et concessimus eidem plenariam facultatem, id, quod per predictum Petrum ar-

chidiaconum factum est in premissis, presencium patrocinio confirmantes. Ut igitur premissa robur obtineant perpetue firmitatis, nec possint per quempiam processu temporum retractari, ad eternam rei memoriam presentes eisdem fratribus dedimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Smaragdi, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo septimo; tercio kalendas aprilis. Regni autem nostri anno vicesimo secundo.

Izvadjeno iz prepisa kaptola zagreb. od g. 1557. Iz ark. kapt.

---

## CI. God. 1257. 30. svibnja.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski oslobadja njekoga Halu i sinove Bodićeve izpod vlasti crkovnjačke, pod koju su se, prinuždeni gladom, sami podvrgli.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum Hala, filius Cosme, Maladechwet, Wolcoyn, filii Bodich, qui de iobagionibus castri nostri zagrabiensis fuerant oriundi, mole paupertatis oppressi, se cum terris suis domui sancti sepulchri de Golgonicha reddidissent servituros, sicut eorumdem nobis assercio demonstrabat. Tandem nos ipsam causam cognicioni et inquisicioni dilecti et fidelis nostri Stephani bani tocius Sclauonie et capetanei Styrie duximus committendam. Qui sicut nobis in suis litteris postmodum intimavit, scivit ipsos esse et fuisse iobagiones castri memorati, et oppressos paupertatis mole dicte domui sancti sepulchri cum suis terris adhesisse. Nos igitur volentes ipsos in priori statu et libertate conservare, ne ex hoc iura castri nostri memorati alienentur, eos cum terris suis, super quibus magister Macha stabularius novas metas erexit iuxta veteres, restituendos duximus ad debita et servicia dicto castro exercenda, non obstante privilegio, litteris seu instrumentis, si qua dicta domus super hoc facto contra ipsos impetrarat. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes eisdem dedimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Smaragdi, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, electi in archiepiscopum colocensem, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo ducentensimo quinquagesimo septimo; tercio kalendas junii. Regni autem nostri anno vicesimo secundo.

Izvornik na koži, crvena svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. nadb. Privilegialia.

---

## CII. God. 1258.

*Podložnici zagorskoga grada sv. Gjurgja (Belca), vraćaju pred Stjepanom banom, Vratislavu i Noreti dvie rali zemlje, koje su im oteli izza provale tatarske.*

Nos Stephanus banus tocius Sclauonie et capitaneus Stirie. Significamus omnibus presens scriptum inspecturis: quod cum dominus noster Bela, illustris rex Vngarie, terras castri a tempore Colomani regis, felicis

memorie, alienatas, iudicare per totam Sclauoniam nobis precepisset; tandem pervenimus ad Zagoriam, et ibi incepimus terras castri iudicare. Andreas igitur, comes Vorosdiensis, et secum omnes iobagiones castri de Zagoria, scilicet: Salamon Volpoth, Stephanus Volpoth, Johannes, filius Johannis, Petrus, filius Voychen, Ladizlo, filius Vrazlo, Mortun, filius Jordan, Beneduc Volpoth, Benk, filius Benedicti, Petrus, filius Turdina, Laurencius, filius Nezbor, Ivan, filius Iruzlo, Ende, filius Michaelis, et omnes iobagiones castri de Zagoria, accepto a nobis homine, terram ad duo aratra sufficientem, ex terra sancti Georgii a Vratizlao et a Noreta, filiis Jaco, reambulaverunt nomine castri, ipsos filios Jaco ad nostram citando presenciam. Et cum utraque pars coram nobis fuisset constituta, prefatus Andreas comes et omnes iobagiones castri proposuerunt: quod illa particula terre fuisset castri, et eam prefati filii Jaco violenter occupassent. E converso autem Vratizlo et Noreta responderunt: quod illa particula terre esset eorum hereditaria, sicut alie terre sue ab avunculis et atavis ac ab antecessoribus suis eis devoluta. Auditis igitur partium assercionibus una cum nobilibus regni iudicavimus ipsum Andream comitem cum quatuor iobagionibus castri ad iurandum, scilicet: cum Salamone Volpoth, cum Benedicto Volpoth, cum Benk, filio Benedicti et cum Martino, filio Jordan, super eo: quod illa particula terre sit castri, terminum ad hoc assignantes. Adveniente ergo termino iuramenti, idem Andreas comes et illi quatuor iobagiones castri, ad iurandum electi non ausi fuerunt iurare, sed ipse Andreas comes, ac illi quatuor iobagiones castri et universi iobagiones castri prememorati qui in loco sacramenti fuerant, illam particulam terre per eos reambulatam reliquerunt et permiserunt in nostra presencia Vratizlo et Noreta, filiis Jaco, nomine terre hereditarie eorum in perpetuo possidendam. Quia (vero) dominus noster illustris rex nobis firmiter dederat in mandatis, ut super terris castri finem et perfectionem faceremus, ne ulterius nobiles terre, racione terre castri in litem et actionem traherentur, nec castrum ulterius molestaretur per nobiles terre, ideo super ipsa particula terre a filis Jaco reambulata, et super aliis terris filiorum Jaco hereditariis perpetuum silencium litis et actionis ipsis iobagionibus castri imponentes, misimus hominem nostrum idoneum cum homine capituli, et misimus eciam omnes iobagiones castri super illam particulam terre reambulate, et super omnes terras hereditarias ipsorum filiorum Jaco, scilicet: tam super terra sancti Georgii, quam super terra Scelniza, ut circuirent eas coram commetaneis et vicinis, et metas earum nobis in scriptis reportarent, ut nos cum privilegii nostri patrocinio confirmaremus, quod... inter iobagiones castri et castrenses ac ipsos filios Jaco, super facto terrarum, lis cessaret. Postmodum autem idem Andreas comes et omnes iobagiones castri ac commetanei ipsarum terrarum ad nos redeuntes, dixerunt: quod circuissent terram sancti Georgii et terram Szelniza per totum et super metis earum nullus contradixisset, et eciam nos cum fecissemus in presencia omnium iobagionum castri, et in presencia commetaneorum legi ipsas metas, nullus eciam coram nobis contradixit, immo omnes assensum prebuerunt. Et priusquam non fuit contradictum, nos metas terre sancti Georgii et metas terre Szelniza in presens privilegium seriatim ponentes, ipsas terras in pace ipsis filiis Jaco tamquam hereditarias reliquimus. Prima igitur meta terre sancti Georgii incipit de Cremena-goriza, ab

oriente autem commetaneus est comes Michael et a septemtrione sunt cruciferi de sancto Joanne commetanei,... postmodum vadit et descendit ad meridiem super Zotischa in magno spacio, ab oriente commetaneus suus est comes Michael, et in fine Zotizka est arbor piri et ibi est meta terrea, et ibi iungitur ad terram iobagionis castri, nomine Wlchina, inde autem erigitur ad occidentem super montem, ubi est arbor quercus et ibi est meta terrea, inde autem de quercu per metas vadit ad occidentem et cadit in Birch, et in Birch est via una iuxta quam est arbor piri, sub qua est meta, et illa via vadit ad meridiem et aliquantulum eundo declinat ad sinistram, et cadit in vallem in qua sunt mete terree, et illa vallis vergit ad meridiem, et ibi ab oriente commetaneus suus est Wlchina, et inde pervenit supra vineas filiorum Jaco, et ibi in monte supra vineas est meta terrea. Deinde versus meridiem pergendo pervenit ad iobagionem castri, nomine Mortun, filium Curda, et ille Martinus est commetaneus ab oriente, deinde tenendo ipsum Martinum commetaneum paululum, vadit de meta ad metas super Birch, sicut idem Birch dividit, deinde pervenit ad arborem berekuna sub qua est meta terrea, deinde sub vineas ad occidentem pervenit ad rivulum Blatna, ubi est arbor gertean, sub qua est meta terrea, ubi sumit sibi commetaneum Nicolaum, filium Gregorii pugilis, deinde autem per metas ascendit ad occidentem in monticulum, ubi est arbor nirfa sub qua est meta terrea, deinde autem descendit per metas ad siccam Botinam, iuxta quam est arbor kercus sub qua est meta terrea, deinde autem egreditur ad occidentem et elevatur ad Birch ubi est via iuxta quam est meta terrea, deinde per metas cadit in Cochinam, ubi Cochina cadit ad magnam Botinam, et de Cochina egreditur versus aquilonem (et) pervenit ad caput Cochina, ubi est arbor gertean sub qua est meta terrea, ab occidente autem commetaneus est Benedictus, filius Buculo, iobagio castri, deinde iuxta vineam vadit per metas versus aquilonem et pervenit ad locum, qui vocatur Pogana Gostun, et pervenit ad arborem tul in Birch, sub qua est meta terrea, ab occidente autem commetanei sunt filii Martini, et in eodom Birch per metas versus aquilonem vadit ad arborem nirfa, sub qua est meta terrea, deinde de meta ad metas eundo, pervenit ad lapideum....est iuxta Botinam et nomen monticuii est Pechta, deinde per Botinam superius ad aquilonem pervenit ad fagum et de fago vadit ad occidentem et pervenit sub montem Bilch, et mons Bilch remanet ad partem filiorum Jacou, et alter mons nomine Scynch remanet versus partes comitis Farcasii, deinde autem per illos montes Bilch et Scynch elevatur et cadit in silvam ubi est arbor ilex, super qua est crux, et in illa silva vadit per metas cruceas et cadit in lapidem, qui vocatur Pecha, ubi ad occidentem commetaneus est comes Farcasius, de Pecha autem vadit ad m(eridiem) . . . . . qui vocatur Oztruz, super quem ascendendo egreditur in alto Birch versus aquilonem, deinde cadit in Honos in campum Vila, et de......cadit in locum, qui vocatur Calch, et ibi ad Calch adiungitur meta comitis Farcasii ab occidente, et ab oriente est terra filiorum Jaco et ab a(quilone terra) cruciferorum sancti Joannis, deinde autem vadit super magnum Honos, qui est supra cruciferos versus orientem per Birch, et sic eundo per Birch a meridie est terra filiorum Jaco, et ab aquilone terra cruciferorum, et ita eundo per Birch cadit et descendit iterum in Cremena goricha, ubi fuit inchoata et ibi ter-

minatur terra sancti Georgii. Item prima meta terre Scelniza incipit a Crapina in siccum Botinam, ultra Crapinam autem commetaneus eius est comes Atha ex parte meridionali, deinde per siccum Botinam vadit versus aquilonem, ubi commetaneus est Pecurna, filius Cupan ab occidente, et siccum Bothina cadit in magnam Botinam, et per Botinam vadit per metas ad aquilonem, de Botina autem vadit et exit versus occidentem ad arborem populeam, deinde per metas cadit in unum rivulum, ubi commetaneus est Georgius, filius Chonk, deinde transiens rivulum versus occidentem et cadit in alium rivulum per metas et ibi sunt mete terree, deinde per eundem rivulum versus aquilonem per metas aliquantulum et ibi est arbor ilex sub qua est meta terrea, et ibi sunt Stephanus Volpoth et eius generatio commetanei, de ilice autem per metas vadit per Birch, et cadit in viam et vadit aliquantulum versus aquilonem, et ibi secus viam illam est arbor quercus, sub qua est meta terrea, de quercu autem vadit per metas versus orientem et pervenit ad arborem tileam, sub qua est meta terrea, deinde per metas transit lucum versus orientem et ibi est arbor pomi, et de pomo vadit ad arborem quercus, que stat iuxta Botinam, sub qua est meta terrea, deinde egreditur per Botinam inferius versus meridiem et ubi rivulus Climin cadit in Botinam, ibi per Climin egreditur superius versus aquilonem per metas ubi commetaneus est Bratila, deinde per Climin eundo cadit ad vimina, que vocantur Zelencha, deinde egreditur ad orientem in Birch et ibi est meta terrea, deinde descendit ad orientem per metas in Scelnucam ubi ex adverso veniens rivulus, nomine Milniza, et..... a Milniza vadit versus orientem, deinde per metas vadit versus orientem ubi commetaneus est Stephnus Volpoth, de(inde) exit ad montem ad viam exercitus et vadit versus orientem de meta ad metas, de via autem illa exit ad dextram manum et ibi est arbor piri, sub qua est meta,... deinde descendit in vallem et de valle elevatur ad Birch versus orientem, et ibi est meta terrea, et super eundem Birch de meta ad metam vadit versus meridiem et ibi ex parte orientali commetaneus est Dursan, filius Rack, et ibi ambulando in Birch pervenit ad locum ubi oritur unus rivulus, nomine Jaronz, per quem rivulum vadit inferius per metas versus orientem et cadit in ipsum fluvium, in fluvium Crapina iuxta comitatum Hrosna, deinde per Crapina vadit inferius versus meridiem, ubi ultra Crapina vadit inferius versus meridiem, ubi ultra Crapina ab oriente commetaneus est comitatus de Hrosna, deinde per Crapinam inferius eundo iungitur ad comitatum de Morocha et per.... ad locum ubi sicca Botina cadit in Crapinam ubi prima meta erat inchoata et ibi terminatur. Ut autem huius rei series salva semper consistat, nec amplius iidem filii Jaco per quempiam pro ipsis terris molestentur, literas nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo. Pristaldus est Elex.

**Iz kasnjijega prepisa. Iz arkiva nadbisk. Juridicum.**

## CIII. God. 1259. 3. travnja.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, u parbi gradjanah zagrebačkih s Petrom arcidjakonom dosudjuje, da ona dva mlina u Zagrebu, koja je isti arcidjakon poklonio Cistercitom, imaju pripasti istim monakom.*

Bela dei gratia Vngarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Seruie, Gallitie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutamen in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod cum duo molendina, super fluvium qui terram zagrabiensis capituli a terra castri nostri de Grech dividit, in solo ipsius castri posita seu fundata, ecclesie sancte Marie, in insula Egidii, pro fratribus cisterciensis ordinis per magistrum Petrum, zagrabiensem archidiaconum, constructe, duxerimus donanda et nostro priori privilegio confirmanda, licet postmodum super ipsis molendinis inter ipsum magistrum Petrum ex una parte, et cives de Grech ex altera, materia controversie fuisset suborta. Nos tamen donationem huiusmodi dicte ecclesie sancte Marie factam, ratam habentes, ipsa molendina eidem ecclesie perpetuo et pacifice reliquimus possidenda. Volentes ut ipsam super hoc ecclesiam vel magistrum Petrum, patronum ecclesie memorate, nullus omnino audeat vel debeat de cetero molestare. In cuius rei testimonium et perpetuam firmitatem presentes dedimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno domini MCCLVIIII; tercio nonas aprilis. Regni autem nostri anno vicesimo quarto.

Izvadjeno iz bulle Aleksandra IV. od g. 1259.

---

## CIV. God. 1259. 19. travnja.

*Kaptol zagrebački daje Kukmanu i Andriji za doljnu Kašinu, posjed Martina sina Norkova.*

Nos Philippus dei gracia episcopus zagrabiensis. Significamus tenore presencium universis, quod Cucmano, filio Wete, Endree, Andrea et Paulo ac ceteris filiis Petri, filii Pete, ex una parte, et procuratoribus capituli zagrabiensis coram nobis constitutis ex altera, dictus Cucmanus et filii Petri proposuerunt: quod cum avi eorum cupientes sub proteccione et tutela ecclesie permanere, et se cum quadam sua possessione, Casna inferiori vocata, ecclesie spontanee submisissent, recognoscendo ecclesiam liberaliter de eadem. Et cum multo tempore eos capitulum confovisset, tandem ipsis pro quibusdam inimiciciis capitalibus relinquentibus dictam terram et moram facientibus in partibus alienis, cum, adepta pace, redire vellent ad eandem sicut antea moraturi, dictum capitulum ipsos noluit admittere ad eandem, sed dei timore postposito, eam suis usibus applicantes, ipsos excluserunt ab omni utilitate, possessione et commodo dicte terre, quare a nobis petebant restitucionis beneficium in eandem. Procuratores vero capituli proposuerunt ex adverso: quod sepedicti avi pred(ictorum) ipsam terram

Casna, capitulo nomine ecclesie simpliciter donaverint, nullo sibi retento iure in eadem; et in huius facti evidenciam, confirmacionem inclite recordacionis regis Andree exhibebant, petentes ab impeticione predictorum per nos sentencialiter se absolvi. Hec igitur et hiis similia partibus proponentibus coram nobis, cum non videretur verisimile, quod tam paucarum possessionum homines taliter suam terram ecclesie donavissent, uti ubi et suis heredibus in ipsa terra nichil iuris penitus reservassent, sentenciando decrevimus sex de capitulo debere deponere sacramentum sue assertioni fidem iuramento facturis. Qui in die et loco sacramenti, de voluntate et beneplacito tocius capituli onus sacramenti prestandi evitare cupientes et ne scandalum prestarent hominibus ad beneficium proteccionis ecclesie confugientibus, terram Martini, fili Nork, qui pro quibusdam maleficiis eadem meruit spoliari, cum octo iugeribus terre arabilibus et cum quatuor iugeribus pro silva et lignaminibus deputatis, eidem terre adiacentibus, cum molendinis et aliis utilitatibus in eadem existentibus contulerunt predictis Cucmano et Endree ac ceteris filiis Petri, perpetuo et pacifice possidendam. Iidemque ipsa terra contenti, cesserunt omni iuri et accioni si quod, vel si quam habebant vel habere sperabant in terra Casna superius memorata contra capitulum memoratum, nec ipsi vel eorum heredes nullo tempore regressum habere poterunt in eandem. In cuius rei memoriam presentes nostras litteras dedimus ad peticionem parcium utrarumque. Datum sabbato ante octavas resurreccionis domini. Anno domini MCCL nono.

Izvornik na koži, crveno-zelena svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. kapt. fasc. 17. br. 103.

---

## CV. God. 1259. 2. listopada. U stolnom Biogradu.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski dosudjuje biskupu zagrebačkomu Filipu posjed sv. Martina kod Vaške, koj mu je nastojao otet Pavao sin Borića bana.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presencium inspecturis salutem in domino. Ne rerum veritas gestorum erroribus occultetur, et ne noticiam presencium transcursu temporum obsorbeat oblivio, nostre regie interest sollicitudinis, ut ea, que coram nobis in figura iudicii actitantur, ad perpetuam rei memoriam scriptis autenticis commendemus. Proinde ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum venerabilis pater Philippus episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, super terra sancti Martini, quondam Borich bani, a Paulo, filio quondam Borich bani, coram nobis tractus fuisset in causam. Idem Paulus predictam terram utpote hereditariam sibi cum instancia restitui postulavit, zagrabiensis vero episcopus predictam terram titulo empcionis dixit se habere et eciam possidere et venditorem seu actorem suum religiosum virum fratrem Rembaldum domorum hospitalis ierosolimitani per Vngariam et Sclauoniam tunc maiorem preceptorem nominavit, et litteris authenticis eiusdem fratris Rembaldi super hoc confectis legitime comprobavit. Cumque super hoc in nostre maiestatis presencia fuisset diucius litigatum, tandem eidem za-

grabiensi episcopo et fratri Arnoldo, domorum maiore preceptore per Vngariam et Sclauoniam, qui eidem fratri Rembaldo immediate successit ex una parte, et Paulo prefato, filio Borich bani, coram nobis constitutis ex altera, cum de meritis cause ipsius presentibus nostris baronibus cognosceremus, in ipsa instancia iudicii predictus Paulus deprehensus est nostras regias litteras falsavisse. Cum igitur et si aliquid iuris in predicta terra sancti Martini predictus Paulus haberet, propter vicium comperte falsitatis ipsa terra sancti Martini, sicut et alia bona sua ad nostras manus essent merito devolvenda. Nos deliberato omnium baronum nostrorum, qui tunc aderant, consilio, predictum zagrabiensem episcopum super ipsa terra sancti Martini ab impeticione ipsius Pauli, et omnium qui nomine, iure seu occassione ipsius Pauli ipsum impeterent, vel impetere possent, sentenciona liter duximus absolvendum, adiudicantes eidem episcopo per eandem sentenciam predictam terram sancti Martini perpetuo et pacifice possidendam. In cuius rei firmitatem et robur presentes litteras nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum Albe, quinta feria post festum sancti Michaelis. Anno domini millesimo ducentesimo L nono.

Liber privileg eppatus zagrab. list 48.

---

## CVI. God. 1259. 3. prosinca.

*Aleksander IV. papa potvrdjuje dar dvijuh mlinah u Zagrebu, što ih kralj Bela IV. poklonio zagrebačkim cistercitom.*

Alexander episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis .. priori et conventui monasterii sancte Marie de insula Egidii, cisterciensis ordinis, zagabriensis dioecesis, salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat: quod carissimus in Christo filius noster, Vngarie rex illustris, duo molendina super fluvium, qui terram zagabriensis capituli a terra castri de Grech, eiusdem regis, dividit, in ipsius castri districtu posita et ad eundem regem spectantia, monasterio vestro regia liberalitate donavit, prout in litteris ipsius regis confectis exinde plenius continetur. Nos itaque vestris precibus inclinati, quod ab eodem rege factum est pie ac provide in hac parte, ratum habentes et firmum, illud auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Litterarum ipsarum tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, qui talis est: (ut supra dipl. CIII. de anno 1259). Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Anagnie, III nonas decembris. Pontificatus nostri anno quinto.

Izvornik na koži, na crveno-žutoj svilenoj vrpci visi papin olovnati pečat. Iz arkiva kapt.

---

## CVII. God. 1259.

*Ulomak medjah njekoga posjeda opatije Topuske.*

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . ad montem ad tres metas, deinde descendit in aquam in Petrina, deinde autem exit ad Belypotok, et exinde ascendendo vadit per fluvium ad caput Belypotok, deinde ad Damasingum ubi est meta, deinde descendit et transit rivulum ad metam, deinde autem iterum ad metam, deinde veniendo perveniendoque ad viam que venit de Blina, per viam descendit in Precopam ubi sunt mete, de Precopa autem venit ad metas, deinde per valles ascendendo in vallemque descendendo et super montem superius est meta terrea, et inde ad Cochinam, deinde ascendit ad montem ad caput rivuli ubi sunt mete in monte, deinde in Raunam, sed ibi terminantur. Datum anno domini MCCL nono. Pristaldi autem fuerunt: Gurk, filius Merge, terrestris et Blasius curie nostre. Nos itaque iustis peticionibus predicti bani consencientes ad maiorem cautelam rei geste et firmitatem presentes contullimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Michaelis lectoris ecclesie nostre. Anno ab incarnacione domini prenotato.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica, nro. LXIV.

---

## CVIII. God. 1260. 26. veljače.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski poklanja opatiji topuskoj, za uzdržavanje grada sagradjenoga na otoku sv. Ladislava, koj se prije zvao Vihudj, posjed Kralu, koj je prije pripadao braći Pribislavu i Ludigaru.*

Bela dei gracia Hungarie rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Et si magnificencia regia ad omnes subditos extendi debeat, precipue tamen viris deo famulantibus eius non debet esse gracia aliena, cum non solum arma, sed et preces pie iuvencium tueantur regnum et regium dyadema. Proinde ad universorum noticiam tenore presencium volumus prevenire: quod cum abbas et fratres ordinis cysterciensis de Toplica, zagrabiensis dyoecesis, in insula sancti Ladizlai, que prius Wyhugh nuncupabatur, turrim et domos pro defensione sua et obsequio regio, de nostro consensu, construere cepissent, ut in easdem se adversitatis tempore valeant receptare, et terre ipsorum abbatis et fratrum de quibus predicte turris et domus posset muniri victualibus, admodum sint remote. Volentes prope castrum predictum in aliqua terra utili in qua sibi grangiam faciant providere, terram Bridislai et Ludugari, nomine Orala, cum omnibus pertinenciis suis, silvis videlicet, insula et piscacionibus contulimus predictis abbati et fratribus pro conservacione dicte turris et domorum suorum perpetuo possidendam, sub eisdem metis et terminis, quibus dictus Pridizlaus et Ludiganus eandem dinoscuntur possedisse. Ut igitur hec nostra donacio robur perpetue obtineat firmitatis presentes litteras in testimonium dari fecimus sigilli nostri munimine du-

plicis roboratas. Anno ab incarnacione domini MCC (sexagesimo); quarto kalendas marcii. Regni autem nostri XX quinto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XVIII.

## CIX. God. 1260.

*Gardun sin Gardunov prodaje biskupu zagrebačkomu zemlju Bezenće za 15 markah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constitutis in nostra presencia ab una parte Iwanca, nomine et vice venerabilis patris et domini nostri Phylippi, episcopi zagrabiensis, et ab altera Gardun, filio Gordun; idem Gardun terram suam, nomine Bezenche, confessus est se vendidisse domino episcopo prenotato iure perpetuo possidendam pro XV marcis, quas se dixit ab eodem plenarie recepisse. Astitit eciam Wlcuzlo, filius Gordun, qui vendicionem predictam rite factam esse protestans, sine contradiccione qualibet approbavit. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Mychaelis, lectoris ecclesie nostre. Anno ab incarnacione domini millesimo CC sexagesimo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 54.

## CX. God. 1260.

*Gordunovi sinovi prodavaju biskupu zagrebačkomu Filipu zemlju Gaj, kod Varaždina, za 50 markah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constitutis in nostra presencia ab una parte magistro Petro, archidiacono zagrabiensi, vice et nomine venerabilis patris domini nostri Phylippi episcopi, et ab altera Wlcuzlov et Gordun, filiis Gordun. Iidem filii Gordun terram eorum hereditariam, nomine Gay, circa Worosdinum, prope terram memorati domini episcopi existentem, confessi sunt se cum omnibus eiusdem terre utilitatibus et pertinenciis vendidisse eidem domino episcopo iure perpetuo possidendam pro quinquaginta marcis, quas se dixerunt ab eodem plenarie recepisse. Et huic quidem facto et protestacioni interfuerunt personaliter: Vytemer et Nicolaus, filii Bere, eidem assensum prebentes et ipsam vendicionem sine contradiccione qualibet approbantes. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Mychaelis lectoris ecclesie nostre. Anno ab incarnacione domini MCCLX.

Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadb. Privilegalia.

## CXI. God. 1260.

*Vitumer sin Berin prodaje biskupu zagrebačkomu diel svoje baštine t. j. zemlju Obreš, na koju prodaju privoljuje i njegov brat Nikola.*

Capitulum chasmensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constituti coram nobis: Vitumer et Nicolaus, filii Bere, ex una parte, ex altera vero magister Paulus, archidiaconus de Kamarcha et Hudina comes, vice et nomine domini nostri Phylippi, venerabilis episcopi zagrabiensis; dictus Nicolaus, filius Bere, voluntarium et spontaneum fecit et prebuit consensum et assensum facte vendicioni terre, nomine Obrys, ipsum Vitimerium contingentis, quam dixit fratrem suum supradictum pro gravibus et instantibus necessitatibus suis eidem domino nostro episcopo vendidisse, secundum quod in litteris Bele, incliti regis Vngarie et aliorum litteris et instrumentis continetur. Promittens idem Nicolaus presencialiter predicte vendicioni nec per se, nec per suos nec per alios ullo umquam tempore contravenire, ymmo ipsam manutenere, attendere et observare. In cuius rei memoriam presentes litteras nostras ad instantiam et peticionem parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno domini MCC sexagesimo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 53.

---

## CXII. God. 1261.

*Rolando ban dosudjuje zemlju Blagušu njekomu Martinu podaniku grada Zagreba, koju mu nepravedno posvojit htio Berislav i njegovi rodjaci.*

Rolandus banus tocius Sclauonie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum tam presencium quam posterorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod quidam nomine Berizlau Vulchk, Stepan, Vytku Vulchyk, filius Rese, Vulchey, filius Drask, et Draguzlau, pro se et omnibus eorum proximis, reambulantes cum homine nostro quandam terram, nomine Blagusa, de Martino ventroso iobagione castri zagrabiensis et eundem ad nostram citantes presenciam taliter proponebant: quod ipsa esset hereditaria terra ipsorum et idem Martinus eandem occupans, deposuisset ipsos violenter. Contra quos idem Martinus respondebat: quod ipsa terra sua esset hereditaria et fuisset ab antiquo per patrem et predecessores suos pacifice possessa et sibi relicta. Et iidem Berizlau Vulchk et socii sui primitus nominati, requisivissent ab ipso, et iustificasset ab ipsis iudiciali sentecia mediante, exhibens ad hoc protinus litteras Alexandri quondam vicebani et comitis zagrabiensis et privilegio, felicis memorie, Stephani bani, inscriptas de verbo ad verbum et confirmatas autenticasque eiusdem Stephani bani privilegio talem seriem continentes: quod idem Berizlau Vulchk, Stepan Vytk, Vulchey, et Draguzlau cum omnibus suis proximis cum prenominatam terram requisivissent, tandem in assignato eis termino ad produccionem testium

faciendam nullam produccionem facere potuissent, nec eciam aliquam ostendere caucionem, et ideo eidem Martino cum undecim sibi consimilibus hominibus adiudicatum fuisset sacramentum, et iurasset cum eisdem, quorum iuratorum nomina in utroque privilegio continentur. Nos igitur unacum magistro Moys, simigiensi et worosdiensi comite, magistro Nicolao iudice curie domine regine quondam gracioso et plurimis regni nobilibus publico iudicio assidentibus, Iwanka, filio Inzlay, Hrencone, Farcasio de Zagoria, Pouorseno filio Rata, et aliis, considerantes eosdem Beryzlaum et suos cognatos prenominatos litem primitus litigatam et ex novo terminatam resumpsisse et recidivasse?, decrevimus eosdem manifeste calumpniatores remansisse. Et quamquam ipsos secundum constitutam vindictam calumpnie exigentibus ipsorum meritis, assatis per medium nasis iudicare debuissemus, tamen ipsis pepercimus ad instanciam petencium misericordia mediante, relinquentes ipsam terram Martino et ipsius successoribus perpetuo possidendam, ipsis Berizlauo et suis sociis prenotatis ac ipsorum proximis auctoritate presencium in futuros successores silencium perpetuum imponentes. In cuius rei robur et stabilitatem perpetuam presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Anno domini MCCLX primo. Pristaldo curie nostre Thoma, filio Sanctus et terresti pristaldo Boseno, filio Inuse existentibus.

Liber privil. eppatus zagrab. list 59.

---

## CXIII. God. 1262. 7. ožujka u Bihču.

***Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, pošto bi knez Hudina umro bez diece, poklanja njegovomu rodjaku Grguru sinu Grobeševom bivši Hudinin posjed Medjuriečje (Vizkuz).***

Nos Bela dei gracia rex Vngarie. Significamus tenore presencium universis memorie commendantes: quod cum quandam terram, Megeriza dictam, iam dudum comiti Hudine propter prerogativam meritorum suorum contulissemus, quamquam eadem pro eo, quod idem comes est solacio virili sobolis destitutus, ipso sublato de medio, ad nostras manus reduci iure dominii potuisset. Attendentes tamen ipsius comitis servicia et delicias quibus nos et nostros continue honoravit et presertim considerantes precium instanciam venerabilis patris Philippi, episcopi zagrabiensis, aule nostre cancellarii, in archiepiscopum strigoniensem postulati, dilecti fidelis nostri, duximus annuendum: ut comes Gregorius, filius Grobesa, et fratres et cognati comitis Hudine supradicti, eandem perpetuo possideant, gaudentes nostro aureo privilegio super ipsa donacione edito, nec ampliora exhibenda servicia et condiciones teneantur, quam in dicto privilegio continetur. Volentesque eandem donacionem nostram eis et eorum heredibus perpetuo confirmare, promittimus ipsum antiquum privilegium, quandocumque copiam integri sigilli nostri habebitur, innovare, quod nobis eciam irrequisitis liceat innovari iuxta tenorem privilegii memorati. Datum in Byhyg, feria tercia post dominicam Reminiscere. Anno domini MCCLXII.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 58.

## CXIV. God 1263.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski, njeko zemljište u Gariću, bivše prije sinovah i unukah Ratkovih poklanja magjistru Mihalju.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Solet excellencia regia litibus legitime terminatis finem imponere suarum testimonio litterarum, ne processu temporum veritati prevaleat falsitas et lites ex litibus oriantur. Proinde ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum Wolkey et Keremer, filii Ratk, de Garig, Borokun et Forcos, nepotes eiusdem Ratk, magistrum Michaelem, filium Symonis, ad nostram presenciam evocassent, proposuerunt contra ipsum, quod terram ipsorum de Garigfeu, que Ratkfelde nuncupatur, detineret indebite occupatam. Prefatus vero magister Michael ex adverso respondit, eandem terram se ex nostra donacione possidere, super quo exhibuit nobis privilegium nostrum, in quo vidimus contineri, quod filiis dicti Ratk homicidium perpetrantibus, et se transferentibus de eadem, ipsa terra vacua remanserat, ac nos contuleramus more predialium magistro Michaeli prenotato. Verum quia nil prodesset humilibus humilitas, si contemptus contumacibus non obesset. Nos propter culpam predictorum filiorum Ratk, eandem terram comperientes ab eis fuisse alienatam, sicut superius est expressum, ipsis filiis et nepotibus Ratk perpetuum super hoc duximus silencium imponendum secundum formam privilegii nostri prioris, prenominatam terram magistro Michaeli et suis heredibus relinquentes perpetuo possidendam. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus magistri Farcasii, prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab incarnacione domini MCC sexagesimo tercio. Regni autem nostri XXVIII.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 52.

---

## CXV. God. 1264. 15. ožujka U Bihču.

*Mihalj župan sanski predaje sudbenim putem zemlju Kralu opatiji topuskoj.*

Universis has literas inspecturis, Mychael comes de Sana subscripte veritati fidem adhibere. Noverint universi, quod nos de mandato et precepto excellentissimi domini nostri regis Vngarie, medietatem terre de Krala cum suis pertinenciis omnibus, sicut eam Pribislaus comes tenuit in vita sua et possedit domino abbati de Toplica per fratrem Desiderium monachum suum, qui cum litteris et precepto venit ad nos ex parte domini regis, assignavimus in presencia domini episcopi Ladislai eo iure et ea libertate qua dictus Pribislaus eam tenuit, perpetuo possidendam, et ibidem pro voluntate sua grangiam edificandam. In cuius rei testimonium presentem paginam sigilli nostri munimine roboratam dicto abbati contu-

limus. Datum anno domini MCC sexagesimo quarto, idus marcii. In Insula. Pristaldus noster Jacobus comes noster curialis de Bichich.

Privileg monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XX.

---

## CXVI. God. 1264. 25. kolovoza.

*Nikola knez kalnički uvadja u kraljevo ime Leustaka, sina Vidova, u posjed njeke zemlje, zvane Presnica, u kotaru kalničkom.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnium presencium noticiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod comes Leustachius, filius comitis Vyd de Copulch, ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis litteras magistri Nicolai, comitis de Kemnuk, hunc tenorem continentes: Excellentissimo domino suo Bele, dei gracia illustri regi Hungarie, magister Nicolaus, comes de Kemnuk, desiderium cum omni fidelitate serviendi. Noverit vestra celsitudo, quod terram castri de Kemnuk, Preznicha vocatam, quam michi precepistis assignare et statuere Leustachio, eandem terram unacum iobagionibus castri, scilicet: Buduoy, Petus, Zolat, Woyn et Bark, ac Martino filio Vatasa, Martinoque comite terrestri, et populis super ipsa terra residentibus, videlicet sex mansionibus, reambulavi et assignavi dicto Leustachio, nullis contradicentibus, cum tribus vineis in eadem terra existentibus. Et eadem terra est in comitatu de Kemnuk, cuius prima meta incipit ab ortu solis de terra castri a supercilio montis ubi est arbor sorbelli, inde directe contra occidentem de monte descendendo cadit in vallem, et per vallem descendendo venit ad piscinam Jone comitis, et iuxta ipsam piscinam ex parte septemtrionis descendendo venit in pirum, inde cadit in fluvium, Preznycha vocatum, ubi est pons et portus, ubi declinat contra septemtrionem et per eundem fluvium ascendendo venit in vallem, que descendit ab occidente, ubi de fluvio exiens et per vallem contra occidentem procedens venit in cerasum, inde ad supercilium montis ascendens venit in kercum, in qua est crux, inde directe contra occidentem in montem ascendendo venit in viam, et per illam tendens venit in aliam viam ad terram generacionis Hudyzlai, ubi declinat contra septemtrionem et directe per viam procedens venit in pirum, inde venit in aliam pirum, ubi declinat versus orientem, et per veterem viam iuxta vallem procedens venit in cerasum, inde venit in unam semitam, inde venit in magnam viam, et per illam directe contra orientem procedens venit in unam semitam, inde venit in arborem jorsa vocatam, inde cadit in fluvium Preznicha vocatum, ubi est portus, de portu autem exiens contra orientem in montem asscendens venit in pomiferium, inde per antiquam viam contra orientem procedens ascendit in montem ubi est arbor gurtanfa vocata, ibi declinat contra meridiem, et directe per viam iuxta terram castri procedens venit in arborem sorbelli, ad primam metam et ibi terminatur. Nos itaque servicia ipsius Leustachii, que nobis unacum

Rolando, bano tocius Sclavonie, domino suo impendit, accendentes predictam terram Preznicha eo maxime, quia idem Leustachius ipsi castro utilis habebatur, eidem Leustachio auctoritate presencium confirmavimus possidendam. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Farcasii, electi in prepositum albensem, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo sexagesimo quarto; VIII kalendas septembris. Regni autem nostri anno vicesimo nono.

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadb. Privilegialia.**

---

## CXVII. God. 1266. 20. ožujka.

*Magister Mihalj sin Šimunov prodaje Pankraciju i Pavlu, sinovom Paskovim, za 100 markah ono zemljište kod Garića, koje mu Bela IV poklonio bio, koju prodaju potvrdjuje isti kralj.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Ut contractus, qui de consensu fuerint regio, stabiles perseverent, litterarum solent testimonio roborari. Inconcussum quippe permanet atque firmum, quod regio fuerit patrocinio communitum. Proinde ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod magistro Michaele, filio Symonis ex una parte, comite Pancracio et Paulo, filiis Pasca ex altera, in nostra presencia constitutis, idem magister Michael est confessus, quod terram quam in Garig, Garigfeu vocatam, ex nostra donacione possidebat, contiguam in quadam parte terre dictorum comitis Pangracii et Pauli, eisdem comiti Pangracio et Paulo pro centum marcis argenti vendidisset perpetuo possidendam, sub eisdem metis et terminis, que in privilegio donacionis nostre, eidem magistro Michaeli prius concesso, continentur, et quod ipsam pecuniam ab eisdem plenarie recepisset. Quod quidem privilegium in maius argumentum facti contractus, idem magister Michael dedit prefatis comiti Pangracio et Paulo coram nobis. Et ut iidem, comes Pangracius et Paulus, ac heredes ipsorum dictam terram possint quietius possidere, fidelitatem eorum attendentes, quam corone et regno multipliciter impenderunt et impendere poterunt in futurum, ad peticionem eorumdem concessimus, ut non obstante contradiccione Gregorii, filii quondam Thome bani, qui de comparanda dicta terra se intromittere dicebatur, non obstante eciam contradiccione commetaneorum quorumcumque iidem ipsam terram emere possint et perpetuo ac pacifice possidere. Idem racione illius terre impensuri servicium, quod prefatus magister Michael impendebat. In cuius contractus perpetuam firmitatem dictis comiti Pangracio et Paulo ipsorumque heredibus presentes litteras dari fecimus sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus magistr Farcasii, electi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXVI; XIII. kalendas aprilis. Regni autem nostri anno XXXI.

**Liber privileg. eppatus zagrab. list 52.**

## CXVIII. God. 1266. 23. ožujka.

*Bela IV kralj ugarski i hrvatski vraća magjistru Mihalju, usljed učinjene pogodbe za zemlju kod Garića sa Pongracijom i Pavlom sinovi Paskinimi, pogodjenu svotu, te tako poklanju istu zemlju sinovom Paskinim.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum terram Garigfeu nominatam, quam magistro Michaeli, filio Symonis, in Garig, pro fidelitate sua et serviciis dederamus, idem magister Michael, existens in possessione pacifica dicte terre, elapsis quibusdam annis, nostro requisito consensu et assensu vendicioni exponere voluisset. Nos eandem terram, utpote nostram donacionem, ad manus nostras duximus revocandam. Postmodum accedentes ad nos fideles nostri, comes Pancracius et Paulus, filii Pasce, humiliter postularunt, quod eandem terram ipsis conferre ex liberalitate regia dignaremur. Nos igitur attendentes servicia dictorum comitis Pancracii et Pauli, que corone et regno in fervore fidelitatis multipliciter impenderunt et impendere poterunt in futurum, dictam terram Garigfeu, eisdem comiti Pangracio et Paulo et heredibus eorum, sub forma eiusdem servicii, quod dictus magister Michael impendebat, cum cursu et termino priorum metarum contulimus ex plenitudine nostre gracie perpetuo possidendam. Ceterum cum unicuique simus in sua iusticia debitores, prefato magistro Michaeli ex habundanti pro precio eiusdem terre ex parte dictorum comitis Pancracii et Pauli satisfactionem fecimus plenariam exhiberi. Ut igitur hec nostra donacio et eciam contractus ex nostra voluntate factus, robur perpetue optineat firmitatis, nec possit per aliquem revocari, presentes litteras in testimonium dari fecimus sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus magistri Farcasii, electi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXVI, X. kalendas aprilis. Regni autem nostri anno tricesimo primo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 52.

---

## CXIX. God. 1266. 22. lipnja.

*Klement IV. papa rimski nalaže nadbiskupu koločkomu, da uznastoji vratiti biskupu zagrebačkomu sve one posjede, koje su predšastnici biskupa Timoteja, bezpravno udjelili pojedinim ljudem.*

Clemens episcopus servus servorum dei. Venerabili fratri archiepiscopo colocensi salutem et apostolicam benedictionem. Ad nostram noveris audientiam venisse, quod episcopi zagabriensis, qui fuerunt pro tempore predecessores venerabilis fratris nostri Tymothei, zagabriensis episcopi, decimas, terras, possessiones, redditus, vineas, nemora, domos, iura,

iurisdicciones et quedam alia bona ad episcopalem sedem zagabriensem spectancia, nonnullis clericis et laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, et aliis perpetuo ad firmam vel sub censu annuo datis super hoc literis perennis, adiectis renunciacionibus et iuramentis interpositis concesserunt in eiusdem sedis lesionem enormem, quorum aliqui super hiis literas confirmacionis in forma communi dicuntur a sede apostolica impetrasse. Quia vero nostra interest oportunum super hoc remedium adhibere, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus ea, que de bonis ipsius sedis per concessiones huiusmodi alienata inveneris illicite vel distracta, non obstantibus literis perennis, renunciacionibus, iuramentis et confirmacionibus supradictis, ad ius et proprietatem eiusdem sedis legittime studeas revocare. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compescendo. Testes autem qui fuerint nominati, si se gracia, odio vel timore subtraxerint censura simili appellacione cessante compellas veritati testimonium perhibere. Datum Viterbii decimo kalendas julii. Pontificatus nostri anno secundo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 82.

---

## CXX. God. 1266. 29. studenoga.

*Rolando ban ciele Slavonije u razpri, koju je imala topuska opatija s Blinjani glede Vinodola na Kupi, dosudjuje i vraća rečeni posjed istoj opatiji, popisav potanko vinodolske mejaše.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod nos litteras domini Rolandi bani tocius Sclauonie recepimus in hec verba: Viris discretis, amicis suis reverendis, capitulo zagrabiensi, R(olandus) banus tocius Sclauonie paratam amiciciam cum honore. Vestram requirimus amiciciam, quatenus tenorem nostri privilegii super facto terre Winodol, ecclesie toplicensi concessi, causa iusticie et nostre peticionis intuitu vestro confirmetis privilegio. Datum in Zagrabia, in prima dominica adventus domini. Privilegium autem ipsius domini bani, iuxta quod nostre litere petebantur, tenorem huiusmodi continebat: Rolandus banus tocius Sclauonie. Omnibus tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum inter Gurk, Jacobum, Mathay, Georgium, Isip, et Iwnk ac alios universos Blynenses ab una parte, cellerarium toplicensem et Huet comitem eiusdem ecclesie, super facto terre Vinodol et vineis in eadem terra existentibus, materia questionis et disceptacio diucius fuissent ventilate, coram nobis et parcium contencioni finem debitum et silencium imponere voluissemus perpetuum iudicando et discernendo parcium voluntate in hunc modum: quod si cellerarius et comes Huet prescripti, in Gora coram preceptore eiusdem loci prestarent sacramentum super eo, quidquid incipiendo a Damasingeren usque ad terminos filii Stepkonis metas et terminos ipsius terre Vynodol iusto modo reambularent

et ostenderent, nec aliquid extra rectas metas procedere presumerent et secundum quod prestito sacramento ostenderent seu assignarent iidem Blynenses deberent tolerare et relinquerent ipsam terram ecclesie predicte sicut iidem cellerarius et Huet comes prestito sacramento assignarent coram pristaldo nostro et testimonio eorundum. Adveniente itaque ipso termino iidem cellerarius et comes Huet prestiterunt sacramentum ut debebant iuxta formam prenotatam. Iidem itaque Blynenses ipsam terram Vynodol predicte ecclesie reliquerunt pacifice et irrevocabiliter sine alicuius contradiccione perpetuo possidendam. Wlkoay, Stephco et Jwan, filiis Wlk consensum prebentibus liberalem prout in literis eiusdem commendatoriis nobis innotuit evidenter; similiter vineas super eadem terra existentes sicut comes Herenk quem ad hoc parcium voluntate direxeramus deputandum recitavit et in textu privilegii Jwnus comitis zagrabiensis vidimus contineri. Cuius quidem terre mete sicut in literis ipsius commendatoriis qui eandem terram una cum testimonio capituli zagrabiensis et homine nostro circuivit vidimus contineri hoc ordine distinguntur: Prima meta est Damasingeren, inde vadit ad pirum unum, de piro vadit per viam usque ad duas metas terreas, inde descendendo ducit ad fontem, qui vocatur Prelizin, inde ascendit superius et dimittit montem ad sinistram et venit ad duas metas ubi est magna via, que venit de foro episcopi, inde descendit ad duas metas ad pedem montis, qui vocatur Plerumuyza, inde ascendit ad duas metas in una continetur castanea et in reliqua quercus, inde per montem vadit ad alias duas metas ubi sunt due castanee, inde de quibus descendit ad unam magnam viam, Vratza wlgariter nominatam. Inde descendit per montem ad duas metas in una earumdem est quercus in altera arbor iesscen sclauonice nominatam, inde descendit ad rivulum, qui vocatur Smerdz, inde descendendo idem rivulus transit rivulum venientem de villa convicina ad caput piscine ubi est nuclearius et mete terree. Inde ascendit in montem ad duas metas in una est arbor, que vocatur graber, in alia oscurusa siccata, inde ascendit in montem versus meridiem per antiquam viam ad duas metas terreas,et descendit inter duas vineas et ascendit ad caput rivuli, qui vocatur Mozlauiniza, inde descendit per eundem rivulum et vadit ad locum ubi fuit pons Wlche et ibi sunt due mete terree, inde ascendit ad duas metas ubi sunt due castanee, inde ascendit cacumen montis ad duas metas terreas, inde vadit aliquantulum per montem et descendit ad duas metas in una est quercus, inde descendit ad fontem Prozchak, inde descendit per cursum eiusdem fontis et ducit ad rivulum qui dicitur Sukhodol, inde ascendit ad montem ad duas metas, in una est arbor jescen in altera quercus, inde ducit per montem descendendo ad fontem Descilo, inde per Globoky potok usque ad alium rivulum ubi sunt due mete, inde ascendit per eundem rivulum usque ad salicem ubi sunt due mete terree, inde exit rivulum et ascendit ad duas metas, inde vadit ascendendo ad montem ubi sunt due mete in una quercus in alia bres, inde vadit per montem ad magnam viam, inde per montem, qui vocatur Ispraze, ubi sunt due mete, inde per viam ad locum ubi sunt fagus et quercus coniuncti, ibi dimittendo viam inferiorem vadit per viam superiorem ad duas quercus ubi sunt due mete terree, inde exit et vadit aliquantulum ad sinistram ad unum monticulum ad duas quercus ubi sunt due mete terree, inde vadit ad arborem que vocatur sclavonice oscoruze, inde de-

scendit ad duas quercus ubi sunt due mete, inde descendit ad rivulum Leskouez, ubi sunt due mete terree, inde per eundum rivulum vadit ad unam quercum ubi est meta terrea, inde ad aliam quercum, ubi est meta terrea, inde ducit per eundem rivulum ubi via transit medium rivuli, inde modicum descendendo est meta ubi est una quercus. Ut igitur series prehabite rei robur perpetue firmitatis obtineat, nec per quempiam possit in irritum revocari vel eciam perturbari lapsu temporum, hoc scriptum contulimus nostri sigilli munimine roboratum. Datum in Petrina, in crastino sancti Galli. Anno domini MCCLXVI. Nos itaque predicti domini bani iuste peticioni annuentes, presentes inserto ipsius domini bani privilegio de verbo ad verbum pro cautela dedimus ampliori sigilli nostri munimine roboratas. Datum in vigilia sancti Andree apostoli. Anno domini MCC sexagesimo sexto.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. LVII.

---

## CXXI. God. 1266. 23. prosinca.

***Marko sin Gurdin podanik grada Zagreba, prodaje četrdeset i pol vretenah svoje zemlje kod potoka Kostnice, za 40 i pol pensah denarah zagrebačkih Lukaču i Petru sinovom Endrisinim.***

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis, salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis in nostra presencia ab una parte Luchach et Petrǫ, filiis Endri, et ab altera Marco, filio Gurda, iobagione castri zagrabiensis, idem Marco terram iuxta aquam Coztnicha, porcionem suam contingentem, necessitate gravaminis, quod ex censura iudiciaria inciderat, compescente sicut dicebat, confessus est: se vendidisse scilicet quadraginta vereten et dimidium, predicto Luchach et Petro equaliter in communi iure perpetuo possidendam pro quadraginta pensis et dimidia denariorum zagrabiensium, quorum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant, quas se dixit ab eisdem plenarie recepisse. Astiterunt eciam fratres venditoris: Petk et Zlopk et consanguinei eiusdem, scilicet: Dabota, Wlkodrug, Gorena, Wlkoy et Philippus, filius Dopcha, commetaneus, Endrich, comes terrestris, qui predictam vendicionem consensu suo ratificantes, unanimiter approbarunt, dicto Endrich terrestri comite protestante ipsam ex consensu et licencia Inus tunc comitis zagrabiensis, et iobagionum castri omnium factam esse. Habet autem, sicut partes nobis retulerunt, terra antedicta commetaneos: ex parte orientis Wlkodrug antedictum ex parte occidentis terra predicti Luchach, quam habet in pignore, ex parte capitosi Leuche et Endri, ex parte septemtrionis terram Philippi, filii Dopcha, a qua separatur in piro, et ibi intrans Coztnicham terminatur. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum quinta feria post festum Thome apostoli. Anno domini MCCLXVI.

Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. kapt. zagreb.

---

## CXXII. God. 1266. U Bihću.

*Dionisij župan polhanski i psetski dosudjuje monastiru topuskomu njeke vode, koje su žitelji polhanski nepravedno posjedovali.*

Nos Dyonisius comes de Polhana et de Peset. Notum facimus universis presens scriptum inspecturis: quod reverendus pater et dominus M(atheus) dictus, abbas de Toplica, coram nobis calumpniavit quasdam aquas, quas illi de Polhana sibi violenter usurpabant, quas illustrissimus dominus nostrer B(ela), dei gracia Hungarie rex, in perpetuam elemosinam contulerat monasterio toplicensi; pro qua re, cum utrique parti diem in Bichig prefixissemus, et ambe partes coram nobis astitissent, Slauec judex de Polhana et iobagiones eiusdem terre confessi sunt, totum verum esse quitquid abbas affirmabat, et quod supradictas aquas, quas tenuit Ludegarius et Pribisla, videlicet Cesta, Tregla et Chrenicha, per aliquod tempus iniuste tenuissent, quas dicto abbati pacifice reddiderunt et quiete nisi quod Desinec Polprudi calumpniavit esse suam. Abbas autem e contrario respondit esse suam. Nos autem de consilio communitatis terre, dicto Desinec iudicium sacramenti taliter obtulimus et iudicavimus, quod ipse cum duodecim hominibus iurare deberet, quod calumpnia sua de supradicta aqua veritatis tramitem non transit. Qui ad hoc cum peleretur jurare non potuit, quum omnes illi qui cum eo iurare debuissent asseruerunt viva voce, sepedictam aquam non esse suam immo pocius abbatis, sicut superius est premissum. Et de his omnibus dedimus pristaldum nostrum nomine Jaxa et alium pristaldum de Polhana nomine Nadevm. Et ut hoc robur et firmitas muniatur, his sigillum nostrum apposuimus cum sigillo venerabilis patris domini L(adislai) tyniensis episcopi et fratrum predicatorum de Bihig. Datum anno domini MCCLX sexto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XIX.

---

## CXXIII. Oko god. 1266.

*Medje posjeda Vinodola na Kupi, spadajućega na topusku opatiju.*

Terra nostra empticia de Vinodol procedit a flumine Cvlpa versus meridiem inter Moschenizam fluentem et Moschenizam siccam usque ad caput ipsius Moschenize sicce, inde per parvum spacium coniungitur dicte Moschenize sicce iuxta arbores piri et graber coniunctas et cruce signatas, inde ascendit per ipsam Moschenizam habens a dextris terram episcopi semper, et tendit prope usque ad terram sacerdotis, que est sub silva, et sic flectitur ad occasum per rivulum Velseuniza vocatum et ascendit in montem ad viam, que dicitur Petrine, per medium convallis circa quercum iuxta viam cruce signatam, inde per viam Petrine versus meridiem tendit directe supra domum Nicolai de Vinodol in Calische, quod est iuxta viam, de Calische descendit versus orientem prope ad domum dicti Nicolai, et tunc flectitur ad meridiem in rivulum, qui est in proxima valle, per rivulum ascendit ad fontem, qui dicitur Clenouez, de fonte inter vineas

et agros ascendit directe versus meridiem ad castaneam circa semitam, per quam vadit superius in prefatam viam Petrine, et sic per ipsam tendit ad austrum dimittens montem a dextris, et pervenit ad duas metas terreas, que sunt ultra montem Chudin in via, in summitate montis alterius, inde reflectitur ad aquilonem directe in vallem ad montem Chudin, et per eandem vallem descendendo iuxta montem sepedictum pervenit et coniungitur terre episcopi.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. LVIII.

---

## CXXIV. God. 1267. 12. travnja. U Zagrebu.

*Pred Rolandom banom obriču Želinčani, da će plaćat desetinu kaptolu zagrebačkomu u naravi, a ne u novcu.*

Rolandus banus tocius Sclauonie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in vero salutari. Universitati tam presencium quam posterorum harum serie declaramus: quod cum magister Petrus, dictus Pulcher, decanus ecclesie zagrabiensis, universos populos seu hospites in Selen, ad banatum pertinentes, super facto decimarum ad nostram presenciam evocasset, proponebat contra eos, quod decimas suas cum capeciis in frugibus et alia minuta earumdem in suis speciebus solvere tenerentur. Contra quem iidem populi seu hospites respondebant tali modo: quod nunquam decimas suas solvissent cum capeciis, nec alia minuta ipsarum in suis speciebus sed in denariis solvere tenerentur et solvissent usque modo. Nos autem auditis parcium proposicionibus, unacum nobilibus regni Sclauonie, adiudicavimus tali modo: quod idem magister Petrus decanus videlicet cum magistro Petro, archidiacono zagrabiensi, magistro Petro, preposito chasmensi et magistro Benedicto, archidiacono de Gerche, in monasterio sancti regis Stephani prestaret sacramentum super eo, quod predicti populi seu hospites decimas suas semper in capeciis et alia minuta in suis speciebus persolvissent. Adveniente itaque die sacramenti, cum magistri prenotati sacramentum prestare voluissent, iidem populi seu hospites de Selen sacramentum eorumdem recipere noluerunt, assumentes in ipso loco iuramenti, presentibus Inus, zagrabiensi et Michaele de . . ca tunc temporis comitibus sicut per ipsos nobis constitit decimas suas de cetero in capeciis et omnia minuta earumdem in suis speciebus soluturas capitulo zagrabiensi. In cuius rei testimonium perpetuamque stabilitatem, presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Zagrabie, feria tercia post dominicam Ramispalmarum proxima. Anno ab incarnacione domini millesimo ducentesimo sexagesimo septimo.

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. kapt. f. 13. br. 37.**

---

## CXXV. God. 1268. 15. travnja.

*Timotej biskup zagrebački kupuje za 25 pensah četiri roba.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constitutis in nostra presencia ab una parte magistro Drisa, lectore ecclesie nostre, et ab altera Georgio, iobagione cruciferorum de sancto Martino. Idem Georgius quatuor homines, scilicet Pezk et Paulam uxorem eius, et filios eorumdem scilicet Wlkek etate maiorem et Martinum minorem, statutos in nostra presencia, confessus est, se vendidisse venerabili patri domino Tymoteo episcopo nostro iure perpetuo possidendos pro viginti quinque pensis denariorum zagrabiensium, que quinque marcas tunc temporis faciebant, quas dictus magister Drisa nomine ipsius domini episcopi, cuius vicem in hac parte gerebat, dedit et persolvit coram nobis Georgio supradicto. Super quo, cum predictus Pezk, uxor et filii eius antedicti fuissent per nos requisiti, responderunt: quod memoratus Georgius usus fuit debita facultate et potuit eos vendere, quia servi eius hereditarii extiterunt. Assignansque predictus Georgius iurisdiccionem et proprietatem dictorum hominum et ipsos homines, cum nascituris ex eis domino episcopo. Obligavit se et heredes suos ad expediendam omnem, quam super vendicione factam oriri contingeret, questionem et salvandam in propriis laboribus et expensis contra omnes qui ipsam in litem deducerent et teneri ad omne dampnum et interesse, quod domino nostro episcopo et successoribus suis immineret occasione hominum predictorum. In cuius rei testimonium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octava pasce. Anno ab incarnacione domini MCCLX octavo.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 60.

---

## CXXVI. God. 1268.

*Bela vojvoda ciele Slavonije dosudjuje njekomu Martinu zemlju Blagušu kod Vugrovca, a one koji su ju nepravedno posvojit htćeli, kazni.*

Bela dei gracia dux tocius Sclauonie, Dalmacie et Croacie. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum quidam Boryzlau, Vulchk, Stepan, Vytku, Vulchyk, filius Rese, Vulchey, filius Drask, Dragislau, asserendo se esse castrenses castri zagrabiensis, Martinum ventrosum iobagionem castri predicti super terra, Blagusa nuncupata, dicendo eandem esse terram castri supradicti in nostram presenciam citavissent, proposuerunt: quod Martinus predictus iniuste occupans eorum ipsam terram ipsos deposuisset de eadem violenter; contra quos Martinus respondit memoratus: quod ipsa terra esset sua terra hereditaria et fuisset ab antiquo a suis progenitoribus possessa pacifice et quiete, et iidem Beryzlau, Vulchk, Stepan, Vytku,

Vulchyk, filius Rese, Vulchey, filius Drask et Dragizlau requisivissent ab ipso ordine iudiciario ipsam terram, quam contra eos iustificasset coram Alexio bano, prout in litteris Alexandri bani et bani Stephani bone memorie confirmatoriis earumdem vidimus contineri exhibitis per Martinum memoratum. Demum cum iidem Borizlau, Vulchk et alii supradicti coram Rolando bano questionem super ipsa terra Blagusa suscitassent, iterato per sentenciam ipsius bani et aliorum baronum calumpniatores remansissent, super hoc ipsius Rolandi bani litteras privilegiatas nobis exhibuit tenorem huiusmodi continentes: Rolandus banus tocius Sclavoniae (vid. dipl. CXII de anno 1261). Unde nos considerantes, quod Martinus supradictam terram Blagusa iustificarat semel et secundo contra Beryzlaum et alios predictos iuris ordine nomine hereditarie terre sue et nunc dinoscebatur eandem iusto titulo possidere, unacum dilectis et fidelibus baronibus nostris, videlicet: Henrico bano, Dyonisio comite zaladiensi, judice curie nostre, magistro Baas comite dobicensi, et aliis nobilibus regni nostri decrevimus: ipsos Berizlaum, Vulchk, Stepan, Vytku, Wlchyk, filium Rese, Wlchey, filium Drask et Dragizlau deprehensos primitus et dampnatos in vicio calumpnie manifeste tamquam importunos calumpniatores pena debita puniendos. Et licet secundum regni consvetudinem eorumdem calumpniatorum nasi ferro candenti signari debuissent, tamen ad instanciam et peticionem predictorum baronum nostrorum eis misericordiam facientes, duobus ex ipsis Berizlau et Vulchk abscidi fecimus crines suos, memoratam terram Blagusa ab iniusta eorum inpeticione finaliter absolvendo, Martino et suis heredibus reliquimus et confirmavimus iure perpetuo pacifice possidendam. Ut igitur huius rei series robur perpetue obtineat firmitatis, nec ullo umquam processu temporis valeat per quempiam in irritum revocari, presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Ladizlai dei gracia episcopi tynniensis, aule nostre cancelarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC. sexagesimo octavo. Ducatus autem nostri anno primo.

Liber privil. eppatus zagrab. list 59.

---

## CXXVII. God. 1269. 17. siečnja. U Zagrebu.

*Kašinu gornju, Blagušu, novi predij i otok na Savi ustupljuje kaptolu zagrebačkomu udova Pribislavova i njezini zeti, pošto bi ih izplatio kaptol.*

Bela dei gracia dux tocius Sclauonie, Dalmacie et Croacie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum relicta Pribizlai comitis, nomine Lilium, assistentibus sibi generis suis, Egidio videlicet, filio Berizlai, Alexandro, filio Cozme, de genere Tyboldi et Ivan, filio Salamonis, traxisset coram nobis fideles nostros capitulum videlicet zagrabiensis ecclesie in causam, impetendo eosdem super quatuor villis: Casna superiori, Blagusa, novo predio vocatis et Insula cum portu in Zaua, quas dictum capitulum sicut iidem affirmabant, habuit a quinquaginta annis, tenuit pa-

cifice et possedit. Tandem dicta relicta Pribizlai et generi sui, qui racione quarte, quam debitam suis uxoribus in dictis villis coram nobis vendicabant, propter bonum pacis huiusmodi forma composicionis inter eos et memoratum capitulum ex nostra permissione intervenit, quod capitulum zagrabiensis ecclesie pro eo, quod progenitores relicte Pribizlai ecclesie fideliter serviverint et devote, et ab eadem ecclesia enutriti fuerint et eciam educati, nulla iuris necessitate coacti, sed dumtaxat sola pietate ducti, et ut vexacionem redimere valeant, solverunt, numeraverunt et tradiderunt eidem relicte Pribizlai triginta quinque marcas et suis generis prescriptis Egidio decem et octo marcas, Alexandro decem et octo marcas et Ivan totidem marcas, quas iidem confessi sunt se recepisse et eciam plenarie habuisse. Renunciantes coram nobis pure et spontanee omni iuri, questioni seu accioni, quod vel que eisdem in dictis villis competebat vel competere videbatur contra ecclesiam prenotatam. Obligaverunt insuper se Egidius et socii eiusdem nomine suo et nomine uxorum suarum ac heredum pro qua quarta dictum capitulum impetebant, quod tam ipsi quam heredes eorum heredumque successores contra omnes tam propinquos quam extraneos, si qui super quarta quam eorum uxoribus in memoratis villis seu terris deberi dicebant vel occasione earumdem moverent deinceps quocumque modo vel ingenio contra capitulum antedictum questionem iidem suis laboribus et expensis ecclesiam zagrabiensem indempnem reddere ab omnibus impetitoribus defendere et expedire teneantur. Affuit eciam Mathei, filius Borch, nepos Kinciani filius filie sue nomine Anna, qui similiter habitis et numeratis viginti marcis ex parte capituli supradicti racione quarte contingentis matrem suam, filiam scilicet Kinciani, quod nomine quarte in memoratis villis requirebat cessit et renunciavit omni juri et accioni quod vel que occasione quarte huiusmodi contra ecclesiam zagrabiensem eidem competere videbatur. Obligans se et heredes suos heredumque successores nomine suo et nomine matris sue quod ecclesiam zagrabiensem super iure premisse quarte ab omnibus impetitoribus tam propinquis quam extraneis illesam et indempnem reddere suisque laboribus et expensis expedire teneatur. Ut autem premissa composicio seu ordinacio robur perpetue firmitatis optineat, ad peticionem et instanciam partium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum Zagrabie, quinta feria proxima post octavas epiphanie domini. Anno gracie millesimo ducentesimo sexagesimo nono.

Izvornik na koži, zelena svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. kapt. f. 18. nr. 53.

---

## CXXVIII. God. 1269. 14. veljače.

*Timotej biskup zagrebački, diže izobćenje sa stanovnikah u Kamarči koji se uztezali plaćat mu desetinu u naravi, pošto su obećali da toga više učinit neće.*

Nos capitulum zagrabiensis ecclesie. Significamus universis quibus expedit per presentes: quod cum venerabilis pater dominus noster Timotheus episcopus zagrabiensis, nobiles viros: Farcasium, filium Tholomerii,

Stephanum, filium Belus et Cozmam, filium Pridizlai, de Kamarcha, iusticia exigente excommunicasset pro eo, quod decimas suas in specie sicut debebant solvere recusabant. Et idem nobiles: Farcasius, Stephanus et Cozmas postmodum Zagrabiam accedentes circa octavas epiphanie domini nobis presentibus in loco capituli nostri ab eodem domino episcopo munus absolucionis humiliter peterent. Tandem idem dominus noster episcopus eorumdem nobilium et nostris precibus inclinatus iuxta formam ecclesie ab excommunicacione, qua fuerant innodati, absolvit eosdem, et dicti nobiles in presencia domini nostri et nostra assumpserunt sacris tactis: quod si vir discretus magister Petrus, prepositus chasmensis, concanonicus noster, super hoc, quod decimas eorum in specie solvere tenerentur in octavis cinerum prestaret sacramentum, extunc decimas eidem domino nostro debitas in specie solverent. Termino vero huiusmodi sacramenti adveniente nos ad requisicionem domini nostri episcopi unum ex nobis, videlicet virum discretum magistrum Petrum, dictum Pulchrum, archidiaconum de Vrbouch, ad videndum huiusmodi sacramentum pro testimonio transmisimus ad curiam dicti domini nostri episcopi, qui ad nos rediens requisitus dixit: quod dicti nobiles Farcasius videlicet, Stephanus et Cosmas preposito chasmensi in loco sacramenti, videlicet in ecclesia beate Margarete in Dumbrou, astanti et volenti iurare relaxaverunt et remiserunt dictum sacramentum, recognoscentes huiusmodi decimas in specie solvere se debere. Assumpserunt insuper et promiserunt, quod deinceps decimas ad clitum? dicti domini nostri de Kamarcha spectantes dabunt et solvent in specie. In cuius rei testimonium litteras nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in festo Valentini martiris. Anno domini MCCLXIX.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 15.

---

## CXXIX. God. 1269. 7. ožujka. U Zagrebu.

*Sinovi Zokovi prodavaju komadić zemlje u Sepnici županu Andriji za 15 pensah dinarah zagrebačkih.*

Nos Detricus comes zagrabiensis. Notum facimus quibus expedit universis: quod constitutis in nostra presencia ab una parte Endrech, terrestre comite, et ab altera Zork, Descen, Crican, et Zoderin, filiis Zock, iidem filii Zock quandam particulam terre sub metis infrascriptis, de terra eorum hereditaria, in Zepniche, confessi sunt se vendidisse Endrech comiti supradicto et per eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo possidendam, pro quindecim pensis denariorum zagrabiensium, quorum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant, quas se dixerunt ab eodem plenarie recepisse. Astiterunt eciam commetanei terre vendite, scilicet Micula, Micus et Stephanus, filii Nicolai et consanguinei venditorum, scilicet Cherne, nepos Bulezod, Iwris, Georgius, Gozcina, Iwanech et Drugoyk, qui vendicionem factam consensu suo unanimiter ratificantes approbarunt. Cuius terre prima meta, sicut partes nobis retu-

lerunt, incipit in arbore narfa iuxta ripam fluvii Zepniche, et in eodem fluvio Zepniche vadit superius et perveniet in locum, ubi duo fluvii Zepniche cadunt in unum, et ibi exit versus orientem ad metam terream, que est sub monte, ab inde ascendit directe ad montem et perveniet ad finem vinee Branizlaii, iobagionis Petri cantoris, inde ad metam terream illinc declinat ad partem meridionalem, et per promontorium procedendo descendit ad metam terream, et ibi transit viam que ducit ad ecclesiam sancti Petri per modicum spacium ad metam terream, hinc reducitur ad priorem metam et ibi terminatur. Datum Zagrabie, feria quinta proxima post dominicam Letare. Anno domini MCCLXIX.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 41.

---

## CXXX. God. 1269. 22. svibnja.

*Vratislav sin Jakobov prodaje diel svoje baštine u Zagorju županu Ivanku za 22 marke.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constitutis in nostra presencia ab una parte Wratizlao, filio Jacou, et ab altera Iwanca comite, genero eiusdem pro se, et Jacobo fratre suo, idem Wratizlaus filiis suis Benedicto et Dominico et Noreta, fratre ipsius Wratizlai, astantibus et consencientibus, porcionem, ipsum Wratizlaum contingentem racione divisionis facte inter ipsum et Noretam in terra quam rivus Batina interfluit, confessus est se vendidisse cum omnibus utilitatibus ipsius porcionis predicto Iwanca comiti et Jacobo fratre eius supradicto et per eos ipsorum heredibus heredumque successoribus iure perpetuo possidendam pro viginti duabus marcis, quas se dixit ab eisdem Iwanca comite et Jacobo plenarie recepisse. Prima meta terre vendite sicut partes nobis retulerunt incipit ubi rivus Climen coniungitur aque Batina, et in eodem rivo Climen procedit versus septemtrionem per aliquantum spacium et exiliens de rivo Climen versus orientem, habet metam terream sub arbore tul, inde procedit versus orientem et venit ad metam terream, que est sub arbore tul iuxta magnam viam, que via exercitus vocatur, inde transiens viam magnam vertitur ad meridiem et descendit in vallem unam, in qua habet metam terream sub arbore cher, in eadem valle procedit et intrat rivum Scinna et in eodem rivo Zuinna procedit per competenter magnum spacium et exiens de Zuinna versus occidentem, habet metam terream sub arbore pomi, inde transiens montem unum venit ad aquam Batina, et ea transita versus occidentem, habet metam terream sub arbore tul; inde procedit versus occidentem et venit in rivum, qui dicitur Megepotok, in cuius margine habet metam terream sub arbore tul, et in eodem rivo Megepotok ascendit versus septemtrionem, et in capite ipsius rivi habet metam terream, inde procedit adhuc versus septemtrionem in latere montis, quod dicitur Birch et venit ad metam terream sub arbore cher, inde vertitur ad orientem et venit ad aquam Ba-

tina, iuxta quam habet metam terream sub arbore cher, et in eadem aqua Batina descendens revertitur ad primam metam. Astiterunt eciam de genere Johannis pugilis de Zagoria commetanei terre vendite, scilicet: Paul et Iwanus, filii Mortunus, Dursan, filius Ratk et Ozul, filius Stephani, qui vendicionem factam consensu suo ratificantes, Iwancam comitem et Jacobum fratrem eius, et heredes eorum heredumque successores super terram antedictam concordi voluntate receperunt et perpetuaverunt sibi inscriptis metis commetaneos et vicinos. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam partium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum quarta feria ante festum Vrbani pape. Anno domini MCCLXIX.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 61.

## CXXXI. God. 1269. u lipnju,

*Timotej biskup zagrebački kupuje za 30 markah od Urbana sina Pobradova njeko zemljište kod Vaške blizu Drave.*

Paulus prepositus et capitulum quinqueecclesiense. Omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino. Ad universorum noticiam volumus pervenire: quod Vrbanus, filius Pobrad, personaliter in nostri presencia constitutus, terram suam hereditariam iuxta Wascam existentem, in terris arabilibus et silvis ad usum quinque aratrorum sufficientem, de voluntate, consensu et permissione Powsa, filii Gwrh, Martini, filii Kohon, presencium coram nobis et Demetri cognatorum suorum, pro quo tamen Demetrio idem Marthinus uterinus frater suus astitit, confessus est viva voce, se dedisse, tradidisse et vendidisse domino in Christo venerabili patri Tymotheo, dei gracia episcopo zagrabiensi, ex eo magis quod heredum caruit solacio, receptis eciam triginta marcis argenti ab eodem domino episcopo, sibi et suis successoribus irrevocabiliter iure perpetuo possidendam, ita videlicet: quod nec ipse Vrbanus, nec aliquis alius terram prefatam ab eodem domino episcopo vel suis successoribus poterit revocare seu in posterum vendicare. Pro ipso autem domino episcopo Thomas, filius Thampa, astitit coram nobis. Cuius terre mete hoc ordine distinguuntur, sicut nobis idem Vrbanus cum predictis Pousa, Martino nobis retulit viva voce: quod incipiendo de Drawa in duabus metis terreis, in quarum una est arbor ulmi, per commetaneitatem cruciferorum de Nowak, tendit directe ad partem meridionalem ad duas metas terras, in quarum una est arbor ilicis, exinde vadit ad duas metas terreas, ab hinc procedit ad duas metas terreas, deinde procedit ad duas metas terreas, deinde vadit ad duas metas terreas, in quarum una est arbor ulmi, deinde procedit ad duas metas terreas, in quarum una est arbor nyr vocata, de hinc vadit ad duas metas terreas, postea procedit ad duas metas terreas in quarum una est arbor ilicis, ab hinc procedendo cadit in quandam vallem parvam in qua sunt due mete terree, in quarum una est arbor piri, ab hinc pervenit ad duas metas terreas in quarum una est arbor ilicis, dehinc per modicum spacium perprope cadit in magnam viam exercitualem, ubi sunt

due mete terree, per quam procedendo exit ab eadem via ad partem occidentalem ubi sunt due mete terree, deinde procedendo pervenit ad duas metas terreas, exinde venit in foveam wlpinam, ab hinc vadit ad duas metas terreas, deinde pervenit ad camposam terram ad duas metas terreas, abhinc procedit ad duas metas terreas in quarum una est arbor nyr vocata, exinde currit ad duas metas terreas, in quarum una est arbor ilicis, deinde pervenit ad duas metas terreas, dehinc venit ad quatuor metas terreas, ex hinc venit ad angulum cuiusdam silve, ubi sunt tres mete terree angulares, ubi commetaneitas predictorum cruciferorum terminatur et incipiunt esse commetanei supradicti Pousa, Demetrius et Martinus; abhinc transeundo quamdam viam tendit ad partem orientalem et ascendit monticulum quoddam, procedendoque per arbores cruce signatas pro metis, pervenit et concluditur terre domini episcopi zagrabiensis. In cuius rei memoriam et perpetuam stabilitatem litteras presentes communitas nostro sigillo ad peticionem ipsius Vrbani conscribi dignum duximus in premisse firmum vendicionis et empcionis testimonium et munimen. Actum anno gracie MCCLX nono, mense junio. Rodolpho cantore, Andrea custode, Iuenchezlao decano, ceterisque quam pluribus ibidem existentibus. Datum per manus magistri Johannis lectoris quinqueecclesiensis.

Liber privil. eppatus zagrab. list 47. Ima od nje i kasniji prepis u ark. nadb. Privilegialia.

---

## CXXXII. God. 1269. 24. rujna.

*Klemens IV papa rimski, odsudjuje odluku ugarskoga sabora da se desetina neima plaćat crkvam i nalaže ugarskomu episkopatu da crkovnimi kaznami príćera nepokorne na plaćanje.*

Nos Philippus dei gracia strigoniensis, Stephanus colocensis archiepiscopi, Lampertus agriensis, Paulus vesprimiensis, Philippus vaciensis, Lodomerius waradiensis episcopi, significamus quibus expedit omnibus presencium per tenorem: Nos et omnes episcopos regni Vngarie recepisse litteras apostolicas sub hac forma: Clemens episcopus servus servorum dei. Venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis et dilectis filiis ceteris prelatis regni Vngarie salutem et apostolicam benediccionem. Inter ceteras dotes graciarum ubertate plenas et fecundas, in quibus superna disposicio voluit ecclesias honorari, dotavit eas beneficio libertatis, cuius privilegium eo potius affectamus in suo vigore persistere, quo in eius lesione, si qua referri sibi contingeret, durius gravaremur. Ad hec igitur sicut expedit animum convertentes, id, quod sicut ad nostrum pervenit auditum, barones et alii nobiles dicti regni, divine legis institucionem pervertere non verentes in preiudicium libertatis ecclesiastice duxerant statuendum, videlicet: ut decime non solverentur ecclesiis iuxta morem et ipsius regni consuetudinem pacifice diutius observatam. Et carissimi in Christo filii nostri Bela et Stephanus, Vngarie reges illustres, auctoritate regia confirmarant, corporali prestito iuramento, quod illud observarent

et facerent a suis subditis observari, omnino irritum et innane decernimus, dictum iuramentum temerarium reputantes, et ipsos reges decernentes ad observacionem ipsius aliquatenus non teneri. Quo circa prout nostrum nos hortatur officium, vobis per apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, quatenus vos universi et singuli circa tuicionem libertatis ecclesiastice ac defensionem iurium ecclesiasticorum sollicite vigilantes, latas seu ferendas propter hoc a nobis communiter vel divisim excommunicacionis vel interdicti seu quascunque sententias inviolabiliter observetis et faciatis alterutras sententias, quantum in vobis fuerit, observari, et ecclesias vobis subiectas et clericos earumdem prout ad vestrum spectat officium in suis iuribus et libertatibus defendatis. Decimas nichilominus eisdem ecclesiis iuxta morem et consuetudinem patrie debitas ab ipsarum ecclesiarum parochianis exigere nullatenus obmittentes, non obstante aliquo statuto contrario a laicis super hec edito, litteris regum regni Vngarie ac regum eorumdem iuratorum prestacione vallato. Preces igitur et mandatum apostolicum super hiis taliter adimplere curetis, quod vos de negligencia redargui sed de sollicitudine commendari potius valeatis. Pro certo scituri, quod si secus per vos fieri contingeret, defectus vester posset in penam et dispendium redundare. Datum Viterbii; VIII kalendas octobris. Pontificatus nostri anno quarto.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 14.

---

## CXXXIII. God 1269. 22. prosinca.

*Bela IV kralj ugarski i hrvatski oslobadja podanike biskupa zagrebačkoga u šumedjskoj županiji od suzdržavanja županah.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium salvatore. Regalis misericordie immensitas quamvis ex sui providencia sublimia prospiciat, alto consilio providendo, tamen humilia respicit a suis honeribus sublevando. Provinde ad universorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire; quod cum sanctiferi populi et iobagiones episcopi zagrabiensis in quatuor villis in Wertus, scilicet Elias, Budun et Tikud in comitatu simigiensi existentes, per continuos descensus baronum nostrorum et per comitem simigiensem ac per curiales comites eiusdem qui fuere pro tempore, se conquererentur fuisse plurimum agravatos. Nos qui ecclesias dei et ad easdem spectantes protegere consvevimus et fovere ne in eisdem divine laudis organa suspendantur, sed divini cultus nominis amplietur, ad instanciam venerebalis patris Thymotei, misericacione divina episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, iam dictis populis et iobagionibus suis talem graciam et misericordiam duximus faciendam: quod nullus baronum nostrorum descensum super eosdem presumat facere violentum, et, ut servicia sua iam dicto venerabili patri debita, iidem populi et iobagiones facilius impendere valeant de aliis gravaminibus expediti, de

gracia concessimus speciali: quod comes simigiensis et curiales comites eiusdem pro tempore constituti, in nullo casu eosdem valeant iudicare, cum ipsos a iudicio parochialis comitis omnino eximentes, nostro et eiusdem episcopi iudicio duxerimus per omnia reservandos, ita videlicet, quod si dictus episcopus in reddenda iusticia querulantibus contra ipsos negligens fuerit aut remissus, extunc idem episcopus et non populi nec iobagiones sui supradicti, ad nostram citabitur presenciam ad terminum competentem. Ut igitur hec nostre concessionis series robur optineat perpetue firmitatis, nec per quempiam processu temporum retractari valeat, aut in irritum quoquomodo revocari, presentes memoratis populis et iobagionibus concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Demetrii, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno dominice incarnacionis MCCLX nono, XI kalendas januarii. Regni autem nostri anno XXXIII.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 40.

---

## CXXXIV. God. 1269. 22. prosinca.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje zlatnu bullu svoga predšastnika Andrije II, glede povlasticah danih episkopatu zagrebačkomu.*

Bela dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod venerabilis pater Tymotheus episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam obtulit et exhibuit nobis privilegium felicis recordacionis domini regis Andree, carissimi patris nostri, sub bulla aurea, super prediis, possessionibus, terris et libertatibus, que vel quas ecclesia sua zagrabiensis ex antiqua et devota collacione predecessorum nostrorum possidere dinoscitur contectum, petendo cum instancia ut ipsum privilegium ratificare, approbare et nostro privilegio confirmare de benignitate regia dignaremur. Cuius tenor talis est: (ut supra dipl. XXXIII. de anno 1217). Nos igitur privilegium ipsius carissimi patris nostri sub bulla aurea super huiusmodi salubribus donacionibus, possessionibus et libertatibus confectum, non abrasum non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptum, de verbo ad verbum presentibus insertum auctoritate presencium ex certa nostra sciencia duximus confirmandum. Concedimus eciam ad instar predecessorum nostrorum, quod banus pro tempore constitutus, in nullo casu populos ecclesie in banatu constitutos racione descensus vel alicuius iurisdiccionis occasione presummat molestare, cum nostris et carissimi patris nostri ac predecessorum nostrorum temporibus. bani pro tempore constituti nullam habuerint iurisdiccionem in populis ecclesie supradicte, pro eo maxime, quod episcopi, qui pro tempore ecclesiam zagrabiensem gubernaverunt, semper fideles regie corone exstiterunt. Unde nos de speciali gracia omnes populos ipsius ecclesie zagrabiensis tam in banatu, quam in aliis comitatibus con-

stitutos, ab ipsius bani et comitum iurisdiccione omnino exemimus, ut iidem populi de aliis gravaminibus expediti, debita servicia et consveta facilius possint et valeant ipsi episcopo exhibere, et in omnibus tam in iudiciis, maleficiis, excessibus, quam in aliis serviciis et redditibus quibuscunque nomine nuncupatis suo tantum episcopo zagrabiensi et ipsius iudicibus seu officialibus, populi ecclesie respondere teneantur. Adicientes quod si episcopus vel eius iudex aut officialis in reddenda iusticia querelantibus contra ipsos populos negligens fuerit vel remissus, non is contra quem agitur, sed episcopus vel eius iudex ad nostram citabitur presenciam ad terminum competentem. Volumus eciam, quod nullus baronrum nostrorum in populis ecclesie audeat descensum violentum recipere, qui vero contra presumpserit indignacionem regiam exinde incurrat et ipse episcopus contra huiusmodi presumptorem per censuram ecclesiasticam procedat prout meruerit protervitas presumptoris, nisi se super iniuria illata recognoscat. Ceterum cum in populis ecclesie temporibus retroactis nulla collecta fuerit, et nos tempore nupciarum karissimi filii nostri, felicis recordacionis, Bele ducis, collectam septem denariorum exigi fecissemus, et postmodum aliquot annos recepissemus, tandem recurrentes ad consciencíam, ob reverenciam sancti Ladizlai regis, qui est fundator ipsius ecclesie, et pro remedio anime karissimi filii nostri Bele ducis ipsam collectam septem denariorum dicto episcopo in populis ecclesie relaxamus. Ut igitur hec omnia que a nobis et carissimo patre nostro ac a predecessoribus nostris sunt concessa nostris nostrorumque successorum temporibus irrefragabiliter salva semper et inconcussa in perpetuum valeant permanere duplicis sigilli nostri munimine ex certa nostra sciencia fecimus roborari. Datum per manus magistri Demetrii, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo sexagesimo nono, XI kalendas januarii. Regni autem nostri anno tricesimo quarto.

Izvornik na koži, crveno-ljubičasta svilena vrpca visi bez pečata. U ark. kapt. fasc. 1. br. 2.

---

## CXXXV. God. 1269.

*Bela IV. kralj ugarski i hrvatski na molbu biskupa zagrebačkoga Timoteja oslobadja njegove podanike u Vrbasu od suzdržavanja dotičnih županah.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in omnium salvatore. Regalis misericordie immensitas quam vis ex sui providencia sublimia prospiciat alto consilio providendo, tamen humilia respicit, a suis oneribus sublevando. Proinde ad universorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus pervenire: quod cum populi venerabilis patris Thymotei episcopi zagrabiensis in comitatu de Vrbaz existentes per continuos descensus baronum nostrorum et per comitem de Vrbaz, ac per curiales comites eiusdem, qui fuere pro tempore, se conquererentur fuisse plurimum aggravatos. Nos

qui ecclesias dei et ad easdem spectantes protegere consvevimus et fovere, ne in eisdem divine laudis organa suspendantur, sed divini cultus nominis amplietur. Ad instanciam venerabilis patris Tymotei, miseracione divina episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, iam dictis populis et iobagionibus suis talem graciam et misericordiam duximus faciendam: quod nullus baronum nostrorum descensum super eosdem presumant facere violentum, et ut servicia sua iam dicto venerabili patri debita, iidem populi et iobagiones facilius impendere valeant, de aliis gravaminibus expediti, de gracia concessimus speciali: quod comites de Vrbaz, vel curiales comites eiusdem, pro tempore constituti, in ullo casu eosdem valeant iudicare prout libertas aliorum populorum eiusdem venerabilis patris id requirit, cum ipsos a iudicio parochialis comitis omnino eximentes nostro et eiusdem episcopi iudicio duxerimus per omnia reservandos, ita videlicet, quod si dictus episcopus in reddenda iusticia querelantibus contra ipsos negligens fuerit ac remissus, extunc idem episcopus, et non populi nec iobagiones sui supradicti, ad nostram citabitur presenciam ad terminum competentem. Ut igitur hec nostre concessionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec per quempiam processu temporum retractari valeat aut in irritum quoquomodo revocari presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Demetrii, prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXIX. Regni autem nostri anno XXX quarto.

Izvornik na koži, pečat manjka. Iz arkiva nadb. Privilegialia.

---

## CXXXVI. God. 1269. U Zagrebu.

*Bela vojvoda ciele Slavonije dosudjuje kaptolu zagrebačkomu posjed trih villah u Jalševcu, koj htjedoše posvojit sinovi i unuci Bratonini.*

Bela dei gracia dux tocius Sclauonie, Dalmachie, Croachie. Universis presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod cum ducatum tocius Sclauonie, Dalmachie et Croachie ex voluntate serenissimi patris nostri Bele quarti, regis Hungarie, primitus intrassemus, nobis in Zagrabia existentibus, quidam filii et nepotes Bratona, iuxta fluvium Jalseueth existentes, videlicet Otrochk cum filiis suis, Torcha cum filiis suis, Mirozlaus, Ratk, Velizlou, Gerdos cum filiis suis, Martino et aliis, Dragizlao, Ozul, Wlk, et ibidem iuxta dictum fluvium Jalseueth, Zlobk cum filio suo, Brathk et aliis cognatis suis, item Donk, Neudasa, item filii et nepotes Chutk, Stephanus, Benk, Wlchina, Otho et filii Wlcodrug, item filii et nepotes Godigoy, Wlksa, Pubisa, Gurdaueth ac tota generacio predictorum in tribus villis contra capitulum et canonicos zagrabienses nobis acclamarunt: quod ipsos cum fuissent iobagiones castri zagrabiensis dictum capitulum et canonici de novo violenter occupatos detinerent. Quorum assercionibus auditis, dictum capitulum et canonicos ad nostram presenciam fecimus evocari, et terminis quibusdam interlapsis, in termino tandem perhemptorio supradictis homi-

nibus eadem allegantibus, dicti canonici proposuerunt, prescripcionem legitimam allegantes, quod terram trium villarum supradictarum et ipsos a quinquaginta annis minus uno, ipsi et ecclesia zagrabiensis pacifice possedisset; et hoc per litteras patris nostri et per litteras serenissime matris nostre regine Vngarie ipsis presentibus probaverunt. Nos autem habito consilio cum baronibus nostris, nobis tunc considentibus, quia dicti filii Bratona et alii ex parte eorum prenotati nec interupcionis litteras presentare poterant, nec aliquas raciones, que pro ipsis facerent allegare, sed tantummodo verba proferebant, licet propter litteras domini regis et regine dictos homines et terram dicto capitulo relinquere debuissemus possidendos sicut et in possessione fuerant, tamen ut clamoribus eorum satisfiat ad maiorem cautelam et rei evidenciam sex homines maiores de capitulo, ex quibus tres supradicti homines eligerent et alii tres ex capitulo assignati, prestarent sacramentum super eo, quod dicta ecclesia terras dictarum trium villarum a quinquaginta annis minus uno pacifice possedisset. Et in loco sacramenti magister Petrus, zagrabiensis, magister Nicodemus, de Kemnuk, archidiaconi, et magister Drisa, lector ecclesie zagrabiensis, per dictos homines nominati et assumpti, magister Buza cantor, magister Mychael, custos ecclesie zagrabiensis et magister Benedictus, archidiaconus de Guerche, licet prefati homines se culpabiles proclamassent, coram capellano nostro Saulo sacerdote ad hoc deputato et sacramentum eis remittere voluissent, nichilominus dicti magister Petrus et alii supranominati de iuris sui beneficio confidentes, coram dicto capellano nostro Saulo sacerdote iuraverunt in maiori ecclesia in altari sancti regis super eo, quod terram dictarum trium villarum ecclesia supradicta a quinquaginta annis minus uno quiete et pacifice possedisset. Nos autem meritis cause et allegacionibus parcium plenius intellectis, habito consilio baronum nostrorum supradictas villas cum pertinenciis suis adiudicavimus capitulo memorato, parti adverse perpetuum silencium imponendo. Et si umquam aliquis ex ipsis vel heredibus ipsorum questionem aliquam movere acceptaverint super possessionibus supradictis, tamquam calumpniatores sine aliqua excusacione modis omnibus puniantur. Ne igitur huius rei series processu temporis per quospiam valeat in dubium revocari, in perpetuam huius rei memoriam presentes litteras supradicto capitulo concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Zagrabie. Anno domini MCCLX. nono.

U prepisu kralja Stjepana V. od g. 1270. Iz ark. kapt. zagreb. fasc. 23. nr. 53.

---

## CXXXVII. God. 1269.

*Farkaš sin Damjanov prodaje opatiji topuskoj 12 robovah za 17 dinarah zagrebačkih, a 12 robovah opet poklanja sam opatiji za spas svoje duše.*

Bela dei gracia dux tocius Sclauonie, Dalmacie, et Crowacie. Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ut ea que in tempore geruntur, ne a memoria posterorum processu temporis elabantur, literarum testimonio stabilire consvevit. Proinde ad

universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod accedentes ad nostram presenciam Farcasius, filius Damyani, de genere Colchoch ab una parte, Matheus, venerabilis abbas monasterii beate virginis de Toplica ex altera; idem Farcasius confessus est viva voce: duodecim servos et ancillas, hereditarios suos, pro decem et septem marcis denariorum zagrabiensium ipsi domino abbati vendidisse, quas integraliter et plenarie ab eodem abbate recepisse se asseruit et habere. Quorum quidem servorum et ancillarum nomina sunt: Lyben et uxor eiusdem Jurica nomine, Radomer, filius eorumdem, Martysselay, Obrade, Mara, Martha, Lybysna, Calcava, Voke, Vochiche et Davola. Confessus est eciam dictus Farcasius, alia duodecim capita servorum et ancillarum, quorum nomina sunt: Thomas, uxor eiusdem Canissevela, et Radosela, Radisca, Lucia, Lupeko et uxor eiusdem Dragua, Tecana, Myluuana, Elena, Zernyche et Dobrina, ipsi monasterio beate virginis pro remedio anime sue dedisse, contulisse et donasse iure perpetuo et inrevocabiliter possidenda. Ut ergo ipsa vendicio et donacio firma et stabilis permaneat, ne per quempiam processu temporum valeat retractari, presentes ad instanciam parcium contulimus, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Ladislai episcopi tynniensis, aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno gracie millesimo ducentesimo sexagesimo nono. Ducatus autem nostri anno primo.

Privileg: monaster. b. v. Mariae de Toplica, nro. LXXIV.

---

## CXXXVIII. God. 1270. 6. ožujka. U Želinu.

*Petar starješina i ciela občina petrinjska, obriču pred Henrikom banom da će izplatit biskupu zagrebačkomu Timoteju dužnu desetinu i plaćat ju u buduće.*

Nos Henricus banus tocius Sclauonie. Significamus universis quibus expedit memorie commendantes presencium per tenorem: quod cum Petrus, filius Rodolphi, maior ville de Petrina et cives de eadem villa ac alii homines ad ipsam spectantes, qui terrestres dicuntur, denegassent dare decimas suas in specie venerabili patri domino Thimotheo episcopo zagrabiensi, frugum scilicet, vini, millii, apum et minuta earumdem, kytas videlicet, gallinas et decimam de custodia porcorum, que wlgo polyche dicuntur, ac decimam tributi fori, nec non mediam decimam precessorie, que vicesima dicitur, prout alias dare et solvere consveverant, et decimam agnorum. Et propter hoc idem dominus episcopus premissis legitimis ammonicionibus et induccionibus salutaribus, sicut moris est, cum proficere non potuisset cum eisdem et sentenciam excommunicacionis tulisset in scriptis in certas personas de eadem villa Petrina et interdicti contra totam villam et homines terrestres ad ipsam villam spectantes. Tandem procuratore seu nuncio venerabilis patris domini Thimothei episcopi memorati ex parte una et Petro, maiore ville de Petrina, ac quibusdam aliis civibus de eadem villa, dicto villico nomine ville assistentibus, scilicet Woyn, Pousa, filio Sydonin, coram nobis constitutis ex altera; idem Petrus de voluntate hospitum de Petrina ac socii eiusdem predicti, qui secum in presenciarum aderant, prestito sacramento

tactis sacris codicibus ewangeliorum, sicut iidem coram nobis sunt confessi ad cor redeuntes, assumpserunt de voluntate, ut premisimus, consensu beneplacito ac expresso mandato hospitum eorumdem: quod deinceps in antea omnium rerum suarum, iustas decimas frugum scilicet, vini, agnorum, apum, ac de custodia porcorum, que polyche dicuntur, dabunt in specie tam ipsi hospites, quam ad eosdem spectantes, qui terrestres dicuntur. Item pro minutis decimis, millii scilicet, kytarum et gallinarum. tam ipsi hospites, quam alii homines terrestres ad ipsam villam spectantes, ac eciam sellarii eorumdem hospitum de singulis fumis, singulos duos denarios dare et solvere tenebuntur. Alias vero decimas premissas dare in specie debebunt secundum modum superius annotatum. Ad hec assumpsit idem Petrus, maior ville et predicti socii eiusdem, nomine predicte ville et mandato, quod racione decime tributi fori ville sepedicte, tam ipse maior ville, quam alii qui fuerint pro tempore constituti, dicto domino Thimotheo episcopo vel eiusdem successori aut certo homini eiusdem domini episcopi singulis annis singulas tres pensas denariorum zagrabiensium circa festum sancti Martini dare et solvere debebunt. In quibus omnibus premissis et singulis premissorum se debitores coram nobis recognoverunt se debere premissa omnia et singula premissorum sunt confessi. Obligantes se iidem nomine et mandato dictorum hospitum de Petrina, quod omnia premissa tam ipsi quam eorum heredes inviolabiliter observabunt. Et ut presens ordinacio robur obtineat firmitatis, ipsam pro maiori rei certitudine ad instanciam parcium nostri sigilli munimine duximus roborandam. Datum et actum in Selen, quinta feria proxima post dominicam Invocavit. Anno domini. MCCLXX.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 14.

---

## CXXXIX. God. 1270. 14. svibnja.

*Izaslanici opata topuskoga i knez Marin, sin Hrinkov, mire se pred Ivanom okičkim, sinom Jaroslavovim, poradi mejašah posjeda Jarovela i Pounja.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod constituti in nostra presencia ab una parte frater Matheus, abbas ecclesie toplicensis et frater Guillermus, cellerararius eiusdem loci, pro se et fratribus dicte ecclesie universis, et ab altera Marinus, filius comitis Hirink pro se et fratribus suis, Petro scilicet et Johanne, asseruerunt: quod ipsi de controversia et mota questione inter ipsos et dampnis ac lesionibus que inciderunt in eadem super limitibus terrarum Jarowel, que est Marini et fratrum suorum et Powonia, que est abbatis, vocatarum, et de aliis universis contencionibus, que inter easdem partes adusque precesserunt, mediantibus arbitris, scilicet Johanne comite, filio Irizlaii ex parte ecclesie et Egidio, filio Berizlaii ex parte Marini et fratrum suorum, electis, Torda eciam et Poorseno officialibus abbatis in collegas arbitrii assumptis ad concordiam perpetuam sunt perducti, ad quam observandam

inviolabiliter se obligarunt, sublata et remota cuiusvis questionis materia, tante pacis firmitate, quod neutra parcium super premissis ex nunc agendi habeat facultatem mediantibus metis terrarum predictarum subscriptis, in quas finaliter consenserunt. Quarum prima, sicut partes nobis retulerunt, incipit apud rivum, nomine Pulchina, ubi habet duas arbores tul, sub quibus sunt due mete terree, inde procedit versus orientem et venit ad lacum, qui Lokeu nuncupatur, inde ascendit monticulum super quem sunt due mete terree, inde procedens ascendit iuxta fontem et venit ad rivulum unum in quo sunt due mete terree, in eodem rivulo ascendit ad duas metas terreas, inde ascendit magnum montem ubi est magna via, iuxta quam sunt due mete terree, in eadem magna via et eodem monte procedit per frequentes metas terreas, quibus decursis exit de via et descendit in vallem unam ad duas metas terreas et quatuor fossas, inde ascendit ad cacumen montis et in eodem cacumine per frequentes metas terreas procedit et venit ad duas arbores tul, sub quibus sunt due mete terree, inde procedit in eodem cacumine per frequentes binarios metarum terrearum in quorum ultimo unam superiorem et descendit parumper ad inferiorem viam in latere montis, et exit de eadem via ad dexteram partem et descendit ad caput fontis, ubi est arbor graber vocata, sub qua sunt due mete terree, inde procedit ad alias duas metas terreas, inde directe transit montem et descendit ad caput rivi, qui Marcusden vocatur, ubi habet duas metas terreas, et per eundem rivulum Marcusden descendit in rivum, qui Jorawel nuncupatur, et ibi commetacio finem habet; remanente secundum processum antedictum terra Marini a dexetra parte et terra ecclesie a sinistris. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum feria quarta ante Rogaciones. Anno ab incarnacione domini MCC septuagesimo.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXII.

---

## CXL. God. 1270.

*Bela IV kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje biskupu zagrebačkomu Timoteju posjed kod Vaške, što ga kupio od Vrbana, sina Pobradova.*

Bela dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod venerabilis in Christo pater Thymotheus episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis quoddam privilegium capituli quinqueecclesiensis super empcione terre Vrbani, filii Pobrad, confectum; petens instanter, ut ipsum privilegium nostro privilegio dignaremur confirmare. Cuius siquidem tenor talis est: (ut supra dipl. CXXXI de anno 1269). Nos itaque predictum privilegium capituli memorati videntes non esse cancellatum. non viciatum, non abrasum, nec interiectum, sed in carta et in filo et in cera omnino non suspectum, ipsum privilegium de verbo ad verbum presentibus nostris lit-

teris inseri facientes, ad peticionem et instanciam dicti venerabilis patris actoritate regia duximus confirmandum, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus magistri Demetrii, prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC septuagesimo. Regni autem nostri anno tricesimo quinto.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 47.

---

## CXLI. God. 1270. 29. srpnja.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje privolju svoga otca Bele IV, danu biskupu zagrebačkomu Timoteju glede kupljene zemlje sv. Martina kod Vaške.*

Stephanus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie. Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum deo propicio adepti tocius regni gubernaculum et regimen fuissemus, venerabilis pater Thymoteus, episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, per ydoneum procuratorem suum ad nostram destinavit presenciam patentes litteras domini regis, karissimi patris nostri, super empcione terre sancti Martini, iuxta Waskam, habitas et confectas, supplicans nobis humiliter et attente, ut easdem ratificare et nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum tenor talis est: (ut supra dipl. LXXXIX de anno 1254). Nos itaque attendentes ecclesiam zagrabiensem in possessione iam dicte terre, iuxta empcionis titulo ab antiquo pacifice permansisse, easdem litteras karissimi patris nostri ratas habentes et acceptas, precibus eiusdem venerabilis patris liberaliter inclinati, de verbo ad verbum presentibus insertas duximus confirmandas, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti, orodiensis prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab incarnacione domini MCCLXX, quarto kalendas augusti. Regni autem nostri anno primo.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 49.

---

## CXLII. God. 1270. 29. srpnja.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje darovnicu vojvode Bele vrhu posjeda Jalševca.*

Stephanus dei gracia Hungarie, Dalmachie, Croachie, Rame, Seruie, Gallithie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo qui regibus dat salutem. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum

deo propicio adepti tocius regni gubernaculum et regimen fuissemus, fideles nostri, capitulum zagrabiensis ecclesie, per unum socium et concanonicum eorumdem destinarunt ad nostram presenciam privilegium Bele ducis, inclite recordacionis, karissimi fratris nostri, super facto terre Jalseuech, nepotum videlicet Bratuoy, quorum nomina in eodem privilegio sunt inserta confectum, attencius nos rogantes, ut idem privilegium ratificare et nostro dignaremur privilegio confirmare. Cuius tenor talis est: (ut supra dipl. CXXXVI de anno 1269). Nos igitur id, quod per ipsum karissimum fratrem nostrum, Belam ducem rite et legitime actum exstitit in premissis, ratum habentes et acceptum, precibus eorumdem liberaliter inclinati, dictum privilegium de verbo ad verbum presentibus insertum duximus confirmandum, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus magistri Benedicti, orodiensis prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab incarnacione domini millesimo ducentesimo septuagesimo, quarto kalendas augusti. Regni autem nostri anno primo.

**Izvornik na koži, na crvenoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz ark. kapt. fasc. 23. nr. 53.**

---

## CXLIII. God. 1270. 29. srpnja.

***Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje nagodbu učinjenu pred vojvodom Belom medju kaptolom zagrebačkim, udovom Pribislavovom i njezini zeti.***

Stephanus dei gracia Hungarie, Dalmathie, Croathie, Rame, Seruie, Gallithie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo qui regibus dat salutem. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod cum deo propicio adepti tocius regni gubernaculum et regnum fuissemus, fideles nostri capitulum zagrabiensis ecclesie, per unum socium et concanonicum eorumdem destinarunt ad nostram presenciam privilegium Bele ducis, inclite recordacionis, karissimi fratris nostri, super composicione inter eosdem ab una parte et relictam comitis Pribyzlai et eius generos, quorum nomina inferius exprimentur, ex altera, confectum, attencius nos rogantes ut idem privilegium ratificare et nostro dignaremur privilegio confirmare. Cuius tenor talis est: (ut supra dipl. CXXVII. de anno 1269). Nos igitur id, quod per ipsum karissimum fratrem nostrum Belam ducem rite et legitime actum exstitit in premissis, ratum habentes et acceptum precibus eorumdem liberaliter inclinati, dictum privilegium de verbo ad verbum presentibus insertum duximus confimandum, dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus magistri Benedicti, orodiensis prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab incarnacione domini millesimo ducentessimo septuagesimo, quarto kalendas augusti. Regni autem nostri anno primo.

**Izvornik na koži, na crvenoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz ark. kapt. fasc. 17. br. 104.**

---

## CXLIV. God. 1270. 1. rujna. U Zagrebu.

*Hoduš župan zagrebački dosudjuje biskupu zagrebačkomn Timoteju zemlju Pserić, koju mu nastojao otet Abraham moravečki župan.*

Nos Hodus comes zagrabiensis. Significamus quibus expedit memorie commendantes presencium per tenorem, quod cum questio esset suborta inter venerabilem patrem dominum Thimotheum episcopum zagrabiensem ex parte una, et Abram comitem de Moroucha, iobagiones castri et castrenses de Glaunicha, videlicet Berwey, Nerad, Myko, Scelk, Wlkozlou, Zlobysa, Paulus, Joseph, Drugan, Wlchyna, Vechezlou, Gurga, Prouoneg, Paulum, Hrenco, Stephanum, Borych, Matheico, Pauco, Zouidrug, Coporto, Petrum, Vulchylo, Zlobyna, Petrus, Martin, filium Dragchyn et Zlobizlaum ex altera, super terra, Pzerych vocata, quam idem dominus episcopus dicebat esse occupatam per dictum Abram comitem, iobagiones castri et castrenses de Glaunycha; et huiusmodi questio coram nobis fuisset inter partes diucius ventilata. Nos, volentes parcium laboribus consulere et expensis, decrevimus, ut prefate questionis contencio amicabiliter ordinacione proborum nostrorum decidatur. Tandem partes ex nostra permissione et inductu in arbitrium proborum virorum hinc inde communiter electorum, scilicet Gabriani comitis et Petri capitosi ex parte dicti domini episcopi nominatorum, et Iwan comitis, filii Irizlaii, ex parte Abram comitis de Moroucha iobagionumque castri et castrensium nominati et assumpti ex altera, compromiserunt pari voluntate et consensu. Per quos arbitros arbitratores seu amicabiles compositores taliter exstitit diffinitum: quod ex parte dicti domini episcopi debeant statui octo persone de capitulo zagrabiensi, de quibus quatuor persone assummi debeant ad prestandum huiusmodi iuramentum per dictum Abram comitem de Moroucha, iobagiones castri et castrenses, quod sepedicta terra fuerit domini episcopi zagrabiensis et quod semper spectaverit ad eundem. Que quidem quatuor persone nominate per eosdem, scilicet magister Petrus, archidiaconus zagrabiensis, magister Mychael, prepositus chasmensis, Stephanus, archidiaconus de Guerthe et Crachynus, cantor ecclesie zagrabiensis, iurare debeant super eo videlicet: quod prenotata terra, ut premisimus, semper fuerit domini episcopi et spectaverit ad eundem. Qui tercio die post festum sancti regis Stephani coram hominibus nostris Petro, filio Bogdazlou, et Laztych, filio Drugan, ad recipiendum iuramentum eorumdem per nos deputatis iuraverunt. Nos itaque tali iuramento recepto et rei veritate deducta in lucem, ut finis ipsi questioni imponatur ad reambulandam et restituendam terram superius nominatam dicto domino episcopo dedimus et assignavimus homines nostros fidedignos: Petrum scilicet, filium Bogdozlo, Laztych, filium Drugan, pristaldum terrestrem, cum Petrus comite, filio Petrilo, perpreceptorem de Chychan, et Gyurg, filium Drask, perpreceptorem de sancto Martino pro testimonio destinatis. Qui ad nos redeuntes retulerunt, quod sepedictam terram convocatis vicinis et commetaneis reambulantes et certis metis distinguentes contradictoribus aliquibus non extantibus, dicto domino episcopo restituerunt. Cuius terre prima meta incipit a meridie ubi fluvius Pzerych defluit in fontem Zelne vocatum, et in eodem fluvio Pzerych ascendens versus

septemtrionem pervenit ad unum pontem, qui est super eundem fluvium Pzerich, ibique est meta terrea, deinde procedens superius in eodem fluvio venit ad unam viam, que pertransit eundem fluvium, et tendit versus orientem, inde procedens ad unum lapidem per viam memoratam, venit ad duas arbores nucum, et pertransiens easdem arbores ascendit ad montem ubique iungitur terre dicti domini episcopi zagrabiensis, de qua iidem iobagiones castri et castrenses occupaverant. Nos itaque inducti premissis racionibus pretactam terram dicto domino episcopo et per eum suis successoribus sentencialiter duximus restituendam et reddendam, parti adverse super ipsa terra perpetuum silencium imponentes. Datum Zagrabie, in festo sancti Egidii confessoris. Anno ab incarnacione domini MCCLXX.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 40.

## CXLV. God. 1270. 4. rujna. U Zagrebu.

*Jačim ban potvrdjuje odsudu zagrebačkoga župana Hoduša glede zemlje Pserić.*

Nos Joachimus banus tocius Sclauonie. Significamus quibus expedit universis presencium per tenorem, quod cum venerabilis pater dominus Thimotheus episcopus zagrabiensis fecerit nobis offerri processum seu sentenciam Hodus, comitis nostri zagrabiensis, dilecti et fidelis nobis, in eiusdem litteris comprehensum et inclusum, habitum inter ipsum ex parte una, Abram comitem de Moroucha, iobagiones castri et castrenses de Glaunycha ex altera, super terra, Pzerych vocata, super qua lis inter ipsos vertebatur, petens, ut sentenciam et iudicium dicti iudicis nostri, nostris litteris stabilibus muniremus. Cuius litterarum tenor talis est: (ut supra dipl. CXLIV de anno 1270). Nos itaque attendentes iuris ordinem in ipso facto esse servatum, processimus, seu sentenciam iudicis nostri prenominati litteris eiusdem non cancellatis, non viciatis nec in aliqua sui parte diminutis de verbo ad verbum litteris nostris insertis ratificantes, ymmo ratum et firmum habentes duximus confirmandum. Datum et actum Zagrabie, quinta feria, proxima post festum sancti Egidii confessoris. Anno domini MCC septuagesimo.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 40.

## CXLVI. God. 1270. 19. prosinca.

*Stjepan i Mikuš sinovi Nikolini zalažu svoj posjed u Sepnici županu Pernikolu za 29 markah.*

Nos capitulum ecclesie zagrabiensis. Memorie commendamus quod constitutis in nostri presencia ab una parte magistro Philippo, notario Pernycholi comitis, nomine et vice ipsius domini sui, et ab altera Stephano et Mykus, filiis Nicolai, iobagionibus castri zagrabiensis; iidem Stephanus

et Mykus confessi sunt: se recepisse triginta marcas minus una, in denariis zagrabiensibus a predicto Pernicolao comite, pro quibus eidem terram eorum in Sepnicha existentem, ipsos contingentem, cum vineis ac aliis utilitatibus suis. preter porcionem Mykola, fratris eorum, pignori obligarunt, in festo Pasce, nunc venturo, coram nobis pro eadem summa pecunie redimenda. Hoc adiecto, quod si in predicto termino, ipsam terram redimere non possent, extunc accedunt estimatores super eam, et si pluris estimata fuerit, Pernicholus comes superaddet, et dicta terra sibi perpetuabitur possidenda; si vero contradiccione aliqua inpediente, extimari non posset, in crastino eiusdem termini, dictam cum duplo refundere tenebuntur. Astitit eciam Mirizlaus, qui huic impignoracioni consensum prebuit et assensum, et dixit se super terra nunc impignorata Pernichilo comiti litteras stabiles non habere, et si quis haberet super hoc et fraudulenter occultaret casse habeantur penitus et innanes, ubicumque fuerint presentate. Datum feria VI ante festum Thome apostoli. Anno domini MCCLXX.

Liber privil. eppatus zagrab. list 42.

---

## CXLVII. God. 1271. 3. veljače. U Budimu.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski prepovjeda svim banom i plemićem, da ni prieselicami ni inimi tjeskobami neuznemirivaju podložnike crkve zagrebačke*

Stephanus dei gracia rex Vngarie. Dilectis et fidelibus suis bano tocius Sclauonie pro tempore constituto, ac aliis baronibus regni sui salutem et graciam plenam. Cum ecclesiam zagrabiensem et populos suos, tam ad episcopum quam ad capitulum eiusdem spectantes, in omnibus libertatibus, iuribus ac bonis condicionibus suis a sanctis progenitoribus nostris eidem ecclesie indultis, datis et concessis velimus et intendamus illesam et inconcussam cum plena integritate conservare, et nos eciam ex nunc eandem in nostram proteccionem recepimus specialem, fidelitati vestre mandamus requirentes et firmiter precipiendo mandamus, quatenus nullus vestrum de cetero super populos ipsius ecclesie descensus presumat facere violentos, nec aliquas molestias aut gravamina eidem ecclesie et populis pertinentibus ad eandem aliquo ingenio vel studio vel propria presumpcione per quam effectus nostre gracie posset impediri vel dissolvi debeat aliquatenus irrogare. Sed sicut nostram graciam caram habere desideratis sic de omnibus molestiis et gravaminibus prefate ecclesie vel suis populis amplius inferendis manus vestras penitus retrahatis. Datum Bude, in festo beati Blasii martiris. Anno domini MCCLXX primo.

Liber privil. eppatus zagrab. list 10.

---

## CXLVIII. God. 1271. 16. svibnja.

*Križan i njegova braća prodavaju zemljište Sekirje za devet markah dinarah zagrebačkih, knezu Ivanku i njegovomu bratu Jakobu.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis coram nobis ab una parte Crisano, Gregorio, Mortunus et Thoma, filiis Thome de genere Agha, et ab altera Iwanka comite et Jacobo fratre eius, idem Crisan et fratres sui predicti quandam particulam terre eorum, Seekerie nuncupate, a parte terre dictorum Iwanka comitis et Jacobi, quam ab eisdem antea cum nostris litteris compararant, metis infrascriptis distinctam, confessi sunt se vendidisse pro novem marcis denariorum zagrabiensium iure perpetuo Iwanka comiti et Jacobo memoratis, et ipsam pecuniam recepisse ab eisdem. Cuius terre prima meta, sicut partes nobis retulerunt, incipit ab arbore piri, sub qua est meta terrea sub monte, que separat terram dictorum Iwanka et Jacobi a terra Crisani et Thome prescriptorum, inde directe vadit ad aquilonem et transiens per quandam aquam, Toplica potok vocatam, sub monte, pervenit ad metam terream, et hinc procedens sub eodem monte per parum ad occidentem per quandam vallem, ascendit iterum versus septemtrionem ad montem, in qua valle est arbor pomi, meta terrea circumdata, et ibi cadens in semitam quandam vadit quasi ad orientem et ascendit in Berch vocatum, et in eodem Berch et in eadem semita declinat iterum versus septemtrionem et pervenit supra vallem, Mortun welge vocatam, ad arborem castanee, meta terrea circumfusam, inde procedens in eodem Berch et in eadem via pervenit ad arborem tul, sub qua est meta terrea, ab inde adhuc vergens ad aquilonem pervenit ad magnam metam, que separat ab invicem terras dictorum filiorum Thome, filiorum Arlandi et populorum castri. Postea descendens per idem Berch ad occidentem, pervenit ad foveam, que vocatur Cupest, de qua fovea descendit ad aquam Toplica, in qua aqua ascendit ad meridiem et exit de ipsa Toplica ad orientem ad metam terream, inde pergens in longitudine unius jugeris cadit ad viam, ubi est meta terrea, deinde gradiens in via eadem ad meridiem, pervenit ad metam terream dictorum Iwanka et Jacobi, ubi aqua Scekerie cadit in aquam Toplica, ibique terminatur. Astitit eciam Johannes, filius Arlandi, commetaneus terre vendite, qui vendicioni facte consensum prebuit et permisit. Ad hec Crisan, Gregorius, et Mortunus ac Thomas superius nominati obligaverunt se, quod quicumque dictos Iwanka et Jacobum ac eorum heredes racione predicte terre inpeterent, ipsi expedire tenebuntur labore proprio et expensa. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus nostro sigillo communitas. Datum tercio die post festum ascensionis domini. Anno ab incarnacione domini MCC septuagesimo primo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 44.

## CXLIX. God 1271. 23. svibnja.

*Stjepan sin Nikolin zalaže knezu Pernikolu za šestnaest pensah i deset dinarah njeko svoje zemljište u Sepnici.*

Nos capitulum ecclesie zagrabiensis. Memorie commendamus, quod constitutis coram nobis ab una parte Andrea, clerico Pernicholi comitis, pro ipso domino suo, et ab altera Stephano, filio Nicolai, idem Stephanus quandam particulam terre sue existentem in Sepnicha, per Cherna, filium Hode, antea sibi cum litteris Hodos comitis zagrabiensis pro XVI pensis et decem denariis inpignoratam, sub metis et terminis, qui in litteris dicti comitis continentur, Pernicholo comiti pro dicta summa pecunie pignori obligavit, recepta ut dixit ab eodem a data presencium, completis quatuor annis, iterum in tali die, pro ipsis XVI. pensis et decem denariis redimendam. Astitit eciam prefatus Cherne, qui ipsam impignoracionem permisit bona voluntate, hoc adiecto, quod si memoratus Stephanus in predicto termino ipsam terram non redemerit, extunc perpetuare tenebitur, cum nostris litteris stabilibus Pernicholo comiti memorato. Datum in vigilia Penthecostes. Anno domini MCCLXXI.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 42.

---

## CL. God. 1271. 26. lipnja.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje crkvi zagrebačkoj sva prava i posjede, koje je od vajkada uživala.*

Stephanus dei gracia Vngarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in salutis largitore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod venerabilis pater Thymotheus, episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam obtulit et exhibuit nobis privilegium Emerici regis Vngarie, avi nostri, felicis recordacionis, super factis prediorum ac terrarum, que vel quas ecclesia sua zagrabiensis ex antiqua et devota collacione predecessorum nostrorum possidere dinoscitur confectum, petendo cum instancia, ut ipsum privilegium ratificare et nostro privilegio confirmare de benignitate regia dignaremur. Cuius tenor talis est: (ut supra dipl. XIII de anno 1201). Nos igitur privilegium ipsius Emerici regis, avi nostri, super huiusmodi salubri statu in factis terrarum et prediorum ecclesie prenotate confectum, non abrasum, non cancellatum, nec interiectum, nec in aliqua sui parte viciatum nilque reprehensibile in eodem privilegio preter antiquitatem seu vetustatem, quod maxime approbabile esse videbatur, invenientes, ratum habentes et acceptum et de verbo ad verbum presentibus insertum, auctoritate presencium, ex certa scientia duximus confirmandum. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes dedimus litteras duplicis

sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti, prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXXI, VI kalendas julii. Regni autem nostri anno secundo.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 29.

---

## CLI. God. 1271. 24. rujna.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski uzima podložnike crkve zagrebačke u svoju osobitu zaštitu.*

Stephanus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex. Omnibus tam presentibus quam futuris, presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Satis sublimitatis nostre fastigia curamus prudenter attollere, si unicuique quod suum est tribuentes, oppressos relevamus et relevatos in eorum iuribus seu libertatibus consvetis et antiquis indempniter conservamus. Proinde ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod cum populos zagrabiensis ecclesie tam episcopi videlicet quam capituli per vexaciones continuas et descensus multiplices sensissemus frequencius fuisse atrociter aggravatos. Nos predecessorum nostrorum salutaribus exemplariis, eos in omnibus libertatibus, iuribus ac bonis condicionibus eorum a sanctis progenitoribus nostris eidem ecclesie datis, indultis, et concessis intendentes illesos et inconcussos cum plena integritate conservare. Recipientes nichilominus ecclesiam eandem ac iura ipsius universa in nostram ut tenemur proteccionem et graciam specialem, concessimus statuentes et nichilominus iniungendo: quod nullus de cetero neque magnus neque parvus, neque baro nec inferior, super populos ipsius ecclesie cuiuscunque condicionis, descensus presumat facere violentos, nec aliquas molestias aut gravamina eidem ecclesie aut populis pertinentibus ad eam aliquo ingenio aut studio aut propria presumpcione, per quam effectus nostre gracie posset impediri seu dissolvi, audeat vel presumat aliquatenus irrogare, sicut hec in aliis ecclesie munimentis, que illibata servari volumus plenius continentur. Ut igitur gracia huiusmodi immutabiliter perpetuo perseveret, presentes ipsi ecclesie et eius populis concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti, orodiensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXX primo; VIII kalendas octobris, indiccione XIV. Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Philippo strigoniensi, Stephano colocensi, aule regie cancellario et Johanne spaletensi archiepiscopis. Lamperto agriensi, Job quinqueecclesiensi, Philippo waciensi, Paulo wesprimiensi, Thymotheo zagrabiensi, Lodomerio waradiensi, Dyonisio jauriensi et Petro transilvano episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Moys palatino, supruniensi comite, judice Cumanorum, Nycolao iudice curie regie, comite simigiensi, Egidio magistro tavarnicorum, comite posoniensi, Joachino bano tocius Sclauonie, Matheo voyvoda transilvano et comite de Zonnuk, Laurencio bano de Sceurino et comite de Doboka, Petro magistro

dapiferorum, comite de Dueke, Alberto magistro agasonum, comite de Scibinio, Philippo magistro pincernarum, Paulo comite bachiensi, Gregorio magistro tavarnicorum domine regine, comite castri ferrei, Ponych bano, comite zaladiensi, Mychaele comite nitriensi, et aliis quampluribus comitatus et honores regni tenentibus.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 6.

---

## CLII. God. 1271. U Senju.

*Belzanin senjanin predaje monastiru topuskomu one kuće u Senju, koje su spadale u vlastničtvo Petra arcidjakona zagrebačkoga.*

Nos Jacobus vicepotesta, iudicesque, consiliarii, totaque communitas Scenniensis. Significamus quibus expedit universis, quod cum frater Henricus, monachus toplicensis, electus eiusdem civitatis, in ipsam veniens civitatem, vice et nomine domini abbatis de Toplica, literas magistri Petri, archidyaconi zagrabiensis, presentasset, continentes: quod domus suas, quas dominus Belzaninus in supradicta civitate ab eodem magistro Petro tenebat et possidebat cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis ad manus predicti domini abbatis, vel ipsius hominis ad hoc per eundem deputati deberet assignare. Qui quidem Belzaninus ad nostram veniens presenciam claves predictarum domorum ad manus ipsius fratris Henrici porrigendo, ipsas domos sine aliqua contradiccione assignavit, et ipsum fratrem Henricum coram archidyacono et toto capitulo, ac nobis in corporalem possessionem ipsarum domorum introduxit, statuens coram nobis debitores pro precio ipsarum domorum, et cum tempus solucionis adveniret, eidem domino abbati vel fratri Henrico solvere tenerentur pro domibus supradictis sive alicui alteri, cui dominus abbas deputaverit vel decreverit. In cuius rei testimonium et evidenciam ampliorem literas nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Nam virorum sapientum decrevit industria, ut quitquid in presenti geritur vivacibus elementorum indiciis in posterum transferatur. Datum et actum in Scennia, ante ecclesiam sancti Johannis baptiste. Anno domini MCC septuagesimo primo.

Privileg monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LXXI.

---

## CLIII. God. 1271. U Bihču.

*Obćina bihička i opat topuskoga monastira uglavljuju, da neće jedan kmetove drugoga nastanit na svojem zemljištu.*

Nos Jacobus maior ville et tota comunitas civitatis de Bihig. Ad universorum noticiam volumus pervenire, quod nos cum venerabili patre domino M(atheo), venerabili abbate de Toplica, de beneplacito suo et nostro communi consilio et assensu, talem inter nos et ipsum ordinavimus com-

posicionem, ut ipse nullum de nostris iobagionibus de Veliho ad suum districtum in Crala recipiat, et nos e converso nullum equidem de suis iobagionibus de Crala ad nostrum districtum de Veliho auctoritate presentis ordinacionis recipere presumimus. Quod si pars alterutra ordinacionem istam aliquatenus in recipiendo alterius partis iobagionem infringere presumpserit, ex vi presentis statuti ipsum iobagionem cum rebus ablatis cum judicio duplici adverse parti restituere teneatur. Datum in Bihig. Anno domini MCCLXXI.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. XXI.

---

## CLIV. God. 1272. 27. veljače.

*David sin Pužev prodaje arcidjakonu Petru svoj mlin u Zagrebu za 50 pensah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presentem paginam inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis coram nobis ab una parte magistro Petro, archidiacono kathedrali, et ab altera Dauid, filio Powsa de vico nostro, idem Dauid quoddam molendinum suum situm in fluvio supra civitatem, inter molendinum nostrum a parte superiori et molendinum filiorum Isaak a parte inferiori, quod sibi in concambium dimidii molendini sui existentis sub ecclesia beate virginis sub monte Grech, a predicto magistro Petro provenerat, confessus est: se vendidisse eidem magistro Petro perpetuo possidendum pro quinquaginta pensis denariorum banalium, receptis ab eodem ut dixit, quorum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus nostro sigillo communitas. Datum sabbato post festum beati Mathie apostoli. Anno domini MCC. septuagesimo secundo.

U prepisu kaptola zagreb. od g. 1557. Iz ark. kapt.

---

## CLV. God. 1272. 14. travnja.

*Kaptol stolnobiogradski na zahtjev ugarskoga i hrvatskoga kralja Stjepana V. čini autentičan prepis darovnicah učinjenih crkvi zagrebačkoj.*

Capitulum ecclesie albensis. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod discretus vir magister Johannes, thesaurarius zagrabiensis ecclesie, socius noster karissimus, litteras domini regis nobis exhibuit in hec verba: Stephanus dei gracia rex Hungarie. Fidelibus suis capitulo albensi salutem et graciam. Mandamus fidelitati vestre precipiendo, quatenus rescripta seu transumpta privilegiorum venerabilis patris Thymothei episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri quandocunque eidem placuerit, sive pro se, sive pro ecclesia sua zagra-

biensi, vestro sigillo autentico dare seu assignare debeatis, aliud non facturi. Datum Bude, feria secunda proxima post dominicam Reminiscere. Nos igitur regie celsitudinis mandato satisfacere cupientes ut tenemur, privilegium Andree regis pie recordacionis sub aurea bulla, per ipsum magistrum Johannen nobis exhibitum, de verbo ad verbum presentibus inferi fecimus, cuius tenor talis est: (ut supra dipl. XXXIII de anno 1217) Verum quia ipsum privilegium aurea bulla roboratum et munitum nullum in se cancellacionis seu litere vitium continebat nos mandato regie celsitudinis debito cum honore recepto eiusdem transcripto, ut superius est tactum, seriatim nostre universitatis sigillum duximus apponendum. Anno domini MCC septuagesimo secundo, XVIII kalendas maii. Magistro Demetrio ecclesie nostre preposito, Myke cantore, Feliciano custode, Sebastiano decano existentibus.

Izvornik na koži. Na crveno-zelenoj svilenoj vrpci pečat manjka. Iz ark. kapt. f. 1. br. 1. Isti dan učinio je ovaj kaptol i prepis listine od god. 1217. br. XXXII.

---

## CLVI. God. 1272. 17. lipnja.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski na prošnju Timoteja biskupa zagrebačkoga potvrdjuje povlastice dane crkvi zagrebačkoj, od svojih predšastnikah Andrije II, i Bele IV.*

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Amen. Stephanus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex in perpetuum. Omnibus presentem paginam inspecturis salutem in eo qui regibus dat salutem. Summa est devocio regie maiestatis, que pro religione facit ecclesiastice libertatis, hanc enim salvator noster sibi sponsam elegit, que ex vivis constructa lapidibus foret habitaculum fidelium animarum, per hanc reges regnant et principes dominantur, que sola cum fiducia sub integritate fidei et innocencia vite deo creatori nostro animas representat, quitquid huic impertitum fuerit vel largitum, in eternitatis speculo gloriose retribucionis premio compensatur. Proinde devotas preces et instanciam venerabilis patris Thymothei episcopi zagrabiensis ecclesie, dilecti et fidelis nostri ac capituli eiusdem recepimus continentem, ut privilegium Andree regis illustris, avi nostri, sub bulla aurea habitum et obtentum accedente ad idem privilegio confirmacionis domini Bele regis serenissimi, patris nostri, clare memorie, super emunitate libertatis zagrabiensis ecclesie et populorum spectantium ad eandem in nostra et baronum nostrorum presencia seriatim exhibita et perlecta in signum gracie specialis dignaremur auree bulle nostre caractare communire. Quorumquidem privilegiorum tenor insertus talis est: (ut supra dipl. CXXXIV. de anno 1269). Nos itaque illustrium progenitorum nostrorum regum Hungarie vestigiis inherendo, ipsam zagrabiensem ecclesiam ex benignitate celsitudinis regie prosequi cupientes, presertim ob devocionem sancti regis Ladizlai, qui eliminatis gentilitatis erroribus in ducatu Sclauonie, zagrabiensis ecclesie instructor sanctissimus exstitit et fundator. Attendentes nichilominus piis consideracionis oculis devocionem venerabilis pa-

tris Thymothei episcopi zagrabiensis, opere mirifico et plurimum sumptuoso, quasi dissolutam in sui corpore a primo fundamento ipsam zagrabiensem ecclesiam reparantis, ut in eo innocenciam vite, amorem domus dei et dispensacionem in rebus ecclesiasticis providam ipsius ecclesie sibi tradite restauracio faceretur, prefata privilegia avi scilicet nostri sub aurea bulla, et patris nostri subsequentis, de verbo ad verbum inserta, presentibus in singulis articulis concesse et tradite libertatis, ex certa sciencia rata et grata habentes, ex regali munificencia confirmanus, auree bulle nostre caracterem presentibus in eternam rei memoriam propriis manibus inserentes, sub interminacione maiestatis regie interdicentes omnino, ne cuiquam bano pro tempore constituto, eciam de styrpe regia descendenti, vel cuilibet comiti, seu iudici, cuiuscumque status vel dignitatis existat, liceat populos ipsius episcopi et capituli zagrabiensis in aliqua causa vel maleficio seu excessu quolibet iudicare, vel iurisdiccionem in eis aliquam vendicare, sed solius episcopi et officialium suorum in premissis omnibus subiaceant potestati. Nec collectam marturinarum vel quamlibet aliam aut descensum violentum exigere ab eisdem populis banus vel officiales eius presumant contra indultam et traditam tociens libertatem, penas divini iudicii et acrimonie debite subiturus, superius annotatas, si quis presumpcione temeraria contravenire presumpserit in aliquo premissorum. Datum per manus venerabilis patris Stephani archiepiscopi colocensis, aule nostre sumpmi cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno dominice incarnacionis MCCLXX secundo, XV kalendas julii, indiccione quintadecima. Regni autem nostri anno tercio. Venerabilibus patribus Philippo strigoniensi et perpetuo comite loci eiusdem, fratre Johanne de generacione Buzad, spalatensi, archiepiscopis; Lamperto agriensi, Brictio chanadiensi, Job quinqueecclesiensi, et comite musuniensi, Philippo waciensi, aule domine regine cancellario, Paulo vesprimiensi, Thymotheo zagrabiensi, Lodomerio waradiensi, Dyonisio jauriensi et Petro transilvano episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magistro Benedicto prepo ito orodiensi, aule nostre vicecancellario, magistro Andrea comite capelle nostre, preposito jauriensi, Moys palatino, comite supruniensi, iudice Cumanorum, Nycolao iudice curie nostre, comite symigiensi, Egidio magistro tawarnicorum nostrorum, et comite posoniensi, Joachino bano tocius Sclauonie, Matheo woyuoda transilvano et comite de Zounuc, Laurencio bano de Sceurino et comite de Doboca, domino Anselmo comite de Kewe et de Crasu, Rolando bano, perpetuo comite de Kemluc, Petro magistro dapiferorum nostrorum et comite de Guechca, Alberto magistro agasonum nostrorum et comite de Scybino, Philippo magistro pincernarum nostrarum, Paulo bano, comite bachiensi, Ernerio bano, comite vorosdiensi, Gregorio magistro tavarnicorum domine regine et comite castri ferrei, Ponich bano, comite zaladiensi, Petro, comite albensi, Selka, comite jauriensi, Baas comite zulgageuriensi, Mychaele comite nytriensi, Michaele, de genere Chak, comite wesprimiensi, Erden comite de Tholna, Alexandro comite de Barana et armigerorum nostrorum, Stephano magistro agazonum domine regine et comite tychiniensi, Demetrio comite de Zatmar et de Crasna et aliis quampluribus comitatus regni tenentibus et honores.

**Iz prepisa kaptola čazmanskoga od g. 1444. Iz ark. kapt. fasc. 13. nr. 91.**

## CLVII. God. 1272.

*Stjepan V. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje zakladu koju je učinio Buza kanonik-pojac crkve zagrebačke glede jutarnje mise, koja bi se imala pjevat svaki dan u slavu b. d. Marije.*

Stephanus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Chroacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, qualiter discretus vir magister Buza, condam cantor zagrabiensis ecclesie, bone memorie, dum adhuc viveret et bona valetudine constitutus, compos sui, zelum devocionis divine et beate Marie virginis titulum et honorem pre oculis retinendo, considerans quid gracius quid accepcius intra humane servitutis obsequia domino posset offerri, hanc porcionem salutis medicinam elegit, per quam salus omnium aquiritur animarum: ut singulis diebus in honorem beate virginis, circa crepusculum diei, in cathedrali ecclesia zagrabiensi, pro communi utilitate omnium fidelium commeancium et laborancium, missa indesinenter debeat decantari, sicut eciam eiusdem misse beate virginis in eadem ecclesia ante celebris habebatur, ad hoc ministerium exercendum duobus sacerdotibus institutis. Et quoniam qui altari servit debet vivere de altari, in sustentacionem eorumdem sacerdotum idem magister Buza inter vivos ordinavit, dedit et contulit in perpetuum beneficium eiusdem misse, quoddam predium, ad Othok vicinum, cum omnibus pertinenciis et utilitatibus eiusdem prope fluvium Sawa. Contulit eciam duos servos Budulo scilicet et Ochuz cum matre eorumdem. Item unam vineam sitam in Jelseuch intra territorium capituli zagrabiensis. Ne vero procedente tempore a memoria decidat et labatur, quod pia ordinacione eiusdem magistri Busan cantoris fuerat institutum, ad peticionem fidelium nostrorum, capituli zagrabiensis, collacionem, donacionem et ordinacionem huiusmodi ex certa sciencia authoritate duximus regia confirmandum. In cuius rei memoriam presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti, prepositi orodiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXX secundo. Venerabilibus patribus Philippo strigoniensi, Stephano colocensi, aule nostre cancellario et Joanne spalatensi archiepiscopis; Lamperto agriensi, Job quinqueeclesiensi, Briccio chenadiensi, Philippo waciensi, aule domine regine cancellario, Petro vesprimiensi, Thymotheo zagrabiensi, Lodomerio varadiensi, Dionisio jauriensi et Petro transilvano episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Moys pallatino, comite supruniensi, iudice Cumanorum, Nicolao iudice curie, comite symegiensi, Egidio magistro tavarnicorum, comite posoniensi, Joachimo bano tocius Sclauonie, Matheo voyvoda transilvano, comite de Zonuk, Laurencio bano de Zewrino, comite de Doboca, Petro magistro dapiferorum, comite de Guesche, Alberto magistro agazonum, comite de Sybino, Philippo magistro pincernarum, Paulo bano, comite baathyensi, Gregorio magistro tavarnicorum domine regine, comite castri ferrei, Ponych bano, comite zaladiensi, Michael comite nitriensi et aliis quam pluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

**Iz prepisa kralja Ljudevita I i Sigismunda, koj se nalazi u nadbisk. arkivu u potonjem zapisniku.**

## CLVIII. God. 1272.

*Ulomak njekoga razvoda medju opatijom topuskom i stanovnici gorskimi kod sv. Klementa.*

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

(ab)bate de Toplica similiter de consensu decani et conventus ac aliorum fratrum eiusdem abbatis, ne huiusmodi materia contencionis in recidive questionis scrupulum ulterius reduci valeat, pari, concordi et communi voluntate limites et terminos, qui propter antiquam et longevam vetustatem vix quasi discerni poterant, ne propter confusionem terminorum ulterius huiusmodi contencio protraheretur, ut premisimus, fecimus revocari, ymmo novas metas iuxta veteres ereximus, que tali ordine distinguntur: Prima igitur meta incipit ex parte occidentis, in fluvio Petrina sub grangia, Machim vocata, ubi de prope fluvium de Petrina sunt due mete terree, que erecte sunt iuxta quendam rivulum, qui cadit in Petrinam, eodem rivulo in parte sinistra remanente, de quibus directe transit ad pedem montis iuxta grangiam, ascendendo per medium montis eiusdem ad montem Gradech versus orientem, ubi sunt due mete terree, remanentibus terris nostris a sinistris, terris vero abbatis a dextris, ab inde ascendit supra medium eiusdem montis ad quandam antiquam metam, ubi sunt due mete terree, deinde vadit similiter ad unam antiquam metam, quam circumdant due mete terree, inde venit ad duo fossata versus meridiem, ubi sunt due mete terree, deinde descendit et venit ad vallem, per quam directe ascendit ad verticem montis ad quandam antiquam metam, ubi fuit arbor castenee, quam circumiacent due mete terree, inde venit ad duo fossata versus meridiem, ubi sunt due mete terree, de quibus transit et venit directe versus meridiem ad metam sancti Ladislai regis, quam circumdant due mete terree, ab hinc flectitur et tendit directe ad quatuor fossata que iacent iuxta viam versus orientem, ab inde venit et descendit prope viam ad Ponikeu, ubi fluvius intrat terram, qui in wlgari sclavonico dicitur, ubi sunt due mete terree inde venit supra versus orientem per sinistrum rivulum ad caput ipsius fontis ubi sunt mete terree, abhinc ascendit et transit quandam viam et venit ad salices, que in wlgari nostro fyz dicuntur, ubi sunt due mete terree, de quibus directe descendendo versus orientem venit ad caput cuiusdam fontis, Mirorieu vocati, ubi est arbor, que in wlgari nostro dicitur jorfa, de cuius fontis capite descendit in Chudin, ubi dividitur terra nostra de terra abbatis de Toplica, terra nostra remanente ex parte sinistra, terra vero abbatis a parte dextra. Ceterum questio similiter suborta inter nos super terris libere ville nostre de sancto Clemente et abbate de Toplica taliter inter nos propter bonum pacis exstitit ordinatum, et ut huiusmodi materia questionis omnino sopiretur et strepitus litigii ac contencionis, idem abbas pro bono pacis montem situm iuxta rivulum Woloule, considerata nostra iusticia et ecclesie nostre, de consensu decani conventus et fratrum suorum nobis et ecclesie nostre reliquit pacifice possidendum. Cuius montis termini tali ordine distinguntur: prima itaque meta incipit ex parte orientis iuxta viam publicam prope fluvium Petrina, ubi fluvius Woloule transit per viam in Petrinam, ubi iuxta rivulum hinc et inde sunt mete terree, deinde per cursum eiusdem rivuli ascendit supra ubi concurrunt duo rivuli, ubi sunt due mete terree,

remanente rivulo Woloule in ascendendo in parte dextra, ab inde per cursum eiusdem rivuli Woloule transit in latere montis ad caput ipsius rivuli Woloule, ubi sunt due mete terree, transeundo et ascendendo per vallem ad partem sinistram, ubi sunt due mete terree, deinde ascendit supra per vallem versus occidentem, et de exitu ipsius vallis tendit ad duas arbores quercuum cruce signatas, ubi sunt due mete terree, deinde ascendit supra per vallem ad duas metas terreas, in medio quarum est vallis, ab inde venit ad duas arbores castanearum ad summitatem ipsius montis versus occidentem, ubi sunt due mete iuxta viam, inde venit ad Calistam, ubi est arbor castanee, ubi sunt due mete terree, ubi dividitur terra nostra Hrastoycha a terra abbatis. In cuius rei memoriam presentes contulimus nostro sigillo consignatas. Datum apud sanctum Clementem in libera villa nostra. Anno domini MCCLXX secundo.

Privileg monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LVI.

---

## CLIX. God. 1273. 25. kolovoza.

*Ilija sin Volpotov prodaje biskupu zagrebačkomu Timoteju svoju zemlju Poljanu kod Varaždina sa svimi pristojališti za 28 markah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Universitati vestre harum serie declaramus, quod Elyas de Worosdino, filius Martini Wolpot, coram nobis personaliter constitutus, quandam terram suam, Polana vocatam, usui septem aratrorum ut dixit sufficientem, contiguam et conterminam terre domini nostri episcopi, videlicet ville ecclesie sancte Marie iuxta Worosdinum, cum molendinis, fenetis, et aliis omnibus utilitatibus suis, confessus est se vendidisse ex voluntate et permissione Stephani comitis worosdinensis, exemptam et abstractam omnino a servicio castri Worosdiensis, prout in litteris patentibus eiusdem comitis vidimus contineri, et vendidit eidem domino nostro Thymoteo episcopo perpetuo possidendam pro XXX marcis denariorum, minus duabus marcis, quas se dixit ab eodem plenarie recepisse et esse in sui redempcionem Theotonicis persolutas. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam parcium contulimus nostro sigillo communitas. Datum in crastino beati Bartholomei apostoli. Anno domini millesimo CC septuagesimo tercio.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 38.

---

## CLX. God. 1273. 29. rujna.

***Ladislav kralj ugarski i hrvatski poklanja županu Ivanki radi vjernih njegovih službah bivše Dionisijeve posjede, naime Gan, Puču, Boldur i Meyer.***

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore

presencium volumus pervenire, quod cum possessiones Dyonisii calvi empticias et acquisitas, que ad manus regias fuerant devolute, Iwance comiti bacciniferorum nostrorum, dilecto et fideli nostro, contulissemus, et factum ipsarum possessionum inquisicioni capituli ecclesie albensis commisissemus, idem postmodum capitulum nobis rescripsit in hec verba: Excellentissimo domino suo Ladizlao dei gracia illustri regi Vngarie, albensis ecclesie capitulum oraciones in domino debitas et devotas. Receptis litteris vestre celsitudinis, fidelem hominem nostrum misimus, sub cuius testimonio Petrus de Putul, homo vester, possessiones Dyonisii calvi empticias et acquisitas statueret et assignaret Iwance comiti bacciniferorum vestrorum, citatis contradictoribus si qui fierent ad vestram presenciam ad terminum competentem. Qui quidem vester et noster ad nos postmodum reversi, dixerunt: quod idem vester totam porcionem dicti Dyonisii, quam idem in terra arabili et vineis empcionis seu acquisicionis titulo in villis Gan, Poucha, Boldur et Meger vocatis, mixtim cum terris aliorum adiacentem habuisse dicebatur, statuisset dicto Iwance comiti nullo contradictore existente. Nos igitur consideratis serviciis ipsius comitis Iwance, que primum karissimo patri nostro domino Stephano regi, inclite recordacionis, in fervore solite fidelitatis laudabiliter et postmodum nobis se variis fortune casibus in diversis expedicionibus regni nostri submittendo exhibuit et impendit, propter que de regali magnificencia maiora et ampliora debuisset promereri. In recompensacionem quorumdam serviciorum suorum predictas terras seu possessiones iam dicti Dyonisii empticias scilicet et acquisitas, cum omnibus pertinenciis et utilitatibus suis universis in predictis villis existentes, contulimus, dedimus et donavimus eidem comiti Iwance, et per eum suis heredibus perpetuo valuture donacionis titulo possidendas. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes dedimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti prepositi orodiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXXIII, tercio kalendas octobris. Regni autem nostri anno secundo. Metropolitica sede strigoniensis ecclesie vacante, venerabilibus patribus Stephano colocensi et Johanne spaletensi archiepiscopis, Lamperto agriensi, Brictio chanadiensi, Job quinqueeclesiensi. Paulo wesprimiensi, aule nostre cancellario, Phylippo waciensi, aule domine regine karissime consortis nostre cancellario, comite neugradiensi, Lodomerio waradiensi, Thimotheo zagrabiensi, Dyonisio jauriensi et Petro transiluano episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus. Rolando palatino, Henrico bano tocius Sclauonie, Nicolao voyuoda transiluano, comite de Zonuk, Jovachino magistro tavarnicorum nostrorum, comite de Pylis, Paulo bano de Zeurino, Reynoldo magistro dapiferorum nostrorum, comite zulgageuriensi, Vgrino magistro agazonum nostrorum, comite sirmiensi, Laurencio magistro pincernarum nostrorum, comite de Keve et de Crasu, Johanne comite supruniensi, Gregorio comite castri ferrei, Moys comite simigiensi, Dedalo comite zaladiensi, Michaele comite nitriensi. et aliis quam pluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

**Liber privileg. eppatus. zagrab. list 53.**

## CLXI. God. 1273. 5. listopada.

*Ladislav kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje povlastice, kojimi obdario je crkvu zagrebačku njegov otac Stjepan V. i ini predšastnici.*

Ladizlaus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex in perpetuum. Omnibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui regibus dat salutem. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod venerabilis pater Tymotheus episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster. ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis privilegium felicis recordacionis domini regis Stephani, karissimi patris nostri, sub bulla aurea super donacionibus, libertatibus et exempcionibus ac aliis bonis condicionibus, quas ecclesia sua zagrabiensis ex devota collacione et concessione predecessorum nostrorum possidere dinoscitur confectum, petendo cum instancia ut ipsum privilegium ratificare, approbare et nostro privilegio confirmare de benignitate regia dignaremur. Cuius tenor talis est: (ut supra dipl. CLVI.) Nos igitur privilegium ipsius karissimi patris nostri sub bulla aurea continens privilegium predecessorum nostrorum regum Vngarie inclitorum, super huiusmodi salubribus donacionibus, possessionibus, libertatibus et exempcionibus confectum, non abrasum, non cancellatum nec in aliqua sui parte viciatum ratum habentes et acceptum, de verbo ad verbum presentibus insertum ex certa nostra sciencia de baronum nostrorum consensu duximus confirmandum. Ut igitur hec omnia, que a nobis et karissimo patre nostro ac predecessoribus nostris sunt concessa, nostris nostrorumque successorum temporibus irrefragabiliter salva semper et inconcussa in perpetuum valeant permanere dupplicis sigilli nostri munimine ex certa nostra sciencia fecimus roborari. Datum per manus magistri Benedicti orodiensis prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno dominice incarnacionis MCCLXX tercio, tercio nonas octobris. Regni autem nostri anno secundo.

Izvornik na koži, crveno-žuta svilena vrpca visi bez pečata. fasc. 1. nr. 3.

---

## CLXII. God. 1273.

*Ladislav kralj ugarski i hrvatski vraća biskupu i kaptolu zagrebačkomu Medvedgrad kod Zagreba, što ga bijaše njekoč Bela IV. obratio za pohranu kraljevskoga blaga.*

Ladislaus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Ad universorum notitiam tam presencium quam futurum harum serie volumus pervenire, quod cum olym karissimus avus noster dominus Bela rex, felicis recordacionis, castrum quoddam iuxta Zagrabiam, quod Medwewar nuncupatur, tempore translacionis domini Philippi tunc episcopi zagrabiensis in ecclesiam seu archi-

episcopatum strigoniensem pro conservando thesauro regio ad tempus ab ecclesia zagrabiensi recepisset, et licet postmodum ipsum castrum taliter a iam dicta ecclesia alienatum exstitisset, et per banos ducatus Sclauonie, successivo pro tempore constitutos, eo quod dictum castrum in confinio regni Sclauonie est constructum, guerra inter dominum Stephanum regem karissimum patrem nostrum clare memorie et regem Boemorum perdurante, ad conservacionem illius provincie retentum fuisset et conservatum. Tamen quia certo cercius constitit nobis per barones et nobiles regni nostri, quod iam dictum castrum ex bonis et sumptibus ecclesie nostre zagrabiensis per prefatum venerabilem patrem tunc prelatum ipsius ecclesie constructum fuerat et munitum. Nos nolentes juri cuiuspiam et specialiter juri ecclesiastico derogare, attendentes maxime, quod venerabilis pater Thymotheus episcopus prefate ecclesie zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, qui ne dum id quod suum et ecclesie sue jus attingit, de regali magnificencia mereretur, verum eciam propter sue immense fidelitatis et serviciorum merita maiora et ampliora sibi et ecclesie sue in perpetuitatibus seu donacionibus perpetuis debuisset promereri, predictum castrum Medwewar cum suis omnibus pertinenciis et utilitatibus universis restituimus et reddidimus prefato venerabili patri et capitulo ecclesie sue perpetuo possidendum pariter et habendum. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti, orodiensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXX tercio. Regni autem nostri anno secundo. Metropolitica sede strigoniensi vacante, venerabilibus patribus Stephano colocensi et Johanne spalatensi archiepiscopis, Lamperto agriensi, Briccio chanadiensi, Job quinqueecclesiensi, Paulo wesprimiensi, aule nostre cancellario, Philippo waciensi, aule domine regine, consortis nostre karissime cancellario, comite neugradiensi, Lodomerio waradiensi, Thimotheo zagrabiensi, Dyonisio jauriensi et Petro transylvano, episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus. Rolando palatino, Henrico bano tocius Sclauonie, Nicolao woywoda transylvano, comite de Zonuch, Jowachino magistro thavernicorum nostrorum, comite de Plis, Egidio bano de Machow et de Bozna, Paulo bano de Sceurino, Renoldo magistro dapiferorum nostrorum, comite zalgageuriensi, Vgrino magistro agazonum nostrorum, comite syrmiensi, Laurencio magistro pincernarum nostrorum, comite de Kewe et de Krassow, Johanne comite supruniensi, Gregorio comite castri ferrei, Moys comite symigiensi, Dedalo comite zaladiensi, Mychaele, comite nitriensi et aliis quam pluribus comitatus et honores regni tenentibus.

**U prepisu ostrogonskoga kaptola od god. 1325. Na koži, pečat manjka. Iz ark. kapt.**

---

## CLXIII. God. 1273.

***Vojša i Marislav pred kaptolom čazmanskim prodavaju njeko parče zemljišta Glodne za 4 marke dinarah Endreju i njegovim potomkom.***

Capitulum chasmensis ecclesie. Omnibus ad quos presens scriptum pervenerit salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam harum serie

volumus pervenire, quod parvo Endrey de Gresenche ab una parte, Voysa et Marizlou fratre suo ab altera, coram nobis personaliter constitutis, iidem Voysa et Maryzlou de terra eorum, Glodna vocata, quandam particulam metis seu terminis infrascriptis distinctam eidem Endrey et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus pro quatuor marcis denariorum banalium plene acceptis ab eodem et habitis, sicut dixerunt, iure perpetuo et inrevocabiliter possidendam se vendidisse sunt confessi. Mete autem terre predicte sicut magister Gregorius concanonicus noster, quem ad reambulandam ipsam terram miseramus nobis recitavit, taliter distinguntur: prima meta incipit a parte septemtrionali in valle, que vicinatur terre magistri Damyani iuxta quendam fluvium ab arbore byk cruce signata, meta terrea circumfusa, inde tendit in eadem valle superius ad partem orientalem et venit ad caput eiusdem vallis, ubi est arbor harast cruce signata, inde ascendendo superius venit ad viam, ubi est arbor harast cruce signata, meta terrea circumfusa, inde per eandem viam vadit in valle a parte septemtrionis ad arborem harast cruce signatam, meta terrea circumfusam, inde relinquendo terram dicti magistri Damyani procedit iuxta terram predictorum Voysa et Marizlou ad partem meridionalem, et venit ad metam terream, inde descendit ad caput cuiusdam vallis, ubi est meta terrea, inde vergit directe ad arborem harast, que est iuxta viam cruce signatam, meta terrea circumfusam, inde per eandem viam vadit per arbores harast cruce signatas ad partem meridionalem et venit ad metam terream, inde eandem viam transiendo procedit in valle et venit ad arborem gertan cruce signatam, meta terrea circumfusam, inde descendit ad vallem aquosam et procedens in eadem venit ad arborem byk cruce signatam, meta terrea circumfusam, inde exit de eadem valle et tendens ad partem septemtrionalem venit ad metam terream predicti Endrey, inde procedens in via venit ad metam terream, que vicinatur terre dictorum Voysa et Marizlou, inde per eandem viam tendens venit ad unam metam terream, que iuxta magnam viam est, inde procedens per eandem magnam viam per aliquantulum et relinquendo ipsam venit ad metam terream, exinde procedens versus partem occidentis venit ad aliam metam terream, deinde transiens quemdam rivulum vadit ad arborem piri cruce signatam, meta terrea circumfusam, inde directe vadit ad arborem keurcus, inde descendit in fluvium et per eundem procedens inferius, exit ad metam terream, que est iuxta silvam aquosam, ibique terminatur. Que quidem meta terrea est super terra ipsius Endrey terre predictorum Voysa et Maryzlou commetanea. Nec hoc pretermittimus, quod iidem Voysa et Maryzlou ab accione et impeticione supervenientibus sicut se obligaverunt eundem Endrey tenentur expedire propriis laboribus et expensis. Addicimus eciam, quod idem Endrey debet solvere debitum proveniens de ipsa terra, prout ipsius terre requirunt utilitatem. In cuius vendicionis et empcionis seriem et memoriam pleniorem presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Actum anno ab incarnacione domini millesimo ducentesimo septuagesimo tercio.

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadb. Donationalia.**

## CLXIV. God. 1274. 23. svibnja.

*Ulomak mejašah njeke zemlje, koju je kupio monastir topuski.*

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
ab inde tendit versus partes septemtrionales ad magnam viam, Prekopa vocatam, exhinc progreditur et venit iterum ad fluvium Bolhad et vadit ad partes occidentales ad arborem, munorou vocatam, et ibi distinguuntur mete terre supradicte. Astiterunt eciam comes Pouersen pro se et fratribus suis, qui ipsam vendicionem factam liberaliter admisit. In cuius rei testimonium presentes literas concessimus nostro sigillo communitas. Datum quarto die Pentecostes. Anno domini MCC septuagesimo quarto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica, nro. XL.

---

## CLXV. God. 1274. 31. svibnja.

*Ladislav kralj ugarski i hrvatski oslobadja podložnike i biskupske i kaptola zagrebačkoga od plaćanja toli kunovine, koli 11 i 7 dinarah.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus tam presentibus quam futuris et specialiter collectoribus marturinarum undecim et septem denariorum per Sclauoniam, ad presens et pro tempore constitutis, quibus expedit et presentes ostendentur, salutem in omnium salvatore. Cum populi zagrabiensis ecclesie tam episcopi videlicet quam capituli loci eiusdem ab omni collecta seu exactione qualibet marturinarum videlicet et aliarum exactionum quarumcumque iuxta antiquam et consvetam eiusdem ecclesie libertatem vallatam multis predecessorum nostrorum privilegiis et specialiter privilegio domini Stephani serenissimi regis, clare recordacionis, patris nostri, liberi sint penitus et exempti. Nosque eandem ecclesiam ac populos ipsius in prioribus velimus eorum libertatibus indempniter conservare, universitati vestre presenti edictione perpetuo duratura specialiter inhibemus: ne quis predictos populos episcopi et capituli zagrabiensis nomine, racione, seu occasione collecte cuiuslibet et specialiter pretextu collecte undecim et septem denariorum presumant aliquatenus molestare, aut aliquam collectam exigere ab eisdem, non obstantibus litteris nostris que contra tenorem privilegiorum eorumdem seu contra formam libertatis ecclesie memorate emanassent, vel deinceps quomodolibet contingeret emanare, cum predictam ecclesiam sicut premisimus ob reverenciam sanctorum predecessorum nostrorum Stephani et Ladizlai regum Vngarie, nec non et propter approbatam fidelitatem venerabilis patris Thimothei eiusdem ecclesie episcopi dictam ecclesiam et populos ac iura eius velimus et intendamus manutenere et conservare in eorum consvetis et antiquis libertatibus inconcusse. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes dedimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Benedicti, sancte strigoniensis ecclesie

electi, eiusdemque loci comitis perpetui, aule nostre vicecancellarii et prepositi budensis, dilecti et fidelis nostri. Anno domini. MCCLXXIV, pridie kalendas junii, indiccione II. Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano colocensi et Johanne spalatensi archiepiscopis, Lamperto agriensi, Brictio chanadiensi, Job quinqueeclesiensi, Philippo waciensi, aule domine regine consortis nostre karissime cancellario, Paulo wesprimiensi, aule nostre cancellario, Thimotheo zagrabiensi, Lodomerio waradiensi, Dyonisio jauriensi et Petro transiluano episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Dyonisio palatino, comite de Zounuk et iudice Cumanorum, Nycolao iudice curie nostre, comite de Guecke, Henrico bano tocius Sclauonie, Nycolao voyuoda transiluano et comite de Zounuk, Paulo bano de Zeurino, Joachino magistro tauarnicorum, comite de Plys, Reynoldo magistro dapiferorum, comite zulgageuriensi, Nycolao magistro pincernarum, Herborto magistro agazonum nostrorum, comite de Barana, Moys magistro thavarnicorum domine regine, consortis nostre karissime, comite simigiensi, Johanne comite supruniensi, Gregorio comite castri ferrei, Dedalo comite zaladiensi, Jacobo comite nytriensi, et aliis quam pluribus comitatus regni tenentibus et honores.

Liber privil. eppatus zagrab. list 7 i 10.

---

## CLXVI. God. 1274. 15. kolovoza.

*Ladislav kralj ugarski i hrvatski poklanja svomu liječniku Gerardu zemlju Trnavu i zaselak Kraljevac kod Zagreba.*

Nos Ladizlaus dei gracia rex Vngarie. Memorie commendantes significamus tenore presencium universis, quod consideratis eximiis fidelitatibus magistri Gerardi, fidelis et intimi phisici nostri, quas idem circa recuperacionem sanitatis nostri regii corporis, medente altissimo, fideliter exercuit, quandam terram nostram, que terra castri zagrabiensis, Tornawa vocata, prope Zagrabiam, cum villa, Karalicha vocata, existenti in eadem, omni contradiccionis questione remota, prout apud castrum fore dinoscitur, ipsi magistro Gerardo perpetuo duximus conferendam. Promittentes ut cum circumstancias eiusdem terre capitulum zagrabiense nobis rescripserit, nos dictam terram eidem mediante vigore nostri privilegii ob evidencius argumentum perpetualiter conferemus. Datum in Lypcha, in festo assumpcionis virginis gloriose.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 55.

---

## CLXVII. God. 1274. 1. prosinca.

*Ladislav kralj ugarski i hrvatski nalaže banu Dionižu, da uvede njegova ljećnika Gerarda u posjed Trnave, koju mu darovao bio.*

Ladizlaus dei gracia rex Vngarie. Dilecto et fideli suo Dyonisio bano tocius Sclauonie salutem et graciam plenam. Cum dominus rex Bela, avus noster, et dominus rex Stephanus, pater noster karissimus, inclite memorie, quandam terram castri nostri Zagrabiensis, Tornawa vocatam, prope Zagrabiam existentem, magistro Gerardo, fideli fisico nostro contulerint, et nos contulerimus prout in nostris literis inde confectis plenius poteris intueri. Mandamus fidelitati vestre requirentes, quatenus ipsum magistrum Gerardum in corporalem possessionem dicte terre velitis auctoritate nostra introducere et introductum in eadem firmiter conservare; et post hec qualitatem, quantitatem ac cursus metarum dicte terre debeatis nobis in vestris litteris remandare, aliud non facturi pro nostra gracia pleniori. Cum id sic esse velimus, omnium baronum nostrorum consilio mediante, eo maxime, quia idem magister Gerardus nobis servivit fideliter et servit sicut scitis. Datum sub castro Zolounuk, in crastino beati Andree apostoli.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 55.

---

## CLXVIII. God. 1274.

*Dioniž ban javlja svim i svakomu da je po svom čovjeku, županu Bartolu, uveo ljećnika Gerarda u posjed Trnave.*

Nos Dyonisius banus tocius Sclauonie. Significamus tenore presencium universis, quod magister Gerardus, fidelis fisicus domini nostri regis, ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis literas eiusdem domini nostri regis hunc tenorem continentes: (ut supra dipl. CLXVII de anno 1274). Nos igitur visis ipsis literis dictam terram eidem magistro Gerardo reliquimus et dimisimus iure perpetuo possidendam, in corporalem possessionem terre prefate per comitem Bartholomeum, officialem nostrum de Pyhyna introduci faciendo, qui ipsam terram eidem statuit et assignavit cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis universis in eisdem metis et terminis in quibus per priores possessores limitata exstiterat et possessa, nullo contradictore penitus existente. Datum anno domini MCCLXXIV.

Liber privil. eppatus zagrab. list 56.

---

## CLXIX. God. 1274.

*Dioniž ban javlja kralju Ladislavu, da je po svojem čovjeku županu Bartolu uveo njegova liječnika Gerarda u posjed Trnave.*

Excellentissimo et benefactori suo Ladizlao, dei gracia illustri regi Vngarie, Dyonisius banus tocius Sclauonie perpetue fidelitatis obsequium indefessum. Literas vestre excellencie recepi debito cum honore, in quibus continebatur, quod cum dominus Bela, avus vester, et Stephanus, pater vester, illustres reges Hungarie, inclitarum recordacionum, quandam terram castri nostri zagrabiensis, Tornaua vocatam, prope Zagrabiam existentem, magistro Gerardo, fideli fisico vestro, contulissent, et eciam vos contullissetis. Ego eandem cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis universis ipsi magistro Gerardo statuere et assignare deberem, et ipsum introductum in eandem auctoritate vestra firmiter conservare. Ego igitur vestris mandatis obedire desiderans fideliter et devote, ipsum magistrum Gerardum per comitem Bartholomeum, officialem meum de Pyhyna, in corporalem possessionem ipsius terre feci introduci. Qui demum meam adiens presenciam, asseruit: quod predictum magistrum Gerardum in corporalem possessionem terre memorate introduxisset, presentibus commetaneis et vicinis, nullo contradictore penitus existente, ipsam terram in metis et terminis prioribus eidem assignando.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 56.

---

## CLXX. God. 1275. 24. ožujka.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski javlja da je liječniku Gerardu poklonio posjed Trnavu, u koju ga takodjer uveo bivši ban Dioniž, te želi, da ga nitko u tom posjedu smetao nebi.*

Ladizlaus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras intuentibus salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod gratam fidelitatem et commendabilia merita circumspecte providencie viri, magistri Gerardi, artis medicine professoris, fidelis phisici nostri, quibus coram nostris et predecessorum nostrorum Bele videlicet, avi nostri et Stephani genitoris nostri, dominorum, olim illustrium regum Hungarie, occulis meruit multipliciter conplacere, nostrum et eorumdem corpora in adoptate sanitatis statu conservando per tempora longiora. Attendentes, revocantesque in animum, qualiter idem magister Gerardus per exercitate sollicitudinis sue fidam operacionem, nos auxiliante domino de gravi egritudinis articulo, ubi de vita nostra poterat merito dubitari, pristine restituit sanitati. Nos in aliqualem remuneracionem tot et tantorum meritorum suorum ex certa sciencia et mera liberalitate de

baronum nostrorum nichilominus consilio et consensu, contulimus eidem magistro Gerardo quandam terram castri zagrabiensis, Tornowa vocatam, cum omnibus suis utilitatibus et pertinenciis universis, terris videlicet cultis et incultis, vineis, silvis, nemoribus, aquis, pratis, fenilibus, ab ipso zagrabiensi castro exceptam penitus et exemptam, per eum et per suos heredes heredumque suorum in posterum successores inrevocabiliter perpetuo pacifice possidendam, eam sibi per Dyonisium comitem, tunc banum tocius Sclauonie, nullo contradictore apparente, sicut id eiusdem bani littere declarabant, assignari faciendo. Volentes et presenti ediccione perpetuo duratura statuentes, ut tam ipse magister Gerardus, quam eius posteri, terram eandem in metis prioribus et antiquis terminorum distinccionibus sine inquietacione quorumlibet perpetuo possidere valeant et habere. Ut igitur huius nostre collacionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum valeat per quempiam retractari, aut in irritum quomodolibet revocari, presentes eidem magistro Gerardo concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti, sancte strigoniensis ecclesie electi, eiusdemque loci comitis perpetui, prepositi budensis et aule regie vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXX quinto, IX kalendas aprilis. Regni autem nostri anno tercio. Venerabilibus patribus Stephano colocensi et Johanne spalatensi archiepiscopis, Philippo waciensi, aule domine regine, consortis nostre karissime, cancellario, Job quinqueecclesiensi, wesprimiensi sede vacante, Thimotheo zagrabiensi, Dionisio jauriensi et Petro transsiluano episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Rolando palatino, judice Comanorum, Vgrino bano de Zeurino, Thoma, filio Chelley, judice curie nostre, comite posoniensi, Egidio magistro tawarnicorum, Nicolao magistro dapiferorum, comite musuniensi, Chepano magistro pincernarum, Petro magistro agazonum nostrorum, Moys magistro tavarnicorum domine regine, consortis nostre karissime, Herrando magistro dapiferorum eiusdem domine regine, comite zaladiensi, Mateo woywoda transiluano, comite de Zonuk, Petro comite supruniensi et symigiensi, magistro Stephano, comite wesprimiensi, et aliis quam pluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Izvornik na koži, na crveno-bieloj vrpci visi pečat. Iz ark. kapt. fasc. 23. br. 83.

---

## CLXXI. God. 1275. 21. travnja.

*Timotej biskup zagrebački posvećuje u stolnoj crkvi žrtvenik na čast sv. Petra i Pavla.*

Anno domini MCCLXXV, XI kalendas maii, consecratum est altare in sacristia zagrabiensi a venerabili patre domino Thymotheo episcopo zagrabiensi, ad honorem sanctorum apostolorum Petri et Pauli. In quo continentur iste reliquie, videlicet: eorumdem apostolorum Petri et Pauli, gloriose virginis Marie, sancti Johannis baptiste, sancti Johannis ewan-

geliste, sancti Bartholomei apostoli, sancti Jacobi maioris et minoris, sanctorum Symonis et Jude, sancti Luce ewangeliste, sancti Siluestri pape, sancti Sixti pape et martiris, sancti Nicolai episcopi et confessoris, sancti Francisci confessoris, sancti Jeronimi confessoris, sancti Dominici confessoris, sancti Stephani regis et confessoris, sancti Ladizlai regis et confessoris, sancti Emirici regis et confessoris, sancte Marie Magdalene, sancte Elyzabeth.

Bilježka na listu staroga breviara crkve zagrebačke. Iz ark. kapt.

---

## CLXXII. God. 1275. 9. lipnja. U Zagrebu.

*Ivan ban predaje u vlastničtvo biskupa zagrebačkoga posjed Faiz (Kraljevec), što mu ga poklonio kralj Ladislav IV.*

Nos Johannes banus tocius Sclavonie. Memorie commendantes significamus quibus expedit universis presentium per tenorem, quod venerabilis pater dominus Thymotheus, dei gracia episcopus zagrabiensis, exhibuit nobis literas domini nostri Ladizlai, illustris regis Vngarie, continentes: quod ob merita serviciorum eiusdem domini episcopi quandam terram castri zagrabiensis, Fayz vocatam, sitam sub castro eiusdem domini episcopi, ad ipsius peticionem sibi et ecclesie sue cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis possidendam iure perpetuo contullisset, ab omni iurisdictione castri zagrabiensis penitus eximendo. Cuius quidem terre collacionem ipse dominus noster rex etiam suo privilegio confirmasset, et precipiebat nobis in eisdem literis suis, quod prefatam terram Fayz, eidem domino episcopo et ecclesie sue iuxta sui privilegii continenciam relinquere deberemus. Nos itaque mandatis domini regis obtemperantes ut debemus, considerantes eciam ipsius domini episcopi meritoria obsequia et obsequiosa merita, que domino regi in diversis regni sui negociis et expedicionibus impenderat et impendere poterat in futurum, prefatam terram Fayz, inspecto tenore privilegii domini regis super collacione eiusdem confecto, reliquimus domino episcopo et ecclesie sue et per eum suis successoribus ab eodem castro zagrabiensi exceptam penitus et exemptam iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, sub eisdem antiquis metis et terminis, quibus castrum zagrabiense dinoscitur ab antiquo possedisse. Presentibus tamen et assencientibus iobagionibus castri zagrabiensis universis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus literas munimine nostri sigilli roboratas. Datum Zagrabie, in octava Penthecosten. Anno domini MCCLXXV.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 64.

---

## CLXXIII. Oko god. 1275. 4. kolovoza.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski opominje svoju mater Jelisavu, da vrati crkvi zagrebačkoj posjed Vašku, koju je osvojila bila.*

Ladizlaus dei gracia rex Vngarie. Karissime matri sue, domine E(lisabeth) regine, salutem quam sibi, intimo cordis cum affectu. Cum nos regnum nostrum et coronam ac regiminis nostri processum suffragantibus meritis sanctorum progenitorum nostrorum et presertim sanctissimi Stephani regis patrocinio suffulti indubitanter credamus propensius gubernari, admiracione vehementi, mater karissima, cor nostrum concuti non immerito compellitur, quod cum in quibuslibet nostris agendis et presertim in spiritualibus vestre discrecionis consilio et regimine eciam nostri iuveniles actus esset expediens emendari. Unde hoc proveniat, ut in persona vestre dileccionis, iam vergente deorsum virtute corporea, accendatur et invalescat possessionum ecclesiasticarum invasio et desolacio ac occupacio indebita contra deum et iusticiam attemptata? Cum etenim per nostros frequentes nuncios et literas nostri sinceri amoris desideratam unionem sepius requisissemus, ut possessionem ecclesie sanctissimi regis Stephani de Zagrabia, Wasca vocata, occupatam contra deum et iusticiam reliqueretis et restitueretis, nullum effectum tam timor divinus quam nostra sunt precamina consecuta, sed pocius, ut refertur et nobis constat per nuncios nostros, ipsa possessio ad exinanicionem extremam severius et miserabilius est deducta. Quapropter adhuc petimus affeccione qua possumus, quatenus relinquatis et remittatis possessionem prefatam ecclesie memorate, et de iniuriis et dampnis illatis satisfieri faciatis ad plenum. Alioquin si prefatus venerabilis pater tam evidenti necessitate conpulsus, contra personam vestram et vestros ecclesiasticam processerit per censuram, nec nobis, quoniam sepius vos requisierimus, nec eidem poteritis imputare. Nos etenim ex regalis debito officii eidem domino episcopo deesse non possumus, nec post tot amoniciones iteratas licenciam in prosecucione iuris sui aliquatenus denegare. Datum in Potok, in festo sancti Dominici confessoris.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 48.

---

## CLXXIV. God. 1275. 12. kolovoza.

*Jaćim ban na zapovjed kralja Ladislava IV odustaje od pobiranja 7 dinarah, od podložnikah crkve zagrebačke.*

Nos Joachinus magister tavarnicorum domini regis, comes de Barana et de Plys, tenore presencium quibus expedit significamus universis, quod Andreas, magister tavarnicorum, venerabilis patris domini Thymothei episcopi zagrabiensis, vice et nomine domini sui, ac capituli eiusdem procurator, exhibuit nobis litteras domini nostri Ladislai incliti regis Vngarie super facto collecte septem denariorum banalium ex parte ipsius domini

episcopi et sui capituli proveniencium, quod formam seu tenorem privilegiorum dominorum regum Bele videlicet avi sui, Stephani, patris sui karissimi, felicium recordacionum, et litterarum suarum inspiceremus et inspectam continenciam eorumdem servaremus et illese per exactores ipsius collecte faceremus observari. Quorum quidem privilegiorum et litterarum inspectis tenoribus, comperimus populos predicti episcopi et capituli eiusdem ab exaccione collecte septem denariorum de plenitudine graciarum regum esse misericorditer absolutos et penitus expeditos, Nos igitur, qui instituta et ordinacionem regiam fideliter observare cupimus, ab exaccione dicte collecte septem denariorum omnino cessavimus et penitus duximus desistendum, prout premissa singulorum et singula premissorum in privilegiis et litteris regalibus expressius continentur. Anno domini MCCLXXV. Datum in castro budensi, secundo die post festum beati Laurencii martiris.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 14.

---

## CLXXV. God. 1275. 25. kolovoza.

*Timotej biskup zagrebački posvećuje u stolnoj crkvi žrtvenik na čast sv. Ladislava kralja.*

Anno domini MCCLXX quinto, XII kalendas septembris, consecratum est altare ante sacristiam per venerabilem patrem dominum Thymotheum episcopum zagrabiensem ad honorem sancti regis Ladizlai. In quo altari continentur iste reliquie, videlicet eiusdem sancti regis Ladizlai confessoris, sancti Stephani regis confessoris, de pannis domini nostri Jhesv Christi, sancti Stephani protomartiris, sancti Laurencii martiris, sancti Gregorii pape, sancti Martini episcopi et confessoris, sancti Andree apostoli, sancti Dyonisii episcopi et martiris, sancte Katherine virginis et martiris, sancte Agnetis virginis et martiris, sancte Margarete virginis et martiris.

Bilježka na listu pergamene staroga njekoč breviara.

---

## CLXXVI. God. 1275. 27. listopada.

*Ladislav IV kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje biskupiji zagrebačkoj posjed sv. Martina kod Vaške.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Universis Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod venerabilis pater Thymotheus, dei gracia episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis literas patentes Bele, illustris regis Vngarie, karissimi avi nostri, felicis recordacionis, super terra sancti Martini confectas, petens a nobis

cum instancia, ut nos ipsas literas ratas habere et nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum quidem literarum tenor talis est: (ut supra dipl. CV. de anno 1259.) Nos itaque ipsius venerabilis patris iustis peticionibus inclinati, quia inspeximus ipsas literas non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, ymmo rite et legitime impetratas, tenorem eiusdem de verbo ad verbum presentibus inseri facientes presencium auctoritate confirmamus. duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri magistri Benedicti, sancte strigoniensis ecclesie electi, eiusdemque loci comitis perpetui, prepositi budensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXX quinto, VI kalendas novembris. Regni autem nostri anno quarto. Venerabilibus patribus Stephano colocensi et Johanne spaletensi archiepiscopis, Job quinqueecclesiensi, Philippo wachiensi, aule domine regine cancellario, Lodomerio waradiensi, Dyonisio jauriensi, Petro transilvano, Andrea agriensi, Gregorio chenadiensi episcopis, Petro wesprimiensi electo et confirmato, ecclesias dei feliciter gubernantibus.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 48.

---

## CLXXVII. God. 1275. 31. listopada. U stolnom Biogradu.

*Nikola sin Dursanov zalaže biskupu zagrebačkomu zemlju Toplicu radi dužnih mu na desctini 60 markah dinarah.*

Nos Ladizlaus dei gracia rex Vngarie. Memorie commendamus significantes universis: quod constitutis coram nobis ab una parte Nicolao, filio Dursan, et comite Demetrio, judice curie venerabilis patris Thymotei episcopi zagrabiensis, pro eodem domino suo ex altera, idem Nicolaus quandam terram suam, Toplicha vocatam, existentem iuxta terram generacionis Tybolch, eidem venerabili patri pro LX marcis denariorum, a festo omnium sanctorum usque ad anni revolucionem pignori obligavit, in quibus quidem LX marcis ipsi domino episcopo, racione decimarum suarum, dicebat se teneri. Tali obligacione interposita: quod si in festo predicto in anno subsequenti celebrando, idem Nicolaus dictam terram suam non redemerit, extunc eandem perpetuare tenebitur domino episcopo memorato. Et si eadem terra maioris precii estimata fuerit, dominus episcopus iuxta estimacionem proborum virorum superaddet. Datum Albe, in vigilia omnium sanctorum. Anno domini MCCLXXV.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 46.

---

## CLXXVIII. God. 1275.

*Marko sin Martinov i Radislav sin Ižanov ustanovljuju nove mejaše sa opatijom topuskom glede susjednih si posjedah Suhečemernice i Stiročene.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Omnibus ad quos presentes litere pervenerint salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis coram nobis ab una parte fratre Johanne, priore de conventu de Toplica, vice et nomine eiusdem abbatis et ab altera Marko, filio Martini, et Radizlao, filio Isani, de genere comitis Poursene, iidem asseruerunt nobis: quod cum super metis et terminis possessionis monasterii dicti domini abbatis, Zvchachemernicha vocate, et possessionis Mark et Radizlai, Stirochenna nuncupate, ad invicem conterminarum, inter ipsum dominum abbatem ab una parte et Marcum et Radizlaum ex altera questio et contencio mote fuissent pariter et exorte. Tandem mediante sollicitudine discreti viri Pourseni comitis, partes una cum ipso comite Pourseno, ut inter eos omnis controversia submoveretur et sopiretur, ad metas et terminos predictarum possessionum distingendas personaliter accesserunt, et novas metas erigendo ab utraque parte metas et terminos earumdem possessionum ab invicem taliter destruxerunt: quod incipiendo super capite Styrochenna, ubi sunt due mete de novo erecte, iuxta viam publicam ex utraque parte, que ducit versus meridiem ad partes Pezech iuxta quam viam ineundo ad partem meridionalem, a parte dextra Marcus et Radyzlaus predicti Zvchachemernicha demiserunt et reliquerunt monasterio dicti domini abbatis perpetualiter possidendam sine aliqua questione. Et e converso prefatus dominus abbas a parte sinistra Styrochenam dimisit et reliquit Marko et Radyzlao antedictis, similiter sine contradiccione qualibet possidendam, tum propter bonum pacis, tum eciam quia ipsis veraciter constitit ipsas possessiones fuisse distinctas taliter ab antiquo. Item in eadem via meta predictarum possessionum tendit ad duas arbores eger, sitas iuxta viam hinc et inde meta terrea circumfusas, deinde prefata via currit ad duas metas terreas et pervenit ad viam cruce divisam, ubi sunt mete veteres, que ut dicebant iuste distingunt possessiones superius nominatas. In cuius rei testimonium presentes ad instanciam partium contulimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno domini MCCLXX quinto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LV.

---

## CLXXIX. God. 1276. 20. siečnja.

*Ladislav IV kralj ugarski i hrvatski nalaže Ivanu banu, da vrati liječniku Gerardu posjed Trnavu.*

Ladizlaus dei gracia rex Vngarie. Dilecto et fideli suo J(ohanni) bano tocius Sclauonie salutem et graciam plenam cum dileccione. Cum quandam terram castri nostri zagrabiensis, Tornoua vocatam, iuxta colla-

cionem domini Bele illustris regis Vngarie, clare recordacionis, avi nostri karissimi, magistro Gerardo fideli fisico nostro, iam dudum contulissemus, nostro sibi privilegio confirmando, et ipsum in possessionem dicte terre sine aliqua inquietacione velimus conservare. Mandamus fidelitati vestre diligenter requirendo, quatenus ipsam terram eidem magistro Gerardo restituatis, hominem suum in possessione dicte terre contra quoslibet conservando, sicut eciam ad peticionem nostram vos nobis facturos illud idem liberaliter promisistis. Datum in Labod, in quindenis Epiphanie domini.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 56.

## CLXXX. God 1276. 25. veljače. U Budimu.

*Matej tovarnik kraljevski odustaje od pobiranja daće 7 dinarah od podložnikah crkve zagrebačke.*

Nos Matheus magister tavarnicorum domini regis, comes posoniensis et de Barana, tenore presencium quibus expedit significamus universis, quod magister Hab cognatus noster karissimus, nuncius venerabilis patris domini Thymothei episcopi zagrabiensis, vice et nomine domini sui, ac capituli eiusdem loci supplicavit nobis exhibendo privilegiales litteras dominorum regum Bele videlicet et Stephani, felicium recordacionum, et privilegium domini nostri Ladizlai, incliti regis Vngarie, super facto collecte septem denariorum banalium ex parte populorum ipsius domini episcopi et sui capituli proveniencium, quod formam seu tenorem ipsorum privilegiorum inspiceremus et inspectam continenciam eorumdem servaremus et illese per exactores ipsius collecte faceremus observari. Quorum quidem privilegiorum inspectis tenoribus comperimus et vidimus, populos predicti episcopi et capituli eiusdem ab exaccione collecte septem denariorum de plenitudine graciarum regum esse misericorditer absolutos et penitus expeditos. Nos itaque, qui instituta et ordinacionem regiam fideliter observare cupimus, ab exaccione sepedicte collecte septem denariorum omnino cessavimus et penitus duximus desistendum, prout premissa singulorum et singula premissorum in privilegiis regalibus expressius continentur. Datum Bude, in festo Mathie apostoli. Anno domini MCCLXX sexto.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 14.

## CLXXXI. God. 1276. 12. ožujka. U Vaški.

***Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski nalaže banu Ivanu da na svaki način njegovomu liječniku Gerardu vrati posjed Trnavu.***

Ladizlaus dei gracia rex Hungarie. Dilecto et fideli suo J(ohanni) bano tocius Sclauonie salutem et graciam plenam cum dileccione. Quia omnem intencionem nostram et omnem voluntatem nostram cum omni

desiderio adimpletis, omni vos affectu et desiderio in omni honore debito vos prosequimur cum favore. Unde cum in maioribus et maximis effecistis, in minoribus et minimis pro nullius hominis consilio vel suggestione denegetis eciam minimo ex nostris, maxime illi, cui curam tocius corporis nostri commisimus, et qui periciam suam cum fidelitate frequenter exhibuit circa nostras egritudines ingruentes sicut plenius cognovistis. Unde sicut nostram vitam vultis et affectatis, ita per operis evidenciam ostendatis, terram Tornua vocatam, castri zagrabiensis, predilecto fisico nostro magistro Gerardo, alicuius suggestione vel contradictione non obstante restituentes vel restitui facientes tali affectu et desiderio sicut nostram vitam, teste deo, vobis caram preservatam fore desideratis et integre conservatam, nam si secus faceretis forte tempus esset et locus, quod pro nobis multis terris et possessionibus non possetis aliquatenus emendare, nam nec quisquam melior medicus quam fidus amicus, et dando retinentur amici. Nec consideretis necessitatem castri, sicut quidam vobis dicunt, sed necessitatem nostram preponatis omnibus possessionibus, terris, auro et argento, que vobis super omnes et per omnia respondebunt si vivere poterimus dante deo. Datum in Vaska, tercia feria post dominicam Invocavit.

Liber privileg eppatus zagrab. list 56.

---

## CLXXXII. God. 1277. 27. veljače.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski poklanja biskupu zagrebačkomu Timoteju i kaptolu zagrebačkomu posjed Blagušu.*

Ladizlaus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad hoc reges et principes moderatores iusticie instituit dei et hominum mediator, ut ecclesiam sponsam suam, quam proprio sanguine consecravit, per quam sumpma et ima in unum sociantur fidei sacramento, in pace servarent et possessionibus ampliarent; celestis namque Hierusalem proficit per terrestrem pace ecclesie legitimo ordine custodita. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum Wlk, iobagio castri zagrabiensis, decessit sine liberis, terram eiusdem contiguam et conterminam terris capituli zagrabiensis de sancto Petro, Casna vocatis, ob merita et fidelia servicia venerabilis patris Thymotei, episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, domino Stephano karissimo patri nostro, inclito regi Hungarie, felicis recordacionis et demum nobis et regno indefesse inpensa, sicut luce clarius constat universis, cum silvis, vineis, molendinis, fenetis et omnibus aliis utilitatibus spectantibus ad eandem, dedimus, donavimus et contulimus eidem episcopo et fratribus suis capitulo videlicet zagrabiensi, de voluntate, beneplacito et consensu baronum nostrorum, qui tunc presentes nobiscum adherant iure perpetuo et pacifico possidendam et habendam sub terminis et metis quibus prefatus Wlk ipsam terram dum vixit, habuit, tenuit et possedit. Et ut huiusmodi nostra donacio firma esse

valeat et maioris firmitatis robori innitatur, presentes contulimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Demetrii, prepositi albensis, domini prope capellam et subdiaconi ac aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC. septuagesimo septimo. Regni autem nostri anno quinto, tercio kalendas marcii.

Izvornik na koži, na crveno-svilenoj vrpci visi pečat. Iz arkiva kapt. fasc. 18. nr. 45. S vana: Super donacione terre Wlk, Blagussa.

---

## CLXXXIII. God. 1277. 3. ožujka.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje biskupu zagrebačkomu darovnice svojih predšastnikah Andrije II i Bele IV.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, nos vidisse privilegium karissimi patris nostri domini Stephani regis, felicis recordacionis, continens privilegia avorum nostrorum Andree videlicet et Bele regum inclitorum, non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum in hec verba: (ut supra dipl. CLVI de anno 1272, dipl. CXXXIV de anno 1269, dipl. XXXIII de anno 1217.) Nos itaque ad peticionem et instanciam venerabilis patris Tymothei, dei gracia episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, ipsum privilegium karissimi patris nostri cum aurea bulla de verbo ad verbum nostro privilegio inserentes de certa nostra sciencia et de beneplacito consilio et consensu baronum nostrorum, qui tunc temporis nobiscum presentes aderant, duplicis sigilli nostri munimine duximus confirmandum. Datum per manus venerabilis viri magistri Demetrii, albensis ecclesie prepositi, domini prope capellam, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXX septimo, V. nonas marcii. Regni autem nostri anno quinto.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 10.

---

## CLXXXIV. God. 1277. 8. ožujka.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski javlja, da je uveden i biskup i kaptol zagrebački u posjed zemlje Blaguše.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod cum terram Wlk, filii Dobrolych,

iobagionis castri zagrabiensis, decedentis sine liberis, contiguam et conterminam terris ecclesie zagrabiensis de sancto Petro, Casna vocatis, ob merita et fidelia servicia venerabilis patris Tymothei, episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, domino Bele avo nostro et Stephano karissimo patri nostro regibus inclitis, felicium recordacionum et nobis indefesse inpensa ac toti regno, prout luce clarius constat universis, dederimus, donaverimus et contulerimus cum omnibus utilitatibus suis vineis scilicet, silvis, molendinis, fenetis, terris arabilibus ac aliis suis pertinenciis et apendiciis eidem episcopo et capitulo ecclesie zagrabiensis, et ad reambulandam, statuendam ac eciam assignandam ipsam terram episcopo et ecclesie zagrabiensi prescripte, sub testimonio preceptoris sancti Martini prope Zagrabiam direxerimus magistrum Martinum, aule nostre notarium. Demum sicut ipso magistro Martino nobis constitit referente, terram Wlk memorati convocatis commetaneis et vicinis, et eisdem minime contradicentibus, coram homine Joachini bani tocius Sclauonie, quem ad hoc specialiter deputarat, iuxta formam nostri mandati eidem episcopo zagrabiensi et ecclesie sue prescripte sub testimonio fratris Benueniud, preceptoris domus templi de sancto Martino supradicti, prout per litteras eiusdem nobis constitit evidenter, tradidit, statuit et assignavit auctoritate nostra perpetualiter possidendam, introducendo in corporalem possessionem ipsius terre loco ipsius episcopi et capituli sui magistros videlicet Manfredum, archidiaconum de Gverche, Dominicum decanum, Stephanum et Gregorium canonicos ecclesie zagrabiensis, datos procuratores per ipsum episcopum et capitulum ad hoc specialiter deputatos. Cuius quidem terre termini seu mete sicut nobis idem preceptor domus sancti Martini per suas litteras significavit, et prout eciam intelleximus eodem magistro Martino referente hoc ordine distinguntur: prima meta incipit a fluvio Casna et progreditur directe in quadam fossata versus orientem, et pervenitur ad quandam arborem nucis antiquam, de qua progrediens ascendit in verticem montis et pervenit ad quandam viam, que est in cacumine montis, iuxta quam erecte sunt due mete angulares, relinquentes a meridie terram capituli zagrabiensis similiter Casna vocatam, a meridie vero distinguentes terram Wydchich, filii Martini, jobagionis castri zagrabiensis, a quibus progreditur versus septemtrionem in eadem via, et pervenit ad quandam partem declivem montis eiusdem ad duas metas antiquas, iuxta quas erecte sunt due nove, ex quibus eundo adhuc in eadem via et in eadem commetaneitate pervenit ad unam arborem ilycis cruce signatam, iuxta quam erecte sunt due mete terree nove, a quibus progreditur adhuc in eadem via et pervenit ad pedem cuiusdam alterius montis, ubi divertens modicum ab illa via magna in ascensu eiusdem montis iuxta quandam semitam sunt due mete nove iuxta antiquas metas erecte, in qua quidem semita ascendit ad verticem montis predicti, et in eadem semita eundo paululum cadit iterum ad primam viam magnam, et in ea eundo adhuc ad septemtrionem venit ad metas antiquas, iuxta quas sub fruticibus castanearum sunt erecte due nove, habens adhuc commetaneam terram Vychchech ab oriente, deinde veniens in sepedicta via in verticem montis ubi est terra rubea, sunt due mete erecte iuxta veteres, adhuc eundo in eadem via et per eandem rubeam terram pervenit ad quandam foveam palustrem, ubi iuxta metas veteres sunt due nove, a quibus in via sepius memorata pervenit ad quandam arborem ilycis, iuxta quam sunt

due mete, deinde procedendo adhuc per eandem viam pervenit ad quatuor metas angulares, quarum una est sub magna ilice, ubi erecte sunt due nove, que quidem mete ab oriente separant terram sepedicti Vychchech, a septemtrione vero incipiunt separare terram Potela, filii Borch, et incipit currere ipsa meta versus occidentem, in descendendo de monte pervenit ad quendam arborem ilicis, ubi est meta antiqua, iuxta quam sunt erecte due nove, alia sub arbore nyr, alia similiter sub arbore tul, deinde transiens per duas metas, quarum una (est) sub fago, alia sub ilice, iuxta antiquas metas descendit ad rivulum Casna, iuxta alveum rivuli, qui vocatur Zopath, in quo rivulo Casna descendens ascendit ad quendam fontem, qui est prope viam incipiens habere a septemtrione commetaneam terram cruciferorum sancti sepulchri de sancto Georgio, et in ipsa via eundo pervenit ad duas metas antiquas in terra arabili positas, iuxta quas sunt erecte due nove, a quibus pertransiens montem pervenit ad arborem antiquam sarbellorum, ubi iuxta antiquas sunt erecte due nove, a quibus descendit in vallem, ubi pertransiens alium ramum rivuli Casna ascendit in montem ad magnam arborem fagi cruce signatam, declinando aliquantulum versus meridiem, ubi sunt due mete (posite), in ascendendo montem pertransiens duas metas positas sub arbore ilicis venit ad verticem montis ad alias metas positas sub frutice rakatia vocato, a quibus descendit directe eundo ad meridiem per unam vallem ad tercium (ramum) Casna, ubi iuxta quendam truncum sunt mete, descendit itaque regirando ad meridiem per ipsum fluvium in bona quantitate distinguens a meridie terram filiorum Mladochuet eundo per arbores fructuum, quoadunatur aliis duobus ramis fluvii Casna, sicque quoadunatus vergit iterum ad meridiem in commetaneitate predictorum filiorum Mladochuet, et exit de ipso fluvio ad unam stratam ad duas arbores nucis, et vadit per ipsam stratam in terra arabili penes arbores fructuum et veniendo in eadem versus villam Casna revertitur iterum ad primam metam et ibi terminatur. Et ut presens nostra donacio firma esse possit et valeat in huiusmodi rei certitudinem et maioris robur firmitatis presentes contulimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Demetrii, albensis ecclesie prepositi, domini prope capellam, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab incarnacione domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo, octavo idus marcii. Regni autem nostri anno quinto.

Izvornik na koži, pečat manjka. U ark. kapt. fasc. 18. br. 44.

---

## CLXXXV. God. 1277. 22. ožujka.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski poklanja biskupu zagrebačkomu za vječna vremena grad Garić.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Regie liberalitatis gloriosa munificencia ante omnia erga ecclesiarum dei sublimaciones

ac defensiones propter que regnum regnancium roboratur ac magnificatur et triumphat se debet exhibere pervigilem, sollicitam et intentam. Hinc est, quod nos attendentes plurimas fidelitates ac bene merita servicia venerabilis patris domini Tymothei episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, castrum nostrum de Garig, quod a tempore coronacionis nostre conservacioni eiusdem commiseramus, cuius quidem conservacionis onus, sumptus et labores idem episcopus de propriis suis bonis fideliter supportavit, eidem episcopo et successoribus suis, de baronum nostrorum consilio et assensu, cum montibus, sylvis, aquis, fenetis ac aliis utilitatibus suis et pertinenciis perpetuo et inrevocabiliter dedimus, donavimus et contulimus de regia munificencia possidendum. In cuius donacionis memoriam perpetuamque firmitatem presentes contulimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Oronos, per manus venerabilis viri magistri Demetrii, albensis ecclesie prepositi, domini prope capellam, aule nostre vicecancelarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo ducentesimo LXXVII, undecimo kalendas aprilis. Regni autem nostri anno quinto.

Liber privil. eppatus zagrab. list 35.

---

## CLXXXVI. God. 1277. 25. ožujka.

*Blaž sin Gurkov u ime svoje i svoje braće prodaje Pavlu sinu Sebeskovu jednu ral zemlje u Polični i dva mlina za pet markah.*

Nos capitulum chasmensis ecclesie. Memorie commendantes significamus omnibus presencium per tenorem, quod Blasio, filio Gurk, pro se et Dursiwoy, Gregorio et Gursa fratribus suis absentibus a parte una, ab altera autem Paulus, filius Zebesk, coram nobis personaliter constitutis, idem Blasius de terra, in Polichna existenti, ad ipsum et dictos fratres suos pro concambio seu commutacione terre eorum apud Zentgurg existentis, ex parte Benedicti, filii Georgii, fratris dicti Gurk, devoluta, prout dixit, eodem Benedicto personaliter astante et illud idem affirmante, terram usui unius aratri sufficientem cum duobus molendinis, quorum unum est in aqua Cheresneycha, aliud vero in aqua Mosonycha, et omnibus aliis utilitatibus et attinenciis suis confessus est vendidisse eidem Paulus et suis per eum heredibus pro quinque [marcis sicut] retulit iam acceptis et irrevocabiliter habendam iure perpetuo et pacifico possidendam. Astitit eciam coram nobis Wlkoy pro se et pro Crisan fratre suo . . . . . . predictum Benedictum fratrem suum uterinum, facto vendicioni predictis favorabilem consensum prebuit et assensum. Dicimus tamen, quod idem Paulus de dicta terra . . . . commutacionis descensus bani quinque denarios solvere tenetur annuatim. Prima meta particule terre vendite sicut partes retulerunt incipit iuxta terram dicti Wlkoy in fluvio, Polychna dicto, ab arbore garcean cruce signata, meta terrea circumfusa, inde pertransiens ipsam aquam Mosonycha procedensque per metas terreas cadit in dictam aquam Cheresneycha, in qua procedens inferius versus meridiem venit ad molen-

dinum dicti Paulus per dictum Blasium ad ipsum, ut premisimus, devolutum, inde in eamdem aquam procedens contiguatur infra dictum molendinum hereditarie terre ipsius Paulus, et sic terminatur. In cuius facti memoriam pleniorem et robur presentes concessimus patrocinio sigilli nostri communitas. Datum in cena domini. Anno gracie MCCLXX septimo.

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadbisk. Fundationalia.**

---

## CLXXXVII. God. 1277. 10. travnja.

*Ivan sin Jaroslava Okića poklanja cistercitom na otoku sv. Jakova kod Save, crkvu sv. Jelene u Samoboru i dvie rali zemlje oko nje, jedan mlin i troje trsje. Kapelu u Brezovici, trsje a Čučerju, i obvezuje se sagraditi novu opatiju u Brezovici.*

Nos comes Juan, filius Irozlay. Memorie commendantes notum facimus quibus expedit universis, quod nos intuitu divine pietatis ducti ad devocionem, pro remissione peccatorum nostrorum, propiciante deo hanc ordinacionem seu collacionem duximus faciendam: quod monachys, de ordine fratrum Cisterciensium, de abbacia sancti Jacobi, de insula Zawa, iuxta Zagrabiam existentibus, dedimus, contulimus et tradidimus ecclesiam nostram in honore sancte Elene consecratam de Zamobor, et terram circa eandem existentem ad usum duorum aratrorum sufficientem, unum molendinum, situm in fluvio Zamobor, unum fundum curie in villa Zamobor pro sessione, et tres vineas in loco prenotato. Preterea in Brezoicha capellam nostram et terram sufficientem ad duo aratra, in fine terre nostre de Brezoicha existentem, ac unam vineam (in) Chucherie sitam, iure perpetuo pacifice et quiete possidendos. Hoc adiecto, quod in posterum nostri heredes heredumque successores et similiter proximi nostri et eorum successores presentem collacionem nostram non possint aliqualiter retractare. Insuper nostre voluntatis et intencionis est, si creator omnem statum regni Vngarie in melius reformaverit et nobis dederit vitam longiorem, ut in loco capelle nostre de Brezoicha. monasterium propriis laboribus nostris condamus et expensis ipsis monachis fideliter precantibus ita, quod perfecto opere monasterii inibi esse debeat per se locus abbacie, ordinatis prius sufficientibus proventibus ad victum et vestitum habitatoribus in eodem ac aliis necessariis universis. Ut igitur huius collacionis et donacionis robur perpetue firmitatis obtineat presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum Zagrabie, sabbato proximo ante quindenas Pasce domini. Anno eiusdem MCCLXX septimo.

**Iz prepisa kaptola zagrebačkoga od g. 1321 i 1557. Iz ark. kapt.**

---

## CLXXXVIII. God. 1277.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski izuzimlje posjed Trnavu, izpod vlasti župana zagrebačkoga, oslobadja ga ujedno od plaćanja kunovine, poreza banskoga i inih daćah.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis lagitore. Inesse debet regibus iuste consulens liberalitas et pie svadens benignitas, ut singulis et universis, qui de extera nacione advenientes que sua sunt reliquerunt, regio pro favore in suis crescant beneficiis alios ad consimilia invitando. Hinc est, quod cum magister Gerardus, dilectus et fidelis fysicus noster, universas possessiones suas et sua patrimonia ad regalem confisus providenciam pro dominis Bela avo nostro et Stephano patre nostro karissimis, illustribus regibus Vngarie, felicissime recordacionis, reliquisset et eosdem sine aliqua imbecillitate corporum in bona sospıtate conservasset, donec iidem deo propicio et eodem volente nature debitum persolvissent, ac demum circa nostram preservacionem et curam cum omni fervore fidelitatis periciam sue artis exibuisset. Nos qui ex officio suscepti regiminis metiri debemus merita singulorum et unicuiuque iuxta meritum respondere, consideratis eximiis fidelitatibus et meritoriis obsequiis ipsius magistri Gerardi, predictis progenitoribus nostris et nobis indesinenter exibitis, et inpensis, que longa essent ennarari per singula suo modo, in aliqualem recompensacionem serviciorum suorum cum multo plura et maiora debuisset promereri, quandam terram castri zagrabiensis, Tornoa vocatam, ex certa sciencia et mera liberalitate cum omnibus utilitatibus suis, vineis videlicet, molendinis, silvis, fenetis et aliis pertinenciis suis universis, eidem magistro Gerardo et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus, donavimus et contulimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam; prout eciam illud idem in priori privilegio nostro exinde confecto plenius continetur, et ipsum magistrum Gerardum in corporalem possessionem dicte terre, consilio, svasione, voluntate et consensu Johachyni bani tocius Sclauonie, dilecti et fidelis nostri, per magistrum Mamfredum, hominem nostrum, sub testimonio capituli zagrabiensis convocatis omnibus commetaneis et vicinis presentibus, et ipsis ac aliis non contradicentibus fecimus introduci. Terram eandem a iurisdiccione comitis zagrabiensis, et marturinis ac collectis antiquis seu de novo inpositis et inponendis, et septem denariis annuis bano debitis, omnimode et plenarie omnium baronum nostrorum consilio eximendo et penitus liberando. Mete eciam terre prefate prout in litteris dicti capituli vidimus contineri, hoc ordine distinguuntur: prima scilicet meta incipit a parte meridionali a quadam arbore ylicis et protendit per quendam rivulum et pervenit ad quendam truncum castanearum, ubi regirat ad meridiem et per quandam semitam graminosam protendit directe versus ecclesiam quandam sitam in honore virginis gloriose, deinde revertitur ad orientem et pervenit ad quasdam arbores piri, quas arbores transiens per medium currit per dumos spinarum et pervenit ad quandam arborem ylicis, cruce signatam, deinde descendens pervenit ad alteram arborem ylicis, unde procedens

venit ad magnam viam, per quam viam currens supra, pervenit ad quoddam virgultum, ubi sunt due mete terree, inde procedens pervenit ad viam alteram et per eandem viam pervenit ad aquam, Blizyna vocatam, per quam aquam iens supra pervenit ad quandam viam in qua et per quam viam ascendit supra in montem ad quoddam virgultum, ubi est arbor ylicis magna, deinde descendens pervenit ad metam primam, et sic cursus metarum terminatur. Ut autem hec nostra donacio robur optineat perpetue firmitatis et ne processu temporum per quempiam valeat retractari aut aliquatenus revocari presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Demetrii, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini M ducentesimo septuagesimo septimo. Regni autem nostri anno quinto.

Izvornik na koži, na crveno-zelenoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz ark. kapt. fasc. 23. nr. 84.

---

## CLXXXIX. God. 1277.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski oslobadja podložnike crkve zagrebačke kod sv. Martina u Vaški izpod vlasti župana šimedjskoga, a ujedno i od plaćanja kojekakvih daćah.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Inherentes vestigiis predecessorum nostrorum et sanctorum progenitorum nostrorum, bone rei dare consultum, et si in omnibus feliciter animo gestiamus, potissimum tamen in ecclesiis et rebus et possessionibus earumdem deffensandis, conservandis et promovendis damus operam, ut presentis vite subsidium et eterne remuneracionis premium possimus merito expectare. Hinc est quod ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod venerabilis in Christo pater Thymotheus, dei gracia episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam postulavit: ut zagrabiensem ecclesiam tam in capite quam in membris, in terris, possessionibus, villis, opidis, tributis, iudiciis et omnibus iuribus suis eo privilegio, eaque libertate uti, frui, gaudere faceremus, quo et quibus sanctissimi progenitores nostri a tempore cuius non extat memoria dotata et dicata est et conservata per eosdem inconcussa. Maxime terram sancti Martini prope Waska, iuxta Drawam, quia est inter Vngariam et Sclauoniam et in temporibus karissimi avi nostri Bele regis, felicissime recordacionis, prout in eiusdem privilegio continetur, eadem libertate dotata fuit qua villa, iobagiones et populi de Waska gavisi sunt ab antiquo, tam in iudiciis quam in collectis taliis et exaccionibus cuiuscunque generis preter solucionem marturinarum, ut immunitate et plena gaudeat libertate. Nos igitur eiusdem venerabilis patris videntes peticionem condignam, inspecto eciam privilegio karissimi avi nostri Bele regis memorati pleno ad-

misimus cum favore, volentes ut nullus comitum nostrorum symigiensium pro tempore constitutorum, predictos populos de sancto Martino, cum ab eorum iurisdiccione et potestate sint exempti, ad sua vel officialium suorum iudicia pertrahere presumant, vel aliquatenus molestare: nec collectores dimidii fertonis, victualium vel cuiuscunque generis exstiterint ipsos dicare audeant aut in suis iuribus et libertatibus perturbare. Ad cuius facti perpetuam firmitatem litteras nostras dupplicis sigilli nostri munimine concessimus roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Demetrii, prepositi albensis, domini prope capellam et subdyaconi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo. Regni autem nostri anno quinto.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 7 i 49.

---

## CXC. God. 1277.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski poklanja biskupu zagrebačkomu Timoteju i njegovim nasljednikom za vječna vremena županiju gerzeničku.*

Ladizlaus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in vero salutari. Et si quibuslibet corone regie fidelibus et devotis aperire debeamus munificencie nostre manus, illis tamen et maxime prelatis ecclesiarum tenemur ardencius et specialius respondere, quos videmus nostris et regni nostri negociis insistere fideliter et devote, presertim quia per hoc et honor accrescit regius et salus attenditur animarum. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod gratam et commendabilem fidelitatem ac meritoria et multiplicia obsequia venerabilis patris Thymotei, miseracione divina episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, quibus idem in regni nostri negociis, et coram nostre maiestatis oculis absque aliquo offensionis scrupulo studuit multipliciter complacere, attendentes, volentesque ob hoc eidem digne remuneracionis beneficio respondere, licet respectu eius, quod ad presens sibi conferimus pociora mereretur, in aliqualem tamen recompensacionem fidelium obsequiorum eiusdem episcopi et baronum nostrorum consilio et assensu, contulimus sibi et per eum episcopatui zagrabiensi, comitatum de Guersente cum collecta marturinarum et septem denariorum tenendum, habendum et possidendum perpetuo et inrevocabiliter pacifice et quiete, in illa et eadem libertate, qua possessiones et dicti populi episcopatus zagrabiensis a temporibus sanctorum predecessorum nostrorum, illustrium regum Vngarie gratulantur. Statuentes, quod nec banus Sclauonie racione collecte marturinarum et septem denariorum ac zulusinarum et similiter magister tauarnicorum nostrorum, racione eiusdem collecte septem denariorum de ipso comitatu de Guersente proveniencium, predictum episcopum et successores suos presumant vel debeant molestare. Et insuper universi populi in eodem comitatu de Guersente existentes nec bani nec iudicum suorum iudicio in quovis articulo debeant subiacere, cum

ipsum comitatum non ut honorem, sed in possessionem perpetuam episcopatui zagrabiensi contulerimus irrevocabiliter possidere. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus literas dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Demetrii, prepositi albensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXXVII. Regni autem nostri anno quinto.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 33.

---

## CXCI. God. 1278. 6. studenoga. U Zagrebu.

*Nikola ban prepovjeda sudcem i pobiračem daćah, da kunovinu i záložinu nipošto neutjerivaju u županiji gerzeničkoj.*

N(icolaus) banus tocius Sclauonie. Universis iudicibus, collectoribus marturinarum et zulusinarum pro tempore constitutis salutem et graciam. Cum dominus noster Ladizlaus, illustris rex Vngarie, comitatum de Guersenche cum premissis collectis marturinarum, septem denariorum, zulusinis, iudiciis, iurisdiccionibus ac aliis redditibus et proventibus eiusdem venerabili patri domino Thymotheo dei gracia episcopo zagrabiensi perpetualiter duxerit conferendum, prout per privilegium ipsius domini nostri regis nobis patuit evidenter, vobis firmiter precipientes mandamus: quatenus de huiusmodi collectis et judiciis vos nullomodo intromittere presumatis, ymo volumus, quod omnino et expresse manus vestras retrahatis, aliud facere nullatenus presumatis. Datum Zagrabie, die dominico proximo post festum omnium sanctorum. Anno domini MCCLXXVIII.

Liber privil. eppatus zagrab. list 34.

---

## CXCII. God. 1278.

*Vukovoj i njegova svojta ustupljuju topuskoj opatiji zemlju Broćinu radi koje se s njom parbili.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Universis presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire: quod Chuck, filio Humerl, pro venerabili viro fratre Matheo abbate de Toplica et conventu eiusdem monasterii a parte una et Wlkouoy, filio Dragacha, Dobroteh, filio Cherbich, Bogdan, filio Zo . . et Beck, filio Nadanei, de generacione Bathei, de villa Mayay, ab altera, coram nobis personaliter constitutis, iidem Wlkouoy et ceteri de parte sua prenotati dixerunt et confessi sunt: terram eorum, vicinam grangie eiusdem domini abbatis, Brochina nuncupate, existentem iuxta fluvium, Adulnak vocatum, a parte orientis ipsius fluvii, super qua eundem dominum abbatem et Wlkovoy ac ceteros de parte sua prenotatos lis et controversia iam dudum habita fuerat, pro bono pacis et concordie memorato domino

abbati et eius successoribus eidemque monasterio de Toplica, tum quia recognoverunt ipsam terram ad idem monasterium quadam proprietate spectantem, cum eciam pro duodecim pensis, quas confessi sunt racione ipsius terre ab eodem domino abbate habuisse, numerasse et recepisse plenarie, dimisisse, tradidisse et assignasse pleno iure in perpetuum pacifice possidendam. Assumentes et obligantes tam pro se quam pro suis heredibus ac aliis cognatis eorum, quod sepedictum dominum abbatem vel eius successores suumque monasterium amplius in iudicio vel extra iudicium racione prescripte terre non impetent vel inquietabunt seu aliqualiter molestabunt, quin ymmo ab omnibus eundem vel eius successores inquietare vel aggravare volentibus defensabunt penitus suis laboribus vel expensis. In cuius rei certitudinem et memoriam ad instanciam et peticionem parcium presentes contulimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno domini MCC septuagesimo octavo.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. XL.

---

## CXCIII. God. 1278.

*Budvoj i njegova svojta izpovjedaju pred kaptolom zagrebačkim, da su prodali svoj posjed Pounje i otok Vlkon sa svimi pristojališti monastiru topuskomu za 102 marke banskih dinarah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universitatis nostre noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod venerabili viro fratre Matheo, abbate monasterii de Toplica pro se et conventu eiusdem ecclesie ab una parte, et Buduoy, filio Budilo, Wlcheta, filio Braten, Wlkena, filio Mladicha, Gerge, filio Tribizlo, Stephano, filio Wlkoyn. Zlauen, filio Radizlay, de generacione Ponona, pro se et aliis de eadem generacione ab altera, coram nobis personaliter constitutis, iidem Buduoy et ceteri de parte sua prenotati viva voce dixerunt et confessi sunt: terras seu possessiones ipsorum, Pouona vocatas, quarum mete et termini inferius distinguuntur, nec non insulam, Wlkom vocatam, cum aliis parvis insulis ad predictas possessiones spectantibus, in flumine Wen existentibus et inclusis, vendidisse et tradidisse eidem domino abbati et suis successoribus eidemque monasterio de Toplica cum omnibus utilitatibus, usu fructibus et pertinenciis ipsarum possessionum, videlicet terris arabilibus, fenilibus, vineis, silvis, montanis, molendinis ac aliis pertineciis et utilitatibus prescriptarum possessionum universis, pro centum et duabus marcis denariorum banalium, quarum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant, pleno iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas; quam summam pecunie sepedictus Buduoy et ceteri de parte sua prenominati dixerunt a memorato domino abbate habuisse et plenarie recepisse, obligantes et assumpmentes se expedituros per se et suos heredes penitus sepedictum dominum abbatem et eius successores suumque monasterium ab omni questione, quam racione prescriptarum possessionum contra eundem vel eius successores

seu memoratum monasterium per quempiam in iudicio vel extra iudicium moveri contingeret in futurum. Mete autem predictarum possessionum, sicut discreto viro magistro Manfredo archidiacono de Guerche ad metas ipsarum circumspiciendas per nos rogatu parcium specialiter destinato referente didicimus, tali ordine distiguntur: prima meta incipit ab oriente in flumine Wen. ubi cadit rivulus Mutniche vocatus a quo parumper supra ascendit versus aquilonem ad fontem, ubi est arbor salicis, inde ascendit ad cacumen montis ad arborem kercus, ubi est meta terrea iuxta magnam viam et usque hanc metam confinium habet cum predicta generacione. Deinde tendit per medium montis in eadem via iuxta terram filiorum Henzconis versus meridiem, ubi sunt antique mete terree, iuxta quas sunt alie mete terree renovate, deinde parumper procedens per eandem viam declinat ad unam semitam per quam pervenit ad aliam metam terream, a qua rursus tendit ad aliam metam terream. Deinde versus meridiem progreditur ad quendam monticulum ubi est meta terrea, a quo descendens inferius directe per quandam vallem ad quendam rivulum, Mercosyn vocatum, ubi sunt due mete terree, deinde tendit versus orientem per longum spacium, ubi cadit idem rivulus in alium rivulum, Jaronelg nuncupatum, ubi est arbor salicis cruce siguata, a qua descendit inferius versus meridiem per longum spacium et cadit in fluvium Syreniche vocatum, a quo descendit per maximum spacium in flumen Woumnam, a quo versus orientem progreditur per spacium magnum ad insulam, que fuit Buduoy antedicti, deinde descendit inferius versus orientem per eundem fluvium Wouna usque ad primam metam, ubi cadit rivulus Mothnicha vocatus in eundem fluvium Wouna, et sic terminatur. Ut ergo prescriptarum possessionum vendicio firmitatis perpetue robur optineat, nec contingat per quempiam in posterum irritari, nos ad instanciam et peticionem parcium presentes concessimus literas sigilli nostri pendentis robore communitas. Datum anno domini MCC septuagesimo octavo.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXXI.

---

## CXCIV. God. 1278.

*Detrik sin Vučinin i njegova braća prodavaju biskupu zagrebačkomu Timoteju posjed Sekirje za 30 markah dinarah zagrebačkih.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis presencium inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis coram nobis Dethrico, filio Wlchyna et Hertelen ac Matheo, filiis eiusdem, de genere Acha, ex una parte, et discreto viro magistro Stephano, archidiacono de Camarcha, socio nostro, vice et nomine domini nostri Thymothei dei gracia episcopi zagrabiensis ex altera, iidem permittentibus suis cognatis Potala videlicet, Borch et Petro, filiis Borch, pro se ac tota generacione sua confessi sunt: se vendisse quandam partem possessionis seu terre sue, Schekerie nuncupate, contiguam et conterminam terris Alexandri cognati eorum similiter de generacione Acha, que eisdem iuxta modum divisionis facte et habite cum

generacione sua in porcionem suam cesserat, dicto domino nostro episcopo, ecclesie sue, et per eum suis successoribus pro triginta marcis denariorum zagrabiensium, singulas cum quinque pensis computatis, que tunc temporis marcam faciebant, quas ab eodem habuisse, recepisse et numerasse confessi sunt, cum omnibus utilitatibus suis, silvis videlicet, montanis, submontanis, fenetis, terris arabilibus et campestribus, vineis, locis molendinorum et utilitatibus universis, appendiciis, coherenciis existentibus et inclusis, habitis et habendis in eadem. Assumentes per se et heredes suos dictum dominum nostrum episcopum et ecclesiam suam ac successores eiusdem expedire ab omnibus impetitoribus, si qui forsan tractu temporis super ipsa terra movere attemptarent questionem in futurum suis propriis laboribus et expensis. Interfuerunt autem huiusmodi contractui seu vendicioni terre prefate, Putula et Petrus, filii Borch, de genere eorumdem, nec non et Jacobus, frater Iwanka, predialis eiusdem domini nostri episcopi, commetaneus eorumdem, qui huiusmodi vendicionem per approbacionem sui consensus ratificantes eidem contractui ipsi suum consensum prebuerunt et assensum. Renunciaverunt eciam iidem Detricus et ceteri pure, simpliciter et expresse excepcioni pecunie non numerate, non habite, non ponderate, nec recepte et aliis cavillacionibus universis per quas effectus huiusmodi contractus vel vendicionis inpediri posset vel turbari. Et ut iidem maioris zelo et fervore devocionis ad ecclesiam accendantur, assumpsit et recepit idem dominus noster episcopus una nobiscum in specialem protectionem suam eosdem, heredes eorum et heredum successores per se et suos successores confovendos, promittens una nobiscum ipsos et ipsorum heredes prosequi incremento ulterius amplioris sue dileccionis et favore. Ad hec constitit nobis ipsis nobilibus referentibus, quod ad maiorem rei cautelam coram magistro Gregorio, socio nostro, archidiacono de Becchun, quem ad instanciam parcium super faciem ipsius terre ad inspiciendum et distinguendum terminos et cursus metarum direxeramus, villicum de Chucheria, nomine Maltk, vice et nomine eiusdem domini nostri episcopi in possessionem ipsius terre introduxerunt corporalem. Termini autem ipsius terre sicut eodem magistro Gregorio, archidiacono de Becchun, socio nostro, constitit referente, tali ordine distinguntur, videlicet: prima meta incipit in capite fluvii Casna, qui fluvius est pro meta iuxta viam magnam, que ducit versus Worosdinum, et currens per ipsam viam versus septemtrionem, ubi separat terram cruciferorum, dirigens per quandam semitam pervenit ad quandam arborem ylicis byfulcatam et cruce signatam, deinde procedens pervenit ad aliam arborem ylicis similiter cruce signatam, unde per ipsam semitam pervenit similiter ad arborem ylicis cruce signatam, deinde pervenit ad arborem naar vocatam, unde procedens pervenit ad bivium, ubi procedens per viam a parte septemtrionis pervenit similiter ad arborem naar cruce signatam, deinde satis procedens pervenit ad arborem fagi cruce signatam, ubi de ipsa semita exiliens in parte septemtrionis descendit in vallem ubi est arbor ylicis cruce signata, ab inde similiter descendens pervenit ad arborem naar cruce signatam, deinde descendens per ipsam vallem pervenit ad arborem jaur cruce signatam, unde pervenit ad arborem cerasarum cruce signatam, inde descendens per ipsam vallem venit ad metam terream, ab inde procedens pervenit ad quemdam fluvium Zekeria nominatum, in quo fluvio regirans in occidentem per

ipsum fluvium currens per longum spacium pervenit ad metam terream ubi commetatur terra comitis Jacobi, fratris Iwanka, ubi declinat versus occidentem, per quandam vallem pervenit ad aliam metam terream, deinde ascendens in monticulum venit ad aliam metam terream, ab inde procedens directe pervenit ad fluvium ubi est similiter meta terrea, quem fluvium transiens directe pervenit ad arborem cerasarum cruce signatam, ab inde procedens iuxta terram ipsius Jacobi comitis venit ad arborem jaur cruce signatam, unde pervenit ad frutices spinarum circumfusarum meta terrea, ubi commetatur terra comitis Radizlai, ubi regirat versus meridiem et procedens pervenit ad metam terream, ab inde venit ad arborem ihor vocatam meta terrea circumfusam, unde procedens per longum spacium pervenit in silvam ad arborem ylicis magna meta terrea circumfusam, unde procedens supra per quendam fluvium pervenit ad alium fluvium Symog vocatum, qui fluvius procedens supra directe per silvam versus meridiem dividit terram Radizlai comitis et sic pervenit ad arborem fagi ubi commetatur terra Alexandri filii Petri et sic terminatur. In cuius rei memoriam ad instanciam parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno domini MCCLXXVIII.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 45.

---

## CXCV. God. 1278.

*Biskup zagrebački Timotej kupuje za 20 markah dinarah zagrebačkih posjed Planinu od Alexandra sina Petrova i Mateja sina Blaževa.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis presencium inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis coram nobis Alexandro, filio Petri et Mathey, filio Blasey, fratris eiusdem, de genere Acha, ex parte una, et discreto viro magistro Stephano, archidiacono de Camarcha, socio nostro, vice et nomine domini nostri Tymothei dei gracia episcopi zagrabiensis ex altera, iidem confessi sunt: quandam terram suam, Planina nuncupatam, cuius mete et termini inferius distinguntur, de beneplacito et consensu cognatorum ac commetaneorum suorum vendidisse, ne eosdem ominpnose famis inedia et ad ipsos spectantes affici vel periclitari contingeret, dicto domino nostro episcopo et ecclesie sue et per eum suis successoribus pro XX marcis denariorum zagrabiensium, singulis quinque pensis computatas, quarum quinque pense tunc temporis marcam faciebant, quas ab eodem plenarie recepisse, habuisse et numerasse sunt confessi, cum omnibus utilitatibus suis videlicet: fenetis, silvis, montanis, submontanis, terris arabilibus, campis, vineis, nec non conseptis aliis, que wlgo souskuth nuncupatur et aliis universis coherenciis et appendiciis in eisdem existentibus et inclusis, habitis et habendis. Assumpmentes per se et heredes suos dictum dominum nostrum episcopum et ecclesiam suam ac successores eiusdem expedire ab omnibus impetitoribus, si qui forsan tractu temporis super ipsa terra movere attemptarant questionem in futurum suis propriis labo-

ribus et expensis. Interfuerunt autem huiusmodi contractui vel vendicioni terre pretacte: Pothola et Petrus, filii Borch, de genere eorumdem, qui plenum huiusmodi vendicioni pro se, fratribus suis ac cognatis et tota generacione sua, plenum suum consensum prebuerunt et assensum. Renunciaverunt eciam iidem pure, simpliciter et expresse excepcioni pecunie non numerate, non habite, ponderate vel recepte, et aliis cavillacionibus universis per quas effectus huiusmodi contractus vel vendicionis posset turbari vel eciam turbari in futurum. Et ut iidem maioris zelo et fervore devocionis ad ecclesiam accendantur, assumpsit et recepit idem dominus noster episcopus una nobiscum in specialem proteccionem suam eosdem, heredes eorum, ac heredum successores per se et suos successores confovendos, promittens una nobiscum ipsos et ipsorum heredes prosequi incremento ulterius amplioris sue dilectionis et favore. Ad hec constitit nobis ipsis nobilibus referentibus, quod ad maiorem rei cautelam coram magistro Gregorio socio nostro, archidiacono de Bexin, quem ad instanciam parcium super faciem ipsius terre ad inspiciendum et distinguendum terminos et cursus metarum direxeramus, viilicum de Chichuria, nomine Malk, vice et nomine eiusdem domini nostri episcopi in possessionem ipsius terre introduxerunt corporalem. Termini autem ipsius terre, prout idem magister Gregorius nobis retulit, tali ordine distinguntur, videlicet: prima meta incipit a parte septemtrionali iuxta magnam viam, que ducit versus Worosdinum, ubi sunt due arbores magne iuxta se posite seu coniuncte, videlicet arbor fagi et arbor abietis cruce signate, unde procedens per ipsam viam versus occidentem pervenit ad magnam arborem quercus, ubi regirat versus septemtrionem per quandam semitam in culmine eiusdem montis et procedens pervenit ad trivium, ubi commetatur terra capituli zagrabiensis inter duas arbores cherusarum, ab inde procedit similiter in culmine eiusdem montis, per eandem semitam venit ad magnam arborem fagi cruce signatam, deinde currens per ipsam semitam spacio competenti pervenit ad aliam arborem fagi similiter cruce signatam, ubi declinans versus orientem dividens terram ipsius Alexandri descendit in vallem per medium silve et pervenit ad cornu lapideum in latere ipsius montis, ubi est arbor fagi cruce signata, deinde descendens directe in vallem in latere ipsius montis pervenit ad quendam fluvium currentem in ruptura aque pluvialis ab ipso monte descendente, ubi est arbor abietis similiter cruce signata, ubi transiens ipsum fluvium procedens similiter ad arborem abietis cruce signatam, ab inde procedens ad alium fluvium descendentem de montibus similiter in ruptura pluviali, ubi est arbor fagi cruce signata, unde procedens pervenit ad arborem gerchean dictam cruce signatam, deinde tendit ad arborem abietis cruce signatam, et sic procedens pervenit ad fluvium magnum currentem per medium ipsius vallis, ubi est arbor abietis similiter cruce signata, quem fluvium transiens directe, ascendens pervenit ad arborem fagi, deinde ascendens per spacium competens ab ipsa valle pervenit ad arborem abietis, unde ascendens pervenit similiter ad arborem abietis cruce signatam, unde procedens pervenit ad arbores castanearum cruce signatas, ab inde ascendens pervenit ad culmen ipsius montis ad viam magnam, ubi est arbor castanearum cruce signata et ibi commetatur terre comitis Radizlai, filii Stephani, ubi regirat in orientem per eandem viam et procedens pervenit ad arborem sorbellarum cruce

signatam, deinde pervenit ad arborem pomi similiter cruce signatam, ab inde per eandem viam in culmine ipsius montis pervenit ad bivium, ubi est meta terrea et procedens per viam a parte septemtrionali iuxta terram comitis Radizlai memorati, pervenit ad magnam arborem fagi cruce signatam, ubi exiens ab ipsa via in partem septemtrionis, currens in latere ipsius montis, pervenit ad arborem cherasorum, ab inde procedens in eodem latere montis pervenit (ad arborem) jaur dictam cruce signatam, unde procedens pervenit ad arborem nyr dictam cruce signatam, unde procedens pervenit ad quendam fluvium currentem in ruptura aque pluvialis, ubi est arbor ilicis cruce signata, et transiens directe ipsum fluvium venit ad arborem abietis cruce signatam, unde procedens pervenit ad arborem fagi cruce signatam, ubi separatur [a terra] Radizlaii comitis antedicti et commetatur terre Ditrici, filii Wlchina, de genere Acha, circa cuius terram procedens pervenit ad duas arbores nyr vocatas, unde in eodem latere iuxta terram eiusdem Ditrici procedens pervenit ad arborem ilicis cruce signatam, ab inde procedens per spacium competens pervenit ad arborem fagi cruce signatam, ubi descendens in vallem pervenit ad magnam viam, quam viam transiens directe pervenit ad caput fontis Casna, ab inde regirat per ipsam magnam viam versus meridiem, que via est pro meta, currens directe per longum spacium pervenit ad metam primam, ubi cursus metarum terminatur. In cuius rei memoriam ut huiusmodi vendicio robur perpetuum obtineat ad instanciam parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno domini millesimo ducentesimo septuagesimo octavo.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 59.

---

## CXCVI. God. 1278.

*Ivan i ciclo koljeno Surlah prodavaju opatu topuskomu svoj posjed Sernov za 33 marke dinarah zagrebačkih.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Universis presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod venerabili viro fratre Matheo, abbate monasterii de Toplicha pro se et pro conventu eiusdem monasterii a parte una, et Johanne, filio Iwanch, Galcan, filio Petri, Drugizlo, filio Zibizlai, Wratizlo, filio Wulkoyn, de generacione Surlo, pro se et aliis de eadem generacione ab altera coram nobis personaliter constitutis, idem Johannes et ceteri prenominati de parte sua dixerunt et confessi sunt: terras seu possessiones eorumdem, Sernov vocatas, quarum mete seu termini inferius suo ordine sunt distincti, vendidisse et tradidisse memorato domino abbati et eius successoribus, eidemque monasterio de Toplica cum omnibus utilitatibus et pertinenciis terrarum seu possessionum eorumdem, reservatis cum molendinis et vineis in eisdem terris existentibus apud ipsos, exceptis quatuor locis molendinorum et quindecim vineis, in quibus eligendis pro

sue voluntatis arbitrio prefatus dominus abbas habebit plenariam optionem, pro triginta et tribus marcis denariorum zagrabiensium, singulis cum quinque pensis, receptis plenarie ab eodem, pleno iure in perpetuum possidendas. Obligantes se et assummentes per se et suos heredes expedituros sepedictum dominum abbatem et eius successores prefatumque monosterium penitus suis laboribus et expensis ab omni questione, quam racione prescriptarum terrarum contra eundem dominum abbatem vel eius successores per quempiam in iudicio vel extra iudicium moveri contingeret in futurum. Mete autem predictarum terrarum, sicut discretus vir magister Mamfredus, archidiaconus de Guerche, ad ipsas circumspiciendas per nos specialiter destinatus nobis retulit, tali ordine distinguntur: prima meta ab oriente, incipit in loco ubi cadit Surno in fluvium, Gradicha vocatum, ubi est arbor gercheanfa cruce signata, deinde tendit inferius per longum spacium per eundem fluvium Gradycha versus orientem usque ad locum ubi cadit rivulus Ogrageniche in predictum fluvium Gradicha, ubi est arbor cherasi cruce signata, deinde tendit versus occidentem per longum spacium per predictum rivulum Ogrageniche inter montes usque ad fontem, qui est caput eiusdem rivuli, ubi est arbor hasfa cruce signata, iuxta quam sunt due mete terree, deinde parumper progreditur versus aquilonem ad duas arbores kercus cruce signatas, a quibus progreditur superius ad montem ad arborem castanee cruce signatam, inde paululum descendit ad duas arbores bikfa cruce signatas, iuxta quas sunt due mete terree, inde transiens per silvam, Lumno nuncupatam, tendit per longum spacium ad arborem sorbi cruce signatam, iuxta quam est arbor bikfa similiter cruce signata, deinde descendit ad quemdam rivulum, Lumno vocatum, quem transiens ascendit versus septemtrionem ad viam publicam, que separat terras nobilium de Blyna a predicta terra, iuxta quam viam sunt due arbores gercheanfa et halfa vocate, cruce signate, iuxta quas sunt due mete terree, deinde tendit per eandem versus occidentem per magnum spacium ad quoddam trivium, ubi sunt due mete terree, deinde ascendit per quemdam monticulūm usque ad cacumen ipsius, a quo descendendo tendit ad alium monticulum, Kynnk vocatum, in cuius cacumine est arbor cherasi cruce signata, deinde descendendo versus meridiem iuxta arborem piri silvestris tendit per modicum spacium ad alium trivium, ubi sunt due mete terree, inde descendendo versus meridiem progreditur ad caput rivuli, Zemo vocati, a quo descendendo per eundem rivulum versus orientem per longum spacium pervenit ad primam metam, et sic terminantur. Ut igitur huiusmodi vendicio robur obtineat perpetue firmitatis ad instanciam et peticionem partium presentes contulimus literas sigillo nostro consignatas. Datum anno domini MCCLXX octavo.

**Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXVII.**

## CXCVII. God. 1279.

*Filip biskup firmanski i legat papinski potvrdjuje biskupu zagrebačkomu posjed županije gerzeničke; koju mu poklonio kralj Ladislav IV.*

Venerabili in Christo patri (Thymotheo) dei gracia episcopo zagrabiensi, Philippus miseracione divina firmanus episcopus, apostolice sedis legatus, salutem et sinceram in domino caritatem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit racionis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Exhibita siquidem nobis vestra peticio continebat, quod dominus Ladizlaus, Vngarie rex illustris, ex devocionis ardore quem ad zagrabiensem ecclesiam gerit, vobis et per vos ipsi zagrabiensi ecclesie comitatum de Guersente cum collecta marturinarum et septem denariorum tenendum, habendum et possidendum libere contulit, prout in eiusdem regis literis ipsiusque sigillo dupplici sigillatis, quas de verbo ad verbum fecimus presentibus annotari plenius continetur. Quare humiliter petiistis a nobis, ut collacionem dignaremur per nostras literas confirmare. Nos itaque vestris supplicacionibus annuentes, collacionem predictam sicut provide, iuste ac racionabiliter facta est, ratam et gratam habentes, ipsam auctoritate qua fungimur confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Tenor autem predictarum literarum inferius annotatur, qui talis est: (ut supra dipl. CXC. de anno 1277) Datum in castro Budensi, III idus iulii, indiccione VII. Anno domini MCCLXX nono. Pontificatus domini Nicolai pape tercii anno secundo.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 34.

---

## CXCVIII. God. 1279.

*Petar sin Borčev prodaje kaptolu zagrebačkomu za 26 markah dinarah zagrebačkih svoj posjed Kozolin zvani.*

Nycolaus banus tocius Sclauonie. Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod Petro, filio Borch, de genere Agha, ex una parte, et magistro Manfredo, archidiacono de Gerche, decano ecclesie zagrabiensis, vice et nomine capituli eiusdem ex altera, coram nobis personaliter constitutis, idem Petrus dixit et confessus est: quod cum famis inedia et periculo propter instantem temporis sterilitatem laboraret, terram suam hereditariam, Cozolyn vocatam, distinctam et terminatam certis metis infrascriptis, existentem in montibus supra Casna capituli, prope ecclesiam beati Matheii, cum omnibus utilitatibus, silvis videlicet, terris arabilibus, nemoribus, locis molendinorum, vineis et aliis

omnibus appendiciis spectantibus ad eandem, vendidisse prefato capitulo pro viginti sex marcis denariorum zagrabiensium, quarum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant, quam summam pecunie ab eodem capitulo dixit se habuisse et plenarie recepisse. Assumpsit nichilominus idem Petrus et se firmiter obligavit, ut ab omnibus occasione ipsius prefatum capitulum volentibus inpetere aut eciam molestare, expedire teneretur suis laboribus, sumptibus vel expensis. Astantibus eciam Potola et Borch, fratribus dicti Petri, Dytrico et Beryzlao, fratre eiusdem, de generacione dicti Petri, commetaneis eiusdem, qui facte vendicioni et empcioni suum prebuèrunt consensum et assensum. Cuius quidem terre prima meta incipit a parte meridyonali a terra cruciferorum de Planyna in una valle per quodam potok, Zopoth nominatum, et per ipsum potok tendit sursum versus occidentem et pervenit ad terras Dytrici et Boryzlai, fratris eiusdem, deinde exit de potok ad duas arbores tul et cherfa vocatas, cruce signatas et metis terreis circumfusas, unde procedit ad Berch unum ad duas arbores cherfa vocatas, cruce signatas, deinde venit ad duas arbores tulfa vocatas metis terreis circumfusas et per ipsum Berch ascendit ad montem, ubi est meta terrea, unde venit ad duas arbores cherfa vocatas metis terreis circumfusas, et per eundem montem descendit ad duas metas terreas, deinde venit ad duas arbores cherfa vocatas metis terreis circumfusas, unde venit in vallem ad unum potok versus septemtrionem, ubi est arbor cherfa meta terrea circumfusa, et per ipsum potok tendit sursum ad caput illius potok, ubi est arbor cherfa meta terrea circumfusa, unde parum procedendo ascendit in montem ad viam puplicam per quam itur ad Vorosd, ubi sunt quatuor mete terree, deinde per eundem montem tendit versus orientem et pervenit ad duas metas terreas, ubi iungitur terre Potula. Inde vadit ad arborem pyrus, meta terrea circumfusam, unde parum procedendo pervenit ad unam metam terream, a qua descendit per vallem circa domum Potula, ubi est arbor castanee cruce signata, deinde ascendit in montem ad arborem castaneam cruce signatam et meta terrea circumfusam, unde descendendo per vallem pervenit ad arborem castanearum cruce signatam et meta terrea circumfusam, a qua venit in arborem egurfa vocatam et meta terrea circumfusam, inde procedens pervenit ad unum potok, ubi est arbor egurfa cruce signata, et per ipsum potok venit ad arborem egurfa cruce signatam, ubi exit de potok et tendit per vallem versus montem et pervenit ad arborem nyrfa cruce signatam, deinde per montem venit ad vallem ad duas arbores cher cruce signatas et metis terreis circumfusas, inde pervenit ad unum potok, ubi est arbor gertan cruce signata, unde ascendit ad montem et pervenit ad duas arbores nyrfa cruce signatas, deinde per vallem descendit in sylvam ad arborem cher cruce signatam, meta terrea circumfusam, unde venit ad arborem nyr, cruce signatam, ab inde ad arborem byk, cruce signatam, inde ad arborem naar vocatam, cruce signatam, unde parum procedendo pervenit ad unum potok ubi est arbor naar cruce signata, et per ipsum potok ascendendo pervenit ad arbores jawar, cruce signatas, deinde venit ad montem, qui wlgo Berch dicitur, ubi est via que vadit ad Glaunicha, et per eandem viam venit ad arborem castaneam cruce signatam, unde per viam pervenit ad duas arbores haas et nyr cruce signatas, et meta terrea circumfusas ad metas angulares, unde

regirat in vallem versus meridiem ad arborem castaneam cruce signatam inde procedendo pervenit per eandam vallem ad potok, ubi sunt due arbores byk cruce signate, deinde transit per potok ascendendo ad montem pervenit ad duas arbores byk cruce signatas, unde venit ad montem, ubi sunt due arbores nyr, metis terreis circumfuse, ubi vicinatur terre Vychech. Inde procedit per eundem montem et pervenit ad quamdam rupturam, Gurhut vocatam, unde pervenit ad unum potok, et transiliens ipsum potok revertitur in unum Berch, ubi sunt tres arbores cheer cruce signate, inde ascendit ad unum monticulum Cueshegh vocatum, a quo descendendo pervenit ad arborem cher meta terrea circumfussam, unde procedens per vallem pervenit ad primam metam Zopot supradictam. In cuius rei memoriam et ut huiusmodi empcio et vendicio robur optineat firmitatis ad instanciam parcium presentes concessimns litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum Zagrabie. Anno domini millesimo CCLXX nono.

Izvornik na koži, biela svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. kapt. fasc. 23. nr. 52.

---

## CXCIX. God. 1280. 27. rujna. U Budimu.

*Filip firmanski biskup i legat papin nalaže virovitičkomu gvardijanu da pričera sudce i stanovnike virovitičke i lipovske na plaćanje dužne desetine biskupu zagrebačkomu.*

Philippus miseracione divina firmanus episcopus, apostolice sedis legatus, religioso viro . . . guardiano fratrum minorum de Veruche, zagrabiensis dioecesis, salutem in domino. Querelam venerabilis patris Thymotei dei gracia zagrabiensis episcopi recepimus continentem: quod iudices et homines de Veruche et de Lipua et comitatu eiusdem, zagrabiensis dioecesis, pretextu guerrarum, que in partibus illis fuerunt temporibus retroactis, de decimis ad ipsum et ecclesiam suam de iure spectantibus non curarunt hactenus nec curant eidem in aliquo respondere in animarum suarum periculum et ipsorum episcopi et ecclesie preiudicium et gravamen. Quare idem venerabilis pater nobis humiliter supplicavit, ut sibi et ecclesie super hoc curaremus de oportunis remediis providere. Quocirca discrecioni tue, qua fungimur auctoritate committimus et mandamus, quatenus iudices et homines supradictos ex parte nostra efficaciter monere et inducere procures, ut de predictis decimis episcopo et ecclesie respondeant, et de subtractis satisfaciant, ut tenentur; alioquin cum simus omnibus in iusticia debitores super hiis non possemus salva consciencia pertransire, quin ipsius ecclesie indempnitati et animabus ipsorum curaremus providere saluti. Insuper vos ex corde rogamus, ut omnibus transeuntibus per partes vestras pro reverencia omnipotentis dei et sancte romane ecclesie nostrorum precaminum interventu securum transitum prebeatis. Datum in castro Budensi, V. kalendas octobris.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 68.

---

## CC. God. 1280. 17. listopada.

*Ugarski episkopat potvrdjuje darovanje županije gerzeničke, koju kralj Ladislav poklonio episkopatu zagrebačkomu.*

Lodomerius dei gracia archiepiscopus strigoniensis, eiusdemque loci comes perpetuus, Dyonisius jauriensis, Petrus transilvanus, Thomas waciensis, miseracione divina episcopi. Universis Christi fidelibus presentes literas inspecturis salutem in vero salutari. Noverit vestra universitas, quod venerabilis pater dominus Thymotheus, dei gracia episcopus zagrabiensis exhibuit nobis quoddam privilegium excellentissimi domini nostri Ladizlai, dei gracia regis Vngarie, in hec verba: (ut supra dipl. CXC. de anno 1277.) Nos itaque ad peticionem dicti domini Thymothei episcopi zagrabiensis, ipsum privilegium predicti domini nostri sub dupplici sigillo pendenti invenientes non cancellatum nec abrasum vel in aliqua sui parte viciatum de verbo ad verbum legi et transcribi fecimus et in perpetue rei memoriam presens scriptum sigillorum nostrorum munimine consignari. Datum Strigonii, XVII kalendas novembris. Anno domini M. ducentesimo octuagesimo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 34.

---

## CCI. God. 1280. 5. studenoga.

*Filip biskup firmanski i legat papinski potvrdjuje episkopatu zagrebačkomu grad Garić, koj grad poklonio mu kralj Ladislav IV.*

Venerabili in Christo patri (Thimotheo) dei gracia episcopo zagrabiensi. Philippus miseracione divina firmanus episcopus, apostolice sedis legatus salutem et sinceram in domino caritatem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit racionis ut id per sollicitudinem nostri officii ad debitum perducatur effectum. Eapropter vestris iustis supplicacionibus grato concurrentes assensu, donacionem, collacionem seu concessionem castri de Garig, cum montibus, silvis, aquis, fenetis ac aliis utilitatibus et pertinenciis suis a magnifico principe domino Ladizlao dei gracia rege Vngarie illustri, nunc regnante, vobis et ecclesie vestre factas, prout in patentibus litteris eius dupplici sigillo munitis plenius cernitur contineri, sicut rite et provide facte sunt, ratas habentes et gratas, eas auctoritate qua fungimur confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Tenor autem ipsarum litterarum regis talis est: (ut supra dipl. CLXXXV de anno 1277.) Datum in castro Strigoniensi, nonis novembris. Anno domini MCC octuagesimo, indictione VIII. Pontificatus domini Nicolai pape tercii, anno tercio.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 35.

---

## CCII. God. 1280. 8. studenoga. U Čazmi.

*Jakob preposit čazmanski izobćuje po nalogu papinskoga legata Filipa, stanovnike u Virovitici i Lipovi, koji nehtjedoše platit dužne desetine biskupu zagrebačkomu.*

Reverendo in Christo patri, domino Philippo, divina miseracione episcopo firmano, sedis apostolice legato, magister Jacobus, prepositus chasmensis, dioecesis zagrabiensis, doctor decretorum et domini pape capellanus, sui recommendacionem et continuum obsequiose fidelitatis incrementum. Vestre paternitatis literas recepi in hunc modum: Philippus, miseracione divina firmanus episcopus, apostolice sedis legatus, discreto viro preposito de Chasma salutem in domino. Sua nobis venerabilis pater dei gracia zagrabiensis episcopus conquestione monstravit, quod homines de Vereuche et de Lipoa, sue diocesis, decimas, quas eidem et ecclesie zagrabiensi exhibere tenentur, sibi solvere indebite contradicunt, ideoque discrecioni tue presencium tenore committimus et mandamus, quatenus detentores huiusmodi decimarum ex parte nostra efficaciter monere procures, ut decimas ipsas eidem episcopo et ecclesie, ut tenentur, cum integritate persolvant, et de subtractis condignam satisfaccionem inpendant, alioquin ipsos ad id, monicione premissa, per censuram ecclesiasticam sicut iustum fuerit, appellacione ad nos remota, compellatis. Datum in castro Strigoniensi, VIII idus septembris. Pontificatus domini Nicolai pape III. anno III. Ego vero vestre sanctitatis preceptum reverenter et devote sicut debeo et teneor adimplere et exequi cupiens, tribus ammonicionibus legittimis canonice premissis, ut decimas quas venerabili patri Thymoteo episcopo zagrabiensi et ecclesie sue exhibere tenentur cum integritate solvere curarent, et de subtractis congruam satisfaccionem inpenderent. Qui cum contumaciter nec decimas persolvere, nec de subtractis satisfacere curassent omnino, in festivitate omnium sanctorum proximo preterita, in ecclesia chasmensi prepositali, post ewangelium celebratum, de Vereuche et de Lipoa villicos et cum eis viginti quatuor utriusque ville maiores, seniores et iuratos, vestra fultus auctoritate, solempniter sentencia excommunicacionis innodavi et eosdem publice excommunicatos denunciavi nominatim, sicut iuris et moris est in scriptis, pulsatis campanis et extinctis candelis, et totam terram domine regine senioris, ecclesiastico subieci interdicto, in eiusdem loci capituli et plurimorum hominum presencia et testimonio. Et quia in partibus istis usus tabellionum non est, ad fidem faciendam de meo processu vestre paternitati, prefati capituli chasmensis literas sigillo eorum autentico munitas transmisi et supradictas excommunicacionum et interdicti sentencias per vicearchidiaconos meos tam in prescriptis villis scilicet de Vereuche et de Lipoa, quam eciam in toto comitatu de Vereuche feci publicari et denunciari ac arcius observari, et sic meo fideliter et diligenter functus officio, processum meum presentibus literis seriatim expressum, vestre paternitati transmisi, et iam diu est quod ferventer mittere curassem, sed propter continuum inpacati temporis incursum mittere non potui, et propter hoc in hac parte me vestra paternitas misericorditer habeat excusatum. Datum et actum in ecclesia sancti

spiritus de Chasma, in octavis omnium sanctorum proximo preteritis. Anno domini nostri Jhesu Christi MCC octuagesimo.

Liber privil. eppatus zagrab. list 68.

---

## CCIII. God. 1280. 9. studenoga. U Cazmi.

*Kaptol čazmanski javlja papinomu legatu biskupu Filipu, da je njegov preposit Jakob izobćio one stanovnike u Virovitici i Lipovi koji nisu htjeli platit dužne desetine biskupu zagrebačkomu.*

Reverendo in Christo patri domino Philippo, miseracione divina episcopo firmano, sedis apostolice legato, capitulum ecclesie sancti spiritus de Chasma, oraciones pro ipso ad dominum tam debitas quam devotas. Noverit vestra paternitas, quod discretus vir magister Jacobus, prepositus ecclesie nostre et doctor decretorum et domini pape capellanus, in festivitate omnium sanctorum, proximo preterita, de Vereuche et de Lipoa villicos et viginti quatuor seniores, maiores et iuratos utriusque ville pro eo, quod trina ammonicione legitima premissa, decimas venerabili patri domino Thymoteo zagrabiensi episcopo et ecclesie sue debitas solvere non curarunt nec satisfacere de subtractis, sicut in vestre paternitatis literis continetur, vestrarum fretus auctoritate literarum, post evangelium decantatum, tam in nostra quam plurimorum nobilium presencia, qui illo die ad divinum officium et ad predicacionem audiendam convenerant, publice excommunicatos denunciavit nominatim et suam sentenciam in scriptis fecit legi et recitari ac wlgariter populo interpretari, et totam terram domine regine senioris ad comitatum de Vereuche pertinentem ecclesiastico subiecit interdicto, et in conclusione sui anathematis fecit campanas pulsari et candelas extingui et predictas excommunicacionum et interdicti sentencias per vicearchidiaconos suos, tam in supradictis villis, scilicet de Vereuche et de Lipoa, quam eciam in toto comitatu de Vereuche fecit solempniter publicari, denunciari ac districcius observari. Et quia publici notarii sive tabelliones in partibus istis non existunt, ad fidem astruendam vestre paternitati de suo processu nostras litteras super hoc testimoniales requisivit instanter. Et nos ad eius peticionem et instanciam presentes literas pro sui processus testimonio vestre paternitati transmisimus nostro sigillo authentico consignatas. Datum et actum in choro ecclesie chasmensis, sequenti die post octavas omnium sanctorum proximo preteritas. Anno domini MCC octuagesimo.

Liber privileg eppatus zagrab. list 68.

---

## CCIV. God 1280. U Zagrebu.

*Ivan okički sin Jaroslavov poklanja cistercitom na otoku sv. Jakoba kod Zagreba, njeku zemlju u Brezovici i trsje u Čučerju, i želi da se čim prije podigne nova opatija u Brezovici.*

Nos Iwan comes, filius Irizlay, significamus universis quibus expedit presencium per tenorem, quod nos pro salutari remedio anime nostre dedimus, contulimus seu donavimus ad honorem dei et virginis gloriose quandam partem terre nostre hereditarie, Brezoicha vocate, metis infrascriptis distinctam, cum quadam vinea nostra in Chucheri sitam et existentem, abbati et conventui ecclesie sancti Jacobi de insula, prope Zagrabiam, cisterciensis ordinis, et per eos suis successoribus iugiter in eadem ecclesia deo famulantibus, iure perpetuo et irrevocabiliter pacifice et quiete possidendam et habendam, ut eciam abbacia sub nomine nostro in ipsa terra nostra Brezoicha ordinetur, edificetur seu eciam construatur. Cuiusquidem terre mete hoc ordine distinguuntur: incipit prima meta a via retro capellam iuxta rivulum, nomine Mochirad, inde ascendit superius iuxta eundem rivulum versus meridiem, inde vergit recte ad siccam arborem kercus ibi est meta terrea, inde vadit ad alium rivulum, nomine Damerie, inde descendit inferius iuxta eundem rivulum usque ad magnam viam, inde per magnam viam vadit versus occidentem iuxta quam viam sunt tres mete terree, in tercia vero meta terrea vergit ad septemtrionalem plagam et descendit ad fontem unum, Bukoui vocatum, et inde rursus tendit versus septemtrionem per silvam, Starch nomine, per viam antiquam et venit ad campum, inde vergit versus occidentem iuxta nemus et de nemore vadit ad locum, nomine Thopolgran, ubique est meta terrea, inde vadit recte ad arborem kercus, iuxta quam est meta terrea, inde vadit versus orientem, venit recte ad alium kercum, ibique est meta terrea, inde recte tendit ad locum, nomine Rakitgran, ibique est meta terrea, et inde venit ad arborem nomine brezth, et de eadem arbore brezth tendit recte per silvam et venit sub quoddam monticulo ibique est meta terrea, inde tendit aliquantulum versus orientem iuxta eandem silvam, venit iterum ad rivulum Damerie supradictum, et inde ascendit parumper versus meridiem, venit iterum ad magnam viam, et per magnam viam vadit iterum ad metam pristinam, sic tamen pro terra que est a parte sinistra pertinet ad nos, terra vero a parte dextra pertinet ad ecclesiam supradictam cum medietate cuiusdam curie nostre, que est in indagine similiter a parte sinistra, pertinet ad ecclesiam sepedictam. In cuius rei memoriam et certitudinem ut huiusmodi dacio seu nostra donacio robur perpetue firmitatis obtineat, nec per quempiam possit processu temporis retractari, presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum Zagrabie. Anno ab incarnacione domini MCC octuagesimo.

Iz prepisa kaptola zagrebačkoga od g. 1321. i 1557. Iz ark. kapt.

## CCV. God. 1280. U Zagrebu.

*Ivan okički sin Jaroslavov poklanja cistercitom kod sv. Marije njeku zemlju u Samoboru.*

Nos Iuan comes, filius Irizlai, comes de Ocluch. Significamus quibus expedit universis presencium per tenorem memorie commendantes, quod nos quandam terram nostram prope Zamobor sitam et existentem, ecclesiam sancte Elene circumdantem, metis subscriptis distinctam, dedimus et contulimus ecclesie sancte Marie virginis abbati seu fratribus cisterciensis ordinis, in eadem ecclesia deo iugiter et devote famulantibus pro salute anime nostre, ad honorem dei et virginis gloriose, et per eosdem fratres suorum successoribus iure perpetuo pacifice possidendam et habendam, cum omnibus utilitatibus et pertinenciis ipsius terre universis, ecclesie beate Marie videlicet, que est sita in terra nostra Brezoicha nuncupata. Cuius quidem terre mete tali ordine distinguuntur: prima meta incipit a meridie in arbore ghimulchin circa quam est meta terrea, et tendit sub montem Strazniwerh per metas terreas, et pervenit ad arborem pruni circa quam est meta terrea, ab hinc iiens minime, cadit in unam viam, que procedit in montem Strazniwerh supradictum, per quam viam tendit et pervenit ad locum, ubi iuxta eandem viam est meta terrea circa arborem pomi circumfusa, hinc in eadem via minime procedendo pervenit ad arborem pomi, circa quam est meta terrea, et per eandem viam tendit versus septemtrionem, ab hinc procedendo circuit duas valles et pervenit ad indaginem, et iuxta eandem procedit usquequo pervenit ad Teluk, porte indaginis, inde vergit se ad levam manum versus septemtrionem et girat eundem Teluk per metas terreas ordine suo distinctas et exit extra et descendit usque ad antiquam piscinam, que pertinet ad ecclesiam sancte Elene supradictam, et in fine dicte piscine intrat iterum in indaginem ad metam terream, et inde procedit iuxta indagines, et pervenit ad unum angulum indaginis et ibi est meta terrea, inde vero tendit versus meridiem per metas terreas et venit ad locum, Mlak vocatum, ad arborem egur et ibi est meta terrea, inde procedit per metas terreas et pervenit ad metam antedictam, et sic terminantur. In cuius rei memoriam et certitudinem ut huiusmodi dacio seu nostra donacio robur perpetue firmitatis obtineat nec per quempiam processu temporis possit retractari presentes concessimus litteras munimine sigilli nostri roboratas. Datum et actum Zagrabie. Anno domini MCC octuagesimo.

Iz prepisa kaptola zagreb. od g. 1321. i 1557. Iz ark. kapt.

---

## CCVI. God. 1281. 27. travnja.

*Timotej biskup zagrebački izobćuje magjistra Ivana župana sanskoga, Nikolu bana i župana Hinka, sinove bana Hinka i njihove pristaše poradi nasiljah učinjenih u posjedih crkve zagrebačke i radi neplaćanja dužne desetine.*

Lodomerius dei gracia strigoniensis archiepiscopus, eiusdem loci comes perpetuus et capitulum ecclesie sue strigoniensis. Universis Christi

fidelibus presentes literas inspecturis salutem in auctore salutis. Universitati vestre tenore presencium cupimus esse notum, quod discretus vir magister Paulus, canonicus zagrabiensis, ex parte venerabilis patris domini Thymothei episcopi zagrabiensis ad nostram presenciam accedens, nobis exhibuit literas eiusdem domini episcopi de verbo ad verbum formam huiusmodi continentes: Venerabilibus in Christo patribus, dominis L(odomerio) dei gracia archiepiscopo strigoniensis ecclesie, D(ionisio) jauriensi, P(etro) transiluano et A(ndree) agriensi, T(homa) waciensi episcopis, et magistris A . . . . . preposito albensi, ac viris reverendis et religiosis, fratribus P . . . . priori provinciali ordinis fratrum predicatorum per Vngariam et Sclauoniam, A . . . . . ministro ordinis fratrum minorum per Vngariam et Sclauoniam, et A . . . . priori Heremitarum ordinis sancti Augustini ac aliis universis ecclesiarum prelatis, Thymotheus miseracione divina episcopus zagrabiensis mutuam in domino caritatem. Noverit vestra paternitas, quod quinta feria proxima ante dominicam oculi mei, post nostrum recessum de curia venerabilis patris domini Philippi, dei gracia episcopi firmani et apostolice sedis legati, ad quandam possessionem episcopatus nostri, Wasca vocatam, venissemus, propter depredaciones Nicolai bani tocius Sclauonie et comitis Henrici, filiorum Henrici bani, ac eorum complicum et sequacium violentos descensus, destrucciones et depredaciones manifestas, sic invenimus eandem desolatam et destructam, quod non solum res vel bona illic residencium fuerunt ablata, verum eciam vix pauci homines propter destrucciones huiusmodi remanserunt in eadem; ubi eciam quinque mulieres expulse de suis domibus per eosdem, algore frigoris spiritum exalarunt. Pecudes eciam, scilicet oves et capras, quas pellere propter inpedimenta nivium non potuerunt, scorticaverunt et scorticari fecerunt propter pelles. Et cum postremo venissemus ad alias nostras possessiones, per continuos et violentos descensus magistri Johannis, comitis de Zana, Vrbaz, Guarig et Guethke, Nicolai bani et comitis Henrici prefatorum, invenimus ipsas fere totaliter desolatas et destructas et bonis omnibus, que reperiri potuerunt, per eosdem spoliatas, contra libertatem ecclesiasticam et specialia privilegia ab illustribus regibus Vngarie data et concessa et usque nunc inviolabiliter observata, contra que nullus baronum vel banorum aliquid attemptare presumpserit, in tantum, quod iam vix tenuis sustentacio haberi potest in eisdem. Iidem eciam magister Johannes et Nicolaus banus comitatum de Guerzence, quem nobis excellentissimus dominus noster Ladizlaus, dei gracia rex Vngarie, contulit, detinent in nostrum et ecclesie nostre preiudicium et gravamen, nec eciam ad mandatum eiusdem domini regis pluries destinatum ac per literas dicti domini legati requisiti et moniti restituere et reddere minime curaverunt. Item iidem filii Henrici bani Johannes scilicet, Nicolaus banus et comes Henricus, decimas nostras in terris ipsorum et ad eorum iurisdiccionem spectantibus collegerunt et per suos satellites colligi fecerunt in iniuriam dei et ecclesie sue sancte. Insuper prefatus Nicolaus banus fecerat quosdam officiales et vasallos ecclesie nostre meliores et maiores iam pridem captivari, quos per quemdam predonem regni, nomine Vritz, et publicum latronem in tantum fecerat tormentari, ut ea que habuerunt usque ad extremam exinanicionem extorserunt ab eisdem. Unde cum huiusmodi mala, vastus, spolia et destrucciones tam episcopatus quam capituli nostri iusticia

exigente et urgente consciencia oculis conniventibus non possimus vel debemus pertransire, licet pluries per nos et nostrum vicarium, qui tunc temporis gerebat nostras vices, requisiti, amoniti extiterint et inducti, eosdem magistrum Johannem, Nicolaum banum et comitem Henricum ac ipsorum sequaces in festo annunciacionis beate virginis, proxime preterito, in Wereuce, apud ecclesiam fratrum minorum, que in honore beate virginis Marie est constructa, publice excommunicavimus in scriptis et denunciavimus excommunicatos, pulsatis campanis, candelis accensis et extinctis, et ab omnibus arcius evitandos, ac totam terram ipsorum ecclesiastico supponimus interdicto, donec de premissis excessibus et commissis dampnis et iniuriis illatis deo, ecclesie et nobis ac fratribus nostris, capitulo videlicet zagrabiensi, satisfaciant. Quare vestre supplicamus paternitati diligenter requirendo et devote, quatenus prefatos magistrum Johannem, Nicolaum banum et comitem Henricum ac eorum complices vestra paternitas tamquam excommunicatos velit evitare et ab omnibus arcius faciat evitari. Datum Zagrabie, in sancto sabbato. Anno domini MCCLXXXI. Nos vero predictis literis prefati domini episcopi fidem ut debuimus credulam adhibentes, ac eius predictam excommunicacionis sentenciam approbantes, universitatem vestram requirimus et monemus, quatenus dictos filios Henrici bani et ipsorum complices et sequaces cum ad vos accesserint tamquam excommunicatos et anatematizatos velitis arcius evitare, donec ipsi domino episcopo et ecclesie sue prestita satisfactione dampnorum et iniuriarum huiusmodi secundum formam ecclesie fuerint legittime absoluti. Datum Strigonii, eodem anno, tercio die quindenarum domice resurrectionis.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 35.

---

## CCVII. God. 1281. 22. rujna.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje opatiji topuskoj sve darovnice svojih predšastnikah, a naročito pako darovnicu glaseću na zemlju Grasnić kod Save.*

Ladislaus dei gracia Hungarie rex. Omnibus Christi fidelibus presentes literas inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod religiosus vir abbas de Toplica, sua nobis conquestione demonstravit, quod propter viarum discrimina et propter depredatores ac emulos ecclesie nostre, privilegium regis Andree, attavi nostri, et domini Bele regis, avi nostri, super collacione possessionum ecclesie nostre de Toplica confecta et super possessionis collacione Graznich, iuxta fluvium Zawa existentis, quas eciam privilegio domini Stephani regis inclite recordacionis, karissimi patris nostri, retulit confirmatas, ad nos deferre vel transmittere non presumpsisset, petens cum instancia, ut dictam possessionem Graznich sicut rex Andreas et rex Bela avus, ac eciam rex Stephanus karissimus pater noster contulisse dinoscuntur et donasse, eidem ecclesie relinquere et conferre

secundum formam privilegiorum regum memoratorum, predecessorum nostrorum, dignaremur. Nos itaque cuius est proprium quemlibet in suo iure conservare, sed pocius ecclesias dei amplecti et fovere et in suis iuribus illesas conservare, peticionibus ipsius abbatis de Toplica iustis, modestis, salubribus et honestis assensum favorabilem adhibentes, dicta privilegia attavi, avi et patris nostri quondam illustrium regum Hungarie, super collacione possessionum ecclesie nostre de Toplica confecta et super possessionem Graznich concessa, auctoritate presencium innovamus et presentibus innovando confirmamus. Volentes ut easdem possessiones ecclesia nostra de Toplica eo modo et ea plenitudine possidere valeat et habere, prout in privilegiis predecessorum nostrorum continetur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Achonis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCCLXXXI, decimo kalendas octobris. Regni autem nostri anno decimo.

Privileg monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XXVI.

---

## CCVIII. God. 1281. U Žellnu.

*Ivan okički sin Jaroslavov poklanja podružnoj cistercitskoj crkvi sv. Jelene u Samoboru polovinu prihoda samoborske vratarine i pijacovine.*

Nos Iwan, comes de Oclich, filius Irizlai. Significamus omnibus quibus expedit presentium per tenorem, quod nos medietatem tributi nostri in Zamobor, tam de porta, quam de foro, contulimus seu donavimus in remedium anime nostre et progenitorum nostrorum abbati et fratribus de insula sancti Jacobi, cisterciensis ordinis, et per eosdem fratres suorum successoribus iure perpetuo pacifice possidendam et habendam, ita, quod ecclesia sancte Elene prope Zamobor per hoc melioretur, et fratres ibidem existentes sui victus inde capiant fulcimentum. In cuius rei memoriam et certitudinem ut nostra donacio firma sit et stabilis predicto abbati et fratribus, dedimus hanc cartulam sigilli nostri munimine roboratam. Datum in Selin. Anno incarnacionis dominice MCCLXXX primo

Iz prepisa kaptola zagrebačkoga od g. 1321 i 1557. Iz ark. kapt.

---

## CCIX. God. 1282. 18. listopada.

*Farkaš, sin Jurkov, plemić blinjski, prodaje pred kaptolom zagrebačkim Stjepanu banu svoj posjed Svinicu za 50 markah dinarah zagrebačkih.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Omnibus quibus expedit presens scriptum inspecturis salutem in domino, Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis in nostra presencia ab una parte Farcasio, filio Jurk, nobili de Blyna, et Hemrico serviente nobilis viri Stephani bani, filii St(ephani), vice et nomine eiusdem domini sui ab altera,

idem Farcasius confessus est: quod quandam terram suam et fratrum suorum hereditariam, Zuynnicha nuncupatam, de consensu et voluntate eorundem fratrum suorum, admittentibus eciam et consencientibus propinquis et cognatis suis ut dicebat, sicut eciam homo noster Samson, sacerdos de Blyna, nobis retulit ad requirendum eosdem fratres et cognatos ymo eciam vicinos per nos destinatus in hac, vendidit et tradidit Stephano bano et post eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo possidendam pro quinquaginta marcis, singulis de quinque pensis denariorum banalium, receptis ab eodem Stephano bano plenarie sicut dixit, assumpmens coram nobis et obligans se idem Farcasius ad expediendum dictum Stephanum banum et heredes suos ab omni questione, si quam super ipsa terra oriri contingeret in posterum in propriis laboribus et expensis. Prima autem meta prefate terre, sicut supradictus homo noster, qui eciam de mandato nostro inspexit et annotavit processum seu cursum eiusdem terre metarum, nobis retulit, incipit a vinea Merk, contermina terre abbatis de Toplica et vadit versus orientem per viam ad arborem tulfa, sub qua est meta terrea, inde per eandem viam vadit ad bivium ad aliam arborem tulfa, ubi est meta terrea, inde per eandem viam vadit ad arborem jula, ubi est meta terrea, inde per eandem viam adhuc versus orientem vadit ad sex arbores hasfa, inter quas est arbor sorbelli, ubi eciam est meta terrea, inde versus meridiem divertens a dicta via descendit in vallem, ubi est quidam rivulus, quem transiens pervenit ad arborem tilie cruce signatam, inde exiens de valle ad planiciem versus meridiem pervenit ad viam que ducit in Zuynnicham, postea transiens ipsam viam vadit ad quemdam lacum, quem transiens pervenit ad rivum in Zuynnicham cadens in eundem infra quendam fundum molendini, inde transiens sursum per eundem rivum versus occidentem venit ad alterum fundum molendini. Inde adherens cuidam rivulo modico, vadit per eundem versus aquilonem et pervenit ad predictam viam ducentem in Zuynnicham, inde per eandem viam versus eandem partem pervenit ad locum, qui dicitur tumulus caninus, inde adhuc procedens per eandem viam transit vallem et rivum et pervenit ad pontem terreum, inde divertens de dicta via in dexteram partem vadit per semitam iuxta vineam Martini et pervenit ad collem, ubi sunt arbores tilie, inde per quemdam semitam, remanente terra abbatis a sinistris, pervenit ad priorem videlicet vineam Merk supradictam. In cuius rei memoriam presentes ad instanciam contulimus sigillo nostro communitas. Datum in festo Luce evangeliste. Anno domini MCC octuagesimo secundo.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica, nro. XXX.

---

## CCX. God. 1283.

*Jelisava kraljica mati Ladislava IV. vraća episkopatu zagrebačkomu zanjekanu desetinu u Virovitici, Lipovi i županiji virovitičkoj, obriče ujedno da neće u buduće prisvajat si prava pobiranja iste desetine.*

Elisabeth, dei gracia maior regina Hungarie. Universis quibus presentes ostenduntur salutem in domino. Ad noticiam universorum tenore

presencium volumus pervenire, quod licet nos decimas liberarum villarum de Vereuce et Lypoa, ac tocius comitatus de Vereuce tam frugum, vini, quam marturinarum, tributorum fororum ac portuum nostris temporibus percepimus credentes ipsas decimas ad nos pertinere, licet eciam per venerabilem patrem Thymoteum, dei gracia episcopum zagrabiensem, super restitucione earumdem fuissemus sepius requisite, nec eidem acquievissemus usque ad hec tempora in hac parte. Quia tamen perquisita diligencius et comperta omnimoda veritate nobis luce clarius constitit tam per viros religiosos, alias personas ecclesiasticas, quam eciam laicos fidedignos omni excepcione maiores ipsas decimas ad ius et proprietatem dicti venerabilis patris Thymotei, episcopi zagrabiensis, ac eius ecclesie proculdubio et veraciter pertinere. Volentes nostre consciencie consulere ac saluti, easdem decimas, videlicet frugum, vini, marturinarum, tributorum fororum ac portuum prescriptarum villarum ac tocius comitatus ville de Vereuce, prefato venerabili patri Thymoteo episcopo zagrabiensi, eius successoribus ac ecclesie sue reddidimus et restituimus pure et simpliciter sine omni contradiccione pleno iure. Relinquentes et permittentes ipsum prescriptas decimas sine omni contradiccione percipere pacifice et quiete. Promittentes insuper bona fide, quod deinceps predictum dominum episcopum et suos successores ac ecclesiam zagrabiensem super ipsis decimis non molestabimus nec paciemur per quempiam molestari. Et ut hec nostra debita et salubris restitucio decimarum dicto venerabili patri Thymoteo episcopo zagrabiensi eiusque successoribus ac ecclesie zagrabiensi per nos facta perpetua, inconcussa ac inviolabilis perseveret, promittimus de inpetrandis literis karissimi filii nostri Ladizlai, dei gracia illustris regis Hungarie ac eius consortis, nurus nostre predilecte, pro domino episcopo et eius ecclesia super firmitate et stabilitate prescriptorum dare operam cum omni animi sinceritate bona fide. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Vereuce, in octava beati Martini confessoris. Anno domini MCC octuagesimo tercio.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 67.

---

## CCXI. God. 1284. 7. lipnja.

*Ladislav IV. kralj ugarski poklanja biskupu i kaptolu zagrebačkomu zemljište pred stolnom crkvom, gdje su nekoč bani odsjedali.*

Ladizlaus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum fundus existens ante ecclesiam sancti regis catedralem, in quo bani Sclauonie aliquando ex permissione episcopi zagrabiensis domos et descensum habere consveverant, fuerit et sit ipsius ecclesie zagrabiensis pleno iure proprietatis a fundacione ecclesie antedicte, et hoc nostre maiestati constitit plena fide.

Nos ex debito regie celsitudinis officio, nolentes ipsam ecclesiam zagrabiensem in divino cultu, vel aliquibus suis iuribus seu facultatibus in aliquo diminui, ymo velimus pocius ex regia munificencia augmen(tari); [supradictum] fundum plene et integre ad iustam peticionem venerabilis patris Thymotey, dei gracia episcopi zagrabiensis, dilecti et fidelis nostri, [sibi] restituendum duximus et irrevocabiliter possidendum ita, quod idem episcopus zagrabiensis possit et debeat ipsum fundum seu locum munire . . . . . . pro fratribus ecclesie sue, ne propter vacuitatem ipsius curie vel fundi, cum desolatus et vacuus remanserit a decem annis et citra, teotonicis vel aliis inimicis seu nocere volentibus per ipsum loco zagrabiensi aditus pateat ad nocendum. Volentes nichilominus et firmiter precipientes, quamvis nullus banus pro tempore constitutus, dictum episcopum zagrabiensem vel eius capitulum racione prescripti fundi molestet, vel presumat in aliquo perturbare, si regiam voluerit effugere ulcionem. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes (con)cessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome, dei gracia episcopi waciensis, aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC octuagesimo quarto, septimo idus iunii. Regni autem nostri anno duodecimo.

Izvornik na koži. Na crveno-bielo-zelenoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz ark. kapt. fasc. 17. nr. 69.

---

## CCXII. God. 1284. 7. lipnja.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski javlja, da je njegova mati Jelisava vratila episkopatu zagrebačkomu desetinu u Virovitici, Lipovi i kotaru virovitičkom, a ujedno odobrava i taj čin.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum controversia sive contencio exorta fuisset et aliquamdiu ventilata inter illustrem reginam dominam Elizabeth, matrem nostram karissimam ex parte una, et venerabilem patrem Thymoteum episcopum zagrabiensem ex altera, super detencione decimarum liberarum villarum de Vereuce et Lypoa ac tocius comitatus de Vereuce tam frugum, vini, quam marturinarum, tributorum fororum, portuum ac aliorum iurium episcopalium, que et quas reverenda domina mater nostra predicta in preiudicium et gravamen dicti episcopi zagrabiensis et eius ecclesie in prescriptis villis et comitatu detinebat, que eciam et quas scita et comperta a fidedignis viris scripti et consvetudinarii consona et omnimoda veritate quod ad ius et proprietatem predicti episcopi et eius ecclesie pertinerent, dicta domina, mater nostra, ipsas decimas et alia iura de memoratis villis et comitatu ipsi episcopo et eius ecclesie proveniencia in manus predicti episcopi et ecclesie pure, simpliciter et sine omni condicione resignasset et restituisset, prout ex privi-

legio prelibate domine matris nostre liquido apparebat. Cuius quidem privilegii tenor talis est: (ut supra dipl. CCX. de anno 1283). Nos respicientes et invenientes ipsum privilegium duplici sigillo consignatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte viciatum, et quod alias de premissis et veritate premissorum constabat evidenter, ex certa sciencia predictum privilegium et resignacionem seu restitucionem predictarum decimarum ac aliorum iurium per dilectissimam dominam matrem nostram iuste, rite, devote et laudabiliter factam, in manus episcopi predicti ac ecclesie sue acceptamus, laudamus, approbamus et presentibus nostris privilegialibus literis perpetuo et irrevocabiliter confirmamus, cum non velimus prefato venerabili patri Thymoteo episcopo et ecclesie zagrabiensi gravamen vel preiudicium per nos vel quospiam generari in hac parte; ymo pocius intendamus ex regie maiestatis munificencia et iuribus et facultatibus sepefati episcopi et ecclesie sue multiplicandis nostre regie liberalitatis cumulos ampliare. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem atque robur presentes ad instanciam et iustam peticionem superius memorati domini Thymotei episcopi concessimus literas duplicis sigilli nostri appensione roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome, dei gracia episcopi waciensis, aule nostre cancellarii et comitis de Plys, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC octuagesimo quarto, VII idus junii. Regni autem nostri anno duodecimo.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 67.

---

## CCXIII. God. 1284. 7. lipnja.

*Ladislav IV kralj ugarski i hrvatski hvali svoju mater Jelisavu, da je desetinu u Virovitici i Lipovi i u kotaru virovitičkom ustupila episkopatu zagrebačkomu.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Ad universorum noticiam presencium serie volumus pervenire, quod cum illustris regina domina Elisabeth, mater nostra karissima, decimas liberarum villarum videlicet de Vereuce et Lypoa, ac tocius comitatus de Vereuce tam frugum, vini, quam marturinarum, tributorum fororum, portuum ac alia iura episcopalia, credens ipsas decimas ad se pertinere, ipsasque licite posse recipere, inducta falsa et perniciosa suggestione aliquorum minus intelligencium veritate, aliquibus retroactis temporibus ipsas indebite detinens percepisset, super quarum eciam decimarum ac iurium predictorum restitucione per venerabilem patrem Tymoteum episcopum zagrabiensem sepius fuissemus requisiti. Nos prescriptas decimas tam frugum, vini, quam marturinarum, tributorum fororum, portuum ac alia iura episcopalia predictarum liberarum villarum et tocius comitatus de Vereuce scita et comperta plenius veritate, ipsas ad episcopum zagrabiensem et eius ecclesiam pertinere, de pleno consilio nostrorum baronum prefato venerabili patri

Tymoteo episcopo zagrabiensi et eius ecclesie ad ipsius iustam peticionem restituendas duximus pleno iure perpetuo, pacifice et sine contradiccione aliqua per dictum dominum Thymotheum episcopum et eius successores possidendas, percipiendas et habendas. Et cum velimus et ex debito regie celsitudinis teneamur cunctos populos quos nostre clemencie regit imperium et maxime ecclesias dei ac personas ecclesiasticas illibate in suo debito statu ac suis iuribus conservare, volumus et decernendo mandamus quatenus predicta reverenda domina mater nostra nec quevis alia persona eidem ex regie maiestatis gracia succedens processu temporum de decimis et iuribus supradictis contra voluntatem predicti episcopi zagrabiensis et eius successorum in gravamen et preiudicium ecclesie zagrabiensis ulterius intromittere se presumat. Quod si quispiam contra hoc nostrum mandatum sive decretum ausu temerario presumpserit attemptare, occupando videlicet vel usurpando iura et decimas supradictas, indignacionem seu regiam ulcionem se noverit incursurum. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem atque robur presentes ad instanciam et iustam peticionem superius memorati domini Thymotei episcopi concessimus litteras duplicis sigilli nostri appensione et munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome, dei gracia episcopi waciensis, aule nostre cancellarii et comitis de Plys, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC octuagesimo quarto. VII idus junii. Regni autem nostri anno duodecimo.

Liber privil. eppatus zagrab. list 66.

---

## CCXIV. God. 1284. 7. lipnja.

*Jelisava kraljica, žena Ladislava IV. izpovjeda da je njezina svekrva Jelisava vratila biskupiji zagrebačkoj zanjekanu desetinu u Virovitici, Lipovi i županiji virovitičkoj, i da ona neprotuslovi tomu činu.*

Elisabeth, dei gracia regina Hungarie. Universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in vero salutari. Universorum noticie tenore presencium declaramus. Quod cum controversia sive contencio exorta fuisset et aliquamdiu ventilata inter illustrem reginam, dominam Elisabeth, socrum nostram ex parte una, et venerabilem patrem dominum Thymotheum dei gracia episcopum zagrabiensem ex altera super detencione decimarum liberarum villarum, videlicet de Vereuce et Lypoa ac tocius comitatus de Vereuce, tam frugum, vini, quam marturinarum, tributorum fororum, portuum ac aliorum iurium episcopalium. Tandem eadem reverenda domina socrus nostra, scita et comperta a fidedignis plenius veritate quod ipsas decimas et iura episcopalia indebite et in anime sue detrimentum detineret, et quod tam de iure scripto, quam consvetudinario ad ius et proprietatem prefati domini episcopi et ecclesie pertineret, ipsa domina socrus nostra in manus predicti episcopi pure et simpliciter et sine condicione qualibet resignavit et restituit, prout ex privilegio sepedicte domine illustris socrus nostre duplici eius sigillo roborato, quod nobis idem venerabilis pater dominus episcopus exhibuit, constitit evi-

denter. Cuius quidem privilegii tenor talis est: (ut supra dipl. CCX de anno 1283). Nos igitur prefatam resignacionem et restitucionem decimarum omnium et singularum predictarum, nec non et aliorum iurium episcopalium iustam et legittimam ac salubriter factam considerantes, in quantum ad nos pertinere dinoscitur, cum idem comitatus de Vereuce sit de prediis et curtibus reginalibus, ratam habemus, gratam et acceptam et auctoritate reginali laudamus, approbamus et tenore presencium irrevocabiliter roboramus, cum nolimus prefato venerabili patri domino episcopo zagrabiensi ac eius ecclesie preiudicium aliquod vel gravamen in suis iuribus generari, sed pocius intendamus, prout regiam decet maiestatem, prosequi munificencia regia et favore. In cuius rei memoriam et firmitatem perpetuam presentes ad iustam peticionem dicti patris venerabilis episcopi zagrabiensis concessimus litteras duplicis sigilli nostri appensione seu munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Ladizlai, prepositi waciensis, aule nostre cancellarii, fidelis nostri. Anno domini MCC octuagesimo quarto, VII idus junii.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 67.

---

## CCXV. God. 1284.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski kao punoljetan potvrdjuje darovanje županije gerzeničke, učinjeno biskupiji zagrebačkoj.*

Ladizlaus dei gracia Vngarie, Dalmacie, Chroacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod venerabilis pater Thymotheus, dei gracia episcopus zagrabiensis, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam nostre maiestati quoddam nostrum exhibuit privilegium super donacione comitatus de Guersente per nos facta, et peciit ipsam donacionem seu collacionem innovari, ac ipsum privilegium de verbo ad verbum presentibus inseri et per nostram celsitudinem confirmari. Cuius quidem privilegii tenor talis est: (ut supra dipl. CXC. de anno 1277). Nos itaque regalis circumspecte officii, solempni ac diligenti tractatu cum nostris baronibus prehabito ac maturitate debita observata iam ex divine propiciacionis gracia ad legittimos seu discrecionis annos feliciter pervenientes, prefati venerabilis patris domini Thymothei episcopi, dilecti et fidelis nostri, iustis peticionibus inclinati, considerantes prescriptam donacionem fore licitam. iustam, salutiferam et honestam, premissum privilegium presentibus de verbo ad verbum insertum et collacionem seu donacionem, immunitates, exempciones et libertates in eodem contentas universas et singulas innovamus, approbamus, laudamus et auctoritate regia irrevocabiliter ac stabilitate perpetua confirmamus, ymo iam, ut pretactum est, in annis legittimis constituti, ut cuiuslibet dubietatis seu mutabilitatis de medio scrupulus auferatur, omnes donaciones, collaciones, quibuscumque temporibus baronibus seu regni nostri nobilibus qui-

buscumque per importunitatem petencium per nos factas et literas, privilegia vel munimenta quocunque ingenio vel tempore impetratas vel concessas, revocamus, irritamus, annillamus et pronunciamus nullius fore efficacie vel momenti. Et eisdem uti volentes tamquam falsarios et callumpnie vicio notatos decernimus condempnandos, et ipsum comitatum cum exempcionibus, libertatibus et immunitatibus, redditibus et condicionibus suprascriptis, ut ex nunc et de novo in perpetuam elemosinam conferimus, concedimus et donamus predicto venerabili patri Thymoteo episcopo zagrabiensi propter fidelitatem et ipsius grata obsequia nobis exhibita indefesse ac sue merita probitatis, et per eum suis successoribus ac episcopatui zagrabiensi iure perhenni habendum, tenendum et inrefragabiliter possidendum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem atque robur presentes ad instanciam et iustam peticionem superius memorati domini Thymotei episcopi concessimus literas duplicis sigilli nostri appensione seu munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome dei gracia episcopi waciensis, aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC octuagesimo quarto, VII idus junii. Regni nostri anno duodecimo.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 34.

---

## CCXVI. God. 1284. 21. kolovoza.

*Timotej biskup zagrebački posvećuje u stolnoj crkvi žrtvenik na čast b. d. Marije.*

Anno domini MCCLXXX quarto, XII kalendas septembris consecratum est altare beate Marie virginis in ecclesia zagrabiensi per venerabilem patrem dominum Tymotheum episcopum zagrabiensem. In quo continentur iste reliquie, videlicet: . . . . . . . . de tunica domini, sancte Lucie virginis, sancte Elyzabeth, sancte Clare virginis, sancte Teodore, sancte Tecle virginis, sancte Gertrudis virginis; item undecim milia virginum, Stephani regis et confessoris, sanctorum Johannis et Pauli martirum, sancti Vincenti martiris, sancti Demetrii martiris, sancti Georgii martiris, sancti Gerardi episcopi et martiris, sanctorum Viti et Modesti martirum.

Bilježka na listu pergamene staroga njekoč breviara.

---

## CCXVII. God. 1285. 7. rujna.

*Zemk i njegova svojta zalažu banu Stjepanu zemlju Večinčret za dužnih mu 10 markah dinarah zagrebačkih.*

Nos capitulum ecclesie zagrabiensis damus pro memoria, quod Johanne comite, filio Arlandi, pro nobili viro Stephano bano, domino suo, ab una parte, et ab altera Zemk, filio Bose pro se et Maren fratre suo,

Wlcheta, filio Stoizlai, Dobrotech, filio Chernk pro se et Radei fratre suo et Petk, filio Brathesa, coram nobis constitutis, qui se sic esse et vocari asserebant, idem Zemk et ceteri de parte sua prenominati confessi sunt: se et memoratos fratres suos ac alios proximos suos universos de Drozgometh, quandam terram suam de eodem Drozgometh, in loco videlicet Dola, Vechyncherech vocatam, a cacumine montis Hualey usque ad rivum Brochina, cum utilitatibus eiusdem terre universis prefato Stephano bano pro viginti marcis denariorum zagrabiensium, receptis ab eodem nomine mutui ut dicebant, pignori obligasse, redimendam pro eadem summa pecunie in festo beati Martini proximo veniente, hoc adiecto, quod si ipsum diem obmiserint in redimendo eandem terram suam, extunc idem Zemk et alii de parte sua predicti mediante condigna estimacione perpetuare ipsam terram suam eidem Stephano bano mediantibus stabilibus litteris tenebuntur sicut assumpserunt, alioquin penam dupli incurrent ipso facto, nisi eisdem facultas eandem suppeteret redimendi. Datum in vigilia nativitatis beate virginis. Anno domini MCC octuagesimo quinto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LII.

---

## CCXVIII. Oko god. 1285. 15. rujna.

*Ladislav IV. kralj ugarski i hrvatski zapovjeda stanovnikom gerzeničke županije, da plaćaju od svojih dohodakah onako pristojbu biskupu zagrebačkomu, kako su ju njekoč plaćali svojemu županu.*

Ladizlaus dei gracia rex Hungarie. Fidelibus suis universis nobilibus et aliis omnibus cuiuscumque condicionis hominibus in Gerzencha existentibus salutem et graciam. Cum nos comitatum de Gerzencha venerabili patri Thymotheo dei gracia episcopo zagrabiensi, dilecto et fideli nostro, sicut primitus sic et nunc eidem cum plenitudine nostre gracie reliquerimus, fidelitati vestre firmiter et districte precipiendo mandamus, quatenus omnia jura et proventus ex parte vestri, comiti de Guersencha debitos et consvetos, officiali ipsius venerabilis patris sine diminucione et fraude dari faciatis et persolvi plenarie et integre, eo modo et ea plenitudine, quemadmodum tempore domini Bele ducis, clare memorie, fratris nostri predilecti, officialibus ipsius Bele ducis consveveratis ministrare, aliud facere nullatenus presumentes; quia si secus feceritis indignacionem nostram graviter sencietis incurrisse et nichilominus eidem venerabili patri auctoritatem dedimus vos ad hec cum vestro gravamine atque dampno compellendi. Datum in Zegned, in octava nativitatis virginis gloriose.

Liber privil. eppatus zagrab. list 34.

---

## CCXIX. God. 1285.

*Radislav župan vraća opatiji topuskoj posjed otoka prozvanoga Timpor, koj je nepravedno uživao.*

Nos Radizlaus comes de Glaas, Vrbaz et Zana. Memorie commendantes significamus universis quibus expedit presencium per tenorem, quod cum terra, que dicitur insula Tympor, sita iuxta fluvium Wen, post obitum ipsius Tympor fratri nostro Dyonisio bano, bone memorie, et nobis mediantibus instrumentis regalium literarum remansisset, nobisque eandem terram diu per plura tempora possidentibus pacifice et tenentibus, nemini vivencium de nobilibus regni Sclauonie contradicente vel pro ipsa nobis adversante, venerabilis pater, frater Jacobus dictus, abbas et conventus ecclesie toplicensis literas privilegiales domini regis super ipsa terra confectas nobis presentarunt, quarum tenore viso et intellecto, prout vidimus in ipsis literis plenius contineri, considerantes esse illicitum et incongruum, ut terra ecclesie toplicensis per nos aliqualiter occupetur vel impediatur, reddidimus eandem terram et restituimus ecclesie toplicensi perpetuo rehabendam et possidendam eo modo, quod nec per nos nec per nostros successores seu aliquos de nostra generacione aliqua impeticio, questio, seu requisicio pro terra prefata possit fieri contra ecclesiam toplicensem. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras concessimus pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum . . . . anno domini MCC octuagesimo quinto.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. XL.

---

## CCXX. God. 1287. 5. veljače.

*Domaldo sin Tomin zalaže za 20 markah njeko svoje zemljište u Sepnici knezu Martinu kastelanu blaguškomu.*

Nos capitulum zagrabiensis ecclesie. Damus pro memoria, quod constitutis coram nobis Domaldo, filio Thome, consanguineo Laztech et Stank ab una parte, ab altera vero Brache, pro domino suo comite videlicet Martino, castellano de Blagusa, idem Domaldus confessus est: se recepisse et habuisse a prefato comite Martino viginti marcas, pro quibus obligavit eidem porcionem suam ipsum scilicet Domaldum in terris de Scepniche sicut dicebat contingentem cum utilitatibus et pertinenciis eiusdem, salvo tamen preiudicio iuris alieni, pro eadem summa pecunie quandocumque se facultas eidem optulerit redimendam. Astiterunt eciam coram nobis personaliter Petrus, filius Laufrach, Odola, filius Draguzlaw, Wolkuzlau, Ocrocha et Karachynus, filius Radilov, iobagiones castri zagrabiensis, qui se sic esse et vocari asserebant cognati videlicet et commetanei prefati Domaldi, qui huiusmodi obligacioni suum consensum prebuerunt. Datum in festo beate Agathe virginis. Anno domini MCCLXXX septimo.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 41.

## CCXXI. God. 1287. 6. listopada.

*Antun biskup zagrebački vraća kaptolu zagrebačkomu pravo imenovanja prebendarah kod stolne crkve, kojim se njegov predšastnik Timotej nepravedno služio bio.*

Anthonius divina miseracione episcopus zagrabiensis. Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum in ecclesia nostra zagrabiensi, more aliarum ecclesiarum, mansionariorum seu prebendariorum sacerdotum esset raritas seu defectus, tempore sancte ac pie memorie domini Thymothei, predecessoris nostri, nonnulli ex fratribus nostris canonicis dum viverent, aliqui eciam in sua ultima voluntate volentes et prospicientes pie huiusmodi defectui providere, affectantes cultum divini numinis salubriter augmentari, de bonis a deo sibi collatis prebendarios seu mansionarios sacerdotes ad continuum officium cori et misse beate virginis disposuerunt et ordinaverunt ac (eisdem) in possessionibus et vineis, curiis ac aliis bonis ad sustentacionem predictorum sacerdotum, prebende nomine ordinantes et huiusmodi prebendariis seu mansionariis . . . . . . decedentibus, ipsas prebendas vacantes fratres nostri de capitulo ab inicio contulerunt ex debito sibi jure conpetenti, et interdum venerabilis pater dominus Tymotheus episcopus predecessor zagrabiensis (in collacione) predictarum prebendarum decedencium sacerdotum usus fuerit aliquo tempore, ex qua eciam collacione dicti fratres nostri turbabantur et interdum . . . . . . . . . . . . per sacerdotes . . . . . . . . . quorum aliqui pro eo, quod fratres nostri in collacione prefatarum prebendarum nichil iuris habere dicebantur, prout iidem sacerdotes propter eorum elacionem fratribus nostris insultantes [frequenter allegabant] ipsos in eos iuris nil habere, propter quod eciam ipsi sacerdotes fratribus nostris eciam in ipsis divinis exequendis obtemperare interdum contumaciter denegabant, prout ex ipsorum fratrum nostrorum veridica relacione didicimus et querela. Nos itaque ex officio cure pastoralis nobis divinitus commisso prefatorum fratrum nostrorum karissimorum ut tenemur remediis invigilare, cupientes volentesque ipsorum scandala removere, nam dum eorum honera excutimus, dum scandala removemus, nos in eorum quiete quiescimus et fovemur in pace. Ad iustam peticionem (fratrum) nostrorum et quia fuit equitati proximum et conssonum racioni, voluimus et decrevimus in pleno capitulo, unacum ipsis fratribus nostris, ut deinceps sicut prius usi fuerunt in collacione . . . . . . . . . prebendarum perpetuo et libere utantur pleno iure, maxime cum huiusmodi redditus prebendaliales, prout est pretactum, de bonis fratrum nostrorum canonicorum processisse (et provenisse omnino) dinoscantur, et quod huiusmodi prebende non nisi personis constitutis in sacerdocio, non tamen canonicis et in ecclesia continue residere volentibus per capitulum et (per nullum alium) conferantur; quorum eciam prebendariorum seu mansionariorum sacerdotum sicut institucio ut prediximus sic et destitucio ad capitulum plene pertineat, si forte in sacrificiis adeo existerent negligentes, vel alias ipsorum excessus, quod non optamus, ipsorum protervitas mereretur. Et ut hec nostra ordinacio seu decretum inconcussa stabilitate, seu perpetua firmitate in posterum inviolabilis per-

severet, presentes nostras litteras exinde concessimus sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum Zagrabie, in octavis sancti Mychaelis archangeli. Anno domini Millesimo CC octoagesimo septimo.

Izvornik na koži, svilena ružičasta vrpca visi bez pečata. Iz arkiva kapt. fasc. 92. br. 47.

---

## CCXXII. God. 1287. 13. listopada.

*Ivan sin Arlandov poklanja cistercitskomu monastiru sv. Jakoba svoje zemljište kod Save, Podgradje zvano, zatim njeku pećinu u kojoj je obitavao njekoč sv. Martin (Podsused) s kapelom bl. d. Marije.*

Capitulum ecclesie zagrabiensis. Universis quibus expedit in fide ac reverencia dei constitutis salutem in eo, qui vere penitentibus veniam largitur peccatorum. Interest salvandorum divini cultus invigilare sagaciter incrementis, et ad ea per que memoria dei nominis augeatur in temporalibus aspirare. Igitur ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod nobilis vir comes Johannes, filius Arlandi, de genere Agha, anime sue salubriter cupiens providere operibusque pietatis diem extreme prevenire messionis ad nostram personaliter accedens presenciam, confessus est oraculo vive vocis: se quandam particulam terre sue sub Podgradia hereditarie, contiguam aque Zawa, metis distinctam infrascriptis, cum loco quem olim beatus Martinus vitam colens heremiticam inhabitasse refertur, et cum capella sub honore gloriose virginis ibidem constructa circa quam eciam in concavitate cuiusdam ardui montis constructum est altare sub titulo prefati sancti dei, nec non cum montibus, campis, aquis, nemoribus aliisque utilitatibus ad predictam terre particulam pertinentibus contulisse, tradidisse et assignasse religiosis viris fratribus videlicet seu monachis ordinis chisterchiensis universis, investiens quamprimum virum deo amabilem fratrem Johannem, tunc abbatem de insula sancti Jacobi, plena, libera et perpetua ac irrefragabili possessione loci et terre utilitatuumque suarum predictarum vice et nomine universitatis fratrum presencium futurorumque ordinis prenotati, ob reverenciam beate virginis ac predicti sancti dei volens predictum locum divino officio per fratres memorati ordinis decorari, conferrens prenominato abbati et fratribus suis nunc presentibus et futuris claustrum et grangiam secundum morem professionis ipsorum facultatem libere et pacifice ibidem construendi. Addidit eciam eisdem fratribus locum pro hedificando molendino in rivulo per vallem Podgradya decurrente. Ut autem fratres dicti ordinis ipsam terram pacifice possederant et quiete, sepefatus comes Johannes assumpsit eosdem fratres et populos ipsorum in eadem terra pro tempore existenti a descensu banali ac collectis ponderum et marturinarum, recipiens eosdem in terciam partem mardurinarum sibi de more regni approbato cedentem expedire. Astiterunt eciam nobiles viri Nicolaus et Achk, fratres scilicet dicti comitis Johannis carnales, qui huiusmodi collacionem per fratrem ipsorum ex pia devocione et salubri proposito factam consensu

suo ratificantes et approbantes pari admiserunt voluntate. Prima autem meta predicte terre collate, sicut nobis per hominem nostrum fidelem quem ad circuendam ipsam terram metasque eiusdem inspiciendas ad parcium instanciam miseramus et per easdem partes nobis constitit, incipit in valle prenominata a quadam petra iuxta vineolam quandam supradicte capelle a plaga orientali adiacente, inde ascendit montem versus occidentem et procedens per eundem venit ad quandam collem petrosam, ubi sunt arbores kerchi novelle, inde vadit versus eandem partem et pervenit ad arborem tilie, sub qua est meta terrea, inde procedens ad eandem partem occidentis pervenit ad arbores nyr, ubi est meta terrea, inde adhuc versus occidentem per verticem montis procedens venit ad foveam quandam, inde directe descendit ad locum ubi aqua Crapina cadit in Zawam, inde descendens per Zawam versus meridiem in magno spacio venit ad insulas quasdam sitas in medio Zawa, et in fine extreme insule exit de Zawa in nemus et venit transiendo idem ad viam ducentem ultra Zawam, per quam viam procedens versus septemtrionem venit ad frucectum arborum alni prope viam, inde iuxta paludem quandam procedens per campum venit ad locum Prauischa vocatum, situm circa viam magnam, per quam procedens versus occidentem, remanente terra collata fratribus memoratis a sinistris, venit ad locum ubi rivulus prenotatus cadit in Zawam, per quem rivulum ascendens per vallem versus septemtrionem supradictis capella, loco et terragio collatis fratribus sepefatis, a sinistris venit ad priorem metam. In cuius rei memoriam, certitudinem et stabilitatem perpetuam presentes ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in quindenis beati Mychaelis archangeli. Anno domini MCC octuagesimo septimo.

Iz prepisa kaptola zagreb. od g. 1321. i 1557. Iz ark. kapt.

---

## CCXXIII. God. 1288. 7. ožujka.

*Radislav ban vraća topuskomu monastiru otok Timpor na Uni, koga je nepravedno uživao i njegov brat Dioniž ban, a i on sam.*

Nos Radizlaus banus tocius Sclauonie. Significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod cum terram, que dicitur insula Tympor, sita iuxta fluvium Wn, post obitum ipsius Tympor fratri nostro Dyonisio bano, bone memorie, et nobis postmodum mediantibus instrumentis regalium litterarum remansisset, nobisque eandem diu per plura tempora, quorum memoria non exstat, pacifice possidebamus et tenentibus nemini vivencium de nobilibus regni Sclauonie contradicente, vel pro ipsa nobis adversante, venerabilis pater, frater Jacobus dictus, abbas et conventus ecclesie toplicensis literas privilegiales domini regis super ipsa terra confectas nobis presentarunt, quarum tenore viso et intellecto, prout vidimus in ipsis literis plenius contineri, considerantes esse illicitum et incongruum ut

terra ecclesie toplicensis per nos aliqualiter occupetur vel inpediatur, reddidimus eandem terram et restituimus ecclesie toplicensi perpetuo rehabendam et possidendam eo modo, quod nec per nos nec per nostros successores seu aliquos de nostra generacione aliqua impeticio, questio seu requisicio pro terra prefata possit fieri contra ecclesiam toplicensem. In cuius rei testimonium presentes literas nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Dobicha, in dominica Letare. Anno domini MCCLXXX octavo.

Privileg. monaster b. v. Mariae de Toplica nr. XXXIV.

---

## CCXXIV. God. 1288. 30. rujna.

*Miroslav Herkuk ostavlja monastiru remetskomu kod Zagreba u ime zadužbine posjed Kratki dol kod potoka Blizne.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Uviversis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam volumus pervenire, quod cum duos fratres nostros viros fidedignos ad instanciam Myrozlay, filii Herchuk, tunc quadam corporis infirmitate prepediti, sani tamen mente, nec non fratrum Firmyni prioris et Petri procuratoris heremitarum domus beate virginis prope Zagrabiam misissemus ad eundem, idem Mirozlaus coram dictis fratribus nostris presentibus, volentibus et consencientibus Micula, filio suo ac Jelen, filio Wros, tunc maiori ville grechensi, pro domina consorte sua Margaretha nomine, nepte videlicet dicti Mirozlay, quandam particulam terre sue hereditarie de Blizna arabilem, Crathkydol vocatam, et aliam particulam desuper a meridie eidem adiacentem continentem arbores castanearum metis inquam particulas subscriptis inclusas donavit, contulit et assignavit propter reverenciam beate virginis animeque sue ob remedium et salutem domui et conventui predictorum heremitarum iure perpetuo inrevocabiliter possidendas et habendas. Quarum particularum prima meta sicut dicti fratres nostri inspexerint et nobis retulerint incipit ab ortu solis a quadam arbore nucis iuxta viam magnam, inde procedens versus occidentem per eandem viam magnam venit ad aliam arborem nucis, a qua inter ipsas terras donaticas et terras castrenses Rados scilicet, filii Gerdeskh et Gerdyzlai, filii Gerdozlaii, venit ad arbores nucis novellas, inde versus meridiem per fossatum antiquum ascendens venit ad vineam Gan latini et pervenit ad viam veterem ad lapidem album circa quem sunt tres arbores castanee, inde per eandem viam in latere montis versus orientem procedens venit ad arborem piri sitam a dextris iuxta ipsam viam, inde descendens versus septemtrionem venit ad arborem castanee, a qua similiter descendendo ad fossatum et ad terram arabilem pervenit ad priorem metam. Astiterunt eciam dictis fratribus nostris supradicti Rados et Gerdyzlaus commetanei dicte

terre, qui predictas metas rectas et iustas habentes suum consensum collacioni huiusmodi sine contradiccione prebuerunt. In cuius rei memoriam et certitudinem presentibus ad instanciam parcium sigillum nostrum duximus apponendum. Datum quinta feria proxima post festum beati Michaelis archangeli. Anno domini MCC octuagesimo octavo.

Izvornik na koži, modra svilena vrpca visi bez pečata. Iz državnoga arkiva: Acta monasterii Remetensis fasc. 1. nr. 1.

---

## CCXXV. God 1288. U Ivaniću.

*Ivan I. biskup zagrebački potvrdjuje ivaničkim duvnam darovnicu svoga predšastnika Stjepana II.*

Nos Johannes miseracione divina episcopus zagrabiensis. Memorie commendantes significamus universis quibus expedit presencium per tenorem, quod domina abbatissa et moniales de Iwanch ad nostram accedentes presenciam nobis humiliter supplicarunt, quod nos privilegium Stephani, quondam episcopi zagrabiensis, predecessoris nostri, renovare, et ordinaciones per ipsum factas confirmare dignaremur. Cuiusquidem privilegii tenor talis est: (ut supra dipl. LXXIV. de anno 1246.) Nos igitur dictarum sanctimonialium iustis peticionibus inclinati, invenientes eciam et attendentes ipsum privilegium non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte viciatum presentibus de verbo ad verbum inscribi et inseri fecimus, confirmantes ipsum privilegium in huius rei testimonium et perpetuam firmitatem nuncque fecimus sigilli munimine roborari. Volumus eciam et concedimus, ut nullam collectam nobis vel successoribus nostris populi monialium prefatarum solvere, nulliusque iudicio nostrorum officialium nec nostro, et domine abbatisse iudicio astare teneantur. Preterquam in causa furti, sanguinis et incendii in quibus volumus eosdem populos ipsarum monialium officialium nostrorum, qui pro tempore fuerint, examini subiacere, prout in supradicto privilegio plenius est expressum. Ad hec iniungimus et precipimus universis predialibus nostris et castrensibus in comitatu nostro de Iwanch constitutis, quatenus tributum fori libere ville nostre de Iwanch predictis abbatisse et sororibus suis debitum prout temporibus predecessorum nostrorum eisdem dederunt, et eciam persolverunt et nunc et in futurum plene et ex integro persolvant ut tenentur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Iwanch. Anno domini MCCLXXX octavo.

Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadb. Fundacionalia.

---

## CCXXVI. God. 1289. 14. veljače. U Zagrebu.

*Ivan I. biskup zagrebački u parbi kaptola zagrebačkoga sa Andrijom dvorskim sudcem biskupskim radi otoka na Savi, dosudjuje isti otok kaptolu zagrebačkomu.*

Johannes miseracione divina episcopus zagrabiensis. Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod cum viri discreti et honesti fratres nostri, capitulum videlicet ecclesie nostre zagrabiensis, magistrum Andream, tunc iudicem curie [episcopalis], ordine iudiciario super quadam insula inter Zawa et Zauicham existente, que quidem insula fuit quondam cuiusdam nomine Lelchech, coram nobis convenissent, dicentes: ipsam insulam ad ius et proprietatem ipsorum pertinere pleno iure, et contra deum et [iusticiam et] contra privilegia venerabilium patrum predecessorum nostrorum Stephani videlicet, Philippi, felicis recordacionis episcoporum, fore spoliatos . . . . . . . . . eandem insulam per sentenciam diffinitivam sibi per nos adiudicari instantissime postularent; licet prefatus magister (Andreas) aliquamdiu per subterfugia . . . . . illam . . . racione cuiusdam privilegii venerabilis patris Thimothei episcopi pie memorie (nostri antecessor)is tam coram (venerabili patre) Anthonio episcopo . . . . . . . . . . . . . . . . . . dicte cause pl . . . . . . . . . em . . . . . . . . recognoscens se, dictam insulam in preiudicium iuris fratrum nostrorum supradictorum aliquanto tempore . . . . . ., sepefate insule renunciavit, tam eandem insulam, quam privilegium memorati Thimothei episcopi super eadem insula [emanatum] sponte et voluntarie ad manus nostras resignavit, renuncians omni iuri et accioni, si quod se insula habere credebat in eadem. (Nos ita)que inscriptis privilegiis predecessorum nostrorum Stephani videlicet et Philippi episcoporum predictorum expresse cognovimus dictos fratres nostros in insula ius plenum habuisse et habere, et inspecto privilegio dicti Thimothei episcopi ab eisdem fratribus nostris per veri suppressionem et falsi suggestionem aliena tam exstitisse, eo quod idem privilegium nullam mencionem de prefatis privilegiis exhibitis per ipsos nostros predecessores faciebat, presertim quoniam eciam eamdem insulam prelibati fratres nostri ab annis quorum memoria non exstitit dignoscebantur possedisse, restituimus et assignavimus eisdem fratribus nostris, introduci faciendo eosdem mediante homine nostro in corporalem possessionem insule supradicte, tam prefato magistro Andree, quam aliis quibuspiam silencium inponentes in hac parte. In cuius rei memoriam et robur perpetuum presentes eisdem concessimus litteras sigilli nostri autentici munimine consignatas. Datum Zagrabie, per manus discreti viri magistri Gogani, lectoris ecclesie nostre zagrabiensis, nec non magistri notariorum nostrorum, quinta (feria) proxima post octavas festi purificacionis virginis gloriose. Anno domini MCCLXXX nono.

Izvornik na koži, crvena svilena vrpca bez pečata. Iz arkiva kapt. fasc. 23. br. 44.

## CCXXVII. God. 1289. 20. svibnja. U Zagrebu.

*Ivan I biskup zagrebački diže Ugrina sa kastelanstva u Gariću, a daje tu službu Gardunu, i ujedno prodaje mu njeko zemljište u kotaru ivaničkom.*

Johannes miseracione divina episcopus zagrabiensis. Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod cum per infidelitatem Vgrini condam castellani castri nostri de Garig, dictum castrum nostrum ab ecclesia nostra fuerit alienatum, et de ipso castro nostro per depredatores in eodem existentes in toto episcopatu nostro incredibilia et inestimabilia dampna sint illata, et comitatus noster chasmensis intrinsecus et extrinsecus sit bonis omnibus spoliatus, hominibus occisis, detruncatis et miserabiliter captivatis fuerit radicitus spoliatus et intestabiliter ac inconsolabiliter destructus. Nos infidelitates Vgrini supradicti dissimulare non valentes nec oculis conniventibus pertransire, cum sint culpe secundum canonicas sancciones, in quibus culpe est relaxare vindictam. Omnibus possessionibus suis in episcopatu nostro constitutis sentencialiter decrevimus spoliandum, de quibus unam possessionem, que quondam Jula, filii Voynich, sine herede decedentis, quam ipsi Vgrino contuleramus, in comitatu nostro de Iwangh sitam et existentem cum omnibus utilitatibus, appendiciis, cohericiis ipsius possessionis universis dedimus, donavimus et contulimus nobili et honesto viro comiti Gardino tum tam titulo donacionis quam vendicionis, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam, sub eisdem terminis et signis quibus dicti Jula et Vgrinus dinoscuntur possedisse, cum idem comes Gardinus nobis de sua pecunia pro necessitatibus ecclesie nostre arduis et urgentibus dederit et persolverit triginta marcas, singulas marcas cum singulis quinque pensis computando, quam sumpmam pecunie racione et in precium ipsius possessionis plene habuimus et recepimus ab eodem,-more et condicione predialium nostrorum aliorum, serviciis debitis et consuetis nobis et nostris successoribus in eadem reservatis. Privilegia eciam, si que ullo unquam tempore in iudicio vel extra iudicium contra dictum comitem Gardinum per quospiam fuerint presentata ex nunc pronunciamus viribus caritura, nullius efficacie vel momenti. In cuius rei memoriam atque robur presentes eidem comiti Gardino litteras contulimus, sigillo nostro videlicet et capituli nostri zagrabiensis autenticis roboratas. Datum Zagrabie, per manus discreti viri Gogan lectoris ecclesie nostre zagrabiensis, tunc magistri notariorum nostrorum, secunda feria proxima post festum ascensionis domini Anno eiusdem MCC octuagesimo nono.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 36.

---

## CCXXVIII. God. 1289. 21. listopada. U Zagrebu.

*Marko i plemići od koljena Rate prodavaju Stjepanu banu svoj posjed Drozgomeć kod Maje za 20 markah.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod Mark, filio Martini pro se et fratribus suis Gregorio videlicet et Demetrio, item Dersk, filio Mortunus pro se et fratre suo Andrea, nobilibus de genere Rata ab una parte, et Nicolao, filio Arlandi, pro domino suo nobili viro Stephano bano, filio comitis St(ephani) ab altera, personaliter in nostri presencia constitutis, idem Mark et Dersk confessi sunt: se et fratres suos prenominatos de bona et spontanea voluntate eorum quandam terram suam de Drozgometh existentem iuxta fluvium Maya nuncupatum cum omnibus utilitatibus et pertinenciis eiusdem prefato Stephano bano vendidisse, tradidisse et assignasse ac per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam et habendam pro viginti marcis, quas se et fratres suos dixerunt ab eodem St(ephano) bano plenarie recepisse. Obligantes se iidem venditores ad expediendum eundem Stephanum banum et eius heredes ab omni super ipsa vendita terra per quempiam in posterum emergente questione in propriis ipsorum laboribus et expensis. Cuius quidem terre sicut homo noster fidelis et partes retulerunt, incipit prima meta a parte orientali in latere montis Cupkagorycha vocata ab arbore nucis cruce signata, inde tendit versus occidentem per eandem Cupkagorycha ad arborem yva wlgo vocata, inde per eundem montem pervenit ad quandam fruticem yezenogorm ubi est meta terrea, inde tendens pervenit ad arborem nucis, de qua procedens venit ad montem ubi sunt due arbores haraztfa vocate, ibi eciam sunt due mete terree, deinde per viam parvam ad alium montem ad arbores harazthfa, quarum tercia est arbor que nuncupatur yva, ibidem eciam meta terrea existente, exinde versus semptentrionem per eundem montem ad arborem cerasi, de qua cadit in fluvium Clococheues vocatum, per eundem fluvium tendens cadit ad silvam ad arbores videlicet fyzfa de quibus per parvum et modicum spacium procedens cadit in parvum fluvium et per eundem fluvium cadit in fluvium Maya vocatum, inde superius per eundem fluvium versus meridiem vadit ad arborem topul vocatam, deinde cadit ad priorem metam ibique terminatur. In cuius rei memoriam et certitudinem presentes ad instanciam parcium sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum et actum in festo undecim millium virginum. Anno domini MCC octuagesimo nono.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XLIX.

## CCXXIX. God. 1290. 29. ožujka. U Zagrebu.

*Gardun kastelan medvedgradski i blaguški dosudjuje Ivanu sinu Martinovom njeku zemlju u Sepnici, koju mu Itemerij oteo bio.*

Nos comes Gardun, castellanus venerabilis patris domini Johannis, dei gracia episcopi zagrabiensis, de castro Meduey et Blagosa. Memorie commendantes significamus quibus expedit universis per presentes, quod cum relicta Martini, filii Thoma de Scepnichá, iobagionis castri, astante sibi Otto gladipurgatore, nunc marito suo, Itemerium servientem Martini quondam castellani de Blagosa convenissent coram nobis, egerunt contra eundem in hunc modum: quod prefatus Itemerius terram filii sui a prefato Martino procreati, Iuan nomine, existentem in Scepnicha inter terras Laztech et Stank ac comitis Perchini quondam occupatam indebite detineret. E contrario vero prenominatus Itemerius respondens asseruit super ipsa terra se habere instrumenta, quibus mediantibus obtentam possedisset. Ad que coram nobis presentanda dum terminum recepisset Itemerius prenominatus, in ipso termino nullas litteras, instrucciones seu instrumenta aliqua potuit exhibere, expectatus per memoratos Ottonem et uxorem suam ac Iuan supradictum legittime coram nobis. Quo habito eandem terram cum universis utilitatibus ac attinenciis suis ac circumstanciis metarum prout prefatus Thoma, avus dicti Iuan, tenuit et possedit, statuimus et reliquimus Iuan supradicto perpetuo possidendam, salva quarta parte terre prefate Damasdo pertinente. Datum Zagrabie, feria quarta post dominicam palmarum proximam. Anno domini MCCLXXXX.

Liber privileg. eppatus zagrab. list. 41.

---

## CCXXX. God. 1292. 25. siečnja.

*Kaptol zagrebački daje gradjanu zagrebačkomu Ganu autentičan prepis dvajuh listinah odnosećih se na posjed u Sepnici, bivši njekoč župana Pernikona.*

Nos capitulum ecclesie zagrabiensis. Universis quibus expedit significamus tenore presencium memorie commendantes, quod accedens ad nostram presenciam Gan, dictus niger, civis grechensis, consanguineus quondam Per[ni]choni, bone memorie, exhibuit nobis quasdam litteras nostras patentes sigillum pre vetustate ruptum in parte quadam habentes, non rasas, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte viciatas petens a nobis easdem innovari, rursumque sigillum nostrum eisdem apponi. Quarum quidem tenor talis est: (ut supra dipl. CXLVI de anno 1270 et dipl. CXLIX de anno 1271). Nos vero congruis et iustis peticionibus Gan memorati annuentes, predictas litteras nostras ad ipsius instanciam de verbo ad verbum rescribi fecimus, nostrique sigilli munimine roborari. Datum in festo conversionis sancti Pauli apostoli. Anno domini MCCLXXXXII.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 42.

---

### CCXXXI. God. 1292. 30. svibnja.

*Andrija III kralj ugarski i hrvatski javlja banu hrvatskomu da je kaptolu zagrebačkomu kraj uživanih dvih trećinah pijacovine zagrebačko-grečke poklonio i treću trećinu.*

Andreas dei gracia rex Vngarie. Dilecto et fideli suo bano tocius Sclauonie, pro tempore constituto, salutem et graciam plenam. Fidelitati tue notum facimus presencium per tenorem, quod nos terciam partem tributi fori libere ville nostre grecensis, dilectis et fidelibus nostris capitulo zagrabiensi ob remedium anime nostre et salutis ex plenitudine regie gracie duximus conferendam, perpetuo percipiendam et habendam, prout in privilegio nostro duplici sigillo consignato continetur. Igitur tue fidelitati firmiter preciendo mandamus, quatenus dictum capitulum in percepcione dicte tercie partis tributi supradicti nec per te, nec per officiales tuos quoscumque presumas molestare vel turbare, ymo ipsos in pace percipere permittas et habere, aliud non facturus si nostram graciam caram habes et favorem. Datum Simigii, sexta feria proxima post festum pentecostes.

Izvornik na koži, pečat odtrgnut. Iz arkiva kapt. fasc. 10. nr. 46.

---

### CCXXXII. God. 1292. 26. lipnja.

*Andrija III. kralj ugarski i hrvatski javlja da je poklonio kaptolu zagrebačkomu cieli prihod zagrebačko-grečke pijacovine.*

Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie Galicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo qui est vera salus. Consideracio pietatis, munificencia et donacio erga ecclesias ad officium pertinet generaliter regie maiestatis. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum post exicialem obitum domini regis Ladislai illustris fratris, nostri patruelis, decedentis sine solacio liberorum, preordinacio divine clemencie, cuius gracia tarda nescit habere molimina, nos quasi ab avitis laribus et regali solio quodam modo peregrinos et diucius fastidicis ad tronum et coronam regalis fastigii sublimasset iure et ordine geniture, omnibus archiepiscopis, episcopis, principibus, proceribus, et baronibus ac universis nobilibus per tocius regni Hungarie climata nos assumentibus et anosscentibus ut dominum naturalem et sanctissimi regis Stephani dyademate ex inmensa clemencia et misericordia ipsius beati regis Stephani fuissemus coronati. Devoti et fideles nostri capitulum zagrabiense ad nostram accedendo presenciam humiliter supplicando postularunt, ut ipsam ecclesiam sanctissimi regis Stephani zagrabiensem munificenciis regalibus prospicere pro salute nostra et amore divini nominis et ipsius beati regis Stephani dignaremur, in eo videlicet: ut terciam partem tributi fori nostri de monte grecensi ecclesie et capitulo predicto dare digna-

remur. Nos itaque ob reverenciam et devocionem, quam in ipso beato rege Stephano gerimus et habemus, cuius meritis et precibus tronum nostri regiminis pariter et nostram coronam conservari nutu divino indubitanter credimus et speramus, ac pro anime nostre remedio, terciam partem tributi fori nostri de monte grecensi supradicti, cuius eciam duas partes ex collacione regia traditam et collatam eciam in antea ipsum capitulum possidebat integraliter, quasi consolidacionis iure eidem capitulo dedimus, donavimus et contulimus perpetuo integraliter possidendam. Cum eciam sit legali provisione sanccitum, ut in rebus ecclesie donativis optima sit mensura rerum donatarum mensuram non habere. Volentes et statuentes: ut nullus banus pro tempore constitutus, vel officiales eorum predictum capitulum zagrabiensis ecclesie vel tributarios eorumdem racione tercie partis vel totalis tributi fori grecensis sepedicti de cetero aliquatenus inquietare possint vel molestare. In cuius rei memoriam perpetueque firmitatis presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo CC nonagesimo secundo. Regni autem nostri anno secundo, VI kalendas julii, indiccione quinta.

**Izvornik na koži, na crveno-zelenoj svilenoj vrpci visi pečat. Iz kapt. arkiva fasc. 10 nr. 46.**

---

## CCXXXIII. God. 1292. mjeseca listopada.

*Pečuvski kaptol čini razvod medjah posjeda sv. Martina kod Drave, koj posjed poklonio je biskup zagrebački Ivan I županu Sili i njegovim rodjakom, zadržav za se zemljište Reufolu.*

Nicolaus prepositus et capitulum quinqueecclesiense. Omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino. Ad universorum noticiam volumus pervenire, quod discretus vir magister Guthfreed, canonicus ecclesie zagrabiensis, nomine ac vice venerabilis patris domini Johannis, miseracione divina episcopi zagrabiensis, exhibendo eciam nobis ibidem litteras ipsius de ratihabicione ab una parte, comes Nicolaus, filius Petri de Sylle, pro se et pro Olyuerio fratre suo carnali; item Gregorius, filius Symonis, de sancto Johanne, pro Nicolao, filio Borch de Phyles, ab altera, personaliter in nostra presencia constituti proponentes sunt confessi viva voce: quod cum super signis et terminis sive metis cuiusdam possessionis episcopatus ecclesie zagrabiensis, Schentmartun vocate, ab ista parte fluminis Drawey seu immediate iuxta eundem fluvium Drawey situate et adiacentis verteretur materia questionis, tandem mediantibus probis viris conprovincialibus prefatam possessionem a terris vel possessionibus predictorum nobilium, hiis terminis sive metis partes concorditer limitassent seu eciam separassent. Incipiendo scilicet a quadam aqua, Kalista vocata, ubi sunt duo dumi horozth et rakathya vocati tendit versus meridiem et cadit in caput cuiusdam stagni, Otologa vo-

cati, deinde vadit in aliam aquam Kalysta, que vocatur eciam alio nomine Malachycha, et parumper procedendo ad partem orientalem ad quandam arborem piri divertitque ad quendam dumum in quodam Ozturga agnomine, Pop-ozturga vocato situm, ibique terminatur. Igitur predictus magister Guthfreed ibidem in presenciarum astando retulit viva voce: quod cum prefata possessio ecclesie zagrabiensis, Scenthmartun vocata, a multis temporibus vel annis retroactis fuisset desolata, ita quod ecclesie predicte nulla utilitas ex eadem resultaret vel proveniret, hac consideracione habita ipse dominus episcopus condicionem ecclesie sue gestiens facere meliorem, memoratam possessionem Scenthmartun vocatam sub condicionibus seu sub condicionum articulis et pactis, sicut in privilegio ipsius domini Johannis episcopi zagrabiensis et capituli ecclesie sue dixit plenius contineri, concessit, dedit et donavit prenominatis nobilibus Nicolao et Olyuerio, filiis comitis Petri de Sylle, et Nicolao, filio comitis Borch de Phyles, cognatis eorumdem, et per eos ipsorum heredibus in perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam. Nichilominus excepta et exempta quadam villa seu terra cuiusdam ville. Reufolu vocate, quam quidem villam, Reufolu vocatam, in eadem possessione Scenthmartun in transitu seu in portu Drawe situatam et existentem cum omni iurisdiccione et cum omnimodis redditibus et collectis seu cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis quibuslibet ac circumstanciis universis in suos usus proprios et suorum idem dominus episcopus reservavit, nichilve iuris nichilve proprietatis vel condicionis cuiusvis prenominati nobiles habent vel habebunt in eadem villa vel supra populos huius ville. In cuius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas. Actum anno domini MCC nonagesimo secundo, mense octobri. Stephano cantore, Dyonisio custode, Nicolao decano, ceterisque quam pluribus ibidem existentibus. Datum per manus magistri Stephani lectoris quinqueecclesiensis.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 50.

---

## CCXXXIV. God. 1292. 26. prosinca. U Zagrebu.

*Andrija III kralj ugarski i hrvatski oslobadja na prošnju i Petra Slovjena iz laške ulice i njegovih rodjakah njihov posjed u Sepnici od davanja svake daće.*

Nos Andreas dei gracia rex Vngarie. Significamus quibus expedit presencium per tenorem, quod nos attendentes fidelitates et fidelia servicia Petri Sclaui, de vico latinorum, servientis nostri ex regia nostra munificencia hanc eidem graciam duximus faciendam: quod nullus banus pro tempore constitutus vel officiales ipsorum seu collectores nostri cuiuslibet collecte pro nobis in quocunque articulo exigende in possessione dicti Petri, Ivan, filii Martini, cognati ipsius et Domaldin, proximi eorumdem ac filiorum suorum possessione . . . Scepnicha vocata, hereditaria eorumdem, audeant vel presumant aliqualiter molestare vel turbare. Et ut huiusmodi nostra gracia regalis eisdem facta per quempiam possit retractari, presen-

tibus nostrum sigillum duximus apponendum. Datum Zagrabie, in festo beati Stephani martiris. Anno domini MCCLXXXXV.

Liber priv. eppatus. zagrab. list 41.

---

## CCXXXV. God. 1292. U Zagrebu.

*Mikula sin Miroslava Hrkuka i njegov rodjak Stjepan poklanjaju samostanu remetskomu kod Zagreba zemlju Luku, za spas duše rečenoga Hrkuka.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod Mikula, filio Myrozlai, Stephano, filio Georgii ab una parte, ab altera vero fratre Venero priore et fratre Petro procuratore fratrum heremitarum de domo et conventu iuxta Zagrabiam, pro eodem conventu coram nobis personaliter constitutis, iidem Mykula et Stephanus quandam particulam terre, Lonca nuncupatam, ipsos hereditarie contingentem, metis videlicet distinctam infrascriptis, unacum latere monticuli ipsi particule adiacentis pro remedio anime supradicti Myrozlai et suarum animarum dederunt et contulerunt supradictis fratribus heremitis seu conventui memorato iure proprio et irrevocabiliter possidendam et habendam. Cuius mete magistro Dominico tunc decano, socio videlicet nostro, per nos ad videndam ipsam particulam terre transmisso, prout intelleximus referente, sunt hec: videlicet ab oriente quidam rivus, Blizna nuncupatus, eidem vicinatur, a meridie vero in fine eiusdem particule terra nostra, quam magister Valentinus concanonicus noster possidet ex nostra collacione, commetatur, ubi quidam torrens de magno valle ex parte dictorum heremitarum descendens ipsam particulam separat a terra nostra memorata, inde vadit versus septemtrionem per monticulum supradictum inter arbores harazt et pervenit ad quandam arborem castanee, inde revertitur iterum versus orientem et pervenit ad primitus rivum nominatum et sic terminatur. In cuius rei memoriam presentes ad instanciam parcium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Anno domini MCC nonagesimo secundo.

Izvornik na koži, pečat manjka. Iz državn. arkiva. Acta Remet.

---

## CCXXXVI. God. 1293. U Čazmi.

*Ivan I. biskup zagrebački podjeljuje posjed Gvešće kod Vaške županu moslavačkomu Stjepanu i njegovim potomkom.*

Johannes miseracione divina episcopus zagrabiensis. Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod cum quedam posessio ecclesie nostre, Guesche vocata, circa Vaska existens, propter turbacionem

et guerram presentis temporis, que in regno Vngarie et Sclauonie a multis retroactis temporibus miserabiliter in dispensium et detrimentum regni et incolarum eiusdem inolevit, exstiterit desolata et fere habitatoribus destituta. Nos volentes condicionem dicte possessionis ecclesie nostre, ut tenemur, facere meliore n , et maxime ne predicta possessio sine habitatoribus et fructu omnino remaneret, eandem possessionem cum omnibus utilitatibus et pertinenciis eiusdem sub signis et terminis infrascriptis dedimus, donavimus et contulimus nobili et probo viro comiti Stephano de Monuzlo et per eum suis heredibus perpetuo possidendam et habendam more et condicione aliorum predialium nostrorum de Vaska, serviciis debitis et consvetis nobis et nostris successoribus per dictum Stephanum comitem et suos heredes in eadem plenarie reservatis. Hoc cauto nichilominus et adiecto, quod idem comes Stephanus et sui heredes nobis et nostris successoribus omni fidelitatis studio processu temporum assistere tenebuntur, quos si videlicet vel quemquam ipsorum contra nos et statum ecclesie nostre in notam infidelitatis vel ingratitudinis incidere contingerit, quod non optamus, cadere debebunt a iure et proprietate possessionis supradicte, nullo tempore ad eandem reversuri. Cuius quidem possessionis signa et termini, prout nobis magister Mychael archidiaconus de Vaska, socius noster et vir religiosus frater Laurencius, prepositus fratrum ordinis sancti Augustini de Vaska, per nos ad reambulandam dictam terram destinati in scriptis aportarunt, tali ordine distinguntur: incipit prima meta in aqua Berzenche, ubi cadit aqua Achyn in Berzenche, in eadem aqua tendens versus meridiem satis in magno spacio exit ad arborem tul, sub qua est meta terrea et ibi vicinatur terre Mychaelis, inde tendens versus septemtrionem in magno spacio venit ad magnam viam, ubi est arbor tul, sub qua est meta terrea, inde venit ad arborem piri, et ibi cadit in potok, Kacha dictum, et per eundem potok veniens superius satis in magno spacio venit ad duas siccas arbores nar, deinde tendens ad viam venit ad duas metas terreas, inde per viam versus orientem venit ad magnam arborem tul, inde declinans versus aquilonem venit ad arborem nar, inde in arborem piri, et ibi cadit in aquam Hadinech et per eandem cadit in aquam Zumolch, inde per eandem aquam tendens superius in magno spacio versus orientem exit in Bohorch-chereth, inde versus meridiem tendens venit in Virilck, inde tendens venit in aquam Trinoych, inde per eandem procedens versus meridiem exit in arborem tul cruce signatam, inde in vicionacione Tumbul tendens venit in arbores cruce signatas, venitque in campum ad arborem tul sub qua est magna via, inde venit ad arborem cher, deinde procedens venit ad arborem tul sub qua est puteus, inde procedens versus meridiem in parvo spacio et cadit in aquam Berzenche ubi est arbor has, et per dictam aquam venit ad primam metam et sic terminantur. In cuius rei memoriam et stabilitatem presentes concessimus literas sigillo nostro autentico consignatas. Datum Chasme, per manus discreti viri magistri Gogani, socii et protonotarii nostri. Anno ab incarnacione domini M ducentesimo nonagesimo tercio.

**Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. nadbisk. Donationalia.**

## CCXXXVII. Oko god. 1294. 23. lipnja. U Budimu.

*Andrija III kralj ugarski i hrvatski odredjuje prihod državne blagajne na suzdržavanje medvedgradskih čuvarah.*

Andreas dei gracia rex Hungarie. Fidelibus suis de monte grecensi salutem et graciam plenam cum dileccione. Noveritis quod pro eo, quod de castro nostro, Medwe vocato, vobis et ad vos spectantibus per comitem Gyamum illata fuisse dicuntur nocumenta, nos ipsa cupientes nocumenta a vobis et vestris amovere, cameram nostram de Zagrabia eidem Gano duximus conferendam ita, ut amplius de eodem castro nostro nullum nocumentum inferri presumatur, sed de nostris rebus custodes nutriantur. Si qui autem contra hoc nostrum preceptum presumpnentur, nobis in vestris literis curetis intimare, ut huius mandati nostri transgressores digna ulcione per nos feriantur. Datum Bude, in vigilia beati Johannis baptiste.

Liber privilegiorum eppatus zagrab. list 66.

---

## CCXXXVIII. God. 1294. 1. rujna. U Zagrebu.

*Zemko i njegovi rodjaci prodavaju Stjepanu banu njeke svoje zemlje u Drozgomeću za sedam markah.*

Nos capitulum zagrabiensis ecclesie. Significamus quibus expedit universis presencium per tenorem, quod Zemk, filio Bose pro se et fratre suo, Wlkoy nuncupato, item Radey, filio Wlkovoy pro se et fratre suo Ramona, item Rethk, filio Nenadai, de genere Rach, ex una parte, et Jacobo sacerdote pro nobili viro Stephano bano ex altera in nostra presencia personaliter constitutis, idem Zemk et ceteri de parte sua prenominati quasdam particulas terrarum suarum hereditarias in Drozgomech existentes, metis videlicet distinctas infrascriptis, cum omnibus utilitatibus et pertinenciis earumdem sine preiudicio iuris alieni, contradiccione qualibet non obstante, de bona ac libera ipsorum voluntate dixerunt et confessi sunt se vendidisse, tradidisse et assignasse antedicto Stephano bano et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendas irrevocabiliter et habendas pro septem marcis, singulis cum quinque pensis denariorum zagrabiensium computatis, ab eodem Stephano bano integraliter receptis et habitis, ut dixerunt. Obligantes se prenominati venditores et assumpmentes tam pro se quam pro fratribus suis supradictis ad expediendum prefatum Stephanum banum et ipsius heredes ab omni, si qua racione predictarum particularum terre per quempiam in futurum oriri contingeret questione in propriis suis laboribus et expensis, salvis semper et integris terris apud eundem Stephanum banum et heredes suos remanentibus. Mete autem particularum terre per Zemk et Radey nec non fratres eorumdem prenotatos venditarum, sicut socius et canonicus noster per nos ad reambulandum easdem transmissus in scriptis nobis attulit et partes retulerunt, incipit ab oriente ab arbore harazch cruce signata, inde tendit versus me-

ridiem et cadit in quendam rivum, ibi est arbor cerasi cruce signata, inde per parvum spacium tendit ad arborem nucis, inde versus occidentem ad quandam antiquam viam tendit ad arborem graber vocatam, ubi cadit in rivum, et per eundem rivulum per parvum spacium tendit ad arborem cerasi cruce signatam, inde tendit iuxta quandam arborem piri, inde tendit versus septemtrionem ad quandam viam. et per eandem viam per parvum spacium in fine predii Radey est arbor harazthfa cruce signata, inde tendit ad priorem metam et sic terminatur. Item meta particule terre per antedictum Rethk vendite incipit ab oriente in transitu cuiusdam rivi ubi est dumus zyvibovgrum nuncupatus, inde tendit versus occidentem per eundem rivum et cadit in quandam mlakam, inde cadit in fluvium Maya, et per eundem fluvium Maya ibi est transitus, inde tendit versus orientem iuxta quandam silvam ad arborem piri, inde tendit versus meridiem ad priorem metam et sic terminatur. In cuius rei testimonium presentibus ad instanciam parcium sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in festo beati Egydii. Anno domini MCC nonagesimo quarto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. L.

---

## CCXXXIX. God. 1294. 16. listopada. U Zagrebu.

*Drusk i njegova braća prodavaju Stjepanu banu za 27 markah svoje zemljište s trsjem u Turji*

Nos capitulum zagrabiensis ecclesie. Significamus quibus expedit presencium per tenorem, quod Drusk, Petro et Vincer, filiis Stephani, ex una parte et Mark, filio Descych, pro nobili viro Stephano bano domino suo ex altera in nostri presencia personaliter constitutis, idem Drusk quandam terram suam in Turya existentem a Wlchislo, Dimyntha, Beloca, filiis Ccuetan, Craban, filio Brocynan, Strestrona, filio Gordoan et Wlkyna, filio Roppe, nec non quandam vineam suam in terra Zavarcha existentem, iuxta continenciam priorum literarum nostrarum comparatas; item Petrus et Vincer memorati quandam terram ipsorum per supradictum Drusk eisdem donatam et collatam. sicut idem Drusk et fratres sui prenominati asseruerunt coram nobis, quam videlicet sepedictus Drusk ab Ban et Alexandro, filiis Ivanus, Wlkoyn, filio Mosila et Martino, filio Radona, similiter iuxta continenciam predictarum literarum nostrarum comparavit, cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis dixerunt et confessi sunt se vendidisse, tradidisse et assignasse antedicto Stephano bano et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendas et habendas pro viginti septem marcis, singulis cum quinque pensis denariorum zagrabiensium computatis, ab eodem Stephano bano plenarie receptis ut dixerunt, obligantes se ad expediendum eundem Stephanum banum et ipsius heredes ab omni, si qua racione terrarum et vinee predictarum per quempiam in futurum oriri contingeret questione in propriis suis laboribus et expensis. Et in evidencius huiusmodi vendicionis argumentum supradicti venditores literas nostras privilegiales, quarum vigore prescriptas

terras et vineam possederunt in manus supradicti Mark in persona sepefati Stephani bani assignarunt coram nobis. In cuius rei memoriam presentibus ad instanciam partium sigillum nostrum duximus apponendum. Datum sexta feria proxima ante festum sancti Galli. Anno domini MCC nonagesimo quarto.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LI.

---

## CCXL. God. 1295. 5. siečnja.

*Nikola kastelan medvedgradski i njegov brat Janino te gradjani grada Zagreba mire se medjusobno i prisižu da će u buduće kanit se svakoga nasilja i zadjevicah.*

Nos Johannes miseracione divina episcopus zagrabiensis et capitulum loci eiusdem. Significamus quibus expedit universis, memorie commendantes, quod comes Nicola castellanus domini regis de Medwe et Janinus frater eiusdem ab una parte, et Andreas maior ville ac universitas civium grecensium ex altera in nostri presencia personaliter constituti, omnibus litibus, adversitatibus et inimiciis super iniuriis, dampnis et personarum capcionibus seu detencionibus, hinc inde irrogatis inter eos, racione occisionis Petrilce, filii Benk, subortis, paci consulentes, iuxta mandatum domini regis penitus renunciarunt, ita: quod predictus comes Nicola et Janinus frater suus ac quilibet in eorum servicio constituti, aut ad ipsos pertinentes, preceptum huiusmodi adversitatis vel detencionis personarum amodo, nulla dampna seu nocumenta vel iniurias aliquas, presertim donec idem comes Nicola et frater suus custodiam conservacionis castri Medwe habebunt, memoratis civibus et ad eos quibuslibet pertinentibus inferrent, aut inferri facient manifeste vel occulte. Et super hoc cavendo et observando inviolabiliter, dicti comes Nicola et frater suus tactis sacrosanctis reliquiis prestiterunt iuramentum, et e converso predictus maior ville et universitas civium promisit et assumpsit, quod nulla dampna et iniurias eisdem comiti Nicola et fratri suo Janino, aut quibuspiam ad eos spectantibus inferrent vel inferri facient per se aut quoslibet ad eos similiter pertinentes. Super quibus similiter observandis et attendendis, iidem maior ville et cives prestiterunt iuramentum tactis sacrosanctis evangeliis, excepto seu deducto facto occisionis filii Benk, quod execucioni eiusdem Benk est relictum. Preterea, si aliquis vel aliqui ad comitem Nicola et fratrem eiusdem pertinentes aliquid nocumenti ipsis civibus extra civitatem grecensem vel alias irrogarent, ipse comes Nicola et frater suus, infra spacium unius mensis, accedendo ad castrum grecense, satisfacere dampnum vel iniuriam passo tenebitur, et asseq . . . huiusmodi ex adversitatibus evidentibus fuerint prepediti, et infra idem ipsos memorati maior ville et cives de suis aut ad eos pertinentibus de iniuriis et dampnis comiti Nicola et fratri eiusdem ac ad eos pertinentibus prenotatis suis, faccionem impendere tenebuntur, tali ad hoc observanda et attendenda condicionis modo interiecto: quod si sepefatus comes Nicola et Janinus, frater eiusdem, in

aliquo horum, que assumpserunt, transgressores seu violatores fidei reperti fuerint, possessiones suas in civitate grecensi vel extra civitatem, ubique existentes amittet comes Nicola antedictus, ad manus communitatis grecensis devolvendas, insuper notam periurii ipse et frater suus in[currant], et similiter, si cives seu communitas predicta assumpta et promissa in hac parte non attenderet, comiti Nicola et fratri eiusdem non observaret, notam periurii incurreret ipso facto. Datum in vigilia epiphanie domini, anno eiusdem MCC nonagesimo quinto.

Izvornik na koži, pečat manjka. Iz ark. grada Zagreba.

---

## CCXLI. God. 1295. 9. ožujka.

*Stjepan Mladučvec oporučuje kaptolu zagrebačkomu posjed Kašinu ležeću tik kaptolskoga istoimenoga posjeda.*

Andreas dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Galicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex. Omnibus Christi fidelis tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod discreti viri capitulum ecclesie zagrabiensis ad nostram accedentes presenciam, nobis significare curaverunt: quod cum Stephanus, filius Mladuchuech, quondam iobagio castri nostri zagrabiensis, in lecto egritudinis decumbens inminente sibi mortis articulo, compos tamen sue mentis, terram suam, Casna vocatam, in medio terrarum capituli zagrabiensis, similiter Casna vocatarum existentem, cuius quidem alteram medietatem, porcionem videlicet Vulk fratris sui sine herede decedentis, memoratum capitulum ex collacione regia dignoscitur possidere, simul cum filio suo adhuc parvulo · coram testimonio civium nostrorum grechensium conservacioni et tuicioni predicti capituli reliquisset et etiam comisisset, tali modo; ut si prefatus puer ad etatem perveniret legitimam, extunc de predicta terra tam ipse, quam heredes sui, heredumque suorum successores more et condicione predialium capituli, eidem capitulo servire perpetuo tenerentur. Si vero predictum puerum ante discrecionis tempus vel post, absque liberis decedere contigeret, extunc ipsa terra tam ob remedium anime sue, quam eciam ob memoriam beneficiorum eidem Stephano tempore necessitatis sue per dictum capitulum inpensorum in ius et proprietatem cederet capituli antedicti. Petentes a nobis ipsum capitulum, ut ordinacioni dicti Stephani quam eulogio ultime voluntatis confirmavit, nostrum assensum regium prebere dignaremur. Sed utrum huiusmodi ordinacio veritate fulciretur nec ne, de hoc nobis non constabat, eisdem fidelibus nostris iudici, iuratis totique communitati grechensi dedimus in mandatis, ut seriem ipsius negocii prout eis constaret veritas de eodem, nobis in eorum litteris deberent in fide nobis debite remandare. Qui quidem iudex, iurati et tota communitas grechensis nobis demum taliter rescripserunt, quod cum idem Stephanus in civitate nostra grechensi in medio eorumdem civium nostrorum residenciam faciens mole infirmitatis gravaretur, sanus tamen mente, in presencia quamplurimorum concivium ip-

sorum fide dignorum suorum ad hoc specialiter ad instanciam ipsius Stephani a tota communitate pro testimonio transmissorum, terram suam supradictam conservacioni predicti capituli zagrabiensis simul cum filio suo parvulo modo prescripto reliquisset et dimisisset, et super hoc sepefatus Stephanus nostre maiestatis consensum preberi humiliter pecivisset. Nos itaque eius pie et votive peticioni ex clemencia et pietate regia annuentes et plenum consensum circa hoc adhibentes, predictam ordinacionem ipsius Stephani in ultima voluntate sua factam, ratam, firmam et acceptam habentes auctoritate regia confirmamus. Volentes ut sepefatum capitulum zagrabiense ipsam terram Stephani superius nominatam cum omnibus utilitatibus, et pertinenciis suis et sub eisdem signis, metis et terminis quibus eandem dictus Stephanus et eius predecessores dignoscuntur possedisse, iuxta ordinacionem et collacionem eiusdem Stephani habeat et possideat iure perpetuo pacifice et quiete. In cuius rei memoriam, certitudinem et stabilitatem perpetuam presentes concessimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori, albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini MCC nonagesimo quinto, septimo ydus marcii. Regni autem nostri anno quinto.

Izvornik na koži, crvena svilena vrpca visi bez pečata. Iz ark. kapt. fasc. 18. nr. 46.

---

## CCXLII. God. 1295. 11. listopada.

*Bilježka o smrti Ivana I. biskupa zagrebačkoga.*

V. idus octobris. Obitus venerabilis patris domini Johannis, felicissime recordacionis, episcopi zagrabiensis. Anno domini MCC nonagesimo quinto.

Bilježka na breviaru u nadbiskupskoj knjižnici.

---

## CCXLIII. God. 1296. 26. veljače.

*Andrija III kralj ugarski i hrvatski potvrdjuje sve povlastice i darovnice udjeljene monastiru topuskomu od njegovih predšastnikah.*

Andreas dei gracia Hungarie rex. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui regibus dat salutem. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod nos omnia privilegia seu instrumenta Andree, Bele, Stephani et Ladizlai, felicium recordacionum illustrium regum Hungarie, super inmunitatibus, libertatibus et possessionibus monasterii nostri de Toplica confecta, rata habemus et accepta, et eadem auctoritate presencium confirmamus, volentes ut donaciones predictorum regum ipsi monasterio de Toplica facte robur obtineant perpetue firmitatis. In cuius rei memoriam pre-

sentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodori, dei gracia episcopi jauriensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini millesimo ducentessimo nonagesimo sexto, quarto kalendas marcii. Regni autem nostri anno sexto.

Privileg monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. XV.

---

## CCXLIV. God. 1297. 20. siečnja. U Zagrebu.

*Kaćerin gradjan zagrebački prodaje Mihalju takodjer gradjanu zagrebačkomu njeko svoje zemljište kod Sepnice za pet pensah dinarah banskih.*

Nos Michael dei gracia episcopus zagrabiensis, comes de Garig et de Gersenche. Memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod Katheryn, filius Martini, civis de monte Grech presencialiter coram nobis comparendo, de bona nostra voluntate et permissione particulam terre in comitatu nostro de Vgra, iuxta Sepnizam, a Matheo, fratre Damiani, titulo empcionis habitam et possessam, cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis sub eisdem antiquis metis, signis seu terminis, quibus eadem terra ab antiquo dinoscitur fuisse limitata dedit et vendidit Michaeli, filio Stephani, civi de monte Grech, pro quinque pensis denariorum banalium, ab eodem ut idem Katheryn dixit, plene habitis et perceptis, per heredes heredum, more et condicione aliorum castrensium nostrorum inibi existencium iure perpetuo possidendam et habendam. Datum Zagrabie, in festo beatorum martirum Fabiani et Sebastiani. Anno domini MCC nonagesimo septimo.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 42.

---

## CCXLV. God. 1297. 1. rujna. U Požegi.

*Mihalj biskup zagrebački zamjenjuje njeko svoje zemljište u Vaški sa zemljištem Tubinom, koje su uživali vaškanski kanoniei.*

Michael divina miseracione episcopus zagrabiensis, domini Albertini illustris ducis Sclauonie cancellarius et comes de Garygh. Universis quibus expedit Christi fidelibus salutem in domino. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod cum religiosi viri prepositus et conventus fratrum ordinis sancti Augustini canonicorum videlicet regularium de domo in Waska existente, quamdam terram sew possessionem ipsorum, Tubina nuncupatam, possessioni nostre de Waska adiacentem, immediate defendere et procurare commode propter distanciam et temporis discriminia impacati non valerent, prout nobis ex eorum querula relacione sepius exstitit demonstratum. Nos pie et paternaliter ipsorum alleviacioni et commodo subvenire in hac parte cupientes, quandam particulam terre

libere ville nostre de Waska, metis et signis distinctam infrascriptis, domui et terris predictorum patrum contiguam et usui eorundem propter propinquitatem apciorem et commodam, utique dedimus, contulimus et tradidimus preposito et fratribus antedictis iure perpetuo possidendam et habendam cum utilitatibus et pertinenciis eiusdem particule universis. Pro qua quidem particula terre concambii sew commutacionis titulo recepimus et habuimus ab eisdem preposito et fratribus supranotatam terram Tubina cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis prout eandem dicti fratres possedisse dignoscuntur, tradentibus et consencientibus eisdem preposito et fratribus ipsam terram nobis et nostris successoribus perpetuo similiter possidendam et habendam. Prima siquidem meta prefate particule preposito et fratribus sepefatis tradite, sicut per probos et idoneos viros Olyverium tunc officialem nostrum de Waska, Gwrethe et Teodorum prediales nostros ac Adrianum plebanum nostrum de eodem loco, quos ad inspiciendas et signandas metas dicte particule miseramus constitit, incipit et procedit a quibusdam dumis avellanorum ubi est meta terrea iuxta lacum, inde procedens in medio spacio versus meridiem pervenit ad arborem piri meta terrea circumfusam, inde ad binas arbores cerasi, inde in quadam parva valle vadit ad arborem scil cruce signatam, inde ad arborem tul cruce signatam, inde ad aliam arborem tul cruce signatam, inde eciam ad arborem tul cruce signatam, inde exiens de silva venit ad arborem gertban cruce signatam, inde ad arborem haas cruce signatam et meta terrea circumfusam circa magnam viam ducentem in Zalathnuk, inde per eandem magnam viam venit ad arborem horozth cruce signatam, inde ad aliam arborem horozt cruce signatam, inde exiens de ipsa magna via et tendens versus meridiem venit ad arborem horozth meta terrea circumfusam circa antiquam viam qua itur ad ecclesiam sancti Georgii ad occidentem in vicino terre nobilium de Tubina, inde ad caput lacus Ferten, inde ad arborem hrazth iuxta viam ubi vicinatur terre Lucach, filii Martini, et in eadem via tendit versus aquilonem et in vicinitate terre filiorum Petche pervenit usque ad Drawam ibique terminatur. In cuius rei memoriam et robur perpetuum presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Pasgauar, in festo beati Egidii abbatis, per manus magistri Dominici lectoris ecclesie nostre zagrabiensis, tunc notariorum nostrorum magistri. Anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo.

Iz prepisa kaptola čazmanskoga od god. 1514. Iz nadbiskupskoga arkiva. Donationalia.

---

## CCXLVI. God. 1298. 7. siečnja. U Budimu.

*Andrija III kralj ugarski i hrvatski oslobadja posjed Triburje spadajući na episkopat zagrebački, od davanja svake daće.*

Nos Andreas dei gracia rex Vngarie. Memorie commendantes significamus universis quibus expedit presencium per tenorem, quod ad instanciam et peticionem venerabilis patris Michaelis dei gracia episcopi zagra-

biensis, dilecti et fidelis nostri, considerantesque ipsius fidelitates et serviciorum merita hanc graciam duximus faciendam: ut quandam possessionem, Triburya vocatam, quam idem venerabilis pater ecclesie sue a iobagionibus castri se comparasse asserit a iurisdiccione iudicis et potestate banatus ac cuiuslibet secularis iudicis eximendo, illa et eadem libertate gaudere volumus, qua cetere possessiones episcopatus zagrabiensis gratulantur. Unde precipimus, quod nullus banus pro tempore constitutus aut aliquis iudex secularis eandem possessionem contra formam gracie nostre predicte inpetere seu molestare in aliquo audeat vel presumat. Transgressores autem mandati nostri in hac parte pena debita puniemus. Datum Bude, in crastino Epiphaniarum domini. Anno eiusdem MCC nonagesimo VIII.

Liber privil. eppatus zagrab. list 61.

---

## CCXLVII. Oko god. 1298.

*Mihalj biskup zagrebački zabranjuje kaptolu zagrebačkomu da nesmije davat nikakova živeža medvedgradskomu kastelanu Janinu.*

Mychael dei gracia episcopus zagrabiensis. Honorabilibus viris fratribus suis in Christo karissimis, capitulo zagrabiensi, sincere karitatis augmentum cum benedictione paterna. Relatum est nobis quod Ganinus, castellanus de Medued, a vobis peteret victualia, unde cum ecclesiam nostram sibi vel cuique alteri tributari non velimus devocioni vestre universitatis mandamus in presentibus, quatenus dicto castellano de Medued de victualibus breviter nichil detis nec dari faciatis.

Liber privileg. eppatus zagrab. list 66.

---

## CCXLVIII. God. 1299. 22. siečnja.

*Gjuro unuk Grobešin i brat mu Matej ustupljuju biskupu zagrebačkomu Mihalju posjed Medjuriečje u ime naknade za učinjenu štetu u posjedu episkopata zagrebačkoga.*

Nos capitulum chasmensis ecclesie, et fratres Symon, nunc subprior et Stephanus lector, ac conventus fratrum Predicatorum domus loci eiusdem. Universis quibus expedit significamus presencium per tenorem, quod Georgius, filius Gregorii, filii Grobesa, tam pro se quam pro fratre suo Matheo, in nostri presencia personaliter constitutus, venerabili patre domino nostro Michaele, dei gracia episcopo zagrabiensi, in medio nostri presencialiter assistente, confessus est publice asserendo: quod cum ipsi contra Petrum, filium Prelsa, super dampnis seu nocumentis diversis et iniuriis

quibus eundem Petrum populos suos fugando, captivando, ipsorumque bona violenter auferendo graviter fuerunt persecuti, non veriti in hac parte fidem predicti domini sui episcopi violare, per publicam sentenciam seu iudicium comprovincialium suorum, predialium videlicet, rei et convicti redditi exstitissent, et propter hoc possessionibus suis in episcopatu existentibus per dictum dominum episcopum digne fuissent privati, maxime quia eciam postmodum Henrico bano, tunc contra regiam maiestatem procedenti, ausu ducti temerario adherentes, super liberam villam chasmensem et domos fratrum ipsius domini episcopi, capituli loci eiusdem, sub vexillo eiusdem Henrici bani irruerunt, dampna inibi plurima inferendo. Tandem volentes ipsum dominum episcopum placare et eidem tam de notoriis et manifestis excessibus, per quos sanctam ecclesiam zagrabiensem dominam et matrem suam recognoverunt graviter offendisse, pro posse satisfacere, ut nichilominus redire et recipi in pristinam ipsius sancte matris ecclesie graciam valerent, totum ius ipsos Georgium ac Matheum in possessionibus Mergereuche vocatis contingens, iuxta tenorem aurei privilegii Bele regis, felicissime recordacionis, sepefato domino episcopo et ecclesie sue in recompensacionem dampnorum suorum et huiusmodi excessuum emendacionem, libera et spontanea voluntate sua tradiderunt et dederunt ac assignarunt iure perpetuo possidendum et habendum pacifice et quiete, contradiccionem, excepcionem et tergiversacionem quibuslibet in posterum procul motis et sopitis. In cuius rei memoriam et certitudinem presentes litteras sigillorum nostrorum munimine concessimus roboratas. Datum feria quinta proxima post festum beate Agnetis virginis. Anno domini MCC nonagesimo nono.

Liber privileg. eppatus. zagrab. list 58.

---

## CCXLIX. God. 1299. 29. ožujka.

*Rodjaci kneza Hudine odstupljuju biskupu zagrebačkomu Mihalju sva prava na posjed Medjurječje, jer ih isti biskup prehranio da nisu skapali od glada.*

Nos capitulum chasmensis ecclesie. Memorie commendantes significamus quibus expedit universis per presentes, quod magistro lectore zagrabiensis ecclesie vice et nomine venerabilis patris domini nostri Michaelis, dei gracia episcopi ab una parte, Daniele et Stephano, filiis Petri, fratris condam Hudina pro se et Iwan, fratre eorum, Bors, filio Petri, filii Gurke pro se et pro Georgio ac pro Paulo, filiis Pauli, proximis suis; item Bata et Toma, filiis Batachyn, pro se et Iwan fratre suo, ac pro filiis eiusdem Bata, videlicet Batachyn et Martino, Pryezda, filio Bogdan, pro se et filiis suis Bogdan et Paulo nuncupatis, proximis et consanguineis Hudyna supradicti ab altera, coram nobis personaliter constitutis, idem Daniel et ceteri de parte sua prenominati confessi sunt oraculo vive vocis, asserentes: quod cum ipsi in paupertatem seu inopiam nimiam propter crebros depredatorum regni insultus et vastus incidissent, et famis inedia laborantes, per prefatum dominum nostrum episcopum tunc misericorditer et pie cum eisdem agentem et victum seu alimoniam ipsis impen-

dentem, sustentati et de famis periculo erepti exstitissent, in recognicionem et reconpensacionem huiusmodi gracie et subvencionis tempore necessitatis sue ab eodem domino nostro episcopo habite et recepte totum ius et proprietatem, quod et quam in terris seu possessionibus Mergerywche nuncupatis, iuxta continenciam aurei privilegii Bele regis habere dinoscuntur, dederunt et tradiderunt ac statuerunt ad manus predicti domini nostri episcopi in perpetuum quiete et pacifice possidendum, renunciantes singuli et universi omni iuri et proprietati habitis usque modo in possessionibus memoratis. Datum in dominica Letare. Anno domini MCC nonagesimo nono.

Liber privileg. eppatus zagrabiensis, list 58.

---

## CCL. God. 1299. 17. svibnja.

*Gjuro sin Pavlov prodaje svoj posjed Kostanjevac Pavlu sinu Božinom za 35 markah dinarah zagrebačkih.*

Capitulum zagrabiensis ecclesie. Universis quibus expedit Christi fidelibus salutem in eodem sempiternam. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod Georgio, filio Pauli, filii Vida ab una parte, et Paulo, filio Bosin, ab altera, iobagionibus castri zagrabiensis, in nostri presencia personaliter constitutis, idem Georgius confessus est: se porcionem terre, Coztaneuch vocate, per memoratum patrem suum iuxta continenciam privilegii nostri a Paulo, filio Oporis, quondam comparate, sub metis, signis et terminis in eodem privilegio nostro annotatis, vendidisse, tradidisse et assignasse predicto Paulo et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam et habendam cum utilitatibus et pertinenciis eiusdem porcionis terre universis, prout scilicet eandem porcionem terre secundum tenorem pretacti privilegii nostri tenuit et possedit, pro triginta et quinque marcis denariorum zagrabiensium receptis iam et habitis ab eodem Paulo plenarie sicut dixit et eciam affirmavit, obligans se ad expediendum in hac parte dictum Paulum ab omni inpeticione, si quam per aliquos contra eundem contingeret in posterum suboriri in propriis suis videlicet Georgii laboribus et expensis. In evidens eciam huiusmodi vendicionis et translacionis proprietatis porcionis terre antedicte argumentum, predictum privilegium nostrum pleniorem eiusdem porcionis terre condicionem continens seriatim tradidit et assignavit ipsi Paulo coram nobis ad maiorem rei certitudinem et cautelam. Ut igitur prenotate vendicionis contractus firmus irrevocabilisque perseveret, presentes ad instanciam parcium concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in quindenis invencionis sancte crucis. Anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono.

Izvornik na koži, žuta svilena vrpca visi bez pečata. Iz arkiva kapt.

---

## CCLI. God. 1299.

*Mihalj biskup zagrebački poklanja knezu Ugrinu posjed Gjulinci u kotaru ivaničkom.*

Michael miseracione divina episcopus zagrabiensis. Omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Dominorum benignitas circa bene sibi meritis consvevit congrue manum largitatis ampliare pro quibus intercedit longanimis servicii fidelitas, et pro quibus morum probitas dinoscitur efficaciter allegare. Nam dum ipsis in bonis providemus temporalibus, ad maiora fidelitatis obsequia invitamus, ut eciam alii ipsorum exemplo succensi, ad ipsius fidelitatis opera vehemencius attrahantur. Ad universorum noticiam igitur tenore presencium volumus pervenire, quod cum nobilis vir comes Vgrinus, filius Andree, in operibus sumpne fidelitatis ab antiquo sancte matri zagrabiensi ecclesie ac nostris predecessoribus demumque nostre assistens persone indefesse studuit laborare. Cuius nos fidelissimis serviciis gratuite retribucionis premio respondere volentes, quandam possessionem, Gulynchi vocatam, in comitatu nostro de Iwangh existentem, quam videlicet quondam comes Gardun, hostis et tyrranus notorius dei ac predicte sancte matris ecclesie zagrabiensis gravissimus persecutor, per collacionem domini Johannis, predecessoris nostri, et per consequens Jaco, filius Jacus, dinoscuntur possedisse, pro nefandis excessibus eorumdem digne ablatam, sub metis et terminis infrascriptis, cum utilitatibus et pertinenciis eiusdem possessionis universis dedimus, donavimus et contulimus sibi et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam, debitis nichilominus et serviciis nobis et nostris successoribus more et condicione predialium nostrorum aliorum in eadem possessione plenarie reservatis, contulimus inquam ipsam possessionem prefato comiti Vgrino. Volentens quod omnia instrumenta, si que apud memoratum comitem Gardun aut heredes suos vel cognatos specialiter Jaco cognatum eiusdem antedictum per nos aut predessorem nostrum super ipsa possessione concessa reservarentur in quocumque temporum in lucem proferentur, viribus presencium auctoritate careant, nulliusque sint efficacie, precii vel momenti. Cuius quidem possessionis prima meta, prout per magistrum Johannem tunc notarium nostrum quem ad reambulandam ipsam possessionem miseramus nobis constitit, incipit ab oriente in quadam vena aque de aqua Golgonycha dirivantis, Rosech vocate, a qua venit ad quandam vallem per quam ascendendo versus meridiem venit ad magnam viam ducentem in Iwangh, per quam viam pervenit in rivulum Lypeniche vocatum, per quem parum ascendendo venit ad quendam villam, per quam ascendendo venit ad arborem tul cruce signatam, iuxta magnam viam antedictam existentem, per quam viam venit ad arborem harast cruce signatam, deinde venit ad arborem byk cruce signatam, in capite cuiusdam vallis existentem, per quam vallem venit declinando ad aquam Lypnich ad arborem byk cruce signatam, per quam aquam ascendendo venit ad arborem byk cruce signatam, deinde venit ad arborem nyr cruce signatam, deinde venit ad arborem haas cruce signatam, deinde versus septemtrionem venit ad arborem berekune cruce signatam, deinde venit ad arborem

tul cruce signatam, deinde venit in aquam Golgonicha, per quam ascendendo venit ad priorem metam et sic terminatur. In cuius rei memoriam perpetuamque stabilitatem presentes concessimus sigilli nostri patrocinio communitas. Datum Chasme, in festo beati Gregorii pape, per manus discreti viri magistri Dominici, lectoris ecclesie zagrabiensis, tunc prothonotarii nostri. Anno domini MCC nonagesimo nono.

Liber privil. eppatus zagrab. list 36.

# ADDITAMENTUM.

## CCLII. God 1259. U Zagrebu.

*Aleksander ban primorski i župan zagrebački dosudjuje toposkomu monastiru njeku zemlju u Glini, koju su posvojit htjeli sinovi Ratini.*

Nos magister Alexander banus maritimus et comes zagrabiensis. Significamus tenore presencium universis, quod cum super facto terre, que incipit a ponte Glyna et vadit per viam magnam usque ad Motoy in dextra parte, inter abbatem toplicensem ex una parte, et filios Rata ex altera coram nobis questio verteretur, et eadem fuisset deducta ad iudicium domini nostri Stephani bani; tandem idem banus cognito processu negocii decrevit, sicut in eiusdem bani literis invenimus contineri, quod ut predicta terra esset ecclesie toplicensis, Ivan, filius Ierozlai, qui pro abbate litem eiusdem terre portabat, cum Ivan, filio Ortun, de Blyna, et Huet, officiali abbatis memorati, secundo die Marie Magdalene coram capitulo zagrabiensi deberet prestare sacramentum. Instante itaque die sacramenti, Ivan, filius Jerozlai, cum adiudicatis sibi prenotatis iuxta formam prescriptam prestitit sacramentum. Unde quia in ipsius bani literis habebatur, quod prestito sacramento ipsa terra ad monasterium toplicense devolvi deberet, nos eandem terram ab iniusta inpeticione filiorum Rata absolventes predicto monasterio restituimus iure perpetuo possidendam pacifice et quiete. Ut igitur huius rei series robur obtineat perpetue firmitatis, nec ullo unquam processu temporum per filios Rata vel eorum successores possit in irritum revocari presentes contulimus literas sigilli nostri munime roboratas. Datum Zagrabie. Anno ab incarnacione domini MCC quinquagesimo nono.

Privileg. monaster. b. v. Mariae de Toplica nr. LIII.

---

# INDEX

## PERSONARUM, LOCORUM AC RERUM PRAECIPUARUM.

*

*